

Huszár Lajos

AZ ERDÉLYI FEJEDelemség Pénzverése

Akadémiai Kiadó, Budapest

AZ ERDÉLYI FEJEDELEMSÉG PÉNZVERÉSE

✓ 107978

Huszár Lajos

AZ ERDÉLYI FEJEDELEMSÉG PÉNZVERÉSE

MTAK

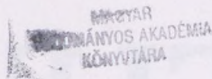

Akadémiai Kiadó, Budapest

504997

Megjelent
a „Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása” program,
valamint a Magyar Numizmatikai Társulat és a Magyar Nemzeti Múzeum
támogatásával

Sajtó alá rendezte:
Rádóczy Gyula

ISBN 963 05 6954 X

Kiadja az Akadémiai Kiadó
1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 19–35.

Első magyar nyelvű kiadás: 1995

© Huszár Lajos jogutódai

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió- és a televíziódás,
valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is!

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó és Nyomda igazgatója

Felelős szerkesztő: Giliczéné Szamák Ágnes

Tipográfia, borítóterv és műszaki szerkesztés: Kozma Miklós

Szedte: a Nyomdaipari Fényszedő Kft.

A reprodukciós fényképezést, nyomtatást és kötést
az Akadémiai Nyomda végezte
Felelős vezető: Zöld Ferenc
Nyomdai táskaszám: 23681

Kiadványszám: 1.94.40
Megjelent 29 (A/5) ív terjedelemben

Printed in Hungary

M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Könyvleltár 9891 /19 95 sz.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	7	Az éremleírások.....	40
Pénztörténeti vázlat.....	9	I. A NEMZETI FEJEDELMEK KORÁNAK VERETEI	
Középkor.....	9	Szapolyai János király (1538–1540).....	41
A fejedelmi pénzverés általában.....	10	I. Ferdinánd király (1551–1556).....	41
János Zsigmond kora (1540–1571).....	12	János Zsigmond (1540–1571).....	41
A Báthoriak és Bocskai kora (1571–1613).....	12	A) János Zsigmond és Izabella.....	42
Bethlen Gábor kora (1613–1629).....	14	B) János Zsigmond mint egyeduralkodó	
A két Rákóczi György kora (1630–1660).....	16	(1559–1571).....	45
Apafi Mihály kora (1661–1690).....	17	Báthori István (1571–1575).....	49
Habsburg-uralkodók kora Mária Terézia		Báthori Kristóf (1576–1581).....	50
előtt (1690–1740).....	18	Bocskai Erzsébet (1577).....	53
Mária Terézia kora (1740–1780).....	19	Báthori Zsigmond (1581–1601).....	54
További Habsburg-pénzverés Erdélyben		Báthori András (1599).....	64
(1780–1867).....	20	Rudolf császár (1598–1605).....	64
Magyar királyi pénzverés (1868–1871).....	20	Brassó (1601).....	64
Az erdélyi pénzek verdehelyei.....	21	Nagyszeben (1605).....	66
Beszterce (Bistrița).....	21	Székely Mózes (1603).....	67
Brassó (Braşov).....	21	Bocskai István (1605–1606).....	67
Fogaras (Făgăraş).....	21	Rákóczi Zsigmond (1607–1608).....	74
Gyulafehérvár (Alba Iulia).....	21	Báthori Gábor (1608–1613).....	74
Kassa (Košice).....	22	Brassó (1612–1615).....	84
Kolozsvár (Cluj-Napoca).....	22	Bethlen Gábor (1613–1629).....	86
Körmöcbánya (Kremnica).....	22	Brandenburgi Katalin (1629–1630).....	115
Munkács (Mukacsevo).....	22	Bethlen István (1630).....	115
Nagybánya (Baia Mare).....	22	I. Rákóczi György (1630–1648).....	116
Nagyenyed (Aiud).....	23	II. Rákóczi György (1648–1660).....	125
Nagyszeben (Sibiu).....	23	Rhédey Ferenc (1657–1658).....	140
Segesvár (Sighişoara).....	24	Barcsai Ákos (1658–1661).....	140
Szilézia (Oppeln–Ratibor).....	24	Kemény János (1661–1662).....	147
S–V jegyű verde.....	24	Apafi Mihály (1661–1690).....	150
K–S jegyű verde.....	24	Thököly Imre (1682–1690).....	191
Egyéb jegyű verdék.....	24	II. Rákóczi Ferenc (1704–1711).....	192
Jegyzetek.....	25	II. HABSBURG KOR (1691–1780)	
A verdejegyek feloldása.....	28	I. Lipót (1691–1705).....	193
A köriratok feloldása.....	33	I. József (1705–1711).....	197
Az idézett gyűjtemények jegyzéke.....	36	III. Károly (1711–1740).....	199
A felhasznált irodalom és rövidítései.....	37	Mária Terézia (1740–1780).....	206
Rövidítésjegyzék.....	39	Egyeztető táblázatok.....	221

Bevezetés

A 16–18. század folyamán tallérekorszak néven is emlegetett pénzverési periódusban stílusban, formában, sőt gyakran pénzfajokban is különálló csoportot képez az Erdélyi Fejedelemség pénzsorozata. Ez a szokatlan súlyú aranyveretekben, különös alakú csegelekben és egyéb különleges veretekben bővelkedő éremanyag már régen felkeltette főként az éremgyűjtők figyelmét, és különféle összefoglalások, katalógusok jelentek meg az ismert veretekről. Valamennyi között talán a legelterjedtebb és legnépszerűbb Resch Adolf 1901-ben német nyelven Nagyszébenben megjelent műve, amelyben a szerző a leg részletesebb változatokig igyekezett leírni az általa ismert és összegyűjtött éremanyagot.

Legújabban 1976-ban jelent meg Bukarestben G. Buzdugan – O. Luchian – C.C. Oprescu összefoglalásában nagy terjedelmű numizmatikai mű „Monede și bancnote românești” címen, amelynek „Transilvania” című fejezete leírja az erdélyi fejedelmi pénzek sorozatát is (111–248. o.). Ez az összefoglalás általában a Resch által közölt anyagot adja román nyelvű fordításban, kiegészítve ezt mintegy tucatnyi új típusal és mintegy öt tucatra rúgó változattal. Ez utóbbiakat részint német árverési katalógusokból vették át, részint pedig forrás megnevezése nélkül közölték. Tehát ez az összeállítás főként új változatokkal bővíti Resch anyagát, így a mi feldolgozásunk számára viszonylag kevés új adat található benne.

A jelen munkának a kitűzött célja, hogy az erdélyi fejedelemség pénzeit típusok szerint összeállítsa, és az évszámváltozatok megjelölésével leírásban és képből bemutassa. Az általunk közölt anyag szám szerint kevesebb, mint Resch katalógusáé, hiszen a bélyegváltozatok ebben nincsenek felvéve, viszont bizonyos tekintetben mégis több annál sok új adat közlése következtében. Ugyanis a mi összeállításunk

mintegy 120 eddig nem ismert típusal és 70 új évszámváltozattal bővíti Resch anyagát.

Nem törekedtünk tehát a jelentéktelen változatokig menő teljes anyag közlésére, éppen a Resch művéből szerzett tapasztalatok alapján. E munka forgatásakor mindenki meggyőződhet arról, hogy mennyire nehézkes a leírások alapján meghatározni jelentéktelen változatokat, főként amikor Resch jelzése csak annyi, hogy „Stempelverschiedenheit”. A teljes anyag közlése csak akkor lenne eredményes, ha minden változatot képből is be lehetne mutatni, amire azonban több okból egyelőre nincs lehetőség. Így marad a típusok szerinti feldolgozás, de az egyes típusok, illetve évszámváltozatok után közöljük Resch sorszámain, és ezek nagyjában jelzik a típusokhoz tartozó változatok mennyiségét.

Az éremleírásokat egy vázlatos tanulmány előzi meg, amely az erdélyi pénzverés történetét kísérli meg ismertetni. A középkori erdélyi pénzverő kamara működésének a rövid bemutatása után a fejedelemség pénztörténetének a vázolója következik. Azért lehet csak vázlatos ismertetésről beszélni, mert megfelelő írott forrásanyag hiányában az erdélyi fejedelmi pénzverés történetének részletes kimerítő tárgyalásától el kellett tekinteni.

Az éremanyag feldolgozásához elsősorban természetesen Resch műve és a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtárának a gyűjteménye képezte az alapot. Ez tovább bővült a debreceni Déry Múzeum, a bécsi Bundessammlung von Münzen, Medaillen und Geldzeichen és Schmidt Béla (Wien) gyűjteménye anyagából nyert adatokkal. Végül számos külföldi nagy éremgyűjteményből sikerült egyes adatokat szerezni. E gyűjteményeket külön is felsoroljuk, és azok vezetőinek, valamint kezelőinek ezúton mondunk köszönetet a számunkra igen értékes támogatásért.

Igyekeztünk az eddigi irodalmat is minél alaposabban átnézni, de a nagy számban megjelenő árverési katalógusanyagra kisebb súlyt fektettünk. Néhány kétségtelen adat innen is származik ugyan, de csak óvatos válogatással, gondolva az újabban felbukkanó sok gyanús példányra. Inkább a régi gyűjtemények és a régebbi irodalom anyagára fordítottunk nagyobb figyelmet.

Az illusztrációs anyag összeállításánál arra törekedtünk, hogy lehetőleg minden leírt típust vagy változatot képes ábrán is bemutassunk. Ez a törekvésünk azonban nem járhatott teljes sikerrel. Így mindjárt Resch művében le vannak írva olyan típusok, amelyekről sem ábrát nem közölt, sem a példány hollétének a helyét nem jelölte meg. Az ilyen leírásokat ábra nélkül voltunk kénytelenek átvenni Resch egyébként megbízható művéből. Resch közlései között akadnak olyan típusok is, amelyeknek a hollétét megjelölte ugyan, de onnan nem lehetett illusztrációs anyagot szerezni. Különösen sajnálatos, hogy a nagyszebeni Brukenthal Múzeumban őrzött ritka

erdélyi pénzekről sem sikerült fényképet szerezni, így ezek csak a Resch művében szereplő rajzok segítségével vannak illusztrálva. Akadnak ezenkívül egyéb irodalmi közlésekből átvett illusztrációk is, amelyek az átmásolás következtében néha gyengébb minőségűek. Végül néhány típus gipszöntvény után van ábrázolva, minthogy csak ilyen másolatot sikerült róluk szerezni. A képes ábrázolások túlnyomó része azonban az eredeti érmek fényképezése útján készült.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a jelen összeállítás még mindig nem jelentheti az erdélyi pénzek típusainak a tökéletes katalógusát. Számos olyan kisebb-nagyobb gyűjtemény létezik még, amelyeknek az átnézésére nem volt lehetőség, és ezekből bizonyára bővíthető lenne még az erdélyi pénzek típusainak a száma. Az összeállított sorozat azonban így is eléggé teljes képet nyújt az Erdélyi Fejedelemség pénzveréséről, és remélhető, hogy a további közlések egyre teljesebbé fogják tenni az itt nyújtott képet.

Pénztörténeti vázlat

A Keleti- és a Déli-Kárpátok által határolt erdélyi medence területén már az ókorban is folyt pénzverés. Ezt azonban ezúttal figyelmen kívül hagyva, a középkor és az újkor folyamán itt a pénzverésnek négy szakasza különböztethető meg. Így 1323–1540 között a magyar királyság, 1540–1690 között az önálló Erdélyi Fejedelemség pénzverésével lehet találkozni, amelyet 1690–1867 között a Habsburg-igazgatás alatt folytatott tartományi pénzverés követett, és végül az 1868–1871 közötti években megint magyar királyi pénzek készültek Erdély területén.

A jelen munka kitűzött célja ugyancsak az erdélyi fejedelemség pénzeinek a feldolgozása, minthogy azonban a fejedelemség pénzverése – főként a kezdeti évtizedekben – pénztörténetileg jórészt szerves folytatása volt a középkorban itt érvényes pénzrendszernek, azért vázolni kívánjuk röviden az előzményeket is. Elsősorban az erdélyi pénzverő kamara szerepére gondolunk, és ezt kívánjuk ismertetni lehetőleg a tényeken alapuló tömör vázlat formájában.¹

Középkor. A középkorban Erdély a magyar királyság része volt, és akadnak, akik közvetett bizonyítékokból levont következtetések alapján már az Árpád-házi magyar királyok korából, tehát a XIV. század előtti időből is feltételeznek pénzverést Erdély területén. Az ilyen feltevések azonban egyelőre hiteles adatokkal nem igazolhatók. Csak a Károly Róbert (1301–1342) által 1323-ban elindított nagy pénzügyi reform egyik megnyilvánulása lett többek között az erdélyi pénzverő kamara felállítása, és ennek eredménye a pénzverés állandósulása Erdély területén.

Az erdélyi pénzverő kamara székhelye az 1325-ben bányavárossá emelt Offenbánya (Umberg, Aranyosbánya, Baia de Arieș) lett. Ott székelt a kamaragróf. Az 1336. évi kamarabérleti szerződésből kiderül, hogy a kamara hatásköre hét erdélyi vármegye területére terjedt ki, de a székelekörre és a szászok által lakott autonóm területek nem tartoztak ekkor a kamara intézkedési körébe.

Az erdélyi pénzverő kamarában a középkor folyamán csak magyar királyi pénzek készültek, és az itteni veretek külső formája, pénzlába stb. tökéletesen azonos volt a többi magyar pénzverdében készült pénzek adataival. Csupán a verdejelző betűk vagy jelek segítségével lehet az Erdély területén vert pénzeket megkülönböztetni.²

Az erdélyi pénzverő kamarában Károly Róbert nevére vertek garasokat **O** jeggyel (Offenbánya), valamint bizonyára aranyforintokat is, de verdejegy hiányában az offen-

bányai veretű példányokat nem lehet a többitől elkülöníteni. Tekintve, hogy a korabeli pápai tizedszedők számadásai a XIV. század elején említést tesznek bizonyos „banales de Clusvar” nevű kis ezüstpénzről, feltehető, hogy Kolozsvárott is folyt valamilyen szórványos pénzverés.³

I. Lajos (1342–1382) korából a kamaragrófok nehezen feloldható személyi vonatkozású jegyei következtében az erdélyi veretek – ha voltak is ilyenek – nem mutathatók ki. Zsigmond (1387–1437) pénzei között viszont akadnak már megint **O** jegyet viselő aranyforintok és *parvus* nevű kis ezüstpénzek. Az ilyen jelű veretek 1427 előtt készültek, mert ez évben a fenyegető török veszély miatt a pénzverő kamara székhelyét áthelyezték Szebenbe, és ettől kezdve az itt készült pénzek verdejele a **h** lett a város német neve (Hermannstadt) után, esetleg néha a város címere (két keresztezett kard). Ilyen **h** jeggyel Zsigmond nevére vert aranyforintok ismeretesek, továbbá *ducat* és *quarting* nevű kis ezüstpénzek. Megjegyzendő, hogy a Lajos királyt közvetlenül követő Mária királynő (1382–1387) *koronás* nevű denárain különös módon szintén előfordul **h** verdejegy. Egyébként Zsigmond korában alakult ki az a későbbi állandó gyakorlat, hogy a betűből vagy jelből álló kéttagú verdejegy első tagja a verdehelyet, a másik a kamaragróft jelezte, bár akadnak ettől a szokásos formától eltérő változatok is.

A pénzverő kamara Szebenbe történt áthelyezése további következményekkel is járt. Egyrészt ezáltal a Szászföldet is bevonták az erdélyi pénzverő kamara hatáskörébe, másrészt pedig a szebeni polgárok tevékenyen részt vehettek a pénzverésben mint annak egyéni vagy kollektív bérői. Mindezt a legjobban mutatja, hogy a XV. század folyamán többnyire a szebeni polgármesterek lettek a kamaragrófok.

A szebeni pénzverésbe bekapcsolódtak a Német Lovagrendnek Zsigmond által 1430-ban a határvédelemre behívott és az Al-Duna mentén letelepített tagjai is. A vezetőjük Nikolaus von Redwitz szörényi (Severin) bán és egyben szebeni főkamaragróf lett. A lovagok szereplése csak 1434-ig tartott, de Redwitz jegyei (**h-R** és **h** – kereszt címer) felismerhetők az egykorú szebeni veretű aranyforintokon és ezüstpénzeken.

Zsigmond korából még egy másik pénzverde működése is kimutatható Erdélyben. Ugyanis Zsigmond az udvarában nevelkedett Vlad Dracul havasalföldi trónkövetelőnek megengedte 1430-ban, hogy Segesvárott királyi pénzt

veressen és ennek a pénzverésnek a jóvedelmét élvezze. A Segesvár (Schässburg) neve után **S** verdejelet viselő ezüstpénzek (*ducatok* és *quartingok*) tekinthetők segesvári veretű pénzeknek.^{3a}

Zsigmond halálát követően a veje, Habsburg Albert került a magyar trónra (1437–1439), akinek rövid uralma idején a szebeni pénzverdében készültek aranyforintok és denárok, sőt az **S** jegyű denáraiból következőleg, a segesvári pénzverde működése is tovább folyt. Albert korai halála után neje, Erzsébet királyné már 1439 elején királlyá koronáztatta fiát, a még csecsemőkorú, utószülött V. Lászlót. A rendek azonban I. Ulászló lengyel királyt választották magyar királlyá (1440–1444). Ezek az események polgárháborúba sodorták az országot. Bár Erdély területe Ulászló hatalmába került, és ott a király megbízható híve, Hunyadi János erdélyi vajda intézkedett, a szebeni verde eleinte mégis Erzsébet részére dolgozott, és az 1440–1441. években V. László nevére vert **h** jegyű denárokat. Minthogy Szeben Erzsébet pártján állott, Ulászló pénzeinek a verésére új verdéket állítottak fel Erdélyben. Így került sor denárok verésére **α** jellel Brassóban, **S** jellel Segesvárott, **K** jellel pedig Kolozsvárott. A brassói verdében Vlad havasalföldi vajda nyert engedélyt királyi pénzek verésére 1441-ben. Végül eredményes tárgyalások után Szeben is Hunyadi Jánoshoz csatlakozott és 1441–1442-ben már Ulászló nevére veri a denárokat. A fenyegető török veszély miatt 1442-ben egyelőre megszűnt a szebeni és a segesvári verdék működése. Csak 1443-ban kezdtek el újból Segesvárott denárokat verni, a szebeni pénzverést pedig 1444-ben újították fel aranyforintok és denárok veretésével. Ugyanekkor Erdély területén a pénzverést a szebeni verdében központosították.

I. Ulászlónak a várnai csatában bekövetkezett elhunytá után (1444. nov. 10.) az 1445. februári országgyűlés hét főkapitányra bízta az ország ügyeinek az intézését. Az interregnum ideje alatt (1446 júniusáig) az ország összes pénzverdében egységes pénzt verettek az uralkodó neve nélkül. Ilyen denárverés folyt Szebenben is, minthogy Hunyadi János egyike volt a főkapitányoknak. A szebeni verdében készült azonban egy különös **H–H** jelű obulus is, amelyről feltételezhető, hogy Hunyadi János vajdatársa, Ujlaki Miklós részére készülhetett 1445-ben.⁴

Az interregnum ideje Hunyadi János kormányzóvá történt választásával (1446–1453) ért véget. Kormányzósága idején Szebenben denárok készültek, majd a **C** jegyű veretekből következőleg feltehetőleg a brassói verdéből denárok és obulusok kerültek ki. Majd V. László tényleges trónralépte után az 1456 és 1457 években a szebeni verdében az ő nevével vertek aranyforintokat, denárokat és obulusokat.

Mátyás király (1458–1490) pénzverése két szakaszra osztható. Az első korszakban 1458–1467 között tovább folyt a korábbi típusú úgynevezett címeres pénzek verése, amelyeknek az éremképe évenként változott a pénzüjtési rendszer következőben. Majd 1467-ben nagy pénzügyi reform lépett életbe, aminek az eredménye az állandó értékű pénzek veretése lett. Az új ezüstpénzek jellemző éremképe 1468 óta egységesen a Madonna-ábrázolás lett karján a kis Jézussal, és az egységes típusú új ezüstpénzek pénzlabá is változatlan maradt gyakorlatilag a XVI. század közepéig. 1471-től kezdve az aranyforintokat is állandóan madonnás éremképpel verték.

A Mátyás korabeli pénzverés első szakaszában Erdély

területén három pénzverde működésére lehet következtetni. Közülük a legélénkebb volt a szebeni pénzverés. A címeres aranyforintok három típusa ismeretes **h** jeggyel, és a címeres denárok között is több típus ismeretes szebeni jelzéssel. Érdekes megfigyelés, hogy az Erdélyben vert aranyforintok némileg különböznek a többi verdében készült aranypénzekről. Elsősorban eltérő a körirat tagolása, majd pedig a címer negyedik mezejében a holló felett kis félhold van elhelyezve az erdélyi vereteken.⁵ A brassói pénzverés csupán a **C** verdejelű pénzek (aranyforint, denár és obulus) alapján feltételezhető, de nem bizonyítható. Az egyetlen **O** jegyű címeres denár offenbányai eredetét a verdejelen kívül támogatni látszik az a rendelkezés is, amely szerint a király 1468-ban a szebeni, offenbányai és nagybányai pénzverést Nagybánya városának adta bérbe. Ennek következtében Erdély területén mindenfajta ezüstpénzverés megszűnt, viszont a szebeni pénzverdében bőséges aranypénzverés folyt tovább. A madonnás aranyforintokat 1471-től kezdve nemcsak Mátyás, hanem II. Ulászló (1490–1516) és II. Lajos (1516–1526) korában is változatos sorozatban verték a szebeni pénzverdében. A szebeni pénzverő **h** vagy **H** jele az aranyforintokon különböző jelekkel párosult, minthogy ez időben a szebeni polgárok bérlete mellett megkísérelték néhány esetben közvetlen kincstári kezelésbe is venni a pénzverést.⁶ Ezért a polgármesterek és királybírók névjelzései mellett egyéb idegen jelekkel is lehet találkozni a pénzekben. Ezüstpénzverés Szebenben csupán egyetlen alkalommal fordult elő, amikor a felére csökkentett finomságú úgynevezett *nova moneta* néven ismert denárokat verték (1521–1525 között), és a silány inflációs veretekből itt is készült 1524-ben garas és denár **L–H** jelzéssel.

Az utolsó nemzeti király, Szapolyai János korában (1526–1540) eleinte a szebeni verde csak 1527/1528-ban működött aranyforintok és denárok veretésével, minthogy a király a pénzverő kamara székhelyét 1527-ben Kolozsvárra helyezte át. Ezután ott készültek aranyforintok bástya verdejellel, majd az 1537–1538-as években denárok is **C** verdejellel. A kamarát csak Fráter György helyezte vissza Szebenbe, és ennek következtében 1540-ben megint megjelennek a szebeni veretű aranyforintok **H** jellel.

A fejedelmi pénzverés általában. János királynak 1540. júl. 22-én bekövetkezett halála után nagy változás következett Magyarország politikai életében, és ez a változás természetesen kihatott az erdélyi pénzverés alakulására is. Már 1526-ban, II. Lajos királynak a szerencsétlen kimenetelű mohácsi csatában bekövetkezett eleste után az ország egysége megbomlott, mert a nemzeti párt Szapolyai János erdélyi vajdát, a Habsburg-párt pedig Ferdinándot választotta magyar királlyá. A két uralkodó között az 1538-ban kötött váradi békével jött létre megegyezés, amely szerint Ferdinánd megtartja az ország nyugati, János pedig a keleti részét, beleértve természetesen Erdély területét is. János király 1540. júl. 22-én meghalt. A halála évében született fiát, János Zsigmondot a rákosi országgyűlésen még az évben magyar királlyá választották, de nem koronázták meg. A gyermekkirály uralma változatlanul a keleti országrészre terjedt ki, és a hatalmat a kiskorú fia helyett 1559-ig anyja, a Jagelló-családból származott Izabella királyné gyakorolta. A török szultán 1541-ben János Zsigmondot Erdély birtokában támogatta, és így a Tisza vonalától keletre eső terület véglegesen az övé lett. Ezáltal az

ország kettészakadása teljessé vált, sőt a török előnyomulása következtében a középső területek török hódoltság alá jutásával a korábbi középkori Magyarország három részre szakadt.

A történeti események ismertetésében idáig jutva, felmerül a kérdés, hogy melyik időponttól kezdve lehet számítani az önálló erdélyi fejedelmi pénzverés kezdetét. Az erdélyi pénzeket ismertető irodalom többnyire a váradi béke évét tekinteti kezdeti időpontnak, és már János király 1538 óta vert pénzeit is önálló erdélyi vereteknek tekinti. Ez az álláspont azonban nem fogadható el, mert a két király közötti megegyezés csak arra vonatkozott, hogy Jánosé legyen, amíg él, az ország keleti fele, de e terület végleges önállóságáról nem volt szó. Az események alakulása következtében azután változott a helyzet 1540 után. Kelet-Magyarország nem került Ferdinánd birtokába, hanem János Zsigmond választott magyar király uralma alatt önálló életet kezdett élni, majd fejedelemséggé alakult, amikor János Zsigmond az 1570-i speyeri békében lemondott a királyi címről, és beírta a fejedelmi címmel. Ezt a nyilatkozatot 1571. márc. 10-én Prágában ratifikálták.

Voltaképpen tehát innen számítható az erdélyi fejedelemség önálló pénzverése, de magától értetődik, hogy János Zsigmond összes vereteit együtt kell ismertetni. Bár a korábbi vereteken természetesen nem szerepelhet a fejedelmi cím, mégis ezek az érmeek is már az ugyanazon uralkodó alatt önálló életet élő Erdély pénzei voltak.

Az Erdélyi Fejedelemség pénzverésének az ismertetése látszólag nem tűnik nehéz feladatnak. Hiszen a pénzverés külső képe jól nyomon követhető a fennmaradt ismert vereteken látható éremképek, feliratok, évszámok és verdejegyek segítségével, a pénztörténeti kutatásokat pedig megkönnyíteni látszik az a tény, hogy Erdélyben nem alakult ki önálló pénzrendszer, hanem a forgalmi pénzek általában a magyar vagy a lengyel pénzek ligája szerint készültek.

Valójában azonban nem ilyen egyszerű a helyzet. Ugyanis a pénzverés történetének a részletes feltárása, értéve ezalatt a pontos pénzláb, a pénzértékviszonyok, a pénzverési adminisztráció, valamint az egyes pénzverdék működésének az ismertetését, nagy nehézségbe ütközik az egykorú írott forrásanyag rendkívül hiányos volta következtében. Hiányoznak mind a mai napig a pénzverésre és a pénzlábra vonatkozó rendeletek, illetve csak töredékes feljegyzésekből lehet erre nézve némi adatokat nyerni. A pénzveréssel kapcsolatos sok kérdésre egyáltalán nem lehet válaszolni, és ezért a mi ismertetésünk is csupán vázlatnak tekinthető az ismert kevés hiteles adat felhasználásával.

Az erdélyi fejedelmi pénzverés története két élesen elkülöníthető korszakra oszlik. Az egyik a nemzeti fejedelmek korában, a másik pedig a Habsburg uralkodók idején folytatott pénzverés. A nemzeti fejedelmek korában folytatott pénzverésnek több olyan sajátos vonása van, amelyek a fejedelmi pénzverés egészére jellemzők.

Egyik ilyen sajátosság a nagyobb becsű értékű pénzek (aranyérmek és tallérszerű veretek) kedvelése. Akadnak olyan fejedelmek, akiknek a korában Erdélyben aprópénzt egyáltalán nem is vertek. Ez a jelenség részben az erdélyi bányák nemesfémekben való gazdagságával magyarázható, másrészt pedig az állandóan fizetett portai adóval, mint-hogy a török porta ezt az adót csak „jó pénzben” (aranyban és tallérban) fogadta el.

Másik sajátosság a többszörös súlyú veretek, a négy-,

öt- és hatszögű csegelyek és végül a több érem képét is mutató ezüstlapok viszonylag gyakori előfordulása. A pénzegység (aranyforint vagy tallér) többszörös súlyú veretei között különösen az aranypénzek esetében egészen szokatlan értékekkel lehet találkozni egészen a százszoros aranyforint értékig. Bár ritkábban, de az is előfordul, hogy a többszörös súlyú veret nem az egység kerek számú többszörösében jelentkezik, és ilyenkor a numizmatikai irodalom különféle elnevezésekkel jelöli a szokatlan súlyú vereteket. E különös érmeek készítésének az okára közvetlen adataink nincsenek ugyan, de feltételezhető, hogy az ilyen veretek a magánosok által beadott nemesfémekből készülhettek, bizonyára teaurálás céljából. Némelyek próbavetként is említik ezeket, de ennek ellentmond egyrészt a nemesfémek tartalmazó anyaguk, másrészt pedig viszonylag gyakori előfordulásuk.

További sajátossága az erdélyi pénzverésnek az emlékpénzszerű érmeek kedvelése. Különösen a nagyobb aranypénzek közül több példány sorolható ebbe a kategóriába. Az ilyen veretek ligája, tehát a finomsága és a súlya, egyezik a rendes forgalmi pénzek pénzlábjával, viszont az éremképek rendszerint díszesebb kivitelűek, jelmondatok vagy egyéb szokatlan feliratok találhatók rajtuk, ami mind azt bizonyítja, hogy valamilyen különleges célból készülhettek. Létrejöttükre a legkézenfekvőbb magyarázat az, hogy az ilyen veretek az emlékérmeket pótolták az erdélyi érmezetben, annál is inkább, mert nyugati értelemben vett erdélyi eredetű emlékérem elég ritkán fordul elő. Akadnak olyan korabeli feljegyzések, amelyek megerősíteni látszanak az ilyen vereteknek emlékpénz (vagy emlékérem) jellegét.⁷

Általában jellemző sajátossága az erdélyi pénzverésnek az önálló pénzrendszer és pénzláb hiánya. A forgalomba került pénzek közül az értékpénznek számító aranypénzek és tallérszerű veretek mind a hasonló magyar pénzek ligáját követik. A nem gyakran vert aprópénzek pedig vagy a magyar, vagy a lengyel aprópénzek pénzlába szerint készültek. Az aranyforintok igen gyakran a külső éremképekben is utánozzák a magyar aranyforintok típusát, az aprópénzek között pedig szintén előfordul ugyancsak magyar vagy lengyel mintára vert típus. Emellett találunk éremképeket sajátos egyéni vonásokkal. Ezek a mellkép-, illetve arcképábrázolások megkülönböztetett helyet biztosítanak az erdélyi pénzeknek az egész újkori pénzsorozatban.

Az erdélyi aprópénzeknek a magyar és lengyel aprópénzek éremképeivel való egyezése annak tulajdonítható, hogy Erdélyben a napi pénzforgalmat általában a magyar és lengyel aprópénzek bonyolították le. Mindkettőnek rendes forgalma volt az erdélyi kereskedelmi életben, és ennek következtében az általában nem gyakori erdélyi aprópénzverés ezek mintájára folyt.⁸

Az értékpénzek pénzlába viszont a nemzeti fejedelmek korában végig a hasonló magyar pénzek ligáját követte. Az aranypénzek esetében a legegyszerűbb a helyzet. A magyar aranypénzeket ugyanis veretésük kezdete óta egészen a XVIII. század közepéig azonos pénzláb szerint verték.⁹ Ettől a megszokott pénzlábtól eltérés csak kivételes esetekben történt, és az ilyen eltérő finomságú erdélyi aranypénzek veretése csak szörványosnak tekinthető. Ha a pénzláb azonos is volt a magyar pénzek ligájával, az érme darabok annál inkább eltéréseket mutat, mert a negyedaranyforinttól a száz aranyforint értékű érmekig a legkülönbözőbb súlyú veretekkel lehet találkozni.

A tallérverés is magyar mintára kezdődött. Magyarországon 1553-ban verték az első tallérokat az osztrák tallérok pénzlába szerint. Tehát ezek szerint az erdélyi tallérok is voltaképpen az osztrák pénzlábat követték,¹⁰ nyilván a magyar tallérokkal való egyezés érdekében. János Zsigmond 1565-i tallérjai voltak az első önálló erdélyi tallérok, de már korábban, 1552-ben is készültek Erdély területén tallérszerű veretek, amikor császári csapatok megszállva tartották Erdélyt. Ekkor a szebeni verdében készültek Ferdinánd nevére a tallérrendszer keretében különböző értékű szögletes veretek, amelyek azonban nem sorolhatók még az erdélyi fejedelemség pénzei közé, minthogy ezeket Ferdinánd mint magyar király verette. Az erdélyi tallérokat 1582-ig verték az említett pénzláb szerint, mert 1582-ben változás következett a tallérok ligájában, és ettől kezdve mind a magyar, mind az erdélyi tallérokat a tiroli pénzláb szerint verték.¹¹ Ez az új pénzláb állandó maradt egészen a XVIII. század közepéig, tehát a nemzeti fejedelmek korában végig ez volt a tallérok pénzlába.¹²

Az aprópénzek ligája már nem volt ennyire egységes. Az egyes fejedelmek korában változott a mintaképű szögletes veretek pénzlába szerint. Eredeti, tehát hiteles adatok az erdélyi aprópénzek ligájáról ez idő szerint csak szórványosan ismeretesek, ezért analógiák segítségével kísérelünk meg legalább következtetni azok valószínű pénzlábjára.

Egységes volt viszont a számítási pénz használata. Ez a nemzeti fejedelmek idejében általában a magyar vagy kamarai forint volt száz denár értékben. A Habsburg-korban pedig előbb inkább a rénes forint, majd a konvenciósi forint lett a számítási pénz, mindkettő 60 krajcár értékben.

János Zsigmond kora (1540–1571). A meginduló erdélyi önálló pénzverésnek az első szakasza az ő korára esik. Az ő pénzverése még – nyilván az apja, János király nyomdokait követve – teljesen a magyar pénzrendszer átvétele. A legelső ez idő szerint ismert veret egy vitatható szebeni denár lenne 1551-ből, de a folyamatos pénzverés ténylegesen csak 1556 óta igazolható. 1540–1556 között tehát nem mutatható ki önálló erdélyi pénzverés. Pénzverés azért mégis folyt, mert 1551–1553 között megszállták Erdélyt I. Ferdinánd nevében Giovanni Castaldo generális csapatai, és e néhány év alatt vertek Ferdinánd nevére Nagyban aranyforintokat és denárokat, Szebenben pedig különböző tallérszerű szögletes csegelyeket. Ezek a veretek azonban a magyar királyi pénzek közé tartoznak, mert Ferdinánd mint magyar király verette őket.¹³ A XVI. század folyamán elsősorban Szeben és Kolozsvár a két pénzverőhely, majd ezekhez csatlakozott Nagyban is, amelynek a hovatartozása a város viszonylagos története következtében gyakran változott Magyarországra és Erdélyre között.

A legjelentősebb és legtömegesebb volt az aranyforintok verése a magyar aranyforintok mintájára, egyik oldalukon a madonnás éremképpel. A tipikus erdélyi emlékpénz is már korán feltűnt az Izabella királyné nevére vert tiszteeres aranyforintosok formájában.

A tallérverés mérsékeltebb volt, viszont János Zsigmond tallérjai különös egyalapú veretek voltak, csupán címert mutató éremképpel. A régi irodalom gyakran tábori vagy sükségtallér néven említi ezeket minden ok nélkül, mert ezek nem egyebek, mint a XVI. századi erdélyi pénzverés sajátosságos tallértípusai. A verdejegy nélküli tallérokat verhették akár a szebeni, akár a kolozsvári pénzverdében,

minthogy az utóbbi helyen folytatott tallérverésre nézve is van adat.¹⁴ E talléroknak az az érdekessége, hogy az erdélyi címer egyes elemei (nap és hold) rajtuk jelennek meg az érmeken először. Az erdélyi címert véglegesen egyébként az 1659-i országgyűlés határozta meg, és ennek alkotóelemei lettek a sas, mint a magyarok, a nap és hold, mint a székelyek és a hét bástya, mint a szászok jelképe.

Ami végül az aprópénzeket illeti, János Zsigmond denárai főként nagybányai veretek a magyar denárok mintájára, de akadnak példányok feloldhatatlan verdejegyekkel (**C-P, E-T**) is. A ligájuk is az egykorú magyar denárok pénzlábat követi. Ennek igazolására lehet idézni az említett 1557-i tordai országgyűlés határozatát, amely szerint a pénzeket ugyanolyan értékben és finomságban (*valore et lotonibus*) kell verni, mint a római császár pénzeit, vagyis a jelen esetben az ő magyar denárait.¹⁵

A Báthoriak és Bocskai kora (1571–1613). A következő pénzverési szakasz Báthori István fejedelemségétől Bethlen Gábor koráig tart. A pénzverés külső képének a sokféle változatossága ellenére is a pénzrendszer ebben a szakaszban meglehetősen egységesnek mondható. Új elem az aprópénzek veretésében, hogy a magyar mintájú és ligájú aprópénzek mellett forgalomba kerültek a lengyel típus és pénzláb szerint készült veretek is.

Ez a korszak a fejedelmi cím kialakulásának is az ideje az érmeken. János Zsigmond mint választott magyar király még az *Electus rex Hungariae* vagy egyszerűen *rex Hungariae* címet használta. Az őt követő Báthori Istvánnak csak a neve tűnik fel az aranyforintokon. Báthori Kristóf és Székely Mózes a *vaivoda Transilvaniae* címmel éltek. Báthori Zsigmond korában szerepel először a *princeps Transilvaniae*, ami utána általános lett, kivéve Bocskai Istvánt, aki Magyarország választott fejedelme is lévén, a *Hungariae Transilvaniaeque princeps* címmel verette a pénzeit. Báthori Zsigmond címében néha előfordul a *Valachiae Transalpinae princeps* valamint a *Sacri Romani Imperii princeps* forma is. Hasonlóképpen Báthori Gábor címében is ritkán *Valachia* említése ott található. Megemlíthető ezenkívül, hogy a *Siculorum comes* kifejezés először Báthori Kristóf pénzein, a *partium regni Hungariae dominus* kifejezés pedig első ízben Bocskai István veretein jelentkezik. Az utóbbi cím a Magyarországtól időnként Erdélyhez csatolt hét vármegye feletti uralmat jelentette. A pénzverdék ugyanazok, mint korábban (Szeben, Kolozsvár és Nagyban), csak Báthori Gábor korában csatlakozik ezekhez Gyulafehérvár is.

Ebben a korban is főként az aranypénzverés a jellemző. Báthori Istvántól és Székely Mózestól például csak aranypénz ismeretes. Báthori Kristóf pénzei a korábbi típusú egyalapú talléroktól eltekintve, szintén jórészt aranyveretek. Az ő, valamint a felesége, Bocskai Erzsébet nevére vert nagyobb értékű aranyérmek emlékpénzszerű díszesebb példányok. Bocskai Erzsébet érmeinek emlékpénzszerű jellegére lehet következtetni Bethlen Farkas közléséből, aki szerint ezeket az érmekeket 1577-ben a fejedelemasszony tiszteletére akkor verték, amikor a férje elnyerte a fejedelmi méltóságot. Az aranyforintok pénzlába szerint és azok többszörös súlyában vert emlékpénzszerű aranyveretek jellemzőek a többi fejedelem pénzverésére nézve is. Az aranypénzek külső képe az emlékpénzszerű különleges veretektől eltekintve, ez időben eleinte magyar mintára Szent László király álló alakja és a Madonna képe, majd

pedig Bocskai korától kezdve mindinkább a mellkép és címerábrázolás.

Báthori Zsigmond idejében a nagybányai veretű talléron az előlapon a fejedelem mellképe az éremkép. Díszes páncélban, fedetlen fővel van ábrázolva a fejedelem, és ez a típus marad Bocskai valamennyi és Báthori Gábor nagybányai tallérján is. A mellképet ábrázoló kétoldali tallér megjelenése a korábbi egyoldalú tallérokkal szemben talán annak tulajdonítható, hogy a Báthoriak birtokába került nagybányai pénzverde – amelyik egyébként bérletben működött – technikailag jól fel volt szerelve még hengeres verőgéppel is. Így a nagybányai tallérok már 1583 óta az új eljárással készültek.¹⁶ A nagybányai kétoldali és a szebeni egyoldalú tallérok közötti különbség azonban fennállott még Báthori Gábor korában is. Báthori Zsigmond pénzverésében jelentkeznek első ízben azok a súlyosabb veretek, csegelyek és ezüstlapok, amelyek később is állandó kísérői maradnak az erdélyi pénzverésnek. Korábban is előfordult ugyan egy-két súlyosabb veret vagy csegely, ezeket azonban még csak kuriózumszámba menő szörványoknak lehet tekinteni.

Az előlapon a fejedelem mellképét, a hátlaton címert ábrázoló tallértípus a továbbiakban általánossá válik. Különösen a fejedelmi mellképeket mutató éremképek révén lettek az erdélyi tallérok általános népszerűségnek örvendő veretek. A fejedelmek keleties ízű arcképe és viselete, valamint a vereteknek aprólékos ötvösművészeti kidolgozása olyan egyéni stílust és különös ízt kölcsönzött az erdélyi érmeknek, ami a maga sajátosságában egyedülállónak tekinthető. Az érmek hátlatján ábrázolt címerek vagy a fejedelmek családi címereit vagy az erdélyi címert, illetve a családi címerrel egyesített erdélyi címert mutatják. Gyakori a magyar címer előfordulása is, főként a magyar mintára vert aprópénzeknél. Megemlíthető, hogy éppen a csatári címer és éremkép után Báthori Zsigmond tallérjait az egykorú források néha *fogas tallér* néven emlegetik.¹⁷ Bocskai pénzei között szokatlan darabolású (súlyú) tallér, illetve részaltérveretek fordulnak elő.

Az aprópénzverés Báthori Zsigmond, Bocskai István és Báthori Gábor idejében rendszeressé vált. Ez azt jelenti, hogy az aprópénzek sorában található lengyel mintára készült hatgarasos (*sosztak*), háromgarasos (*dutka*), háromdenár értékű garas és solidus, majd magyar mintára készült ötdenáros garas¹⁸ és denár. Ezeknek az aprópénzeknek a pénzlábara nézve az egyetlen kiindulópont a nagybányai pénzverde bérleti szerződése, amelyből kiderül, hogy az aprópénzek egy része valóban a lengyel, a másik része pedig a magyar pénzek ligája szerint készült.¹⁹

A lengyel mintára történt pénzverést indokolja a lengyel pénzek elterjedt erdélyi forgalma. A lengyel pénz a XVI. században elárasztotta nemcsak Erdélyt, hanem a Partium és Felső-Magyarország területét is, minthogy a jobb minőségű magyar aprópénz a silányabb ligájú lengyel pénz ellenében kiáramlott az országból.²⁰ Érthető ezek után, hogy amikor Báthori Zsigmond idejében rendszerebb aprópénzverés kezdődött Erdélyben, azokat az ott forgó lengyel aprópénzek mintájára verték, és ezt a példát követte a pénzverés Bocskai István és Báthori Gábor korában is. Lengyel pénz alatt azonban nemcsak a szorosabb értelemben vett lengyel királyság pénzei értendők, hanem a lengyel korona fennhatósága alá tartozó minden pénzverő hatóság (Litvánia, Danzig, Elbing, Thorn, Kurland, Livland, Schweidnitz) verete, sőt továbbmenve minden

olyan idegen állam pénze is (Brandenburg, Poroszország, Szilézia stb.), amelyik a lengyel pénzfajokkal együtt és velük egyenlő értékben forgott.

A lengyel mintára készült aprópénzek közül a háromgarasosokat (*dutka*) mindhárom említett fejedelem idejében verték. Majd elég gyakori a garas (3 denár értékben), ritkább a hatgarasos (*sosztak*) és végül egészen szörványos a solidus (*schilling*) veretése Erdélyben.

Kimondottan a dutkák verése céljából Báthori Gábor korában Gyulafehérvárott új pénzverdét állítottak fel 1610–1613 között, sőt jelenleg fel nem oldható verdejegyű (**K-S** vagy bárd) dutkák is léteznek. Sok hamis veretű dutka is volt forgalomban, például az 1618-i országgyűlés a Lippán és Karánsebesen vert rossz dutkák forgalmát tiltja el.²¹ Nemi útmutatást nyújthat a dutkák ligájára nézve az 1608-ból fennmaradt pénzverési engedély, amelyben a Lippán lakó Eötvös András felhatalmazást nyert dutkák verésére úgy, hogy azoknak a finomsága 13 latos legyen, és a pondusa a lengyel jó dutkához legyen rendezve az engedély szavai szerint.²² Analógiaként ismertetjük az egykorú azonos lengyel pénzek ligáját azokból az évekből, amelyekben az erdélyi aprópénzeket azok mintájára verték.²³

Magyar mintára készültek a ritkábban vert ötdenáros (széles) garasok és a gyakrabban készített denárok. Mint-hogy ezeknek a pénzeknek a pénzlába is feltehetőleg a magyar mintát követte, analógiaként közöljük az egykorú hasonló magyar aprópénzek ligáját is.²⁴

A finomságot illetően azonban azért mégis csak lehetnek időnként eltérések az említett magyar és lengyel pénzek, valamint a hozzájuk hasonló erdélyi veretek között, mert például a Báthori Gábor nevére vert széles garasok jósága ellen kifogások merültek fel, és a közöttük előforduló sok silány (hamis?) veret a jó garasok forgalmát is megzavarta. A szebeni országgyűlés emiatt 1614-ben meg is tiltotta az „afféle fejr garas” verését.

A korabeli erdélyi pénzforgalomban az említett magyar és lengyel aprópénzek mellett az éremletek tanúsága szerint részt vettek még más külföldi pénzek is, mint cseh fillérek és különféle német garasok, majd ritkán moldvai denárok és török oszporák is, de az utóbbiak szerepe csak igen csekély lehetett.²⁵

Az egyes pénzfajok értékelését illetően az aranyforint és tallér értékelkedése a rendelkezésre álló adatok szerint körülbelül ugyanolyan volt, mint Magyarországon, tehát az aranyforint értéke a XVI. század elején érvényes 100 denár értékről a század végéig körülbelül 160 denárra, a tallér értéke pedig a kezdeti 90 denárról ugyanakkor mintegy 180 denárra emelkedett.²⁶ Az aprópénzek értéke denárokból kifejezve a következő: a hatgarasos = 18 denár, a háromgarasos = 9 denár, a garas = 3 denár, a széles garas = 5 denár, a solidus értékére nézve nincs adat, és végül a denár felét kitevő obulus verése úgy látszik, hogy ebben a pénzverési szakaszban szünetelt.

A vázolt pénzverési periódusban a fejedelmek pénzverése mellett Báthori Zsigmond ingatag politikai magatartása a pénzverés terén is szokatlan eseményeket eredményezett. Báthori Zsigmond ugyanis 1595-ben szövetséget kötött Rudolf császárral a török ellen, és ezután kétszer lemondva, eltávozva és újból visszatérve Erdélybe harmadszor 1602 július végén mondott le megint a fejedelemségről, és távozott most már véglegesen Erdélyből. Közben 1598-ban Basta György kassai főkapitány császári sereg élén bevonult Erdélybe, és az 1599-ben Rudolf szövet-

ségeseként benyomult Mihály havasalföldi vajdával együtt kormányozták Erdélyt a császár nevében. Mihály vajdát azonban Basta 1601. aug. 19-én megölette, ő maga pedig 1604-ben távozott el Erdélyből. Ezekben az években 1598–1605 között Rudolf nevére pénzverés folyt Kolozsvárott. Aranypénzeket vertek ekkor, amelyek azonban csupán a verdejegyben különböztek Rudolf többi magyarországi veretű aranyforintjaitól.

Székelty Mózes rövid fejedelemsége idején mindössze egyetlen típusú tízszeres aranyforint készült, két erdélyi város viszont önálló pénzverési jogot nyert ezekben a bizonytalan években. Így ismeretes 1602-ből Szeben város autonóm pénzverése. Ezt a pénzverést a város nyilván Rudolf császártól nyert engedély alapján folytathatta, annál is inkább, minthogy az akkor Szebenben vert aranyforintok és tallérok előlapján Rudolf császár neve szerepel. Majd Brassó város 1602. márc. 29-én keltezett engedélye ismeretes, amelyet Báthori Zsigmondtól kapott tallérok verésére, de már 1601-es évszámmal is készültek veretek.²⁷

Egészen más jellegű Brassó város önálló pénzverése az 1612–1613-as években a városnak Báthori Gábor elleni küzdelmei idején. A Serban moldvai vajdával szövetséget kötött Weiss (Albinus) Mihály bíró vezetése alatt küzdöttek Báthori Gábor ellen, és e küzdelem idején önálló pénzverést folytattak, amelyet Weiss Mihálynak 1612. okt. 16-án bekövetkezett halálával sem szüntettek meg.²⁸ A polgárok által összeadott nemesfémből az 1612–1615 közötti években vertek kevés aranypénzt és tallért, viszont annál több garaspénzt. Tömeges veretésüket igazolja a garasokból ismert sokféle változat. E pénzeket főként zsoldfizetésre használták fel. Ezek a veretek valójában inkább szükségpénz jellegű veretek voltak, és bizonyos zavarokat okoztak az erdélyi pénzforgalomban. Általában az erdélyi garasok pénzlába szerint készültek. Ezt bizonyítja a forgalmukat megszüntető gyulafehérvári országgyűlési határozat is 1615-ből, amely kimondta, hogy bár a brassói garas nem alábbvaló egyéb mostan járó fehér garasnál, de sok hamis veret fordul elő közöttük.²⁹ Ennek ellenére egy ideig 1615 után is még elfogadták őket másfél denár értékben fejedelmi adó fejében. A jó garasok értéke egyébként forgalmuk idején három denár volt.

Bethlen Gábor kora (1613–1629). A pénzrendszer legkövetkező kiépítése Erdélyben Bethlen Gábor idején következett be. A pénzverés rendkívül gazdag és változatos lett, főként annak következtében, hogy a császár ellen vezetett hadjáratai folyamán a felső-magyarországi pénzverdék (Körmöcbánya és Kassa) a fejedelem hatalmába kerültek, és a két sziléziai hercegség (Oppeln és Ratibor) ideiglenes elnyerésével ott tartományi pénzverés is folyt a részére. Pénzein az Erdély fejedelme cím mellett megjelent 1620–1622 között az *electus rex Hungariae* cím is, minthogy a besztarcebányai országgyűlés 1620. okt. 25-én magyar királlyá választotta. Majd a nikolsburgi békében (1622. jún. 6.) a választott királyi címről lemondva, elnyerte a birodalmi fejedelmi ranggal együtt a két sziléziai hercegséget. Ez a béke biztosította számára a hét magyar vármegye (Partium) feletti uralmat is. Így ettől kezdve a pénzeket a *Sacri Romani Imperii et Transilvaniae princeps partium regni Hungariae dominus Sicularum comes ac Opuliae et Ratiboris dux* formula lett állandó, függetlenül attól, hogy az 1624-i békében lemondott sziléziai birtokairól. A címnek a hét magyar vármegye birtoklását kitevő része

egyébként a XVII. század végéig állandó kísérője maradt a fejedelmek címeinek.

Bethlen Gábor korának pénztörténete három jól elhatárolható szakaszra tagolható. Az első korszak az 1613–1620 évekre esik és a magyar királlyá választásáig terjed, a második periódus 1620–1625 között a pénzrontás ideje, és végül az 1625–1629 közötti éveket a rendezett pénzügyi viszonyok jellemzik.

Bethlen Gábort az erdélyi rendek 1613. okt. 23-án választották fejedelmmé, és már ebből az évből ismeretes a nevére vert aranyforint. Általában uralkodása első nyolc évében jóformán csak aranypénzek készültek a nevére. Ezüsből csak egy emlékpénzszerű tallér, valamint kevés garastípus és denár maradt fenn az első pénzverési korszakból. A tallérok hiánya semmivel sem indokolható, viszont az apró ezüstpénzek veretésének a szüneteltetését magyarázhatja a már említett 1614. évi országgyűlési határozat, amelyik tiltotta a garaspénzek veretését.

Az erdélyi pénzeket 1613–1620 között három pénzverdében (Szeben, Kolozsvár és Gyulafehérvár) készítették, és az egyik pénzverő megnyitása a másik megszűnésével függött össze. Az aprópénzek közül a kevés denár (1614 és 1620 évekből) magyar mintára készült ugyan, de úgy látszik, gyöngébb pénzláb alapján, mert a megmért példányok átlagsúlya csak 0,36, illetve 0,43 g-ra tehető, ami mind könnyebb, mint a magyar denárok 0,55 g súlya.³⁰ A két alkalommal (1617 és 1619–1620) készített háromdenáros garasok, amelyek éremképeik szerint lengyel mintát követtek, csak kísérletezések lehettek. Veretésükre nézve idézhető az 1619. évi országgyűlési határozat. Eszerint ugyanis „amilyen aprópénzt a fejedelem pro forma készített és amelyek a magyarországi hasonló monetákat jószágban felülmúlják”, azok veretését javasolják.³¹ Valóban az ezüstpróba ezeknél a garasoknál 7 latos (437,5-ös) finomságot mutat, míg a korabeli lengyel garasok finomsága csak 5 3/4 latos (359,4-es), a magyar ötdenáros garasoké pedig akkor 6 latos (375-ös) volt, tehát az erdélyi garasok finomsága valóban jobb volt mind a lengyel, mind a magyar garasok finomságánál.

Ez a jelentéktelen aprópénzverés a napi pénzforgalomban természetesen nem játszott nagyobb szerepet. Az aprópénzek iránti igényt így a korábbi erdélyi veretű és még forgalomban levő aprópénzek mellett a magyar széles garasok és denárok, valamint a lengyel aprópénzek (elsősorban a dutka és a garas) elégítették ki. Mindez a fennmaradt éremleletek összetételéből egyértelműen megállapítható.

Bethlen Gábor pénzverésének a második periódusa a pénzrontás ideje. Ez a korszak Bethlennek magyar királlyá történt választásával (1620. aug. 25.) kezdődött, és tartott a pénzrontás végéig (1625 közepe). Az erdélyi pénzrontás szorosan kapcsolódott ahhoz a hatalmas pénzrontási hullámhoz, amelyik Németországból elindulva Kipper und Wipper kor néven zajlott le Közép-Európában 1619–1622 között. Ennek a hatása mind a magyarországi, mind az erdélyi pénzverésben érezhető lett, de mindkét helyen tovább tartott, és az 1620–1625 közötti években zajlott le. A korábbi állapottal szemben ekkor Erdélyben az aranypénzek és tallérok mellett rendszeressé vált az aprópénzek verése is. Ez időben háromféle aprópénz készült, úgymint széles garas, denár és obulus. Az érme – valószínűleg Bethlen magyar királlyá választása következtében – teljesen a hasonló magyar pénzek mintájára és ligájára készültek, tehát Bethlen az érvényben levő magyar pénzrendszeret vette át.

Eleinte még tovább működött a gyulafehérvári pénzverő is 1622-ig, de ezt felváltotta a nagybányai pénzverde, amelyik 1620. jan. 16-án került Bethlen hatalmába. Új verde lett 1619–1622 között Körmöcbánya, majd ennek elvesztésével felállították a kassai pénzverőházat (1623-tól kezdve). A nagybányai és a kassai verde ezután egészen Bethlen haláláig állandóan működött. A pénzrontás tetőpontján 1624-ben Munkácson is berendeztek a széles garasok verésére pénzverdét, amelynek a tevékenysége azonban csak egy évig tartott. Végül Bethlen nevére vertek pénzt Sziléziában is (Oppeln és Ratibor) az 1622–1623-as években.

Az aranypénzek éremképe a fejedelem mellképe, fedetlen fővel vagy kalppaggal, különböző címerkép és a Madonna-ábrázolás. A tallérok éremképe pedig a fejedelem mellképe, valamint címerkép. A címerábrázolások hűségesen nyomon követik a történeti események alakulását. Az aranypénzek veretése a pénzrontás ideje alatt is zavartalanul folyt, viszont a tallérverés a pénzrontás legkritikusabb éveiben (1623–1624) szünetelt. Előzőleg 1620–1622 között mind Körmöcbányán, mind Nagybányán rendszeres tallérverés folyt, és az ekkor készült veretek annyira a magyar tallérok mintáját követik, hogy az előlapi köriratban ott látható a kis magyar címer és a Madonna. Csak a nikolsburgi béke után szűnt meg e magyar jelvények alkalmazása az érmek köriratában.

Bizonyos fokig a jó pénzek csoportjába tartozott a dutka is akár lengyel, akár korábbi erdélyi veretről volt szó. Bethlen korában ugyan Erdélyben ilyen pénzfaj nem készült, de a pénzforgalomban jelen volt. Az egykorú források kétféle dutkáról tesznek említést. Így van régi, vagyis ódutka, valamint új, azaz csökkentett ligájú dutka.³² A jó pénzek korabeli értékelését illetően az aranyforint értéke 2–3 forint között mozgott, de a pénzrontási években felment 10–12 forintra is. A tallér értéke 1,30–2,50 forint között ingadozott, de a pénzrontási években 3–4 forintra is felemelkedett. Végül a dutka értékelésénél a régi dutka 10, az új dutka pedig 9 denárt ért, de a pénzrontás idején állítólag 20–30 denárt is adtak értük. Ezek az említett veretek tehát jó pénzek voltak, amelyek nem estek a pénzrontás áldozatául, a silány aprópénzek elszaporodásával viszont egyre inkább eltűntek a forgalomból, és állandóan fennállott kiáramlásuk veszélye.

Az aprópénzek ligájának a romlása jelenti voltaképpen a pénz történetét Bethlen korában. A fejedelem 1619. aug. 18-án indult első hadjáratára a császár ellen, és ekkor a hatalmába került Körmöcbánya, majd 1620. jan. 16-án megszállta Nagybányát is. Ez a két év azonban a pénzverésben még semmi kedvezőtlen nyomot nem hagyott, és az 1619–1620-as évek kevés verete még az első korszak pénzeihez sorolható. 1620. aug. 27-én indult a fejedelem második hadjáratára, amelyik az 1622. jan. 6-án megkötött nikolsburgi békével végződött. A hosszú ideig tartó második hadjárat pénzügyileg is jobban igénybe vette az országot, és ezért új aprópénzek verése indult meg, és pedig az 1620–1621-es években Gyulafehérvárott kevés denárt, majd Nagybányán széles garast, denárt és obulust, Körmöcbányán pedig denárt és obulust vertek.

Az első nagybányai veretek még nem voltak inflációs pénzek, úgy látszik, hogy ezeket még a korábbi magyar pénzek jó ligája szerint verték.³³ A pénzrontás tehát nem innen, hanem a körmöcbányai pénzverdéből indult el. Még a magyar király fennhatósága idején, 1619. febr. 22-

én, a finomságot itt hat latról öt latra csökkentették. Majd a Bethlen hatalmába került pénzverdében 1620. aug. 21. után, a finomság 4 latra (250-es), illetve 1620. szept. 5-től kezdve 3 latosra (187,5-ös) esett. A márkasúlyból kivert mennyiség (446 db) azonban nem változott, és a denárok átlagsúlya 0,54 g körül mozgott. A nagybányai aprópénzek finomsága 1622 óta hasonló lett a körmöcbányai veretekéhez, bár erre nézve közvetlen adataink nincsenek.

A pénzrontás heveny lefolyása ezután következett az 1622–1625-ös években, és a tetőpontját 1624-ben érte el. Ez különösen az ötdenáros (széles) garasok veretésében jutott kifejezésre. Ezeket a széles garasokat a pénzrontás idején több helyen is verték. Így Nagybányán (1622–1625), Kassán (1623–1625), Munkácson (1624) és Sziléziában (1622–1623). Éremképük általában egységes volt, az előlapon a kétrészes magyar címer szív pajzsban a családi címerrel, a hátlapon pedig a Madonna a karján Jézussal. Úgy látszik, hogy a széles garasok esetében a pénzrontás a nikolsburgi béke után indult el, és akkor vett erősebb lendületet, amikor Bethlen 1623 szeptemberében újabb hadjáratot vezetett a császár ellen. Ennek a hadjáratnak a bécsi béke (1624. máj. 8.) vetett véget.

Ezekben az években a garasok esetében rendszeres pénzlábról nem lehet beszélni. A finomság az eredeti 6 latról (375-ös) mindinkább csökkent, és ettől lefelé egészen a rézveretekig mindenféle silány minőségű érmével lehet találkozni. Ez a felhígulás természetesen kifejezésre jutott az egyes pénzdarabok súlyának az állandó csökkenésében is. A garasok között az eredeti 2,20 g átlagsúlyú veretek mellett végül 1,42 g átlagsúlyú érmek is előfordulnak. A denároknál természetesen hasonló jelenségeket lehet észlelni, minthogy ezek értéke a garasok értékével arányban állott. Így itt az átlagsúly 0,54 g-ról végül 0,30 g-ra esett vissza.

Az erdélyi rossz pénzekhez szorosan kapcsolódtak a Bethlen nevére vert sziléziai pénzek is. Ezek voltaképpen tartományi vereteknek tekinthetők, de a kibocsátott pénzek nem követték kizárólag sem az erdélyi, sem a sziléziai pénzrendszert, hanem bizonyos típusokban mindkettőt. Még kevés jó pénz (tallér és dutka) is készült itt. Az aprópénzek közül a sziléziai pénzrendszerből lett átvéve a 24 krajcáros, a 3 krajcáros és a 2 krajcáros veret, az erdélyi pénzrendszerből pedig az ötdenáros garas és a denár. A pénzrontás idején főként a 24 krajcáros és a széles garas játszott nagy szerepet. A 24 krajcáros volt a legsilányabb veretű sziléziai pénze Bethlennek 3,41 g átlagsúllyal. A sziléziai garasok és denárok csökkenő finomsága együtt haladt az erdélyi pénzekével. A garasoknál az 1622-ben még észlelhető 2,17 g átlagsúly egy év múlva már 1,82 g-ra esett vissza. Érthető ezek után, hogy amikor az egykorú erdélyi források panaszkodnak a pénzügyi állapotok miatt, első helyen a sziléziai veretek silányságát emlegetik.

A pénzrontás káros hatásait még fokozták a forgalomban levő külföldi pénzek. Itt elsősorban egy új lengyel pénz, a *poltúra* szereplését kell kiemelni. Lengyelországban 1614-ben kezdték verni ezt a pénzfajt, amelynek a ligáját előbb 1619-ben, majd 1623-ban csökkentették, és emiatt az erdélyi pénzforgalomban kétféle poltúrát különböztettek meg.³⁴ Az 1619 előtt vert poltúrákat általában barna poltúra néven emlegették, és ezek értéke négy denár volt, az 1619 után készült veretek neve pedig apró fehér poltúra lett, és ezek már csak három denár értékben forogtak. A lengyel poltúrákkal egyenlő értékben szerepeltek a

hozzájuk hasonló rigai, elbingi, danzigi, litván, livóniai, brandenburgi, porosz, pomerán stb. poltúrák is. A lengyel poltúrák veretése 1627-ben hosszabb időre megszűnt. A poltúrákon kívül előfordult néha a pénzforgalomban cseh fillér *batka* vagy *babka* néven, osztrák 3 krajcáros, vagy *schreckenberger* nevű német garas 20 denár értékben stb. A pénzforgalomban az igazán számottevők azonban a lengyel aprópénzek voltak.

A rossz pénz miatt a panasz általános lett. Az infláció minden tünete jelentkezett. Így emelkedett a jó pénzek értéke, sőt ezek eltűntek a forgalomból. Az egyre romló finomságú aprópénzeket kényszerárfolyamon kívánták tartani, de az egyre romló finomságú pénzeket a forgalomban vonakodtak elfogadni. Nőtt a drágaság, megjelentek a különféle limitációk, vagyis a közszükségleti cikkek árának rendeletekkel megkísérelt rögzítése. Egyszóval a pénzügyi helyzet tarthatatlanná vált. Általános lett a vágyakozás a helyzet javítására. Ezt már nemcsak a közvélemény és az országgyűlés kívánta, hanem maga a fejedelem is.

Hosszas tárgyalások után végül is az lett a határozat, hogy új pénzt kell kibocsátani, és az új liga szerint az ötlatos (315-ös) finom ezüst márkájából 500 denár veretendő. Az új pénzt 1625 közepén kezdték verni, de csak az év végén került forgalomba.³⁵ Ugyanis a fejedelem 1625. dec. 12-én adta ki a rendeletét, amelyben az értéktelenné vált pénz forgalmát megszüntette, és annak a beváltását elrendelte. Egyidejűleg szüntette meg a silány erdélyi garasok és a lengyel poltúrák forgalmát. Erdélyben tehát nagyjában 1625. dec. 15–25 között szűnt meg az inflációs pénzek forgalma és ezzel az áldatlan pénzügyi állapot véget ért. Minthogy pedig a császárral történt megegyezés értelmében Magyarországon is hasonló módon javították meg a pénzverést 1625 végén, így az erdélyi és a magyar aprópénzek azonos pénzláb szerint készültek, és egyforma értékben forogtak ezután.

A Bethlen Gábor korabeli pénztörténet harmadik szakaszában (1626–1629) rendezett pénzveréssel találkozunk. Az 1626. dec. 20-án a császárral kötött pozsonyi béke után nyugalmas évek következtek, amelyekben rendszeres lett az aranypénzek és tallérok verése, majd velük együtt az aprópénzek kibocsátása is. Ezek állandó pénzláb szerint készültek és forogtak 1626 eleje óta. A pénzverdék száma kétfőre csökkent (Nagybánya és Kassa), ezek viszont rendszeresen működtek. Nagybányán főként aranypénzverés folyt, és a tallérok verése kisebb méretet öltött, Kassán viszont nem készült aranypénz, de annál dúsabb volt a tallérszerű veretek sorozata. Aprópénz mindkét verdében készült. A megjavult pénzverés eredményeképpen az aranyforint értéke visszaesett a pénzromlás előtti időből ismert értékére, és kétforintos értékét e korszak három évében körülbelül meg is őrizte.

Nagy változatosságot mutat a tallérszerű pénzek veretése. Mind a tallér, mind a féltallér különböző súlyváltozatokban fordul elő, és gyakori közöttük a csegely alakú veret is, azonban csegelyek csak a kassai verdéből ismeretesek. Erre az lehet a magyarázat, hogy a kassai verdében Sziléziából Kassára került pénzverők dolgoztak, és Sziléziában már korábban is megszokott típus volt a csegely forma. Annál valószínűbb ez a feltevés, mert a nagybányai pénzverdéből egyáltalán nem került ki csegely ez időben. A pénzromlás megszűnésével a tallérok értéke is a zavarok előtti árnívóra tért vissza, és a tallérok értéke általában 1 forint 25 denár körül mozgott.

Az aprópénzek (ötdenáros, vagy más néven széles garasok, a háromdenáros egyszerű garasok, és a denárok) mind egységes finomságban készültek.³⁶ Közülük a széles garasok és denárok továbbra is a magyar példát követték, a hármas garasok éremképei pedig lengyel mintára készültek. A pénzláb azonban egységes volt. A korábbi inflációs és az új veretű széles garasok éremképei között annyi az eltérés, hogy az új vereteken a címer felett korona van elhelyezve.

A rendezett pénzügyi viszonyokat bizonyítja az idegen pénzek csökkenő forgalma. Az éremleletek tanúsága szerint a poltúra forgott leginkább az idegen pénzek közül. A fejedelem ugyan 1625 végén megtiltotta ezek forgalmát, de nyilvánvaló volt, hogy ennek a rendelkezésnek nem lehetett érvényt szerezni, és az 1627 előtt vert lengyel poltúrák óriási tömegben árasztották el Erdélyt, valamint a Partium területét. Tehát inkább arról lehetett csak szó, hogy bizonyos fokig visszaszorítsák ezek forgalmát. Az egykorú források szerint sem szűnt meg a poltúra forgalma, hanem azokat általában három denár értékben elfogadták.

1629. nov. 15-én hunyt el Bethlen Gábor, és ezzel lezárult az erdélyi pénztörténetnek legszínesebb és legváltozatosabb korszaka.

Bethlen Gábor halála után rövid ideig a felesége, Brandenburgi Katalin került a fejedelmi trónra, majd az elhunyt fejedelem öccse, Bethlen István, de az ő nevükre vert kevés kolozsvári aranyforint a pénzforgalomban csekély szerepet játszott. Ezek a veretek inkább csak pénztörténeti emlékeknek tekinthetők.

A két Rákóczi György kora (1630–1660). Ennek a két fejedelemnek a pénzei egységes képet nyújtanak az éremképeket illetően és a pénztörténetben is a legkevesebb problémát jelentik. Az előlapon általában a fejedelem mellképe jelenik meg jogarral és többnyire kalppal fedett fővel, a hátlapon pedig Erdély címere szív pajzsként a fejedelmi család címerével. Ez a típus ettől kezdve állandóan az utolsó nemzeti fejedelem, Apafi Mihály haláláig. Kivételt csak I. Rákóczi György néhány emlékpénzszerű aranypénze jelent, valamint Barcsai Ákos rövid életű pénzverése, mert az utóbbi veretein az említett éremképek helyén gyakran vallásos feliratok tűnnek fel. Megemlítenéd, hogy a nagybányai veretű aranyforintokon a címerkép gyakran a Madonna-ábrázolás helyettesíti.

A két fejedelem korából kolozsvári, gyulafehérvári és nagybányai veretű aranypénzek és tallérok ismeretesek, de a gyulafehérvári pénzverde működése eléggé szörványos volt, Nagybánya pedig csak az 1645. aug. 21-i linzi békével lett megint fejedelmi birtok. A tallérverés a két Rákóczi György korában különös sajátosságot mutat. Nemcsak csegelyek jelentkeznek egyre nagyobb számmal, hanem gyakori az olyan ezüstlapok feltűnése is, amelyekre két vagy több tallér képe van ráverve egészen az öt tallért felmutató hosszú ezüstlapig. Sőt akadnak olyan példányok is, amelyeken a tallér képe mellé denárok képe is van verve. Főként II. Rákóczi György nevére készültek az ilyen szokatlan típusok. Próbaveretnek nem tekinthetők ezek, egyrészt mert jelentős számban ismeretesek, másrészt pedig, mert nemesfémekből készültek. Ezeket is talán ajándékozási vagy tezaurálási célból verheték magánosok által beadott nemesfémekből.

E két fejedelem nevére vert talléroknek a másik sajátossága, hogy az előlapi köriratban a fejedelem neve különböző rövidítésekben szerepel, és e rövidítésekben bizonyos

rendszer figyelhető meg. Ezt a rendszert összekapcsolva a hátlati címerkép alapján azonos, de a családi címer elhelyezését illetőleg eltérő formákat mutató alakjával, a leíró katalógusban közöljük az általunk ismert egész változatrendszert, nem a véletlennel tulajdonítva ennek a létrejöttét. A változatosságot még fokozza az a jelenség, hogy a címerképben a bástyák elhelyezése különféle alakzatot képez. Ebben a vonatkozásban azonban nem látszik határozott rendszer, hanem inkább csak a vésnői munka eltéréseiről lehet szó.

Ebben a korban az aprópénzverés csekély, csupán I. Rákóczi György pénzei között lehet találni néhány típust, így kevés hatgarasost, háromgarasost és poltúrát. Nyilvánvaló, hogy ezek mind lengyel mintára készültek, amit egyébként az éremképeik is elárulnak. Minthogy Lengyelországban 1627–1650 között szünetelt mindenféle aprópénzverés, így feltehető, hogy ezek a lengyel mintájú erdélyi pénzek az 1627 előtti megfelelő lengyel veretek ligájára készültek. Kétségtelen adatok erre nézve sajnos nincsenek.³⁷

Az aprópénzek közül a poltúrák egy részét Kolozsvárott verték, a többi verdejegy nélküli veret, illetve találhatók rajtuk verdejegynek tekinthető ábrák, de ezek ez idő szerint nem oldhatók fel. II. Rákóczi György korából mindössze kevés magyar típusú és nagybányai veretű denár ismeretes,³⁸ más aprópénz az ő idejében nem készült.

Az említett lengyel típusú aprópénzek verése, a poltúráktól eltekintve, szórványos és jelentéktelen volt. Veretűkre nyilván azért került sor, mert a napi pénzforgalmat főként a mintául szolgált lengyel pénzfajok bonyolították le az éremleletek tanúsága szerint.

A II. Rákóczi György uralma végén, majd a halálát követő időben kialakult súlyos politikai viszonyok között két rövid ideig uralkodott fejedelem nevére folyt a pénzverés az 1659–1661 közötti években. Mind Barcsai Ákos, mind Kemény János nevére csak aranypénzek és tallérok készültek, aprópénzt egyik fejedelem sem veretett. Míg azonban Barcsai Ákos pénzverését színes változatosság jellemzi a vallásos tárgyú feliratok következtében, addig Kemény János pénzei a szokott típust mutatják (mellkép és címer).

Barcsai Ákos pénzeit három verdében verték, így Brassóban, Segesvárott, valamint Szebenben, és a fejedelem 1660-ból fennmaradt rendelete valóban e három verdében engedte meg a tallérverést.³⁹ Nagybányán megszűnt az erdélyi pénzek verése, mert a város II. Rákóczi György halála után 1660-ban Magyarországhoz csatolódtott vissza, és többé nem került fejedelmi birtokba. Kemény János pénzei Kolozsvárott és Segesvárott készültek, de ismeretes egy fel nem oldható **A–B** jegyű aranyforintja is. A két fejedelemnek verdejegy nélküli pénzei nyilvánvalóan az ismert pénzverdék valamelyikéből kerülhettek ki.

Apafi Mihály kora (1661–1690). Apafi fejedelemségének a három évtizede alatt az alaptípus megtartása mellett változatos éremképeket nyújt a pénzverés. Ez azonban főként a jó pénzekre (aranypénz és tallér) vonatkozik, mert az egységes típusú aprópénzverés mindössze csak öt éven keresztül folyt, és akkor is kudarcra végződött.

Uralma idején számos verde működött mint Szeben, Brassó, Segesvár, Beszterce, Kolozsvár, Gyulafehérvár, Fogaras, Nagyenyed, valamint **MC** és **S–V** jelű verdék, de az utóbbi három pénzverő helyen csak aprópénzverés folyt.

Bár az Apafi korabeli pénzverésre vonatkozó írott források igen szegényesek, mégis fennmaradt néhány idevágó feljegyzés, amelyekből némi következtetést lehet levonni a pénzverésre nézve. Így már 1662-ből ismeretes a Joó János részére adott engedély, amely szerint ő Kolozsvárott verethet arany- és ezüstpénzeket.⁴⁰ Majd 1663-ban az engedély azzal bővül, hogy oroszlános tallérokat is verethet, mégpedig Erdélyben egyedül csak ő.⁴¹ Ugyancsak 1663-ban két brassói ötvös kapott engedélyt aranyforintok, továbbá fél- és negyedtallérok verésére a császári tallérok ligája szerint.⁴²

Az említett engedélyek ismeretében úgy tűnik, hogy a pénzverés eleinte bérletekben történhetett. Később a Keleti (Orientális) Kompánia nevű ismert kereskedő társulat juthatott szorosabb kapcsolatba a pénzveréssel. Ugyanis 1672-ben az országgyűlés megengedte nekik mindenféle pénz verését.⁴³ Majd pedig 1677-ben ugyancsak országgyűlési végzés rendelte el, hogy az adóban befolyt pénzt a „görögöknek” kell átadni, akik tartoznak azt jó pénzzé verni.⁴⁴ Sajnos a Keleti Kompániának a pénzverés terén kifejtett tevékenységére nézve bővebb adatok nincsenek.

Apafi korában az 1672–1675 éveket leszámítva csak aranypénz- és tallérverés folyt Erdélyben. Több verde is működött 1675-ig, majd utána csak kettő. Közülük a fogarasi verdében jóformán csak aranypénzek készültek, míg Gyulafehérvárott állandó volt mind az aranypénzek, mind a tallérok veretése.

Feltűnően gazdag az aranypénzek sorozata. A magas értékű ritka veretek mellett különböző súlyú és értékű aranypénzek fordulnak elő, melyek között a leggyakoribb a tízszeres aranyforint, gyakran csegely alakban verve. Az aranyforint pénzlábara nézve a nyolcvanas évekből, tehát a fejedelem uralmának az utolsó idejéből különös adat ismeretes, amely szerint a pénzverési alapsúlyból (gira) 72 darab aranyforint készült. Ez meglepő eltérést jelentene a korábbi 69 darabbal szemben, de további adatunk ennek az eltérésnek a magyarázatára nincsen.⁴⁵ Az aranyforint értéke egyébként ez időben 400 denár volt.

A tallérokat a szokott pénzláb alapján verték, tehát a császári tallérokkal egyenlő ligában, és az említett egykorú forrás szerint is a girából (márkából) valóban 8 1/2 darabot vertek. Apafi tallérjai változatos sorozatot nyújtanak. Ugyanis több pénzverdében készültek, és ennek megfelelően nemcsak sokféle verdejegy viselnek, hanem az előlapi mellképek is sok eltérő vonást mutatnak. A tallérok sorában is gyakori a csegely, viszont a kétszeres tallérnál súlyosabb veret csak igen ritkán fordul elő. A csegelyek csaknem mind hatoldalúak voltak. A tallérok értéke 180–200 denár között váltakozott. Az erdélyi tallérokkal együtt forogtak a magyar és a császári tallérok, de benyomult az erdélyi pénzforgalomba két idegen tallérszerű pénz is, közülük az egyik *guldiner*, a másik *oroszlános tallér* néven volt ismeretes.

A *guldinerek* a német területről beáramlott és az 1667. aug. 27 óta érvényben levő zinnai pénzláb szerint vert 2/3 tallérok voltak.⁴⁶ Ezek Magyarország és Erdély területén 60 krajcár értékben forogtak *guldiner* vagy *florenarius* néven. Sok panasz merült fel ellenük a számos gyengébb finomságú és hamis veret következtében. Forgalmuk a XVII. század második felében figyelhető meg.

A másik idegen pénzfaj oroszlános tallér néven a *guldinernél* nagyobb szerepet játszott az erdélyi pénzforgalomban. Ez az elnevezés az önállóvá vált németalföldi északi

tartományokban 1568 óta vert tallérokat jelölte a hátlapi címerkép után. Ezek mindenfelé elterjedtek, de különösen a levantei pénzforgalomban vettek tevékeny részt mint kereskedelmi pénzek. Innen szivároghattak Erdélybe a törökök közvetítésével. Az oroszlanos tallérok pénzlába könnyebb volt, mint a császári és az erdélyi talléroké.⁴⁷ Forgalmuk Erdélyben a XVII. század közepén kezdődött, és 1650-ben már árfolyamuk volt itt. Hullámozó árfolyamuk 160–200 denár között mozgott, de három évtized alatt csak kétszer (1660 és 1680) érte el a 200 denárt.⁴⁸ Jelentőségüket a legjobban bizonyítja, hogy – mint már említettük – Joó János engedélyt nyert 1662-ben oroszlanos tallérok verésére, de talán helyesebb volna úgy mondani, hogy azok utánverésére.⁴⁹ Ha történt is valóban ilyen utánverés Erdélyben, az utánvereteket az eredeti talléroktól ez idő szerint nem lehet megkülönböztetni.

A szükséges pénzforgalmat ez időben is idegen aprópénzek elégitették ki, minthogy Bethlen Gábor kora óta Erdélyben aprópénzverés alig folyt. Mind az éremleletek összetétele, mind az írott források adatai szerint megállapítható, hogy a XVII. század második felében Erdélyben az aprópénzforgalmat részint a magyar és osztrák veretű krajcár (15, 6, 3 kr.) értékű érmék, részint pedig a lengyel aprópénzek, főként a 18 garasos (*ort* vagy *timpf*) néven, a hatgarasos, a háromgarasos és a poltúra bonyolították le. Megjegyzendő, hogy a forgalomban levő poltúrák nem annyira lengyel pénzek, hanem azokhoz hasonló elbingi, rigai, brandenburgi és svéd veretek voltak. Egyébfajta idegen pénz előfordulása csak szórványosnak tekinthető. Egyiket közülük mégis ki lehet emelni. Ez a levantei pénzforgalomból beáramlott öt sou értékű kis francia ezüstpénz, amelyik *timon* néven lett Erdélyben népszerű, és 15 denár értékben forgott.⁵⁰

Az 1672–1675 közötti években azonban sor került erdélyi veretű aprópénzek kibocsátására is, ami a pénzverés addig egyenletes folyamátat alaposan felborította. Az új erdélyi aprópénzt lengyel mintára kezdték verni. Lengyelországban ugyanis hosszabb szünet után 1650-ben megint megkezdődött az aprópénzverés, és az új veretek közül a hatgarasos Erdélyben népszerű pénzfaj lett, és így ennek a mintaképül vételével kezdték verni erdélyi garasszerű pénzeket kettős garas néven.⁵¹

Ennek a pénzfajnak a kibocsátása az 1671-i országgyűlés határozatán alapult, amelynek rendelkezése szerint ezt az „usualis moneta” néven emlegetett pénzfajt Szébenben, Brassóban és Marosvásárhelyt lehetett verni, kimondva, hogy a ligája kevéssel jobb legyen, mint a mostani 12 pénzes garasé.⁵² Majd az 1673-i országgyűlés megengedte, hogy Nagyenyeden is verjenek 6 latos (375-ös) finomságban.⁵³ A verdejegyek bizonyága szerint verték még őket Besztercén és egy további S–V jelű verdében is.

Háromféle típus ismeretes belőlük. Vannak példányok XII és VI jelzéssel, illetve jelzés nélkül. Ezeket a számjegyeket az irodalom általában értékjelző számoknak vette, és eszerint 12 és 6 denáros garasokat különböztetett meg. Megállapítható azonban, hogy itt nem kétféle értékről van szó. A korábbi írott források csak *grossus duplex* vagy *Zwölfer* néven emlegetik ezeket, tehát valamennyi kettős garas néven volt ismeretes. Az értékük eredetileg 12 denár lett volna, de ebben az értékben nem akarták elfogadni őket, hanem csak 9 denár értékben. A garaspénzeket a kétféle római számjegy előfordulásának a magyarázata az lehet, hogy a XII valóban a kettős garasok denár értékét je-

lezte, a VI számjegy pedig a lengyel mintaképről van átvéve, ami ott a hatos garas jele.⁵⁴ Az összes kettős garasok azonosságát bizonyítja, hogy a súlyuk 3,90–2,22 g között ingadozik, de akad olyan XII jelű kettős garas, amelyik könnyebb a VI jelzésűnél, viszont előfordul VI jelzéssel súlyosabb veret, mint a XII jelzést viselő példány. A kettős garasok finomsága egyezik a lengyel hatgarasosok ismert 6 latos (375-ös) finomságával. A sok hamis veret miatt azonban a forgalmukkal sok baj volt, és végül is az 1674-i országgyűlés eltiltotta további veretésüket.⁵⁵

Apafi Mihály fejedelemségének az utolsó éveiben a pénzforgalomban mind erősebb lett a császári pénzek jelenléte. Ez nemcsak az osztrák veretek, főként a 3 krajcár értékű garasok mind erősebb forgalmában nyilvánult meg, hanem abban is, hogy például az 1682-i országgyűlés már a császári pénzek szabad forgalmát biztosítja.⁵⁶ Majd 1686-ban kimondja az országgyűlés, hogy habár a császári pénzekkel sok hamisítvány is kerül az erdélyi pénzforgalomba, a császári pénzek kitiltására módot nem talál, tehát e pénzeket köteles mindenki elfogadni.⁵⁷ A császári csapatok 1687-ben a török elleni felszabadító háború folyamán megszállták Erdélyt, és rövidesen, 1690-ben Apafi elhunyt. Utolsó pénzügyi intézkedésének tűnik a Brassó és Segesvár részére 1688-ban engedélyezett tallérverés, de ennek végrehajtására már nem került sor.

Voltaképpen ezzel végződik az önálló Erdélyi Fejedelemség nemzeti fejedelmeinek a pénzverése. Igaz, hogy még ezután Thököly Imre és II. Rákóczi Ferenc rövid fejedelemsége idején készült a nevükre néhány ritkaságszámba menő aranyérme, ezek azonban inkább csak történeti emlékek, és a pénzforgalomban nyilván tényleges szerepük nem volt. II. Rákóczi Ferenc idején a pénzforgalomban a főszerepet a rézpénzek vitték, ilyeneket azonban az erdélyi fejedelemség területén nem vertek.

A Habsburg uralkodók kora Mária Terézia előtt (1690–1740). Gyökeres változás következett az erdélyi pénzverésben Apafi Mihály halálát követően, illetve Erdélynek a császári csapatok által történt megszállása után. I. Lipót császár a Diploma Leopoldinum kiadásával 1691-ben végleg birtokába vette Erdélyt. Erdély formailag önálló maradt, de valójában a Habsburg Birodalom tartománya lett. Az erdélyi ügyek intézésére felállított gubernium voltaképpen a bécsi kancellária rendeleteit hajtotta végre. Az országgyűlés megmaradt ugyan, de minden hatalom nélkül.

A Lipót nevére elindult pénzverés mind külső formában, mind a pénzláb tekintetében teljesen a Habsburgok pénzveréséhez igazodott. Az Erdélyben készült veretek egyéni jellege abban nyilvánult meg, hogy az előlap köriratokban az uralkodók címei közé felvették az Erdély fejedelme címet is, és a hátlapokon a kétfejű sas mellén az erdélyi címer valami módon elhelyezést nyert. Csak II. József császár kora óta szűnt meg ez az állapot az erdélyi pénzverésben, és így 1780 után fejedelmi pénzverésről nem lehet többé beszélni.

I. Lipót, I. József és III. Károly korában (1690–1740) főként aranypénzek kerültek ki az erdélyi pénzverdéből. Tallér és aprópénz viszonylag ritkán készült. Az aprópénzek közül különösen a garas és poltúra pénzfajokat verték. Eleinte Kolozsvárott és Szébenben folyt a pénzverés, majd a gyulafehérvári pénzverőnek 1713-ban történt felállítása után csak ez a pénzverde működött Erdélyben.

Az aranypénzek sorában még gyakori Lipót idejében a csegely alakú veret, sőt különleges félhold és csillag alakú pénzek is készültek. Utána ezek a különleges veretek lassan megszűnnek, de többszörös dukátok még előfordulnak. A Habsburg-uralom idején az aranypénzek pénzlába a korábbi ligához képest megváltozott. A régi magyar pénzláb szerint készült aranyforintok helyett a valamivel könnyebb finomságú osztrák dukátok mintájára Erdélyben is dukátok készültek, vagyis az osztrák dukát pénzlába szerint folyt az aranypénzek verése.⁵⁸ A 23 karát 8 gren finom (986-os) bécsi márkából (280,80 gr) készült 80,45 dukát 3,49 g nyers- és 3,44 színsúlyban.

Bár az erdélyi pénzek verésére vonatkozó rendeletek nem ismeretesek, de nyilvánvaló, hogy az összes többi ezüstpénznek is a Habsburg Birodalomban érvényes egy-séges pénzláb szerint kellett készülnie. Tehát a tallérszerű érmekeket (egész-, fél- és negyedtallér) a már említett tirolai pénzláb szerint verték, a szórványosan feltűnő aprópénzek (15 krajcár, 3 krajcár vagy garas, poltúra és félkrajcár) ligája pedig veretésük idején 1680–1753 között a következő volt.

		db	nyerssúly	színsúly
1680. máj. 2.				
15 kr.	9 lat (563)	43 7/8	6,404	3,602

1693. jan. 14.				
3 kr.	6 lat 2 qu. (406)	164 123/204	1,71	0,69

1693. febr. 13.				
3 kr.	5 lat 3 qu. (359)	161 23/32	1,74	0,62
1 kr.	3 lat 2 qu. (219)	295 5/16	0,948	0,209
1/2 kr.	2 lat 2 qu. (156)	440	0,636	0,099

1717. júl. 1.				
1 kr.	3 lat 2 d. (195)	292 31/32	0,959	0,187

A poltúra (félgaras) = 1 1/2 krajcár finomsága 5 lat 3 qu. 2 d (359), és a pénzverési súlyból 682 darabot vertek.⁵⁹

Mária Terézia kora (1740–1780). Mária Terézia hosszú uralma idején három esemény említhető az erdélyi pénzverés szempontjából. Ezek között a legfontosabb a konvenciósi pénzláb bevezetése 1753-ban, majd az erdélyi fejedelemségnek nagyfejedelemségre emelése 1765-ben és végül az a rendelkezés 1746. febr. 11-én, hogy a fémanyag fele részét a királynő férje, Lotharingiai Ferenc nevére kell verni. Ez utóbbi pénzek azonban a gyulafehérvári verde C–A verdejegyen kívül semmilyen erdélyi jelleget nem árulnak el, és így nem sorolhatók a fejedelemség veretei közé.

Mária Terézia összes erdélyi pénzei a gyulafehérvári pénzverdében készültek, és itt főként az aranypénzverés volt a jellemző. Az aranypénzek természetesen az osztrák dukátok típusa és pénzlába szerint készültek.

Az ezüstpénzeket eleinte az 1717-i rendelet szerint verték. Mária Terézia első pénzrendelete 1742. júl. 17-én voltaképpen csak megerősítette a korábbi, 1717-i rendeletet. Új rendelet látott napvilágot 1748. júl. 30-án, amely szerint az ezüstpénzek finomsága nem változott ugyan, de az

egyres veretek nemesfémtartalma alacsonyabb lett, tehát a súlyuk is csökkent. A fém pénzverés alapsúlya a 280,80 g súlyú bécsi márká volt.⁶⁰ Az erdélyi aprópénzek ligája az új rendelet szerint a következő volt:

		nyerssúly	finomsúly
15 kr. (17 kr)	9 lat (563)	6,08 g	3,42 g
3 kr.	5 lat 3 qu. (359)	1,68 g	0,60 g
poltúra	4 lat 2 1/2 qu. (289)	0,81 g	0,23 g

Újabb csökkentés 1750. nov. 7-én következett be, és ekkor elrendelték, hogy a 15 krajcárrost a tényleges XVII értékjelzéssel verjék, a hatkrajcárrost pedig a tényleges VII értékjelzéssel. Az új rendelet az erdélyi pénzek közül a következőre vonatkozott:

		nyerssúly	finomsúly
17 kr	8 lat 2 3/4 qu. (543)	6,11 g	3,32 g

Ugyanekkor a császári dukátok értékét 4 forint 10 krajcárban szabták meg. A pénzlábcsökkentést azonban titokban kellett tartani. Annak érdekében, hogy a nehezebb és könnyebb pénzláb szerint vert, de külsőre nézve egyébként azonos kinézésű pénzeket meg lehessen különböztetni, az 1751 óta az új könnyebb pénzláb szerint készült vereteken az évszám után burgundi (András) keresztet kellett elhelyezni.

Lényegileg ez a pénzrendelet szolgált alapul az Ausztria és Bajorország között 1753. nov. 21-én megkötött pénzügyi egyezményhez, amelyik a konvenciósi pénzrendszert és pénzlábat vezette be. Az új pénzláb alapsúlya a bécsi márká 2/5 részét kitevő kölni márká (233,85 g) lett, és ebből 10 darab tallért vertek 20 forint értékben. A finomság jelzésére a korábbi *Quentchen* helyett a *Gran* jelzést használták. Az új 60 krajcár értékű konvenciósi forint átvette a rajnai (rénes) forint szerepét mint számítási pénz is. Minthogy a konvenciósi féltallér értéke ugyancsak 60 krajcár volt, ez a pénzfaj rövidesen forint néven vett részt a pénzforgalomban. Az erdélyi veretű konvenciósi pénzek ligája az új finomsági számítás szerint a következő volt.

	finomság	nyerssúly	finomsúly
dukát	23 karát 9 gr (990)	3,49 g	3,46 g
tallér	13 lat 6 gr (833)	28,06 g	23,39 g
féltallér		14,03 g	11,69 g
negyedtallér		7,02 g	5,85 g
20 krajcár	9 lat 6 gr (583)	6,68 g	3,90 g
17 krajcár	8 lat 12 gr (542)	6,12 g	3,31 g
10 krajcár	8 lat (500)	3,90 g	1,95 g
7 krajcár	6 lat 13 gr (420)	3,25 g	1,36 g
3 krajcár	5 lat 9 gr (344)	1,70 g	0,59 g

Bajorország 1754. jan. 1-jén kilépett a pénzügyi egyezményből, és ezért megint a bécsi márká lett a pénzverés alapsúlya, de most már a kölni márká 6/5 részének módosított súlyában (280,64 g). Ez a változás azonban alig módosította a pénzverést, és az erdélyi pénzverésben is csak annyi változást eredményezett, hogy ennek alapján verték az 1 krajcáros pénzfajt a következő liga szerint:

1 kr.	3 lat 2 gr (194)	0,80	0,16
-------	------------------	------	------

A konvenció rendszer pénzei közül a 20 krajcáros neve *húszas* vagy *Kopfstück* volt, a 17 kr. *máriás* (*horgos*), a 7 kr. *peták* és a 3 kr. *garas*. A konvenció ezüstpénzek is átvették az András-kereszt jelet, amelyik 1804-ig jelent meg a pénzekben, míg maga a konvenció rendszer 1857. jan. 24-ig állott fenn.

Végül megindult 1761-ben Erdélyben is a már 1760. szept. 21-én elrendelt rézpénzverés, de csak a garasnál kisebb értékű pénzeket verték rézből. A rézpénzeket az 56122,92 g súlyú bécsi mázsából a következő súlyegységekben verték:

5 040 db krajcár	11,14 g átlagsúlyban
10 080 db félkrajcár	5,57 g átlagsúlyban
6 720 db grösli	8,35 g átlagsúlyban
16 800 db pfennig	3,34 g átlagsúlyban

A Greschl általános neve *grösli* volt. A rézpénzek a korábbi megfelelő értékű ezüstpénzek folytatásai voltak.

További Habsburg-pénzverés Erdélyben (1780–1867). Mária Teréziának 1780-ban bekövetkezett halálával a fejedelmi pénzverés Erdélyben megszűnt. A gyulafehérvári pénzverde ugyan továbbra is működött, de már csak teljesen osztrák típusú pénzek készültek benne a mindenkor uralkodó nevére 1867-ig **E** verdejeggyel. Még Mária Terézia 1746–1765 között a pénzek egy részét mint a Habsburg Birodalom minden pénzverdéjében, úgy Gyulafehérvárott is férje, Lotharingiai Ferenc német–római császár nevére, majd az ő halála után 1765–1780 között fia, a későbbi II. József császár mint társuralkodó nevére

verték, eltérő típusban. 1765–1780 között Gyulafehérvárott is a nemesfémanyag egy részét II. József trónörökös mint társuralkodó nevére verték teljesen eltérő típusban, és a pénzek hátlapján *Virtute exemplo* körirattal, de ugyancsak **E** verdejeggyel. Ezek a pénzek tehát nem részei az erdélyi fejedelmi pénzverésnek.

A Gyulafehérvárott vert osztrák típusú pénzek egészen 1856-ig a konvenció pénzláb szerint készültek. Az időközben 1811–1816 között érvénybe lépett bécsi érték (Wiener Währung) váltópénzeit is verték itt. Ennek a bécsi értéknek az egysége a forint = 24 krajcár volt, tehát a konvenció érték 2/5 része. Ausztria és a német vámszövetség államai között 1857. jan. 24-én pénzügyi egyezmény jött létre (Wiener Münzvertrag), és 1867-ig az új egyezmény szerint vert érme (Vereinsmünzen) készültek a gyulafehérvári pénzverdében is. Pénzverési alapsúly az 500 g súlyú font lett, és egy forint 100 krajcár értékű volt.

Magyar királyi pénzverés (1867–1871). Ausztria 1867. jún. 13-án kilépett a pénzügyi egyezményből, viszont ebben az évben jött létre Ausztria és Magyarország között a kiegyezés, amelynek eredményeként Erdély területét visszacsatolták Magyarországhoz. Megtörtént tehát az unió, amit már 1848-ban is kimondtak, de a szabadságharc bukása következtében akkor nem lett tartós érvényű. Ekkor, 1867. dec. 21. óta, az osztrák értékű forint = 100 krajcár lett az Osztrák–Magyar Monarchia valutája, és ennek az értékeit verték a gyulafehérvári verdében is **GYF** jellel 1868–1871 között, de most már mint magyar pénzeket. A verde működése csak rövid ideig tartott, mert tevékenységét 1871-ben végleg megszüntették.

Az erdélyi pénzek verdehelyei

Az Erdélyi Fejedelemség két évszázadra nyúló ideje alatt számos pénzverde működött. Némelyikük tevékenysége hosszabb ideig tartott, másokban időnként és szakaszonként vertek csak pénzt, végül vannak olyanok is, amelyeknek a fennállása csupán pár évre korlátozódik. Igyekszünk valamennyi verdét ismertetni a rendelkezésre álló adatok alapján. Sajnos az írott források hiánya itt is erősen érezhető, és akadnak olyan pénzverőhelyek, amelyeknek a működéséről csupán a verdejegyek adnak bizonyosságot. Minden verdének közöljük a maga korában ismert magyar nevén kívül az egykorú német, esetleg latin nevét és végül természetesen a mai hivatalos elnevezését is. Az egyes pénzverdek ismertetése végén felsoroljuk mindazon verdejegyeket, amelyekkel az idők folyamán az illető verdében erdélyi pénzt vertek. Közöljük az eddig feloldatlan vagy bizonytalan feloldású verdejegyeket is, illetve minden olyan jelet, amelyik esetleg verdejegynek tekinthető.

Az egyes verdék ismertetése alfabetikus sorrendben történik.

Beszterce (Bistrițz, Bistrița, Románia). Apafi Mihály korában az 1672–1673 években folyt itt pénzverés, és a verdejegyek tanúsága szerint tízszeres aranyforintot, tallért, féltallért és kettős garast vertek itt.

A verdejegyek a következők: BE, BEZ, BE/V, B–T, BT, B/V

Brassó (Corona, Kronstadt, Brașov, Románia). Már a XV. században is volt itt pénzverés. A fejedelemség korában az első pénzeket Brassóban 1601-ben verték négyoldalú csegely alakban, majd előkerültek ugyancsak 1601-es évszámmal tallérok verőtövei is, amelyekkel azonban pénzverés nem történt.⁶⁰ E pénzverésre nézve fennmaradt Báthori Zsigmond 1602. márc. 29-én kelt rendelete, amelyben a brassóiaknak engedélyt adott tallérok verésére „Deo vindici patriae” felirattal.⁶¹

Brassó város következő pénzverése az 1612–1615 években zajlott le, amikor a brassóiak Weiss Mihály bíró vezetése alatt Báthori Gábor ellen küzdöttek. Zsoldfizetésre használták fel a szükségpénz jellegű pénzeket. Kevés aranyforintot és tallért, majd nagyobb mennyiségben három denár értékű garasokat vertek. A küzdelem Weiss Mihály halálával (1612. okt. 16.) megszűnt, de a garasokat még tovább verték 1615-ig. Ez évben a gyulafehérvári országgyűlés szüntette meg a brassói garasok forgalmát.

E garasokat azonban még ezután is másfél denár értékben elfogadták fejedelmi adó fejében.⁶²

A segesvári országgyűlés 1660-ban megengedte többek között Brassóban is a tallérok verését. Ekkor Thomas Trepches a saját költségén pénzverőt állított fel, és ott verte Barcsai Ákos tízszeres aranyait és tallérjait 1660-ban. E veretek némelyikén a jelzése is ott van (602. sz.). Apafi Mihály 1663-ban két brassói ötvösnek engedélyt adott a pénzverésre, és nyilván ennek eredményeként folyt aranyforintok és tallérok verése az 1672–1673-as években Brassóban.⁶³ A gyulafehérvári országgyűlés megengedte Brassóban is 1671 végén a kettős garasok veretését, és az 1672–1674-es évekből ismeretesek is itt készült garasok.

A brassói pénzverde jegyei: CORONENSIS, C–B, C B, C–B / T, C–B /

Fogarás (Făgăraș, Románia). Apafi Mihály idejében a régi várkastélyban működött a pénzverde. Egy korabeli feljegyzés szerint a sok hamis pénz miatt állították fel itt a verdét,⁶⁴ amelyikben 1666–1690 között főként aranypénzeket és kisebb számban tallért is vertek. A többszörös aranyforint értékű aranyérmek főként innen kerültek ki.

A fogarasi verde jegyei: A–F (néha a város címerével), AF, AF, CF

Gyulafehérvár (Weissenburg vagy Karlsburg, Alba Iulia, Románia). A gyulafehérvári pénzverdéről az ide sorolható verdejegyeknek a pénzekben való megjelenésén kívül alig van egykorú adatunk. A verde középkori működése csak feltételezhető, de nem bizonyítható. A fejedelmi korszakból az első itteni veretek Báthori Gábor háromgarasosai az 1610–1613-as évekből. Majd erőteljesen működött a verde Bethlen Gábor idején az 1618–1622 években, szórványosan I. Rákóczi György alatt (1640 és 1646), II. Rákóczi György korában (1657) és végül megint erőteljesen Apafi Mihály uralma idejében (1676–1687 között). Ekkor főként tízszeres aranyforintok és tallérok készültek itt.

A Habsburg-korban valamikor az 1705–1713-as évek között kezdődött itt a pénzverés, és az udvari kamara engedélyével az 1715–1716-os években épült itt új pénzverő épület.⁶⁵ Ezután ez lett az erdélyi pénzek verdeje egészen 1871-ig. Ez évben végleg megszüntették a pénzverést Gyulafehérvárott. A város korábbi Weissenburg neve 1715-ben Karlsburg névre változott, VI. Károly császár tiszteletére.

A gyulafehérvári pénzverő jegyei: AI, A-I, A-I // A-I, AL-IV, AH-AG, AH-GS, C, C-A, E // H-G, E // H-S, H-G, H-S

Kassa (Cassovia, Kaschau, Košice, Szlovákia). A magyar királyság pénzverdéje, amelyik már a középkorban is működött. Bocskai István korából csupán feltételezés van arra nézve, hogy részére Kassán pénzt vertek volna, de ez nem bizonyítható. Bethlen Gábor nevére viszont élénk pénzverés folyt itt. Kassa 1619. szept. 5-én került a fejedelem hatalmába a császár ellen vezetett hadjárata idején. A pénzverés a nevére azonban csak később indult meg. Sziléziából és Körmöcbányáról érkezett pénzverők 1623-ban kezdték el itt az ötdenáros garasok és denárok verését Bethlen részére. Az itt vert garaspénzek az 1623–1624-es években a pénzromlás idején készült inflációs veretek voltak. A pénzverést 1625. júl. 18-án a város vette bérbe. Új ötlatos finomságú aprópénzek verését rendelték el és a régi inflációs pénzek forgalmát 1625. dec. 12-én megszüntették. A verde utolsó éveiből kevés adat ismeretes, pedig gazdag pénzverés folyt 1625–1629 között. Ismeretesek ez időből itt vert csegely alakú tallérok és féltallérok. Az érmek szokatlan csegely formája valószínűleg sziléziai hatás eredménye. Egy fennmaradt irat szerint a verde 1628-ban beszüntette a működését, mégis ismeretesek 1629 évszámot viselő érmek is, talán korábban elkészített verőövekkel verve.⁶⁶

A kassai pénzverő jegyei: C-C, C-C / Φ , Φ / C-C, C-M, Φ / C-M, H Ψ L, M-C, Φ M-C / Φ , Φ

Kolozsvár (Claudiopolis, Klausenburg, Cluj-Napoca, Románia). A középkorból csak szórványos adatok utalnak az itteni pénzverésre. A XVI. század elején Szapolyai János király 1527-ben a pénzverőházat Szebenből áthelyezte ide, amelyet azonban Fráter György 1542-ben visszavitt Szebenbe. János Zsigmond korában 1556. dec. 21-én megint ide helyezték a pénzverő kamarát, és itt állandósulni is látszott, de ennek ellenére Szebenben tovább folyt a pénzverés. A pénzverő kamara helye és az aranybevéltási jog körül sok vita zajlott le a két város között, de pénzverés mindkét helyen kimutatható. Kolozsvárott folyamatosan 1558–1565, majd 1591–1618 között aranypénzek verése állapítható meg. Bethlen Gábor az aranybevéltást egész Erdély területén 1613. nov. 27-én Kolozsvárra bízta.⁶⁷

A XVI–XVII. század fordulóján Erdélynek a császári csapatok által történt megszállása idején Rudolf császár nevére készültek aranypénzek a kolozsvári pénzverdében. A XVII. században kolozsvári veretű pénzeket lehet találni az 1630–1639 közötti évekből, majd egy-két veretet II. Rákóczi György és Kemény János korából, végül Apafi Mihály idejében 1667–1679 között működött a verde. Ekkor nemcsak aranypénzeket, hanem tallérokat is készítettek itt, ami talán összefügg a Joó János részére 1662. júl. 28-án adott engedéllyel, amelyben a fejedelem megengedi neki Kolozsvárott arany- és ezüstpénzek verését.⁶⁸

Az 1705–1707-es években Kolozsvárott készültek II. Rákóczi Ferencnek mint erdélyi fejedelemnek egyébként meglehetősen ritka aranyforintjai. A Habsburg-korban pedig az 1693–1700 közötti években működött a kolozsvári pénzverőház.

A kolozsvári pénzek verdejegyei: CLAUDIOPOLI, A-C, A-C $\mathbb{M}$, $\mathbb{M}$ / A-C, C-V, CV, C-V / $\mathbb{M}$, IFK, K-O / $\mathbb{M}$, K-V, KV, K-V / F-T, $\mathbb{M}$

Körmöcbánya (Cremnium, Kremnitz, Kremnica, Szlovákia). A magyar királyság legfontosabb pénzverdéje. Bethlen Gábor csapatai az első hadjárat idején 1619 szeptemberében szállták meg az alsó-magyarországi bányavárosokat, köztük Körmöcbányát is.

A pénzverés a nevére 1620-ban indult meg, és ekkor aranyforintokat, tallérokat és denárokat vertek. A pénzverés 1621-ben nagy lendületet vett, és bár a verdét május–szeptember hónapokban császári csapatok szállták meg, szept. 20-án már megint Bethlen birtokában volt. A nikolsburgi békével (1622. jan. 6.) Körmöcbánya visszakért a császár hatalmába, és így itt a fejedelem részére megszűnt a pénzverés. Ennek ellenére néhány pénzfajta ismeretes 1622-es évszámmal, amelyeket talán még 1621-ben elkészített verőövekkel verhettek. A fejedelem harmadik hadjárata idején, 1623 októberében Körmöcbánya még egyszer Bethlen hatalmába került, de ekkor a nevére nem folyt pénzverés. Erdélyi pénzt tehát az 1620–1622-es években vertek itt.⁶⁹

A körmöcbányai veretű erdélyi pénzek jegyei: K, K-B

Munkács (Mukacsevo, Ukrajna). A pénzrontás idején vertek itt pénzt rövid ideig Bethlen Gábor részére. A fejedelem a verdét 1624. máj. 20-án adta bérbe két bérlőnek két évre, hogy ott külföldi ezüsből ötdenáros garasokat verjenek. Ilyen pénzeket azonban mindössze csak 1624-es évszámmal ismerünk munkácsi verdejeggyel.⁷⁰ Magát a várost egyébként Bethlen 1619-ben szállta meg, és az haláláig a birtokában maradt.

A munkácsi veretű pénzek jegye: M-M

Nagybánya (Rivulus Dominarum, Neustadt, Baia Mare, Románia). A nagybányai pénzverde története igen hullámzó, minthogy a város helyzete állandóan változott a területének Erdélyhez vagy Magyarországhoz tartozása szerint. A verde már a középkorban is működött és a XVI. század elején Szapolyai János pártján állott a várossal együtt. Majd 1540 után is János Zsigmond birtokában maradt. Közben Fráter György kincstartó bérbe vette a nagybányai bányákat és 1551. júl. 17-én a várossal együtt felajánlotta cserébe Ferdinándnak Bazin és Szentgyörgy ellenében. Ferdinánd a cserét elfogadta, mert amúgy is Erdély meghódítására törekedett. Erdély megszállását Giovanni Castaldo császári generális vezetése alatt, 1551-ben a császári hadak véghezvitték, de csak 1556-ig tudták tartani. Így az 1551–1556-os években a nagybányai pénzverdében Ferdinánd nevére vertek magyar pénzeket. A város a pénzverdével együtt 1556-ban megint János Zsigmond hatalmába került és 1556–1561 között az ő nevére vertek itt aranyforintokat és denárokat. 1561-ben Balassa Menyhért szállta meg a várost Ferdinánd számára, de 1564-ben Báthori István szatmári kapitány megint visszavette János Zsigmond részére. 1565-ben Schwendi Lázár császári sereggel újból elfoglalta, de 1567-ben ismét János Zsigmond hatalmába került, és ez alkalommal János Zsigmond csapatai a pénzverdét lerombolták. A város ezután 1570-ig Erdélyhez tartozott, de 1561 után pénzverés nem folyt itt.

Nagybányát 1570-ben a Miksa császár és János Zsigmond között kötött béke értelmében Magyarországhoz csatolták vissza. A nyolcvanas évek elején a nagybányai bányákat Herberstein Felician vette bérbe, aki itt a pénzverdét is üzembe helyezte, mégpedig az 1583. jan. 19-én kelt császári rendelet értelmében, a tallérok verésére alkal-

mas hengeres verőgéppel felszerelve. Rudolf császár Nagybányát 1585-ben Báthori István lengyel királynak engedte át a pénzverési joggal együtt. Így Nagybánya a Báthoriak pénzverdéje lett, és 1585–1598 között a Báthoriak részére működött. Báthori Zsigmond a pénzverést 1590. dec. 21-én Raimund Herbersteinnek adta bérbe.

Nagybánya 1598-ban, amikor a császári hadak megszállták Erdélyt, császári uralom alá került, és 1598–1608 között Rudolf nevére vertek itt magyar pénzeket. A bécsi béke 1606-ban Bocskai István részére biztosította Nagybányát, de Bocskainak 1606. dec. 29-én bekövetkezett halála következtében, rövid birtoklás után, csak 1608-ban engedte át II. Mátyás császár a verdét Báthori Gábornak. Mind Bocskai, mind Báthori Gábor részére folyt pénzverés Nagybányán.

Báthori Gábor 1613 októberében bekövetkezett halála után a várost Magyarországhoz csatolták, de azt 1620. jan. 16-án Bethlen Gábor megszállta és az 1624. máj. 8-i bécsi béke elismerte az ő fennhatóságát. Bethlen olyan feltétellel nyerte el Nagybányát, hogy az a halála után is az ő családja birtokában marad ugyan, de nem tartozik az erdélyi fejedelemséghez. Ennek megfelelően 1630–1645 között magyar királyi pénzeket vertek a nagybányai pénzverdében. Magát a pénzverdét a Bethlen-család állandóan bérbe adta, és a bérlők vagy Nagybánya városa, vagy különböző magánszemélyek voltak. A linzi békével (1645. szept. 16.) magánszemélyek voltak. A linzi békével (1645. szept. 16.) a város és a pénzverő I. Rákóczi György birtokába került, és csak II. Rákóczi György halála után, 1660-ban lett ezúttal most már véglegesen királyi pénzverde, és fejedelmi pénzeket ott többé nem vertek. A nagybányai pénzverőben tehát 1645–1660 között a két Rákóczi György fejedelem nevére vertek pénzeket, de a pénzverő belső életére

nézve ebből az időből bővebb adataink nincsenek. Valószínűleg ekkor is bérletben működött a verde.⁷¹

A nagybányai veretű pénzek jegyei: $\mathbb{K}$ // N-P, N-B, N-B // N-B, $\mathbb{K}$ // N-B, $\mathbb{K}$ // N-B, N-P, $\mathbb{K}$ // N-P, $\mathbb{K}$

Nagyenyed (Straßburg, Aiud, Románia). Apafi Mihály korában Nagyenyeden is vertek kettős garasokat az 1672–1675-ös években. E pénzverésre nézve az 1673. évi november és december hónapokban tartott fejérvári országgyűlés kimondja, hogy az usualis pénz Nagyenyeden legyen a lengyelországi 12 pénzes és 6 lottos ligájában. A nagyenyedi pénzverésről említést tesz Cserei Mihály története is, aki szerint az itt vert 12 pénzes sustások elterjedtek az országban, de a sok hamisítvány miatt meg kellett szüntetni a veretűket.⁷²

A nagyenyedi veretű pénzek jegyei: M / CO / M / N-E, MO / C / N-E, NE

Nagyszeben (Cibinium, Hermannstadt, Sibiu, Románia). A középkorban 1427 óta Szeben volt az erdélyi pénzverő kamara székhelye. A XV. század második felében a pénzverő kamarát szebeni polgárok vezették vagy királyi megbízásból, vagy bérletben, utóbbi esetben saját maguk vagy a város bérletében. Általában 1444–1499 között a polgármesterek voltak a kamaragrófok, majd ezután a királybírók vették át ezt a tisztséget, de egészen 1526-ig hol kincstári kezelésben, hol bérletben működött a szebeni verde.⁷³

A kettős királyság idején Szapolyai János 1527. okt. 28-án a pénzverő kamarát Kolozsvárra helyezte át, minthogy a város Ferdinánd pártjára állott. Majd 1536-ban visszatért ugyan János király oldalára, de a király halála (1540)

után megint Ferdinánd pártjára tért. A pénzverő kamarát Fráter György kincstartó 1542-ben visszahelyezte Szebenbe. Pénzverés itt azonban csak 1551–1556 között folyt, amikor Ferdinánd hadai megszállva tartották Erdélyt. János Zsigmond korában, 1556-ban, a pénzverő kamarát megint Kolozsvárra helyezték, és az ott állandósult, azonban ennek ellenére is folyt Szebenben pénzverés. Az 1557–1594 közötti években folyamatosnak tekinthető itt az aranypénzek verése az erdélyi fejedelmek nevére. Szeben 1569-ben aranybevéltási jogot nyert egész Erdély területére, és ez a jog 1571. dec. 4-én megerősítést nyert. A XVII. század folyamán a pénzverő kamara helye ingadozott Szeben és Kolozsvár között.

A Báthori Zsigmond távozását követő időben Szeben város autonóm pénzeket veretett 1605-ös évszámmal, és Albert Hutter (Huet) királybíró monogramjával. Ezeket a pénzeket feltehetően császári engedéllyel verethették Erdély megszállása idején, minthogy a pénzek előlapi köriratában Rudolf császár neve szerepel. 1605–1615 között megint folyamatos pénzverés mutatható ki. Ezután azonban ismét szünetel a pénzverés egészen 1660-ig. Az ekkori pénzverés összefügg Barcsai Ákos fejedelem azon rendeletével, amelyben megengedte többek között Szebenben is a tallerverést.⁷⁴ Végül Apafi Mihály korából találunk szebeni veretű pénzeket az 1662–1672 közötti évekből. Ekkor nemcsak aranypénzeket és tallérokat, hanem kettős garasokat is vertek itt.

A Habsburg-uralom idején ismeretes, hogy Szeben város 1693-ban emlékiratban kérte a pénzverés itteni engedélyezését, de már 1692-es évszámmal is létezik dukát szebeni címerrel I. Lipót nevére verve. 1693–1700 között azonban inkább Kolozsvárt folyt az aranypénzek verése. 1702 után folyamatosan kezdett működni a szebeni verde; szebeni címert viselő pénz 1709-ből ismeretes utoljára. 1713 után csak a gyulafehérvári pénzverő működött, de hogy az 1709–1713 években készült IFK (Johann Franz Kropf) jelű pénzeket hogyan lehet Szeben és Kolozsvár között elosztani, az nem állapítható meg jelenleg.

A szebeni veretű pénzek jegyei: C-✕, C-B // ✕, C ✕ B, C ✕ B, C-B / ✕, C-I, ✕ / C-I, C ✕ I, C ✕ I, C-I / ✕, CI-BI, CI-BI / ✕, CL ✕ BI, C, B, C-B ✕, ✕ / CIBINI, CIBINIENSIS, CIBIN, CI-BIN, CI-BIN / ✕, C ✕ W, D ✕ K, F-T, F ✕ T, F-T / ✕, FT // ✕, H-A — R, H-P, H-S, H-S / ✕, IFK, I-R, M ✕ R, MI ✕ HS, P ✕ S, ✕, ✕, ✕

Segesvár (Schässburg, Sighișoara, Románia). A XV. században is volt már itt időnként pénzverés. Az erdélyi fejedelemség korában Barcsay Ákos és Kemény János nevére vertek itt pénzt nyilván Barcsaynak azon engedélye alapján, amelyben többek között Segesvárott is megengedte a tallérok verését. Néhány évig 1664–1672 között Apafi Mihály aranypénzeit és tallérjait vertek itt is.

A segesvári veretű pénzek jegyei: S-B, S-B / M, S M B, SCHESBVRGI, SEGES M VARI B

Szilézia (Oppeln–Ratibor). Bethlen Gábor az Oppeln és Ratibor sziléziai hercegségeket a nikolsburgi békében (1622. jan. 6.) nyerte el a pénzverési joggal együtt. E területek birtoklásáról az 1624. máj. 8-i bécsi békében mondott le végleg, de a hercegségek címét haláláig megtartotta. Bethlen koráig e két hercegség területén nem folyt pénzverés, Bethlen viszont mind Oppelnben, mind Ratiborban

egyaránt veretett pénzt. A pénzverő mestere Balthasar Zwirner volt, aki az 1622–1623 években működött itt, de az oppelni és ratibori vereteket nem lehet különválasztani. A kiveret pénzek részint a korabeli sziléziai pénzfajok típusa (24. kr., háromgarasos, garas, 2 kr.), részint az erdélyi pénzfajok utánzásai (széles garas és denár), végül értékpénzek is (tallér és féltallércsegely) készültek itt. Mind a 24. kr., mind a széles garas silány veret volt, és emiatt sok panasz merült fel.⁷⁵

A sziléziai veretű pénzek jegyei: BZ, B, B-Z, Z-B, ✕

S V jegyű veretek. Apafi Mihály korában 1673-ban S-V és S ✕ V jellel kettős garasokat vertek, amelyeknek a verdehelye ma is kétséges. Resch Adolf e jelet Szeben–Város formában oldja fel. Ez teljesen valószínűtlen, mert ismeretesen kettős garasok 1672-ből CI-BI jellel, tehát kétségtelen szebeni jelzéssel. Egy másik feltevés szerint a jegy esetleg Székely–Vásárhelyt (Marosvásárhely régebbi neve) jelentheti. Ez a feltevés az 1671. nov. 25.–dec. 23. között tartott gyulafehérvári országgyűlés 29. cikkelyén alapszik, amelyik megengedte, hogy az usualis pénzt Marosvásárhelyt is verjék, és itt a pénzverető Macskási Boldizsár legyen. Végül egy harmadik feltevés szerint esetleg Szász–Város (Broos) formában lehet feloldani e jelet, minthogy Bethlen Miklós önéletrajzában említi, hogy Szászváronson igen sok hamis pénzt vertek. E feltevéssel kapcsolatban csupán az a kérdés merül fel, vajon elképzelhető-e, hogy hamis pénzt egyéni megkülönböztető verdejellel verjenek?⁷⁶

K-S jegyű veretek. Ez a jegy Báthori Gábor 1610-i veretű dukáin fordul elő. Resch Kis-Selyk formában kíséri meg feloldani minden bizonyíték nélkül. Megemlíthető, hogy az 1618. ápr. 12–25. között tartott szebeni országgyűlés a Lippán és Karánsebesen vert rossz dukákról beszél.⁷⁷ Ezek csak Báthori Gábor pénzei lehetnek, mert Bethlen Gábor korában duktaverés egyáltalán nem volt. Felmerülhet esetleg ezért a Karán-Sebes feloldás lehetősége is, de egyelőre minden további bizonyíték nélkül.

Egyéb, feloldhatatlan verdejegyek az erdélyi pénzekben.

A-B Báthori Zsigmond denárán 1590–1591-ből (155–155a sz.), továbbá Kemény János aranyforintján 1661-ből (617. sz.) A BLO felveti Abrudbánya lehetőségét.

CM Bethlen Gábor tallérján (371 sz.) és féltallérján (401 sz.) 1619-ből. Esetleg Cibiniensis Moneta

C-P János Zsigmond denárján 1556-ból (21. sz.)

E-T János Zsigmond denárán 1551-ből (60. sz.) és évszám nélküli obulusán (62. sz.). Megbízhatatlan adatok alapján némelyek Nagyenyed nevét említik verdehelyül.

K-T János Zsigmond denárán 1572-ből (61. sz.)

MC Apafi Mihály kettős garasán 1672-ből (797. sz.). Resch szerint Moneta Cibiniensis lehetne, de ennek ellene mond, hogy ismeretese ez évből kettős garasok CI-BI azaz kétségtelenül szebeni jelzéssel.

S-H János Zsigmond aranyveretű denárján (45. sz.)

P. Báthori Gábor dukáján 1609-ből (279. sz.)

✕ I. Rákóczi György poltúráján az 1637–1638-as évekből (520. sz.)

↑ I. Rákóczi György poltúráján az 1637–1638-as évekből (521. sz.)

Jegyzetek

- 1 Pohl A.: Die Münzkammer Siebenbürgens 1325–1526. *Süddeutsches Archiv* 13 (1970) 24–43. A legjobb összefoglalás.
- 2 Pohl A.: *Ungarische Goldgulden des Mittelalters*. Graz, 1974., *Uő.*: Münnzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300–1540. Budapest–Graz, 1982
- 3 Említi többek között *Rupp J.*: *Numi Hungariae hactenus cogniti*. Bude, 1846. 167. Talán MKU 468 (CNH II. 49.) lehet itteni veret. *Györffy Gy.*: tanulmányában 151. p.
- 3a *Huszár L.*: A segesvári pénzverő Zsigmond korában. NK 40 (1941) 28–33.
- 4 Pohl A.: Ujlaki Miklós pénzverési rendelete Szeben városhoz 1445-ben. NK 68–69 (1969–1970) 74.
- 5 Pohl A.: A késő középkor aranyforintjai. Az *Érem* 36 (1980) 6–8.
- 6 *Kubinyi A.*: A nagyszebeni pénzverde 1524-ben. NK 56–57 (1957–1958) 20–24.
- 7 *Huszár L.*: Az éremművészet Erdélyben. *Szépművészet* 1 (1940) 12–24.
- 8 A lengyel pénzek erdélyi forgalmára nézve *Pap F.–Winkler J.*: *Monede poloneze din secolele XV–XVIII în Transilvania*. *Acta Musei Napocensis* 3 (1966) 197–211.
- 9 Az aranypénzek ligája: a 23 karát 9 gren (989,58-as) finom budai márka (245,53) súlyú aranyból készült 69 db aranyforint. Tehát egy aranyforint nyerssúlya 3,55 g volt, színsúlya pedig 3,52 g.
- 10 Az osztrák tallérok pénzlába: a 14 lat 1 quentchen 1 denár (894,5-ös) finom ezüsből a budai márkára átszámítva készült 8 8/17 tallér. A nyerssúly 28,83 g volt, a színsúly pedig 25,78 g. *Huszár CNH. III. 45.*
- 11 Az új (tirol) pénzláb: a 14 latos (875-ös) finom budai márka ezüsből készült 8 8 1/2 tallér. A nyerssúly 28,55 g volt, a színsúly pedig 24,98 g. *Huszár CNH. III. 45.*
- 12 Az erdélyi pénzek ligájára nézve idézhető az 1557. júniusi tordai országgyűlés végzése: „Monetas currentes dedi fecimus in eodem gradu et valore quo regis Romanorum monete sunt.” EOE I. A Rex Romanorum pénzei alatt ez esetben a magyar pénzeket kell érteni, tekintve, hogy ő magyar király is volt, és Erdélyben teljesen ugyanolyan pénzek készültek, mint Magyarországon. Ezzel szemben a császár örökös tartományai-ban az aprópénzek krajcár értékű veretek voltak.
- A pénzlábra nézve idézhető még a nagybányai pénzverde bérleti szerződése Báthori Zsigmond korából (1591. júl. 1.). Közölve a 19. sz. jegyzetben.
- 13 Ezek a pénzek felsorolva MKU 137–146. sz.
- 14 *Novák J.*: A kolozsvári ötvöscéh a XVII. századig. Kolozsvár, 1913
- 15 A magyar aprópénzek ligája 1546–1574 között: a 8 latos (500-as) finom budai márka ezüsből vertek 436 denárt. A nyerssúly 0,50 g volt, a színsúly pedig 0,28 g. *Huszár CNH. III. 46*
- 16 Az 1583. jún. 19-i bérleti szerződésben „ut Felicianus ab Herberstein in conficiendis monetis non cusione, sed pressura utatur”. OL Szepesi Kamara, Benigna Mandata f. 16. n. 5. (H 66.) Tehát ettől kezdve hengeres verőgéppel kellett készíteni a tallérokat.
- 17 A Báthori-címerben ugyanis farkasfogak láthatók.
- 18 Az ötdenáros garas neve ma általában széles garas, megkülönböztetésül a három denár értékű egyszerűen garasnak nevezett pénzfajtól.
- 19 A Báthory Zsigmond korából (1591. júl. 1.) származó és Gyulafehérvárott kelt bérleti szerződés szerint „... officium monetariae usum ... cum facultate imprimendi typo nostro monete tam aureae consvete forme et bonitatis iustique ponderis, quam argente in vera liga 14 lotorum et minorum etiam monetarum tum denariorum tum grossorum vulgarium, secundum ligam ibidem grossorum Polonicorum et Germanicorum denariorumque Hungaricorum idque non ex eius tantum loci argenti et ere sed etiam peregrino, modo id caveant, ne quod vel in pondere vel in valore earum desideretur...” Kolozsmonostori Konvent Lit. Reg. XI. p. 303–304. (H regestái között). Kivonatossan közli *Gündisch*, aki az iratot 1590. dec 21-re keltezi. *Fridvalszky* műve szerint azonban a dátum 1591. júl. 1. (*Fridvalszky* 205. p.)
- 20 *Pap, F.–Winkler. J. i. m., Huszár L.*: A lengyel pénz forgalma Magyarországon a XVI–XVII. században. NK 58–59 (1959–1960) 57–62.
- 21 Az 1618. ápr. 12–25. közötti szebeni országgyűlés végzése. EOE VII. 477–479.
- 22 Pénzverési engedély 1608-ból. Magyar Gazdaságtörténeti Szemle 5(1898) 44. A szöveg tévesen 3 latos finomságot említ, ami nyilvánvaló tévedés lehet a 13 latos helyett.

- 23 A lengyel dutkák finomsága 1594–1613 között 13 ½ latos (843-as) finomságú, a nyerssúly 2,37 g, a színsúly 2,01–1,53 g. A garasé 1609–1613 között 5 ¾ latos (359-es) finomságú, a nyerssúly 1,55 g, a színsúly 0,56 g. A hatgarasos 1606-ban 13 ½ latos (843-as) finomságú, a nyerssúly 4,38 g, a színsúly 3,77 g. A solidus 1589–1592 között 2 ½ latos (162-es) finomságú, a nyerssúly 1,12 g, a színsúly 0,20 g. *Gumowski* 210.
- 24 A magyar aprópénzek finomsága 1582–1607 között egységesen 7 latos (438-as), majd 1607–1619 között 6 latos (375-ös) volt. A magyar denár nyerssúlya ennek megfelelően 0,56, illetve 0,55 g, a színsúlya 0,24 g, illetve 0,23 g. Az ötdenáros garas súlya természetesen a denár súlyának az ötszöröse. *Huszár* CNH. III. 46.
- 25 *Winkler, J. – Pap, Fr.*: Monede cehe și morave în tezaurul monetare medievale din Transilvania. *Apulum* 7(1968) 499–504.
- 26 *Horváth T. A.*: Az aranyforint értékváltozása Magyarországon 1490–1700 között. NK 58–59 (1959–1960) 33–50.; *uő.*: A tallér értékváltozása Magyarországon 1542–1700 között. NK 62–63 (1963–1964) 25–50. Az adatok közé az erdélyi forrásokból származó adatok is bedolgozva.
- 27 *Gyárfás T.*: A brassói ötvösség története. Brassó, 1912. 292–297.
- 28 A pénzverésre található több adat az egykorú brassói krónikákban. *Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó*. IV. Brassó, (1903) 220., V. Brassó, (1909) 426., 508., 525., 636.
- 29 1615. máj. 3–19. gyulafehérvári országgyűlés. EOE VII. 253.
- 30 *Huszár* 8.
- 31 1619. máj. 5–16. gyulafehérvári országgyűlés EOE VII. 515.
- 32 Ugyanis 1604–1616 között a lengyel dutkák finomsága 13,5 latos (843-as), a nyerssúly 2,19 g, színsúlya 1,85 g, ez volt a régi dutka. Majd 1616–1623 között a 13 latosra (812,5-ös) csökkent finomság mellett a nyerssúly 1,88 g és a színsúly 1,53 g, ez volt az új dutka. *Gumowski* 210.
- 33 Az aprópénzek finomsága 6 lat (375-ös), a garasok átlagsúlya 1620-ban 2,21 g, 1621-ben 2,07 g. *Huszár*: CNH. III. 30.
- 34 A lengyel poltúrák pénzlába 1614–1619 között 7 1/12 latos (477,5-ös) finomságú, átlagsúly 1,54 g, színsúly 0,72 g, később 1619–1623 között a finomság 6 1/2 latos (407,5-ös), az átlagsúly 1,21 g, a színsúly 0,49 g, végül 1623. márc. 13. óta a finomság 6 latos (375-ös), átlagsúly 1,18 g, színsúly 0,44 g. *Gumowski* 210.
- 35 Bethlen 1625. júl. 18-i rendeletével abrogálta már az 1625 előtt vert pénzeket (01. Acta Publica f. 25. n. 10. H regestái között), de ezek tovább forogtak még az év végéig.
- 36 A széles garasok finomsága 5 latos (315-ös) márkánként 500 denár. A denár átlagsúlya 0,49 g, a garasé 1,47 g, a széles garasé 2,45 g. Minthogy a lengyel garas finomsága 1623 óta 4 1/2 latos és az átlagsúlya 1,03 g, elég közel állott az erdélyi garas ötlatos finomságához.
- 37 A lengyel pénzek ligája 1623-ban: a hatgarasos finomsága 7 1/4 latos (433,10-es), a nyerssúly 3,95 g, a színsúly 1,80 g, a dutka finomsága 7 1/4 latos (453,10-es), a nyerssúly 1,97 g, a színsúly 0,90 g, a poltúra finomsága 6 latos (375-ös), nyerssúlya 1,18 g, színsúlya 0,44 g. *Gumowski* 210.
- 38 E kevés denárveret ligája az 1625-ben megállapított pénzláb szerint készült.
- 39 Az Erdélyi Múzeum Egylet 4. Vándorgyűlésének Évkönyve 1908. 34–35.
- 40 1662. júl. 28-án kelt rendeletében Apafi megengedi, hogy „Joó János érdemeiért élete végéig Colosvar falai között a mondott feltételek mellett arany és ezüst pénz verésére teljes felruházást nyerjen”. OL Gyulafehérvári Káptalan Lib. Reg. XXVII. 509–510. (H 97. sz. füzet).
- 41 1663. jan. 12-én iratában Apafi megengedte Ioannes de Colosvar részére, hogy élete végéig „Talleros leones forma insignatos cudendi”. Erdélyben egyedül neki engedte meg, hogy a „talleros forma Leonina insignatos” minden hiba nélkül készítse úgy, amint ezek a világban forognak „cusi liga, quantitatique aequilitoris perfectione cudat”. OL Gyulafehérvári Káptalan Lib. Reg. XXVII. 103. (H 97. füzet)
- 42 1663. márc. 9. Apafinak Fogarasban kelt engedélye Klosch Tamás és Prodner Mihály brassói ötvösök részére. *Batthyáneum* I (1911) 123.
- 43 1672. X. 20. Országos artikulusz az Orientális Companiának megengedi mindenféle pénzt, úgy mint aranyat, tallért, apró és egyéb usualis pénzt jó és igaz ligában a fejedelem képére veretni. OL. Teleki (Marosvásárhely) új rend fasc. 13. p. 22–23. (H regestái között)
- 44 1677. máj. 21. A fejevári országgyűlésen elhatározzák a rendek, hogy az időközben vert usualis pénzt (kettős garasok), amelyeknek a forgalmát megszüntették, a görögöknek nem szabad beváltani. EOE XVI. 371.
- 45 Eszerint egy márka súlyú aranyhoz 1/3 nehezék (pisetum) ezüstöt és 1/6 nehezék vörösrézét vegyítettek volna, és az ilyen vegyületből 72 db aranyforintot vertek. Nem lehet tudni, apró és ennek a ligának mi a magyarázata. Általánosnak tekinthető ez vagy pedig csak egyedi esetről van szó? Ugyanekkor az ezüstmárkához 5 1/2 nehezék ezüstöt vegyítettek és az ilyen vegyületből 8 1/2 tallért vertek a szóban forgó forrás szerint. *Thallóczy L.*: Apafi Mihály udvara. Századok 1878. 413–431.
- 46 A guldiner a Reichstaler 2/3 része volt, és 2/3 tallér formában verték pénzé 60 (krajcár) értékjelzéssel. Átlagsúlya 18,5–19,5 g között váltakozott. Magyarországon úgy látszik 20 garas értékben forgott. *Huszár, L.*: Deutsche Guldiner in Ungarn im 17. Jahrhundert. Actes du 9ème Congrès Int. de Numismatique (1979) 975–980.
- 47 Pénzlába volt 11 lat 16 gren (743-as), átlagsúlya 27,648 g, színsúlya 20,73 g.
- 48 *Buza J.*: Az oroszlános tallérok árfolyama és szerepe Magyarország pénzforgalmában. NK 80–81 (1931–1982) 89–91. *Buza, J.*: Der Kurs der Löwentaler in Ost-Mitteleuropa. Acta Historica Acad. Scient. Hung. 17 (1981) 335–337.
- 49 L. a 41. jegyzet.
- 50 Ez az érem a francia tallér (écu) 1/12 része volt. *Buza, J.*: Les monnaies françaises ou des système français dans la circulation monétaire en Hongrie au XVIIe siècle. *Revue Numismatique* 18 (1976) 119–135.
- 51 A lengyel hatgarasos pénzlába 1658 óta: finomsága 6 latos (375-ös), átlagsúlya 3,48 g, színsúlya 1,30 g. *Gumowski* 213.

- 52 1671. nov. 18.–dec. 23. közötti gyulafehérvári országgyűlés. EOE XV. 255.
- 53 1673. nov. 21.–dec. 14. közötti gyulafehérvári országgyűlés. EOE XV. 346.
- 54 *Huszár L.*: Apafi Mihály garaspénze. Az Érem 30 (1974) 8–11.
- 55 1674. nov. 18.–dec. 8. közötti gyulafehérvári országgyűlés. EOE XV. 469.
- 56 1682. febr. 17. A fogarasi országgyűlés elrendeli, hogy „... a császár képére vert igaz kamarán és ligában költ pénz ez hazában is folyon közönségesen...” EOE XVII. 254.
- 57 1686. aug. 21-i szebeni országgyűlés. EOE XVIII. 548.
- 58 Az osztrák dukátok pénzlába: a 23 karát 8 gren (986-os) finom arany bécsi márkából készült 80 2/6 dukát, a nyerssúly 3,49 g, színsúly 3,44 g.
- 59 Az aranypénzek finomságának a jelölésénél a színarany = 24 karát, 1 karát = 12 gren, tehát 24 karát = 288 gren, ezüstpénzeknél színezüst = 16 lat, 1 lat = 4 quentchen, 1 quentchen = 4 denár, tehát 16 lat = 256 denár, másféle számítás szerint 1 lat = 18 gren, 16 lat = 288 gren.
- 60 Mária Terézia korának pénztörténete legújabbán összefoglalva *Tassilo Eypeltauer* és *Rádóczy Gyula* műveiben.
- 60a Ezekkel a verőtövekkel 1601 és 1602 évszámmal készültek utánveretek 1870 körül, amelyek részben kereskedelembe is kerültek (Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde 1879. No. 8.)
- 61 *Gyárfás T.*: Az erdélyi pénzverés történetéhez. Batthyáneum 1 (1911) 122–123.
- 62 *Huszár* 64–65. részletesen.
- 63 L. a 42. jegyzetet.
- 64 Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde I (1863) 272. (1680-ból származó leírás közölve.)
- 65 *Newald* 47.
- 66 *Huszár* 77–85. részletesen
- 67 Történelmi Tár 1880. 448.
- 68 L. a 41. jegyzetet.
- 69 *Huszár* 74–77. részletesen
- 70 *Huszár* 86. és *Horváth T.A.*: A munkácsi pénzverde bérleti szerződése (1624). NK 62–63 (1963–1964) 89–90.
- 71 *Huszár* 70–74. és *Gündisch* 67–98.
- 72 *Cseri Mihály* históriája. Pest, 1852. Újabb Nemzeti Könyvtár I. 173. (újabb kiadás, Budapest 1983)
- 73 *Seivert* 153–200., *Kubinyi* i. m. 20–24.
- 74 L. a 39. sz. jegyzetet.
- 75 *Huszár* 87–88. részletesen.
- 76 *Huszár L.*: A marosvásárhelyi pénzverde működésének kérdése Apafi Mihály fejedelemsége idejében. Erdélyi Múzeum 36 (1936) 286–290., *Ágotha, A.*: Ceva despre groșii emiși de Mihail Apafi. Buletinul Soc. Num. Române 67–69 (1973–1975) 177–178.
- 77 EOE. VII. 477.

A verdejegyek feloldása

Az erdélyi pénzekben nagyon sok verdejegy fordul elő. Az alábbi összeállítás tartalmazza e verdejegyeknek mindazon változatait, amelyek a pénzekben előfordulnak, valamint a verdejegyekkel rokon egyéb jeleket is. A jelek körül esetleg szereplő pontozásokat azonban nem vettük figyelembe. Az összes jel alfabetikus sorrendben következik egymás után a lehetséges feloldásaikkal együtt. A ritkábban szereplő jegyeknél közöljük az illető jegyet mutató érem sorszámát is. Általában pedig megadjuk a jegyek előfordulásának az időpontját is. A verdejegyeknek az egyes pénzverdék szerinti összeállítása az illető pénzverdék rövid ismertetését tartalmazó szövegek után van felsorolva.

A-B
Bizonytalan (Abrudbánya?) Báthori Zsigmond denárján (155) **1590–1591**

A-B
Bizonytalan (Abrudbánya?) Kemény János aranyforintján (617) **1661**

A-C
Arx Claudiopolis (642) (Kolozsvár, Klausenburg) **1671**

A-C /
Arx Claudiopolis és városcímer **1672–1673**

 / A-C
Városcímer és Arx Claudiopolis **1673**

AF
Arx Fogaras **1666–1690**

AF /
Arx Fogaras és városcímer **1675–1689**

A-F
Arx Fogaras **1666–1690**

AH-AG
Anton Hammerschmied és Alexander Gagia (952) (Gyulafehérvár, Karlsburg) **1767**

AH-GS
Anton Hammerschmied és Gottfried Schickmayer (984) (Gyulafehérvár, Karlsburg) **1780**

AI
Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) **több ízben**

A-I
Alba Iulia **több ízben**

A-I / A-I
Alba Iulia (332) **1620**

 // N-P
Bizonytalan János Zsigmond denárján (26) **1557**

AL-IV
Alba Iulia (Gyulafehérvár, Karlsburg) **1611–1613**

B
Brassói garason (301a) (Kronstadt) **1612–1613**

BE
Beszterce (801) (Bistritz) **1673**

BEZ
Beszterce (793) **1673**

BT
Beszterce (794) **1673**

B-T
Beszterce **1672–1673**

B / V
Beszterce Város (812) (Bistritz) **1673**

BE / V
Beszterce Város (802) **1673**

BZ
Balthasar Zwirner Sziléziában **1622–1623**

B-Z <i>Balthasar Zwirner</i>	1622-1623
C <i>Brassói garason (301c) (Kronstadt)</i>	1612-1615
C <i>Carlsburg (Gyulafehérvár)</i>	1761-1764
C-A <i>Carolina Alba (Gyulafehérvár, Karlsburg)</i>	1764-1765
C-B <i>Civitas Brassóviensis (Kronstadt)</i>	1612-1615, 1660
C B <i>Civitas Brassóviensis és városcímer (Kronstadt)</i>	1663-1665
C-B / <i>Civitas Brassóviensis és városcímer</i>	1662-1672
C B <i>Cibinium és városcímer (814) (Szeben, Hermannstadt)</i>	1673
C B <i>Cibinium és városcímer (815)</i>	1674
C-B / <i>Cibinium és városcímer (78)</i>	1577
C-B / <i>Cibinium és városcímer (751)</i>	1672
CBF <i>Christian Bonhorst fecit (?) Apafi százszoros aranyforintján (627)</i>	1677
C-B / T <i>Civitas Brassóviensis és Thomas Trepches (602)</i>	1660
C-C <i>Camera Cassoviensis</i>	1626-1629
C-C / <i>Camera Cassoviensis és városcímer</i>	1625-1627
 / C-C <i>Városcímer és Camera Cassoviensis</i>	1625-1626
CF <i>Civitas Fogaras és városcímer (674)</i>	1677
C-I <i>Cibinium (Szeben, Hermannstadt)</i>	1611-1613
C I <i>Cibinium és városcímer</i>	1673-1674

 / C-I <i>Városcímer és Cibinium (246)</i>	1613
C-I / <i>Cibinium és városcímer (656)</i>	1671
C I <i>Cibinium és városcímer (816)</i>	1674
CM <i>Bizonytalan (Cibiniensis Moneta?) Bethlen Gábor tallérján (371)</i>	1619
C-M <i>Cassoviensis Moneta (Kassa, Kaschau)</i>	1624-1625
 / C-M <i>Városcímer és Cassoviensis Moneta</i>	1623-1624
C-P <i>Bizonytalan János Zsigmond denárán (21)</i>	1556
C-S <i>Brassói garason (501c) (Kronstadt)</i>	1612-1615
CV <i>Colosvar (Kolozsvár, Klausenburg)</i>	1693-1694
C-V <i>Colosvar</i>	1630-1661
C-V / <i>Colosvar és városcímer</i>	1606-1613
C W <i>Cibinium – bizonytalan és városcímer (816b) (Szeben, Hermannstadt)</i>	1673
C - <i>Cibinium és városcímer (81)</i>	1579
CI-BI <i>Cibinium</i>	1611-1612, 1672
C _I -B _I <i>Cibinium (593)</i>	1660
C _I -B _I <i>Cibinium és városcímer (754)</i>	1672
CI BI <i>Cibinium és városcímer (816a)</i>	1677
CI-BI / <i>Cibinium és városcímer</i>	1672
CI-BIN <i>Cibinium</i>	1611-1615
CI-BIN / <i>Cibinium és városcímer (266)</i>	1615

CIBIN	
<i>Cibinium (Szeben, Hermannstadt)</i>	1611–1612
✕ / CIBINI	
<i>Városcímer és Cibinium (245)</i>	1613
CIBINIENSIS	
<i>Cibinium (576)</i>	1660
CLAVDIOPOLI	
<i>Kolozsvár, Klausenburg (169)</i>	1605
CORONENSIS	
<i>Corona (Brassó, Kronstadt)</i>	1601
D ✕ K	
<i>Bizonytalan és szebeni címer Apafi tallérján (756)</i>	1671
E / / H-G	
<i>A gyulafehérvári pénzverő betűjele és Hammerschmied – Gagia</i>	1774–1777
E / / H-S	
<i>A gyulafehérvári pénzverő betűjele és Hammerschmied – Schickmayer</i>	1780
E-T	
<i>Bizonytalan János Zsigmond denárán (60)</i>	1571
F-T	
<i>Bizonytalan a szebeni és kolozsvári veretű pénzek</i>	1696–1706
FT	
<i>Bizonytalan a szebeni és kolozsvári veretű pénzek</i>	1696–1697
FT / / ✕	
<i>Bizonytalan és szebeni városcímer</i>	1704–1705
F-T	
<i>Bizonytalan és szebeni városcímer (854)</i>	1704
FT / / ✕	
<i>Bizonytalan és szebeni városcímer</i>	1705
F T	
<i>Bizonytalan és szebeni városcímer (Hermannstadt)</i>	1705–1707
G-H	
<i>Georgius Hans brassói garason (301f) (Kronstadt)</i>	1612–1615
H	
<i>Hans Georgius brassói garason (301b) (Kronstadt)</i>	1612–1615
H-G	
<i>Hammerschmied–Gagia</i>	1765–1777

H- 	
<i>Hermannstadt–Albert Huet (Szeben)</i>	1605–1606
HL	
<i>Hans Lorenz (?) Bethlen Gábor kassai tallérján (360)</i>	1629
H-P	
<i>Hermannstadt–Petrus Haller (Szeben)</i>	1562–1564
H-S	
<i>Hermannstadt (175) (Szeben)</i>	1606
H-S	
<i>Hermannstadt–Schickmayer (Szeben)</i>	1777–1780
H-S / 	
<i>Hermannstadt és városcímer (176) (Szeben)</i>	1606
I	
<i>Jörg Kozak brassói garason (301 m) (Kronstadt)</i>	1613–1615
IFK	
<i>Johann Franz Kropf (Szeben, Hermannstadt)</i>	1709–1715
IR	
<i>Johann Ruckinsattel (578) (Szeben, Hermannstadt)</i>	1660
I-R	
<i>Iohannes Rex (46)</i>	1562
K	
<i>Körmöcbánya (455) (Kremnitz)</i>	1620
K-B	
<i>Körmöcbánya, Kremnitz</i>	1620–1622
K-O / 	
<i>Kolozsvár és városcímer (241) (Klausenburg)</i>	1613
K-S	
<i>Bizonytalan (Kisselyk? vagy Karánsebes?) Báthori Gábor dukáján (280)</i>	1610
K-T	
<i>Bizonytalan János Zsigmond denárán (61)</i>	1572
KV	
<i>Kolozsvár (Klausenburg)</i>	1694–1707
K-V	
<i>Kolos-Vár (698) (Klausenburg)</i>	1667
K-V / F-T	
<i>Kolozsvár (Klausenburg) és bizonytalan (856)</i>	1696

MC	1672
<i>Bizonytalan (Moneta Cibiniensis?)</i> (Szeben, Hermannstadt) (797)	
M-C	1626-1628
<i>Moneta Cassoviensis (Kassa)</i>	
M-C / ☙	1627
<i>Moneta Cassoviensis és városcímer</i> (Kassa)	
☙ / M-C	1627
<i>Városcímer és Moneta Cassoviensis</i> (Kassa)	
M / CO / M / N-E	1673
<i>Moneta Comitatus Nagyenyed</i> (Straßburg)	
M-M	1624
<i>Moneta Munkácsiensis (420)</i>	
M ✕ R	1671
<i>Bizonytalan és Nagyszeben címere</i> (Hermannstadt) (758)	
MI ☒ HS	1709
<i>Bizonytalan és Nagyszeben címere</i> (877) (Hermannstadt)	
MO / C / N-E	1673-1675
<i>Moneta Comitatus Nagyenyed</i> (Straßburg)	
N-B	gyakran
<i>Nagybánya (Neustadt)</i>	
N-B // N-B	1625
<i>Nagybánya (444)</i>	
☙ / N-B	1624
<i>Kassai városcímer és Nagybánya (428)</i> (Neustadt)	
☐ / N-B	1595-1598
<i>Báthori-címer és Nagybánya</i>	
N-E	1672
<i>Nagyenyed (Straßburg)</i>	
N-P	1556-1559
<i>Bizonytalan János Zsigmond</i> <i>nagybányai pénzein</i>	
✕ / N-P	1556
<i>Nagybányai városcímer</i> <i>és bizonytalan (6)</i>	
P	1612-1615
<i>Brassói garason (301n) (Kronstadt)</i>	

P ✕ S	1673
<i>Bizonytalan és Szeben címere</i> (Hermannstadt) (817)	
R	1754
<i>A vésnök jele Mária Terézia arany-</i> <i>pénzén (931)</i>	
S	1612-1615
<i>Brassói garason (310) (Kronstadt)</i>	
S-B	1661-1667
<i>Schäßburg (Segesvár)</i>	
S-B / ☙	1661-1672
<i>Schäßburg (Segesvár) és városcímer</i>	
S ☙ B	1672
<i>Schäßburg és városcímer (Segesvár)</i>	
S-H	1571
<i>Bizonytalan János Zsigmond denárján</i> (45)	
S-L	1605-1607
<i>Sanctus Ladislaus Bocskai aranyforint-</i> <i>jain</i>	
S-V	1673
<i>Bizonytalan (Marosvásárhely?</i> <i>vagy Szászváros?) (811)</i>	
S ✕ V	1672
<i>Bizonytalan (Marosvásárhely?</i> <i>vagy Szászváros?) (810)</i>	
SCHESBVRGI	1660
<i>Schäßburg (Segesvár)</i>	
SEGES ☙ VARI B	1672
<i>Segesvár és városcímer (Schäßburg)</i>	
W // N-B	1662
<i>Wilhelm Hörl vésnök jele Nagybányán</i> <i>Bethlen Gábor aranypénzén (308)</i>	
Z-B	1623
<i>Balthasar Zwirner (411) (Szilézia,</i> <i>Schlesien)</i>	
☐	1590-1594
<i>Báthori-címer Báthori Zsigmond</i> <i>nagybányai veretein</i>	
☙	1612-1615 és 1664-1674
<i>Brassó város címere (Kronstadt)</i>	
✕	gyakran
<i>Szeben város címere pajzsban</i> <i>vagy anélkül</i>	

☼	<i>Szeben város címere pajzsban vagy anélkül</i>	gyakran
☼	<i>Fogaras címere Apafi pénzein</i>	1666–1690
☼	<i>Nagybánya város címere</i>	1556–1561
☼	<i>Kassa város címere</i>	1627
☼	<i>Sziléziai vereteken (Schlesien)</i>	1623

☼	<i>Bizonytalan Báthori Gábor dukáján (279)</i>	1609
☼	<i>Bizonytalan I. Rákóczi György poltúráján (520)</i>	1631
☼	<i>Bizonytalan I. Rákóczi György poltúráján (521)</i>	1637–1638

A köriratok feloldása

Az alábbi összeállításban közöljük az erdélyi pénzekben előforduló mindazon köriratokat vagy feliratokat, amelyek rövidítéseket tartalmaznak e rövidítések feloldásával együtt. A köriratok túlnyomó része a fejedelmek címeinek a felsorolása, de akadnak egyéb tárgyú feliratok is. Az összeállítás célja az, hogy néha csaknem az érthetlenségig rövidített alakban közölt és többnyire latin nyelvű köriratok és feliratok különböző változatainak a felsorolása elősegítse a katalógus használatát. Ezúttal tehát azok a feliratok következnek alfabetikus sorrendben, amelyeknek az egyes részei, illetve szavai rövidített formában szerepelnek az érmeiken, a pontozások figyelmen kívül hagyásával.

C B D S

Christophorus Báthori de Somlyó

CH B D S V TRANS

Christophorus Báthori de Somlyó Vaivoda Transilvaniae

CHR BATH DE SOM VAIVODA TRANSILVA
ET SIC COMES

Christophorus Bathori de Somlyó Vaivoda Transilvaniae Et Siculorum Comes Etcetera

CONSORS IL PRI TRA

Consors Illustrissimi Principis Transilvaniae

D G E HVN CRO DAL SCLA REX

Dei Gratia Electus Hungariae Croatiae Dalmatiae Sclavoniae Rex

D G EL HVN CR DA SCL REX TRA PRIN
ET SI CO

Dei Gratia Hungariae Croatiae Dalmatiae Sclavoniae Rex Transilvaniae Princeps Et Siculorum Comes

D G EL HVN CR DA SCL REX PRIN TRAN
ET SIC COMES

Dei Gratia Electus Hungariae Croatiae Dalmatiae Sclavoniae Rex Princeps Transilvaniae Et Siculorum Comes

D G EL HVN DAL CRO SCLA REX PRIN TRAN
ET SICV COM

Dei Gratia Electus Hungariae Dalmatiae Croatiae Sclavoniae Rex Princeps Transilvaniae Et Siculorum Comes

D G ELECTVS HVNGARIAE DALMA CROA
SCLA C REX TRAN PRINC ET SIC COM

Dei Gratia Electus Hungariae Dalmatiae Croatiae Sclavoniae Etcetera Rex Transilvaniae Princeps Et Siculorum Comes

D G EL HVNGARIAE DAL CR SCL REX TRANS
PRINCEPS ET SICVLORVM COM

Dei Gratia Electus Hungariae Dalmatiae Croatiae Sclavoniae Rex Transilvaniae Princeps Et Siculorum Comes

D G ELE REX VN

Dei Gratia Electus Rex Ungariae

D G HVN DA CRO SCL REX TRA PRIN ET SI CO

Dei Gratia Hungariae Dalmatiae Croatiae Sclavoniae Rex Transilvaniae Princeps Et Siculorum Comes

D G HV ET TRAN PR

Dei Gratia Hungariae Et Transilvaniae Princeps

D G HVNGARIAE TRANSQ PRIN ET SICVL
COMES

Dei Gratia Hungariae Transilvaniaeque Princeps Et Siculorum Comes

D G N M B S R I ET TRAN PRINC PAR R H D SIC
CO I B I C M D

Dei Gratia Nata Marchionissa Brandenburgica Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Principissa Partium Regni Hungariae Domina Siculorum Comitissa In Borussia Iuliaci Cliviae Montium Ducissa

D G PRINCEPS HV TR ET S C

Dei Gratia Princeps Hungariae Transilvaniae Et Siculorum Comes

D G PRIN TRAN ET SI C

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Et Siculorum Comes

D G PRIN TRANS PAR REG

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Partium Regni

D G PRIN TRAN

Dei Gratia Princeps Transilvaniae

D G P T P R H D

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Partium Regni Hungariae Dominus

D G PR TR PAR RE H D ET SIC CO

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Partium Regni Hungariae Dominus Et Siculorum Comes

D G P T PAR R H D O ET S CO GROS ARG

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Partium Regni Hungariae Dominus Et Siculorum Comes Grossus Argenteus

D G P R T P R H D S C

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Partium Regni Hungariae Dominus Siculorum Comes

D G PR TRA VAL TRANSAL PAR RE HV D ET SIC CO

Dei Gratia Princeps Transilvaniae Valachiae Transalpiniae Partium Regni Hungariae Dominus Et Siculorum Comes

D G REG VNGA

Dei Gratia Regina Ungariae

DEI G R HVNG

Dei Gratia Rex Hungariae

D G R HVNG DALMA CROA ETC

Dei Gratia Regina Hungariae Dalmatiae Croatiae Etcetera

D G RO I G HU BO REG AR AU DUX BU ME P TRAN CO TY

Dei Gratia Romanorum Imperatrix Germaniae Hungariae Bohemiae Regina Archidux Austriae Dux Burgundiae Mediolani Princeps Transilvaniae Comes Tirolis

D G RO IMP S AVG G H B REX

Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus Germaniae Hungariae Bohemiae Rex

D G R I S A GER HVN BOH R

Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus Germaniae Hungariae Bohemiae Rex

D G R I S A G H B R ARCHID AV D B MA MOR CO TYR

Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus Germaniae Hungariae Bohemiae Rex Archidux Austriae Dux Burgundiae Marchio Moraviae Comes Tirolis

D G R I S A G H H B REX ARCHID A D BV MA MO COM TYR

Dei Gratia Romanorum Imperatrix Semper Augustus Germaniae Hispaniae Hungariae Bohemiae Rex Archidux Austriae Dux Burgundiae Marchio Moraviae Comes Tirolis

D G R I S A GE HI HU BO REX ARCHID AUST D BUR PRIN TRANSIL

Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus Germaniae Hispaniae Hungariae Bohemiae Rex Archidux Austriae Dux Burgundiae Princeps Transilvaniae

D G R VNGA

Dei Gratia Rex Ungariae

D G REG VNGA S F V

Dei Gratia Regina Ungariae Sic Fata Volunt

D G S R I ET TRAN PRI

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Princeps

D G S R I ET TRANSYLV PRINC RAKOCZI PAR REGN HVNG DOM ET SICVL COM

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Princeps Rakoczi Partium Regni Hungariae Dominus Et Siculorum Comes

D G SA RO IM ET TRANSYLV PRINCEPS PAR RE HVN DO SIC CO AC OPOL RATIB DVX

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Princeps Partium Regni Hungariae Dominus Siculorum Comes Ac Opoliae Et Ratiboris Dux

D G SAC ROM IMP ET TRA PRI P REG HV DN SI CO AC OPO RAT DVX SIL

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Princeps Partium Regni Hungariae Dominus Siculorum Comes Ac Opoliae Ratiboris Dux Silesiae

D G S R IMP ET TRANS PRINCEPS PAR RE HVN DNS SI CO OP RATI DVX

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Et Transilvaniae Princeps Partium Regni Hungariae Dominus Siculorum Comes Opoliae Ratiboris Dux

D G SA RO IM TRA PR

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Transilvaniae Princeps

D G SAC RO IM TRAN PR PA

Dei Gratia Sacri Romani Imperii Transilvaniae Princeps Partium

D G TRAN MOL VAL S R I

Dei Gratia Transilvaniae Moldaviae Valachiae Sacri Romani Imperii

D G TRAN MOL WAL TRASAL S R I PR PAR
REG HVN DOMI AV VEL E ET SI CO

*Dei Gratia Transilvaniae Moldaviae Valachiae
Transalpiniae Sacri Romani Imperii Princeps Partium
Regni Hungariae Dominus Aurei Velleris Eques
Et Sicularum Comes*

D G TRAN MOL WAL S R I P

*Dei Gratia Transilvaniae Moldaviae Valachiae Sacri
Romani Imperii Princeps*

D G TRAN MOL WAL TRANSAL S R I PR

*Dei Gratia Transilvaniae Moldaviae Valachiae
Transalpiniae Sacri Romani Imperii Princeps*

D G TRAN PRI PA RE HVN DO ET SI CO

*Dei Gratia Transilvaniae Princeps Partium Regni
Hungariae Dominus Et Sicularum Comes*

DVCAT, NOV, TRANSYLVAN

Ducatus Novus Transilvaniae

G B P T

Gabriel Báthori Princeps Transilvaniae

GROS ARGENT SE REG HV ET TRA

Grossi Argentei Sex Regni Hungariae et Transilvaniae

GROS ARGE SEX REG T

Grossi Argentei Sex Regni Transilvaniae

GROS ARG TRIP OPO ET RATI

Grossus Argenteus Triplex Opoliae Et Ratiboris

GRO ARG TRIP PRIN TRANSILVANIAE

Grossus Argenteus Triplex Principis Transilvaniae

GROS ARG TRIP REG HVNGA

Grossus Argenteus Triplex Regni Hungariae

GRO ARG TRIP REGNI TRANSYLVANIAE

Grossus Argenteus Triplex Regni Transilvaniae

GROSS CIVITA BRASS

Grossus Civitatis Brassó

GROSS DVC OPPAL ET RATIBOR

Grossus Ducatus Opoliae Et Ratiboris

GROSSVS REGNI TRANSIL

Grossus Regni Transilvaniae

I E R V

Iohannes Electus Rex Ungariae

I S R V

Iohannes Secundus Rex Ungariae

IO SE REX V

Iohannes Secundus Rex Ungariae

MONETA NOV ARG TRANSYL

Moneta Nova Argentea Transilvaniae

MONE NO RE TRANS

Moneta Nova Regni Transilvaniae

MON TRANS ILS B D S

*Moneta Transilvanica Illustrissimi Stephani Báthori
de Somlyó*

MON TRANS IL B D S

Moneta Transilvaniae Illustrissimi Bathori de Somlyó

MON TRANS IL C B D S

*Moneta Transilvanica Illustrissimi Christophori
Báthori de Somlyó*

MON TRAN IL SIGI B D S

*Moneta Transilvanica Illustrissimi Sigismundi Báthori
de Somlyó*

NOS IN NOM DOM CONFIDIMVS

Nos In Nomine Domini Confidimus

PATRO VNG

Patrona Ungariae

PRIN PAR REGNI HVN DOMINVS

Princeps Partium Regni Hungariae Dominus

PAR REG HVN DOMI AV VEL E ET SI CO

*Partium Regni Hungariae Dominus Aurei Velleris
Eques Et Sicularum Comes*

PRIN TRANSIL

Princeps Transilvaniae

PRIN TRANSYLVA PARTIUM REGNI HVNG

DOMINVS ET SICVLOR COMES

*Princeps Transilvaniae Partium Regni Hungariae
Dominus Et Sicularum Comes*

REG VNGA

Regina Ungariae

R VNG

Rex Ungariae

R VNG S F V

Rex Ungariae Sic Fata Volunt

S F V

Sic Fata Volunt

TRANS ET SAC ROM IMP PRIN

Transilvaniae Et Sacri Romani Imperii Princeps

VAIVO TRAN ET S C

Vaivoda Transilvaniae Et Sicularum Comes

Az idézett gyűjtemények jegyzéke

Az éremkatalógus anyagának összeállítása során az eddig nem ismert típusok és évszámváltozatok közlése főként az alább felsorolt nagyobb éremgyűjtemények átnézésével vált lehetővé. A gyűjtemények túlnyomó részét személyesen vizsgáltuk át. Néhány gyűjteményből, amelyek átnézésére nem volt lehetőség, fényképeket vagy gipszmásolatokat sikerült szerezni. Végül említve vannak olyan gyűjtemények is, amelyekre csak az irodalmi közlésekből átvett adatok alapján tudunk hivatkozni. Szükségesnek véltük minden általunk közölt típus vagy évszámváltozat legalább egy példányának a jelenlegi őrzőhelyét megemlíteni, bár a szakirodalomból átvett adatok esetében ez a törekvés nem járt mindig sikerrel. Az idézett gyűjtemények a következők:

Berlin =

Staatliche Museen, Münzkabinett

Bern =

Schweizerische Kreditanstalt

București =

Muzeul National de Istorie Cabinet Numismatic

Budapest =

Magyar Nemzeti Múzeum Éremtára (NM)

Budapest =

Magyar Nemzeti Bank (MNB)

Debrecen =

Déri Múzeum

Dresden =

Staatliche Kunstsammlungen, Münzkabinett

Hamburg =

Museum für Hamburgische Geschichte

Kolozsvár (Cluj-Napoca) =

Cabinetul Numismatic al Muzeului de Istorie al Transilvaniei

London =

British Museum, Department of Coins and Medals

München =

Staatliche Münzsammlung

Nagybánya (Baia Mare) =

Moneda Muzeului

Nagyszeben (Sibiu) =

Brukenenthal Museum

Paris =

Bibliothèque Nationale, Cabinet des Médailles

Stockholm =

Statens Museum för Mynt, Medalj och Penninghistoria, King. Myntkabinettet

Washington =

Smithsonian Institution

Wien =

Bundessammlung von Münzen, Medaillen und Geldzeichen

Wien =

Schmidt Béla gyűjteménye (Schmidt-gyűjtemény)

Magángyűjtemény =

Magát megnevezni nem kívánó éremgyűjtő

A felhasznált irodalom és rövidítései

Az alábbiakban felsoroljuk azon önálló műveknek, illetve egyéb kisebb tanulmányoknak is a jegyzékét, amelyekre e munkának bármelyik részében hivatkozás található. A gyakrabban idézett műveket rövidített formában használjuk; az alábbi jegyzék közli a rövidítések feloldását is. A lista természetesen nem öleli fel az erdélyi pénztörténet teljes bibliográfiai anyagát. Erre nézve utalhatunk F. Fejér Mária-Huszár Lajos: *Bibliographia Numismatica Hungaricae*, Budapest, 1977. címen megjelent műre, amelynek a 156–163. lapján megtalálható a teljes bibliográfia.

Ágotha, A.: Ceva despre groși emiși de Michael Apafi. *Buletinul Soc. Num. Române* 67–69 (1973–1975) 177–178.

Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde (folyóirat)

Batthyáneum (időszaki kiadvány)

BLO = Buzdugan, G. – Luchian C. – Oprescu, C. C.: *Monede și bancnote românești*. București, 1977

Buza János: Az oroszlanos tallérok árfolyama és szerepe Magyarország pénzforgalmában.

NK 80–81 (1981–1982) 81–91.

Buza, J.: Der Kurs der Löwentaler in Ost-Mitteleuropa mit besonderer Rücksicht auf Siebenbürgen und Ungarn. *Acta Historica Acad. Scient. Hung.* 17(1981) 335–337.

Buza, J.: Les monnaies françaises ou du système français dans la circulation monétaire en Hongrie au XVIIe siècle. *Revue Numismatique* 18(1976) 119–135.

Cahn 77 = Cahn, Auktionskatalog 77. 1952. VII. 14.

Daicoviciu, C. – Constantinescu, M.: *Brève histoire de la Transylvanie*. București 1965.

EOE = Erdélyi Országgyűlési Emlékek (szerk. Szilágyi Sándor) I–XVIII. k.

Az Erdélyi Múzeum Egylet 4. Vándorgyűlésének Évkönyve Kolozsvár, 1908

Eypeltauer = Eypeltauer, T.: *Corpus nummorum regni Mariae Theresiae*. Wien, 1973

Az Érem (folyóirat)

FA = Folia Archaeologica (időszaki kiadvány)

Fridvalszky = Fridvalszky J.: *Operae monetales, numismatologia magni principatus Transilvaniae*. Claudiopolis, 1767

Friedensburg = Friedensburg, H. – Seger, H.: *Schlesische neuere Münzgeschichte*. Breslau, 1899

Gedai I.: Apafi Mihály 50 dukátos veret. *FA* 30(1979) 257–260.

Gumowski = Gumowski, M.: *Handbuch der polnischen Numismatik*. Graz, 1960

Gündisch = Gündisch, G.: *Geschichte der Münzstätte Nagybánya in habsburgischer Zeit (1530–1826)*. *Numismatische Zeitschrift* 65(1932) 67–98.

Gyárfás, T.: Az erdélyi pénzverés történetéhez. *Batthyáneum* 1(1911) 123.

Gyárfás T.: A brassói ötvösség története. Brassó, 1912

Györffy Gy. = Györffy Gy.: A pápai tizedlajstromok demográfiai értékelésének kérdéséhez. *Mályusz Elemér Emlékkönyv Bp.* 1984. 151.

Herinek I. = Herinek, L.: *Österreichische Münzprägung von 1657–1740*. Wien, 1972

Herinek II. = Herinek, L.: *Österreichische Münzprägungen von 1740–1969* Wien, 1970

Hess (Montenuovo) = Hess, A.: *Die siebenbürgischen Münzen des fürstlich Montenuovo'schen Münzcabinets*. Frankfurt a/M. 1880.

Hess = Hess, Auktionskatalog 1977. XI. 9–10.

Hill = Hill, G. F.: *Becker the Counterfeiter*. London I–II. 1924–1925

Hirsch 1961 = Hirsch, Auktionskatalog 177. 1961. X. 3–5.

Horváth T. A.: A munkácsi pénzverde bérleti szerződése (1624). *NK* 62–63 (1963–1964) 89–90.

Horváth T. A.: A tallér értékváltozása Magyarországon 1542–1700 között. *NK* 62–63 (1963–1964) 25–50.

Horváth T. A.: A magyar aranyforint értékváltozása 1490–1700 között. *NK* 58–59 (1959–1960) 33–50.

Huszár L.: Az erdélyi pénzverés története. A történeti Erdély (szerk. Asztalos Miklós). Budapest, 1936. 505–532.

Huszár Lajos: Az éremművészet Erdélyben. *Szépművészet* 1(1940) 12–14.

Huszár Lajos: A segesvári pénzverő Zsigmond korában. *NK* 40(1941) 28–33.

Huszár = Huszár L.: Bethlen Gábor pénzei. Kolozsvár, 1945

Huszár CNH. III. = Huszár L.: Habsburg-házi királyok pénzei. 1526–1657. Budapest, 1975

Huszár L.: A Báthoriak pénzei. Nyírbátor, 1961. 14.

Huszár L.: Deutsche Guldiner in Ungarn im 17. Jahrhundert. Actes du 9ème Congrès Int. de Numismatique (1979) Louvain La Neuve, 1982

Huszár L.: A marosvásárhelyi pénzverde működésének kérdése Apafi Mihály fejedelemsége idejében. Erdélyi Múzeum 36(1931) 286–290.

Huszár L.: A lengyel pénz forgalma Magyarországon a XVI–XVII. században. NK 58–59(1959–1960) 57–62.

Huszár L.: Apafi Mihály garaspénze. Az Érem 30(1974) 8–11.

Huszár L.: Három szebeni veretű aranypénz. NK 82–83 (1983–1984) 13–14.

Iliescu, C.: O monedă de aur inedită emisă de principatul Transilvaniei. Studii și Cercetări de Soc. Num. Române 5(1971) 355–357.

Jungwirth = Jungwirth, H.: Corpus Nummorum Austriacorum. Bd. 5. Leopold I. bis Karl VI. 1657–1740. Wien, 1975

Kreß 131. = Kreß, Auktionskatalog 131. 1964.

Kubinyi A.: A nagyszebeni pénzverde 1524-ben. NK 56–57(1957–1958) 20–24.

Lanz = Lanz, Auktionskatalog 29., Graz, 1984. V. 7–8.

Lochner = Lochner J. H.: Sammlung merkwürdiger Medaillen. I–VIII. Nürnberg 1737–1744.

Makkai László: Erdély története. Budapest, 1944

MKU = Huszár L.: Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute. Budapest, 1979

Newald = Newald, J.: Beitrag zur Geschichte des österreichischen Münzwesens im ersten Viertel des XVIII Jahrhunderts. Wien, 1881

NK = Numizmatikai Közlöny (folyóirat)

Novák J.: A kolozsvári ötvöscéh a XVIII. századig. Kolozsvár, 1913

Pap, F. – Winkler, J.: Monede poloneze din secolele XV–XVII în Transilvania. Acta Musei Napocensis 3(1966) 197–211.

Pénzverési engedély 1608-ból. Magyar Gazdaságtörténeti Szemle 5(1898) 44.

Pohl A.: Die Münzkammer Siebenbürgens 1325–1526. Süddeutsches Archiv 13(1970) 24–43.

Pohl A.: Ungarische Goldgulden des Mittelalters. Graz, 1974

Pohl A.: Ujlaki Miklós pénzverési rendelkezése Szeben városához 1455-ben. NK 68–69(1969–1970) 74.

Pohl A.: A késő középkor aranyforintjai. Az Érem 36(1980) 6–8.

Pohl A.: Münnzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300–1540. Budapest–Graz, 1982

Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó. IV–V. Chroniken und Tagebücher. Brassó, 1903 és 1909

R = Resch, A.: Siebenbürgische Münzen und Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart. Hermannstadt, 1901

RN = Resch, A.: Nachtrag (az előbbi műhöz), Jahrbuch des Burzenländer Sächsischen Museums. Kronstadt, I(1925)

Rádóczy = Rádóczy, Gy.: Mária Terézia magyar pénzverése. Budapest, 1982

Rupp J.: Numi Hungariae hactenus cogniti. Bude, 1846

Seivert = Seivert, G.: Beiträge zu einer Geschichte der Hermannstädter Münzkammer. Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde. 6(1864–1865) Spink & Son, Auktion 15. 1984. XI. 8.

Spink & Son, Auktion 15. 1984. XI. 8.

Thallóczy L.: Apafi Mihály udvara. Századok, 1878. 413–431. Történelmi Tár (folyóirat)

Uvaroff = Uvaroff gyűjtemény képes táblái erdélyi pénzekről a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtára könyvtárában.

Weszerle = Weszerle J.: Hátrahagyott érmészeti táblái. Pest, 1873. és Budapest, 1911

Winkler, J. – Pap, F.: = Monede cehe și morave în tezaure monetare medievale din Transilvania. Apulum 7(1968) 499–501.

Winter = Winter, Auktionskatalog 29. 1961. X. 3–5.

Rövidítésjegyzék

b. = bal, balra
E = előlap
H = hátlap (az éremleírásoknál)
H = Horváth Tibor Antal regestái (a jegyzetekben)
É. n. = évszám nélkül
j. = jobb, jobbra
J. n. = verdejegy nélkül
kor. = koronás
Mj. = megjegyzés
MNB = Magyar Nemzeti Bank

NM = Magyar Nemzeti Múzeum Éremtára
OL = Országos Levéltár
p. = pagina (oldal)
P = perem
sz. = szám
t. = tábla
vj. = verdejel
* = született
† = meghalt

Az éremleírások

A katalógus részben arra törekedtünk, hogy minden közölt és leírt érmet lehetőleg képes ábrán is bemutassunk. A pénzverésre jogosult fejedelmek és városok veretei előtt rövid történelmi jellemzések vannak és ezután következnek az éremleírások. A leírások folytatólagos sorszámokat viselnek, de a sorszámokat néha a, b stb. jelű alszámok szakítják meg, amelyek változatokat jelentenek. Bár elvileg általában csak típusokat írunk le a jelentéktelen köriratváltozatok, azok pontozásai vagy a kisebb rajzbeli eltérések figyelmen kívül hagyásával, mégis célszerűnek látszott alszámok alatt olyan veretek említése, amelyek bár inkább változatok, azért mégis kívánatos a megemlítésük bizonyos jellemző különbségek következtében.

Az érem értékének (névének) a megjelölése mellett kiemelten közöljük a verdejegyet az érmen látható formában és a verdejegyelteréseket minden esetben külön típusnak tekintettük. Nem jelöltük meg külön az érem fémanyagát, minthogy a dukátok és azok többszörösei, illetve részveretei mind aranyból vannak verve, a többi pénzfaj pedig mind ezüstből készült, kivéve kevés Habsburg-kori rézpénzt, ezeknél azonban a pénz neve mellett a fémanyag meg van jelölve (pl. rézkrajcár stb.).

Az éremleírásokat követi azon évszámok felsorolása, amelyekből az illető típust ismerjük. Itt van megemlítve az

a gyűjtemény, amelyikből a leírt érmet közöljük, továbbá az irodalmi hivatkozások is. Amennyiben a típus Resch katalógusában szerepel, úgy egyéb irodalmi hivatkozást nem említünk. Minthogy Resch bélyegváltozatok szerint is közli az anyagot, minden érem után látható, hogy évszám szerint is Resch hány változatot ismert a szóban forgó éremtípusból.

A többszörös súlyú pénzfajoknál, a vastagvereteknél és általában a szokatlan példányoknál a súlyadatokat is közöljük a lehetőség szerint. Végül az egyes éremleírások után *Megjegyzés* formában nyújtunk esetleg szükséges adatokat vagy magyarázatokat az illető típusról.

A könnyebb áttekintés céljából az éremképeket az egyes leírások előtt helyeztük el. Ez az elhelyezés a meghatározásokat igen megkönnyíti. Azt a törekvésünket, hogy minden érmet eredeti példányról készült fényképen mutassunk be, sajnos nem lehetett keresztülvinni rajtunk kívül álló okokból. Előfordul ezért ritka esetben, hogy az éremleírás és a rajz után készült ábra között apró eltérések akadnak, feltehetőleg a rajzoló munka következtében. Végül igyekeztünk elkerülni, hogy a közölt katalógusba hamisítványok vagy utánveretek csússzanak be. Hogy ez a törekvésünk milyen eredménnyel járt, az csak a katalógus használata után fog kiderülni.

I. A nemzeti fejedelmek korának veretei

Szapolyai János király (1538–1540)

*1487–†1540. júl. 22. Magyarország királya. Felesége, Izabella Jagelló Zsigmond lengyel király lánya volt. 1511-től erdélyi vajda. 1526. nov. 5-én választotta magyar királynak a nemzeti párt a Habsburg-párt által megválasztott Habsburg Ferdinánddal szemben. Az 1538. nov. 10-én megkötött váradi békében megegyezett Ferdinánddal: az ország keleti részét tartotta meg Erdéllyel együtt. A nevére ez idő alatt Erdély területén vert érmek is a magyar királyi pénzek sorába tartoznak (R 1–45 sz., MKU 132–134. p.)

Szapolyai János nevére a következő pénzek készültek Erdélyben Kolozsvárott és Szebenben:

MKU 967. Aranyforint		1538
MKU 871. Aranyforint		1540
MKU 871. Aranyforint		1538, 1539, 1540
MKU 871. Aranyforint		1540
MKU 871. Aranyforint		1539
MKU 871. Aranyforint		1539
MKU 871. Aranyforint		1540
MKU 873. Aranyforint		1538, 1539, 1540
MKU 873. Aranyforint		1539
MKU 673. Aranyforint		1540
MKU 873. Aranyforint		1539
MKU 874. Aranyforint	F–G	1539
MKU 877A Aranyveretű obulus	F–G	évsz. nélkül
MKU 891. Denár		1538

I. Ferdinánd király (1551–1556)

*1503. márc. 10.–†1564 júl. 25. A Habsburg-házból származó Ferdinándot a Habsburg-párt 1526. dec. 1-jén választotta magyar királlyá Szapolyai Jánossal szemben. Ferdinánd hadai 1551 tavaszán megszállták a János Zsigmond (János király fia) hatalmában levő Erdélyt, de 1553 tavaszán a csapatokat kivonták, és az 1555. decemberi erdélyi országgyűlés végleg szakított Ferdinánddal. A megszállás néhány éve alatt Ferdinánd mint magyar király veretett pénzt Erdélyben, ezek az érmek azonban a magyar királyi pénzek sorába tartoznak. (R 1–23 sz., MKU 137–147. p.)

I. Ferdinánd nevére a következő pénzek készültek Erdélyben, a szebeni pénzverdében:

MKU 897. h–E	Aranyforint 1526, 1528, 1529
MKU 898. H–X	Aranyforint 1551, 1553, 1554, 1555
MKU 910a j. n.	Kétszeres tallércsegely (56,05 g) 1552
MKU 910b j. n.	Másfélszeres tallércsegely (40,93 g) 1552
MKU 910c j. n.	Tallércsegely (29 g) 1552
MKU 910d j. n.	Háromnegyed tallércsegely (24,75 g) 1552
MKU 910e j. n.	Féltallércsegely (14 g) 1552
MKU 910f j. n.	Negyedtallércsegely (7,20 g) 1552
MKU 945 H–N	Denár 1529, 1530
MKU 946 H–N / X	Denár 1531
MKU 947 H–N / X	Denár 1551
MKU 948 H–P	Denár 1552
MKU 969 H–N	obulus év nélkül
MKU 978 H–P	Obulus 1552

János Zsigmond (1540–1571)

*1540. júl. 7–1571. márc. 14. Szapolyai János magyar király fia, anyja Izabella, I. Zsigmond lengyel király leánya volt. A kiskorú János Zsigmondot 1540-ben a rákosi országgyűlés magyar királlyá választotta, de nem koronázták meg. Hatalma az ország keleti felére terjedt ki. 1541. máj. 25-i üzenetével a török szultán Erdélyt János Zsigmondnak adta. Izabella fiával együtt 1551 tavaszán Lengyelországba távozott, és 1556 szeptemberében tért vissza. Közben Ferdinánd hadai megszállva tartották Erdélyt. Visszatérése után az országgyűlés fia nagykorúságáig ráruházta a királyi jogokat. 1559. szept. 15-én hunyt el. János Zsigmond 1570-ben a speyeri egyezményben lemondott a választott királyi címről, és beérte az erdélyi fejedelmi címmel. Az egyezményt 1571. márc. 10-én ratifikálták Prágában; négy nap múlva János Zsigmond elhunyt. Az ő idejében Erdélyben vert pénzek két sorozatra bonthatók.

A) János Zsigmond és Izabella (1540–1559)

1. Tízszeres aranyforint

✕

E) YSABELLA * D * G * R * HVNG * DALMA * CROA * ETC * Kor. négyrésztű hajlított oldalú pajzs 1. mezejében Szapolyai-farkas, kettős kereszt, sávok és egyszarvú, a 2. mezőben lengyel sas, a 3. mezőben milánói kígyó (Sforza-címer), a 4. mezőben dalmát párducféjek.

H) Öt sorban * 1 * 5 * 5 * 7 * / * SI * DEVS * / * NOBISCVM * / QVIS * CONTRA * / * NOS * / * ✕ * 1557 Dresden (35 g) R–NK 82–83 (1983–1984) 13 p.

Mj.: Ennek az éremnek későbbi utánzatát vagy téves rajzát mint ezüstveretet (tallért) közli R 84. t. 2. sz. alatt.

2. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) YSABELLA * D * G * R * HVNG * DALMA * CROA * ETC * Címer, mint 1. sz.

H) Öt sorban * 1 * 5 * 5 * 7 * / * SI * DEVS * / * NOBISCVM * / QVIS * CONTRA * / * NOS * S * F * V *

1557 Lochner VI. 1742. 237. p., R 26 (35 g) NK 82–83 (1983–1984) 13 p.

Mj.: Lochner 1742-ben írta le ezt az érmet. Majd később 1825-ben Carl Wilhelm Becker német éremművész készített e típusról utánzatot nemcsak tízszeres, hanem kisebb formában ötszörös aranyforint súlyban is (Hill 17. t. 329–330., R 84. t. 3.) Hasonlóképpen a R 36. sz. tallér és R 36A sz. féltallér is a Becker-féle verőtövekkel készült. Az utánzatokról további másolatok ismereteseek csegely alakban (R 26A és 26B). Bécsben ismeretes ugyan a közölt éremnek egy aranyverete, de felmerült a gyanú, hogy esetleg ez is Becker-féle készítmény lehet.

3. Ötszörös aranyforint (vastagveret)

✕

E) IOHAN + SIGISM + — + R + VNG + S + F + V + Kor. Madonna alatt a köriratban ✕

H) YSABE + D + G + REG + VNGA + 1 + 5 + 5 + 7 + Címer, mint 1. sz.

1557 R 27 (17,5 g)

Mj.: Az aranyforint vastagverete.

4. Kétszeres aranyforint (vastagveret)

✕

Ugyanolyan, mint a 3. sz. ötszörös aranyforint.

1557 R 28 (7 g)

5. Aranyforint

N–P

E) IOANNES * SECVN * DEI * G * R * HVNG * Kor. négyrésztű hajlított oldalú magyar címer (1., 4. sávok, 2., 3. kettős kereszt), közepén négyrésztű szív pajzs (1., 4. farkas, 2., 3. egyszarvú). A címer mellett. —

H) S * LADISLAVS * — * REX * 1556 Álló Szent László király alabárdal és országalmával. Oldalt N–P 1556 NM R 4

5a Változat

N–P

Ugyanolyan, mint az 5. sz. aranyforint, de a címer mellett nincs ott a két pont.

1556 NM R 4A

6. Aranyforint

✕ // N–P

E) IOHAN + SIGISM — + R : VNG + S * F * V + Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ✕

H) YSABEL + D * G + REG + VNGA + 1 * 5 * 5 * 6 + Kor. címer, mint 1. sz., kerek talpú, egyenes oldalú pajzsban. Oldalt N–P

1556 NM R–

7. Aranyforint

✕

E) IOHAN + SIGISM * R * VNG + S * F * V + Kor. címer, mint 1. sz., de egyenes oldalú pajzsban.

H) ISABE + D : G · REG – VNGA + 1 + 5 · 5 · 6 + Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a kör-
iratban ✕

1556 NM R 2

8. Aranyforint

E) IOHAN + SIGISM + – + R + VNG + S + F + V + :
Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a kör-
iratban ✕

H) YSABE + D + G + REG + VNGA + 1557 + Kor.
címer, mint 1. sz.

1556 R 3

1557 NM R 31–34, RN 34A

1558 NM R 47–49

9. Aranyforint

E) IOHAN * SIGISM – * R * VNG * S · F · V * : Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a körirat-
ban ✕

H) YSABE * D * G * REG * VNGA * 1559 * Kor.
címer, mint 1. sz.

1559 NM R 56A–58, RN 56B

1560 NM R 63–65

10. Aranyforint

E) IOHAN * SIGISM – * R * VNG * S · F · V * Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a körirat-
ban 𐌆

H) YSABE * D * G * R * EG * VNGA * 1558 * Kor.
címer, mint 1. sz., de egyenes oldalú pajzsban.

1558 NM R 50–54

11. Aranyforint

E) IOHAN * SGISM * R * VNG * S · F · V · Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a körirat-
ban 𐌆

H) YSABE * D * G * REG * VNGA * 1 · 5 · 5 · 9 *
Kor. címer, mint 1. sz.

1559 NM R 59–61

12. Aranyforint

E) IOHAN · SIGISM – · R · VNG * 1 · 5 · 57 * Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a körirat-
ban 𐌆

H) YSABE * D * G * REG * VNGA * S * F * V *
Kor. címer, mint 1. sz., de egyenes oldalú pajzsban.

1557 NM R 29–30

1558 NM RN 54A

13. Vastagveretű aranydenár

N–P

(aranyforint súlyban)

E) IOAN · SECVN · D · G · R · VNGA · 1557 * Négyré-
szű címer ívelt oldalú pajzsban. (1. pólyák, 2. kettős ke-
reszt, 3. dalmát párducfejek, 4. cseh oroszlán). Szívpajzs-
ban a Szapolyai-címer.

H) PATRONA * · · · * VNGARIE * Kor. Madonna
jobb karján Jézus. Oldalt N–P

1556 Wien (3,5 g) R 5

1557 NM (3,45 g) R 35

14. Vastagveretű aranydenár

N–P

(fél aranyforint súlyban)

E) IOAN SECVN D · G · R · VNGA * 1558 * Címer,
mint 13. sz.

H) PATRONA * – * VNGARIE · Kor. Madonna, jobb
karján Jézus. Oldalt N–P

1558 NM (1,75 g) R 55

15. Vastagveretű aranydenár

N–P

(fél aranyforint súlyban)

E) IOAN · SECVN · D · G · R · VNGA * 1559 * Címer,
mint 13. sz., de felette és kétoldalt * ·

H) PATRONA * – · * – * VNGARIE Kor. Madon-
na, jobb karján Jézus. Oldalt N–P

1559 R 62

Mj. : R-nél a leírás és az ábra körirata között eltérések van-
nak.

16. Aranyveretű denár

N-P

(negyed aranyforint súlyban)

Mint a 15. sz., de negyed aranyforint súlyban

1559 Wien R 62A (0,875 g)

17. Vastagveretű arany obulus

N-P

(aranyforint súlyban)

E) Címer, mint a 13. sz. Kétoldalt ✕ – ✕ Felette · 1557 ·

H) Kor. Madonna glóriával félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1557 Berlin (3,45 g) R –

18. Aranyveretű obulus

N-P

(negyed aranyforint súlyban)

E) Címer, mint 13. sz. Felette · 1559 · Oldalt ✕ – ✕

H) Mint a 17. sz.

1559 NM (0,67 g) RN 62B

19. Vastagveretű denár

N-P

E) IOAN * SECVN * D * G * R * VNG * 1556 * Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA * * * * * VNGARIE * Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1556 NM (3,98 g) RN 5A

1557 Wien (3,5 g) R –

20. Vastagveretű denár

K // N-P

E) IOAN · SECVN · D · G · R · VNG K 1557 + Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA * * * * * VNGARIE * Kor. Madonna mellett N-P

1557 RN 36B (2 g)

21. Denár

C-P

E) IOAN * SECVN * D * G * R · VN * 1556 * Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA * * * * * VNGARIE Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt C-P

1556 Az Érem 38(1982) 2. sz. 4. p. R –

22. Denár

N-P

E) IOHAN · SECVND · R · VNGA * 155 * 1 * Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA · · · · · VNGARIE * Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1551 R 1

Mj.: Ilyen évszámmal csak valamilyen hibás vagy téves veret lehet.

23. Denár

N-P

E) IOAN * SECVN * D * G * R · VN 1556 * Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA * – * VNGARIE · Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1556 NM R 6–23, RN 5B–23A

1557 NM R 37–45, RN 37A–41A és 41C–41D

1558 R 56

24. Denár

N-P

Ugyanolyan, mint a 15. sz. vastagveretű aranydenár (az előlapon a címer körül * ·)

1559 RN 62C

25. Denár

N-P

E) IOHAN · SECVN · D · G · R · VNGARI * Címer, mint 13. sz., de a címer felett 1557

H) PATRONA * * * * * VNGARIE Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1557 R 46

26. Denár

K // N-P

E) IOHAN · SECVN · D · G · R · VNG · K 1557 + Címer, mint 13. sz.

H) PATRONA · · · · · VNGARIE * Kor. Madonna mellett N-P

1557 RN 41B

27. Obulus csegely (négyoldalú)

N-P

E) Címer, mint 13. sz. Felette · 1556 · Oldalt ✕ – ✕

H) Kor. Madonna glóriával félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1556 NM (2,92 g) R 24

28. Vastagveretű obulus

N-P

Ugyanolyan, mint a 18. sz. aranyveretű obulus.

1559 RN 62D

29. Obulus

N-P

E) Címer, mint 13. sz. Felette · 1556 · Oldalt * - *

H) Kor. Madonna glóriával félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N-P

1556 NM R 25

29a Változat

N-P

Ugyanolyan, mint a 29. sz. obulus, de a címer felett · 1559 · és oldalt * - *

1559 RN 62E

B) János Zsigmond mint egyeduralkodó (1559–1571)

30. Tízszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint az 53. sz. tallér.

1562 R 14

31. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) Sima lapon IO · SE : REX · VN szalagon. Alatta hajlított oldalú pajzsban balra néző Szapolyai-farkas. Mellette fent kétoldalt félhold és csillag; lent 1 · 5 - 6 · 5

H) Sima (egylapú)

1565 NM (33,92 g) R 33

31a Változat

J. n.

Mint a 31. sz. tízszeres aranyforint, de a címer felett IO · SE · REX · V ·

1565 RN 33A NK 11(1912) 127. p.

32. Ötszörös aranyforint

✱

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN * 1570 *

Címer, mint 1. sz.

H) * PATRONA * - * VNGARIE * - * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt * - * Lent a köriratban ✱

1570 Schmidt-gyűjt. (17,81 g) R -

33. Négyszeres aranyforint

✱

Ugyanolyan, mint a 32. sz. ötszörös aranyforint.

1570 Wien R 80 (14 g)

34. Kétszeres aranyforint

✱

Ugyanolyan, mint a 40. sz. aranyforint.

1562 R 15 (7 g)

35. Kétszeres aranyforint

✱

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN * 1569 * Kor. címer, mint 1. sz.

H) * PATRONA - VNGARIE * * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt * - * Lent a köriratban ✱

1569 NM (7,06 g) RN 72A

36. Aranyforint

✱

E) IOHAN + SIGISM + R + VNG + S + F · V * Kor. címer, mint 1. sz., de egyenes oldalú pajzsban.

H) IOHAN + SIGISM - + R : VNG + S · F · V Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ✱

É. n. NM RN 97A

Mj. : Hibrid párosítás valószínűleg a 8. sz. aranyforint előlapjával.

37. Aranyforint

✱

E) IO * SECVN * D * G * ELEC * R * VN * 1560 : Kor. címer, mint 1. sz., hajlított oldalú pajzsban.

H) * PATRONA * – * VNGARIE * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban *

1560 NM R 1–4, RN 2A–3A

1561 NM R 10

37a Változat

E) IO * SEC * D * G * ELE * REX * VN * 1 · 56 · 1 *

Mint a 37. sz., de a címer felett kétoldalt · – ·

H) Mint a 37. sz.

1561 NM R 8

37b Változat

E) IO * SEC * D * G * ELE * REX * VN · 1 · 5 · 6 · 1 *

Mint a 37a, de a címer és korona között · ·

H) Mint a 37. sz.

1561 NM R 7, 9

38. Aranyforint

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN * 1560 *
Kor. címer, mint 1. sz., hajlított oldalú pajzsban.

H) PATRONA * – * VNGA * S · F · V * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

1560 NM R 5

1561 NM R 11

1562 NM R –

38a Aranyforint

Ugyanolyan, mint a 38. sz., de az előlapi köriratban · · · *
VN * REX * · · ·

1560 NM R 6.

39. Aranyforint

E) IO * SEC * D * G * ELE * REX * V * 1561 *
Címer, mint 1. sz., hajlított oldalú pajzsban.

H) IOHAN * SIGISM – * R * VNG * S * F * V *
Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a kör-
iratban

1561 NM R 12–13

1562 NM R 18–19

1562 Ezüst vastagveret (l. 59. sz.)

40. Aranyforint

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN * 1562 *
Kor. címer, mint 1. sz. hajlított oldalú pajzsban.

H) * PATRONA * – * VNGARIE * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

1562 NM R 16–17

1563 NM RN 29B

1564 NM R 30–32, RN 30A–30B

1565 NM R 34–37

Mj.: A Madonna mellett néha · – ·

41. Aranyforint

E) IO * SECV · D · G · ELE · REX * VN * 1565 *, mint
a 40. sz.

H) PATRONA * – * VNGARIE Madonna, mint előbb,
de lent a köriratban

1565 NM R 38–41

1566 R 61–62

1567 NM R 65, RN 65A–66A

1568 NM R 67–68, RN 68A

1569 NM R 73

1570 NM R 82–86, RN 86A

1571 NM R 87–90, 93

42. Aranyforint

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN · 1566 *
Címer, mint 1. sz., hajlított oldalú pajzsban.

H) * PATRONA * – * VNGARIE * Madonna mint
előbb. Lent a köriratban Oldalt · · ·

1566 NM R 59–60

1567 NM R 66, RN 64A–64B

1569 NM R 74–79

1570 NM R 81

43. Aranyforint

E) IO · SEC · D · G · ELE · REX · VN
1571 · Címer, mint 1. sz., a hajlított oldalú pajzsban, de kétoldalt · – ·
H) · PATRONA · – · VNGARIE · Madonna mint előbb. Lent a köriratban
1571 NM R 91–92
1572 NM R 95–96

44. Aranyforint

E) IO · SEC · D · G · ELEC · REX · VN
1 · 5 · 7 · 1 · Címer, mint 1. sz., de hajlított oldalú pajzsban és a negyedik mezőben a párducfejek helyett bozontos farkok.
H) Mint a 42. sz., de a Madonna mellett kétoldalt · – ·
1566 R 58, 63
1567 R 64
1571 Schmidt-gyűjtemény R –

45. Aranyveretű denár

E) IO · SEC · D · G · ELE · REX · V · 1571 ·
Címer, mint 1. sz.
H) · PATRONA · · VNGARIE · Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt S–H
1571 NM (2,67 g), Wien (1,75 g) R –

46. Vastagveretű arany obulus

(aranyforint súlyban)
Ugyanolyan, mint a 49. sz. arany obulus.
1562 RN 20A

47. Aranyveretű obulus

E) Négyrésztű címer (1. pólyák, 2. kettős kereszt, 3. dalmát párducfejek, 4. cseh oroszlán). Szívpajzsban a Szapolyai-címer (farkas). A címer körül három rozetta és kétoldalt 1 – 5 / 6 – 2
H) Madonna félholdon glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt H–P
1562 Debrecen (0,50 g) R –

48. Aranyveretű obulus

E) Címer, mint 47. sz. Felette · 156 2 · Kétoldalt * – *
H) Kor. Madonna félholdon glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt H–P
1564 NM (0,60 g) R 32A
1569 (?) Kolozsvár, R –
Mj.: Az 1569 utolsó számjegye lehet, hogy csak a 2 szám elverése

49. Aranyveretű obulus

E) Címer, mint 47. sz. A címer körül három rozetta és oldalt 1 – 5 / 6 – 2
H) Kor. Madonna glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt
1562 NM (0,86 g) R 20 (1,25 g)
Mj.: Az I–R feloldása Iohannes Rex

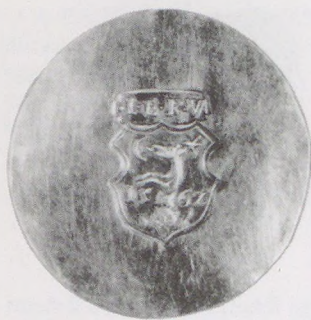
50. Kétszeres tallér

E) IO · SE · REX · VN szalagon. Alatta hajlított oldalú pajzsban balra néző Szapolyai-farkas. Mellette fent félhold és hatágú csillag, lent 1 · 5 – 6 · 5
H) Sima (egylapú)
1565 NM (57,35 g) R –

51. Tallér

E) · I · E · R · V · sávon. Alatta címer, mint 50. sz., de a pajzsban a farkas jobbra fordul. Lent 1 · 5 · – 62 ·
H) Sima (egylapú)
1562 R 21 Hess (Montenuovo) 87

52. Tallér

J. n.

E) IO · E · R · V sávon. Alatta címer, mint 50. sz. (A farkas balra néz.) Lent 15 – 62

H) Sima (egylapú)

1562 NM R 22, 24–26

Mj.: Előfordul szélesebb (45 mm) lapon is (R 24)

52a Változat (vastagveret)

J. n.

E) IO · E · R · V és 15 – 62 egyébként ugyanolyan, mint az 52. sz., de kisebb lapra (34 mm) verve.

H) Sima (egylapú)

1562 NM (28,41 g) R 23

53. Tallér

J. n.

E) IO · S · R · V sávon. Alatta címer, mint 50. sz. és 15–62

H) Sima (egylapú)

1562 NM R 27–28, RN 28A

53a Változat

J. n.

Ugyanolyan, mint az 53. sz., de a címer feletti sáv üres.

1562 Debrecen R –

54. Tallér

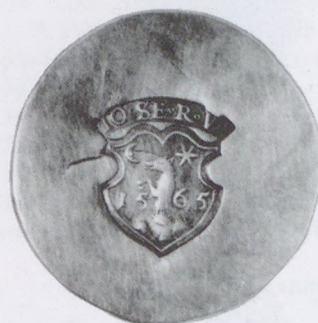
J. n.

E) IO · SE · REX VN szalagon. Alatta címer, mint 50. sz. és 15 – 65

H) Sima (egylapú)

1565 NM R 42–46, 48–54

1568 NM R 69–71

54a Változat

J. n.

E) IO o SE o R o V o szalagon. Egyébként olyan, mint az 54. sz. és az évszám 15–65

H) Sima (egylapú)

1565 NM R 55–56

54b Változat

J. n.

Az előbbi, 54. sz. típus előfordul kis vastag lapra verve is.

1565 R 47 (38 mm 29,1 g)

55. Fél tallércsegely (négyszegletű)

J. n.

E) IO · SE · REX · VN szalagon. Alatta címer, mint 50. sz. és 15–65

H) Sima (egylapú)

1565 R 57 (26 × 23 mm, 14,5 g)

56. Fél tallér

J. n.

E) Mint az 55. sz., de 1568.

H) Sima (egylapú)

1565 RN 56A

1568 Berlin R 72 (14 g)

57. Negyedtallércsegely (négyszegletű)

E) Mint az 55. sz.

H) Sima (egylapú)

1562 RN 28B

1565 NM (7,91 g) RN 57B

J. n.

58. Negyedtallér

E) IO o SE o R o V o sávon. Alatta címer, mint 50. sz. és 15–6 o 5

H) Sima (egylapú)

1565 Wien R 57A (7 g)

J. n.

59. Ezüstveret (aranyforint ezüst verete)

E) IO * SECV * D * G * ELE * REX * VN * 1562 *

Mint a 39. sz. aranyforint.

H) Mint a 39. sz. aranyforint.

1562 R 29 (10 g)

H

60. Denár

E) IOHANNES · R · VNGA · 1571 · Négyrésztű magyar címer (1., 4. sávok, 2. kettős kereszt, 3. párdüfcek). Szív-pajzsban Szapolyai-farkas.

H) PATRONA * VNGARIE Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt E–T

1571 R 94

E–T

61. Denár

E) IOHANNES * R * VNGA * 1572 * Címer, mint 60. sz.

K–T

H) PATRONA * * VNGARIE Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt K – T / * – *

1572 R 97 Hess (Montenuovo) 107

62. Obulus

E) Címer, mint 60. sz. Körüle három rozetta.

H) Kor. Madonna glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt E–T

É. n. R 98

E–T

63. Obulus

E) Címer, mint a 47. sz. aranyveretű obuluson. Kétoldalt rozetta, a címer felett · 156 Q ·

H) Kor. Madonna glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt H–P

1564 R 32B

H–P

64. Obulus

Ugyanolyan, mint a 49. sz. aranyveretű obulus.

1562 RN 29A

Mj.: Az I–R jegy feloldása Iohannes Rex

I–R

Báthori István (1571–1575)

*1533. szept. 27.–†1586. dec. 22. somlyói Báthori István a hasonló nevű erdélyi vajda fia. 1571. május 25-én az erdélyi országgyűlés fejedelemmé választotta. 1576 elején a lengyel rendek királyukká választották, és máj. 1-jén megkoronázták. Idősebb testvérét, Kristófot az erdélyi rendek választották erdélyi vajdává. Az Erdély feletti fennhatóságát azonban megőrizte, és ennek kormányzására a Krakóban székelő erdélyi kancellária által továbbra is döntő befolyást gyakorolt.

65. Aranyforint

E) MONE * TRAN – S – IL * S * B * D * S – * Álló Szent László alabárdal és országalmával. Oldalt 15 – 72

H) + PATRONA + – + VNGARIE + Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban *

1572 NM R 1–3, RN 2A

1573 NM R 4–9

1574 NM R 10–12

1575 NM R 13–20, RN 20A–20C

1576 NM R 21–23, RN 23A

Mj.: Ismereteseek Báthori István nevére vert aranyforintok és tallérok 1586-os évszámmal és N–B (Nagybánya) verdejeggyel, ezek azonban lengyel pénzek.

*

Báthori Kristóf (1576–1581)

*1530–†1581. máj. 27. somlyói Báthori Kristóf Báthori István lengyel király bátyja. Amikor öccse a lengyel királyi trónt elfoglalta, őt választotta meg erdélyi vajdává, és Báthori Kristóf egészen haláláig ilyen minőségben állott az erdélyi kormányzat élén.

66. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) CHR * BATH * DE * SOM * VAIVODA * TRANSILVA * ET * SIC * COMES * Z * Báthori-címer kor. többször hajlított oldalú pajzsban, amelyet két angyal tart. A pajzsban a farkasfogak szabadon állanak.
H) ANNO * DOMINI * MILESIMO * QVINGENTESIMO * SEPTVAG * SEPTIMO : X Középen két díszítmény között három sorban :: VIRTVS / :: VNITA * / :: VALET *

1577 NM R 1 (34,69 g)

67. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) Mint a 66. sz., de a pajzsban a farkasfogak nem állanak szabadon.
H) Mint a 66. sz., de a körirat végén ... SEPTIMO * virágdisz * és a közepén három sorban * VIRTVS / * VNITA * / * VALET * két díszítmény között.
1577 NM R 2 (35,2 g)

68. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) Ugyanolyan, mint a 67. sz. előlapja
H) Ugyanolyan, mint a 66. sz. hátlapja
1577 Hess 246. Kat. 1062. sz. R–
Mj.: Hibrid párosítás (ha egyáltalán létezik)

69. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) Ugyanolyan, mint a 66. sz. előlapja
H) ANNO : D : MILLESI : QVINGEN : OCT : TERTIO + Vízszintes vonalak között három sorban * VIRTVS / * VNITA * / * VALET * Fent és lent díszítmény két-két rozettával.

1583 NM R 30

Mj.: A vajda emlékére 1583-ban tartott gyászünnepség alkalmából készült emlékpénz.

70. Nyolcszoros aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 67. sz. tízszerez aranyforint.
1577 Debrecen (27,88 g), NK 11(1912) 127. p. R–

71. Hatszoros aranyforint

Ugyanolyan, mint a 67. sz. tízszeres aranyforint
1577 Dresden (20,57 g) R –

J. n.

72. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 67. sz. tízszeres aranyforint
1577 NM R 3 (17,39 g)

J. n.

73. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 69. sz. tízszeres aranyforint
1583 Nagyszeben R 31 (17,5 g)

J. n.

74. Négyezer aranyforint

E) CHR * B * D * S * VAIVODA * TR * ET * SI *
CO * Z : * Kor. Báthori-címert két angyal tart.

J. n.

H) ANNO * DO * MI * QVI * SEPT * SEPTIMO *
Középen három sorban * VICTRIX * / * * CA * STA * /
* * FIDES * Alatta és felette díszítmény. Fent beütve a
címerpajzsban 4
1577 Wien R 4 (14 g)

75. Négyezer aranyforint

J. n.

E) Ugyanolyan, mint a 74. sz. előlapja.

H) Ugyanolyan, mint a 74. sz. hátlapja, de e középen há-
rom sorban * VIRTVS * / * VNITA * / * VALET *
Felette és alatta díszítmény.

1577 Wien R 5 (14 g)

Mj.: Ezüstverete 92. sz. alatt említve.

76. Kétszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 75. sz. négyezer aranyforint
1577 NM (6,99 g) R 6

77. Másfélszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 75. sz. négyezer aranyforint
1577 R 7 (5,3 g) Hess (Montenuovo) 138

78. Aranyforint

C-B // ㄨ

E) MON * TRANS – IL * B * D * S Álló Szent László
király alabárdal és országalmával. Oldalt C-B

H) * PATRONA * – * VNGA * 1577 * Kor. Madonna
félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ㄨ
1577 NM RN 8B

79. Aranyforint

ㄨ

E) * MON * TRANS * – IL * C * B * D * S Álló
Szent László király, mint előbb, kétoldalt rozetta.

H) Mint a 78. sz.

1577 RN 8A

79a Változat

C – ㄨ

E) * MON * TRAN – S – IL * C * B * D * S Álló Szent László király, mint előbb, de kétoldalt nincs rozetta.

H) Mint a 78. sz. * PATRONA * V – NGARIE * 1577 *

1577 Magángyűjtemény R 8

80. Aranyforint

C – ㄨ

E) ∴ MON ∴ TRAN – S – IL ∴ C ∴ B ∴ D ∴ S Álló Szent László király, mint előbb. Oldalt 15 – 77

H) ∴ PATRONA ∴ – ∴ VNGARIE ∴ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ㄨ

1577 NM R 9

1578 NM R 11–13

1579 NM R 14–16

1581 NM RN 28B

80a Változat

C – ㄨ

E) MON * TRAN – S – IL * C * B * D * S Álló Szent László király. Oldalt 15 – 80, de a király lábai között rozetta.

H) * PATRONA * – * VNGARIE * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ㄨ

1580 NM R 20–22A

81. Vastag aranydenár

C – ㄨ

(aranyforint súlyban)

E) CH * B * D * S * V * TRANS * 1579 * Négyrésztű magyar címer. Szívpajzsban Báthori-címer.

H) ♣ PATRONA ♣ ♣ VNGARIE ♣ ♣ Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt C – ㄨ

1579 NM (3,48 g) R 17 (3,5 g)

82. Aranyveretű denár

C – ㄨ

Ugyanolyan, mint a 81. sz.

1579 NM (0,91, 0,81 g) R 18 (0,87 g)

83. Tallércsegely (négysegletű)

J. n.

E) : C : B + D : S · Sima lapon pajzsban két angyal által tartott Báthori-címer. Felső részén sávban ·1 : 5 : 8 : 0 ·

H) Sima (egylapú)

1580 R 23 (28,30 g)

84. Tallér (tallérszerű emlékpénz)

J. n.

Ugyanolyan, mint a 67. sz. tízszeres aranyforint.

1577 NM (11,27 g), R 10 (23 g), RN 10A (17,8 g)

85. Tallér

J. n.

E) * C * B * D * S * sávon. Alatta hajlított oldalú pajzsban Báthori-címer. Kétoldalt 15 – 80

H) Sima (egylapú)

1580 NM R 24

86. Tallér

J. n.

E) : C : B * D : S : Alatta szalagdísszel övezett pajzsban a Báthori-címer, a felső részén két angyal által tartott szalagon · 1 : 5 : 8 : 0 ·

H) Sima (egylapú)

1580 NM R 25–26, RN 25A

87. Tallér

J. n.

E) : C : B : D : S : Alatta a Báthori-címer az előbbtől eltérő díszítménnyel övezve. A felső részén két angyal által tartott sávon 1580

H) Sima (egylapú)

1580 NM R 27

88. Tallér

J. n.

E) C : B : D S Alatta a Báthori-címer igen díszesen kiképzett kartussal övezve. A felső részén két angyal által tartott szalagon × 1 × 5 × 8 × 1 ×

H) Sima (egylapú)

1581 NM R 29–29A

89. Félallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 83. sz. tallércsegely éremképe.

1580 R 27A (14,2 g)

90. Félallér

J. n.

E) : C : B * D : S : Alatta a két angyal által tartott Báthori-címer, két oldalán szalagfonat. A címer felett szalagon · 1 : 5 : 8 : 0 ·

H) Sima (egylapú)

1580 NM R 28 (16 g)

91. Negyedallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 90. sz. félallér

1580 RN 28A (7,2 g)

92. Ezüstveret

J. n.

Ugyanolyan, mint a 75. sz. négyszeres aranyforint.

1577 R 10B

93. Denár

C – 艾

Ugyanolyan éremképpel, mint a 81. sz. vastagveretű aranydenár.

1579 R 19

Bocskai Erzsébet (1577)

Báthori Kristóf felesége. A nevére vert emlékpénzeknek tekinthető érmeiket a rendek verették a tiszteletére, amikor férje 1577-ben elnyerte a fejedelmi méltóságot, amelyet vajda címmel viselt. Ő maga a pénzekben mint a fejedelem neje (consors principis) szerepel.

94. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) ELIZAB * BOCIKAI * CONSORS * ILL * PRINC * TRANSYLVANIE * levéldísz. Hajlított oldalú pajzsban a Bocskai-család címere.

H) ANNO * DOMINI * MIL * QVING * SEPTVAG * SEPTIMO * levéldísz. Középen két díszítmény között három sorban * VICTRIX / * CASTA * / * FIDES *

1577 NM R 1

95. Ötszörös aranyforint

J. n.

E) * ELIZAB * BOCIKAI * CONSORS * IL * PRI
* TR^A * A Bocskai-család címere.

H) ANNO * DO * MI * QVI * SEPT * SEPTIMO *
Középen két díszítmény között három sorban

* · VICTRIX * / * · CASTA * / * FIDES *
1577 Wien R 2 (17,5 g)

96. Háromszoros aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 95. sz. ötszörös aranyforint.
1577 R 3 (10,69 g)

97. Kétszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 95. sz. ötszörös aranyforint.
1577 NM (7 g) R 4

98. Tallér

J. n.

A 94. sz. tízszeres aranyforint ezüstverete.
1577 R 5 (28,1 g)

Báthori Zsigmond (1581–1602)

*1572–†1613. márc. 27. somlyói Báthori Kristóf vajda fia, akit 1581 májusában a kolozsvári országgyűlés még gyermekkorában vajda címmel fejedelemmé választott, de a tényleges uralmat csak 1588-ban vette át, és nevezte magát fejedelemmé. 1595. jan. 28-án Rudolf császárral szövetséget kötött, és birodalmi hercegi címet kapott. Ugyanezen évben felvette Havasalföld és Moldva uralkodója (princeps) címet. 1597. dec. 23-án kötelezte magát, hogy Erdélyt átadja a császárnak Oppeln és Ratibor hercegség ellenében, és eltávozott Prágába, de 1598. aug. 20-án újból elfoglalta a fejedelmi trónt. 1599 márciusában lemondott unokabátyja, Báthori András javára, de annak a halála után 1601. febr. 4-én megint fejedelemmé választatta magát. Végül 1602 júliusában harmadszor is lemondott a fejedelmi méltóságról, és ekkor végleg eltávozott Erdélyből. Ezután Csehországban élt haláláig.

99. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) SIGIS : BATHORI : DE : S : VAIVO : TRA II : ET :
S : C * Kor. Báthori-címert két angyal tartja.

H) ANNO : D : MILLESI : QVINGEN : OCT : TER-
TIO + Két díszítmény között három sorban vízszintes
vonalak között * VIRTVS / * VNITA * /

* VALET *

1583 NM R 7

100. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) :: SIGISMUNDVS · · · BATHORI · Mellkép j. jo-
garra.

H) PRINCEPS · TRANSYLVANIAE · 1590 :: A kor.
Báthori-címert két angyal tartja.

1590 Debrecen (38,87 g), R 47 (35 g)

Mj.: A 125. sz. tallér típusa.

101. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) SIGISMUND : D : G : TRAN : MOL : WAL :
TRANSAL : S : R : I : PR * Mellkép b., a mellén kis
kereszt.

H) · PAR · REG · HVN · DOMI · AV – VEL · E · ET · SI · CO · 1 · 5 · 9 · 8 · Korona alatt az Aranygyapjas Rend láncával övezve kétfejű sas, mellén a Báthori-címer.

1598 NM (34,87 g) R 247 (35 g)

Mj.: Emlékéremnek vagy emlékpénznek is tekinthető az Aranygyapjas Rend jelvényének elnyerése alkalmából.

102. Kilencszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 101. sz. tízszeres aranyforint.

1598 Wien R 248 (31,5 g)

103. Ötszörös aranyforint

☞

E) · SIGISMVND : – BATHORI * · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ☞ (Báthori-címer).

H) · PRINCEPS · – · TRANSSYLVA : Álló Szent László király alabárdal és országalmával. Oldalt 15 – 90

1590 NM (17,53 g) R 48

Mj.: A kis Báthori-címer az E) köriratában a verdehely, Nagybánya jele.

104. Kétszeres aranyforint

N–B

Ugyanolyan, mint a 113. sz. aranyforint.

1598 RN 249A

105. Aranyforint

☞

E) MON * TRAN – IL – SIGI * B * D * S

Álló Szent László király. Oldalt 15 – 82

H) * PATRONA * – * VNGARIE * Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ☞

1581 R 1

1582 NM R 5–6

1583 NM R 8–9

1584 NM R 10–12

1585 NM R 13–16

1586 NM R 17–22, RN 17A–19A

1587 NM R 24–26, RN 26A

1588 NM R 27–29

1589 NM R 30

1590 NM R 49–50

1591 NM R 70–72 RN 72A

1592 NM R 94–94A, RN 94B–94C

1593 NM R 119–126

1594 NM R 153–160, 162, 164 RN 153A–153B

105a Változat

☞

E) MON * TRAN – S – IL * S * B * D * S

Mint a 105. sz.

H) Mint 105. sz.

1582 NM R 2–4

1586 NM R 23

105b Változat

☞

E) · MONE · TRA · I – L – · SIGI · B · D · S · Mint a 105. sz.

H) :: PATRONA – VNGARIE :: Mint a 105. sz.

1594 NM R 161, 163

106. Aranyforint

☞

E) MONE · TRA – IL – SIGI : B · D : S · Álló Szent László király. Oldalt 15 – 91

H) :: PATRONA – VNGARIE · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban ☞

1591 Debrecen R 73

1592 NM RN 94D

1593 R 127

1594 NM R 165–175 RN 171A

107. Aranyforint

☞

E) · MONE · TRA – IL – · SIGI · B · D · S

Álló Szent László király. Oldalt 15 – 94

H) ☞ PATRONA ☞ – ☞ HVNGARIE 98 Kor. Madonna alatt a köriratban ☞

1598 RN 177B

Mj.: A H) Rudolf kolozsvári veretű aranyforintja hátlapi verőtövével (MKU 1008) készült. Hibrid veret.

108. Aranyforint

E) · SIGISMVND : – · BATHORI ✱ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) · PRINCEPS · – · TRANSSELYVA : Álló Szent László király. Oldalt 15 – 90

1590 NM R 51

1591 NM R 74–74A RN 74B

Mj. : Az előlapi köriratban a kis Báthori-címer a nagybányai veretek jele.

109. Aranyforint

E) : SIGISMVND · – BATHORI ✱ díszítmény. Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) · S · LADISL – AVS ✱ REX · Álló Szent László király. Oldalt 15 – 91

1591 NM R 75

1592 NM R 97

1593 NM R 128

1594 NM R 177 RN 177A

109a Változat

E) 2 IGI 2 MVND :: – :: BATHORI :: Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) S LADIS :: :: LAVS ✱ REX Álló Szent László király. Oldalt 15 – 92

1592 NM R 95–96

1594 NM R 176

Mj. : Lényeges eltérés a köriratban.

110. Aranyforint

E) 2 · IGI 2 MVND :: – :: BATHORI :: Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) S LADISLA – VS :: REX :: 1593 Álló Szent László király.

1593 NM R 129–130

111. Aranyforint

E) SIGISMVNDVS – BATHORI ✱ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) S LADISLAV – S – ✱ REX ✱ 1595 Álló Szent László király. Oldalt N–B

1595 NM R 187

111a Változat

E) Mint a 111. sz.

H) S LADISLAV – S – ✱ REX † · 595 Álló Szent László király, de más testtartásban, mint a 111. sz. Oldalt N–B

1595 NM R 185–186

112. Aranyforint

E) SIGISMVND :: – :: BATHORI · ✱ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban

H) S ✱ LADISLAV – S – REX ✱ 1596 Álló Szent László király, de jobbában a csatabárd. Oldalt N–B

1596 NM R 207

1597 NM R 217–218

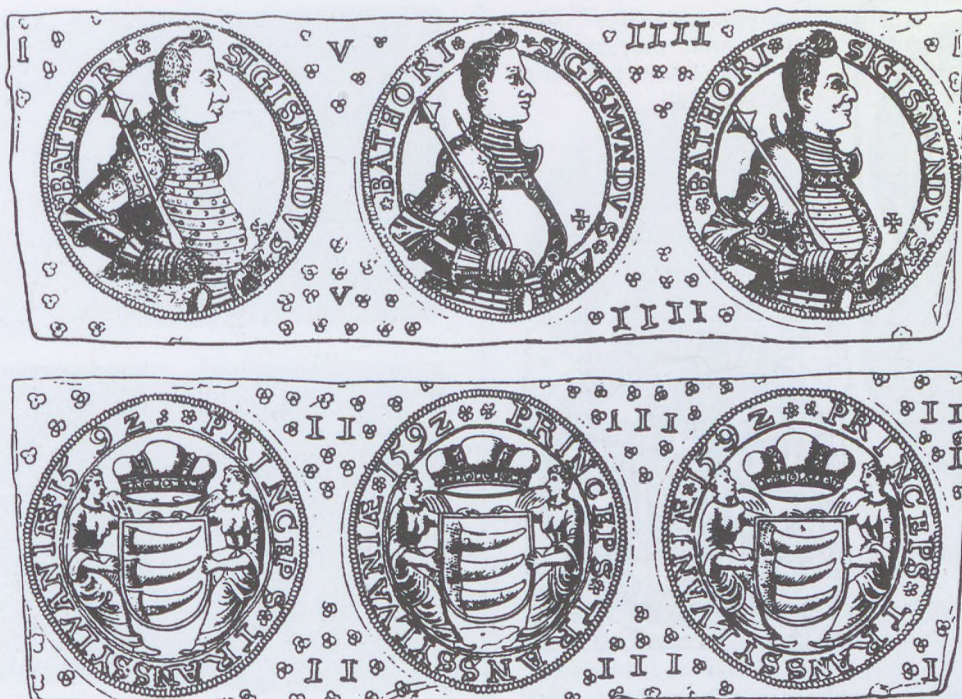
1598 NM R 251

113. Aranyforint

E) SIGIS · D · G · TRA – MOL · WA · T · S R I P · Kor. kétfejű sas az Aranygyapjas Rend láncával övezve. Mellén a Báthori-címer.

H) S LADISLAVS :: – :: REX · 15 · 98 :: Álló Szent László király, jobbában az alabárd. Oldalt N–B

1598 NM R 249–250

114. Ezüstlap (három tallér veretével)

a) Az első tallér ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér.

b) A második tallér hasonló, mint a 130. sz. tallér.

c) A harmadik tallér ugyanolyan, mint a 131. sz. tallér.

Az ezüstlapon mindkét oldalon római számjegyek és rozetták.

J. n.

+ 1592 Nagyszeben R 98 (122 g), 124 × 43 mm

Mj.: Az évszám előtt álló kereszt itt és a további tallérokon is az előlapi mezőben gyakran elhelyezett kis keresztet jelzi.

115. Ezüstlap (két tallér veretével)

a) Az egyik tallér olyan, mint a 128. sz. tallér.

b) A másik tallér olyan, mint a 130. sz. tallér.

J. n.

Mindkét oldalon a mezőben római számjegyek és rozetták.
+ 1592 Schmidt-gyűjt. (80,60 g) R –

116. Kétszeres tallérczegely (négyyszögű) N-B

E) ♦ SIGIS MVNDVS ♦ BATHORI ♦ PRINCEPS
♦ TRANSIL :: Páncélos mellkép j., jobbában jogar, a baljával forgós sisakot tart. A sarkokban római számjegyek és kis négyzetek.

H) MO N E T A ♦ P R I N C I P I S ♦ R E G N I ♦
TRANSIL V A N I A E ✚ Kor. Báthori-címer kartusok között. Mögötte kereszt. Oldalt fent 15–89, lent N-B. A sarkokban római számjegyek és kis négyzetek.

1589 R 31 (55,4 g)

118. Másfélszeres tallérczegely (négyyszögű) N-B

E) SIGISMUNDVS – BATHORI · Mellkép j., rovátkolt vért. Mellkép alatt ·

H) * P R I N C E S * T R A N S Y L V A N I A E * 1 * 5 * 9 * 7
* Kor. Báthori-címer, mögötte kereszt. A címer körül kartusok. Oldalt N-B

+ 1597 NM (39,69 g) R 219

117. Másfélszeres tallérczegely (négyyszögű) N-B

E) Ugyanolyan, mint a 116. sz. előlapja.

H) Ugyanolyan, mint a 116. sz. hátlapja.

1589 R 32 (40,2 g), BLO 360

118a Változat (négyyszögű) N-B

Ugyanolyan, mint a 118. sz. típus, de az előlapon a mellkép alatt ✚ látható.

+ 1597 R 220

119. Másfélszeres tallercsegely (négyszögű) J. n.
E) * SIGISMVNDVS – * BATHORI * Mellkép j.,
 rovátkolt vért. A sarkokban római számjegyek és rozetták.
H) * PRINCEPS * TRANSYLVANIAE * 1592 *
 A kor. Báthori-címet két angyal tartja. A sarkokban római
 számjegyek és rozetták. + 1592 NM (42, 47 g) R 98A

120. Másfélszeres tallercsegely (négyszögű) J. n.
 Ugyanolyan, mint a 114. sz. ezüstlapon a középső
 (b) tallér.
 + 1592 Nagyszeben R 99 (43 g)

121. Másfélszeres tallercsegely (négyszögű) J. n.
E) SIGISMVNDVS * – * BATHORI * Mellkép j.,
 rovátkolt vért elől díszes csikkal. A sarkokban római szám-
 jegyek és rozetták.
H) * PRINCEPS * TRANSYLVANIAE * 1592 *
 A kor. Báthori-címet két angyal tartja. A sarkokban római
 számjegyek és rozetták. + 1592 NM (40,71 g) R 100

122. Tallercsegely (négyszögű) N–B
 Ugyanolyan, mint a 116. sz. kétszeres tallercsegely.
 1589 R 33 (27,8 g)

123. Tallér J. n.
E) * SIGISMVNDVS – * BATHORI * Mellkép b. jo-
 garral.
H) PRINCEPS * TRANSYLVANIAE * 1589 * A kor.
 Bathori-címet két angyal tartja.
 1589 NM R 36, RN 36A
Mj.: A hátlapi címerben a farkasfogak között később is
 különböző számú pont található. A verdejegy nélküli tallé-
 rok nagybányai veretek.

124. Tallér J. n.
E) * SIGISMVNDVS – * BATHORI (a körirat balról
 lent indul). Mellkép j., sima vért.
H) Ugyanolyan, mint a 123. sz. tallér hátlapja.
 1589 NM R 37–41

125. Tallér J. n.
E) * SIGISMVNDVS * – * BATHORI (a körirat balról
 lent indul). Keskenyebb mellkép mint a 124. sz. j., sima
 vért.

H) Ugyanolyan, mint a 123. sz. tallér hátlapja.

1589 NM R 42–44

1590 NM R 52–68

1591 NM R 76–88, RN 76A

1592 NM R 101–104, RN 101A

Mj.: Az előlapi vértén a csík keskenyebb vagy szélesebb.

126. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS ··· BATHORI · (balról lent indul a körirat).

Mellkép j., igen díszes vért.

H) Mint a 123. sz. tallér hátlapja.

1591 NM R 89

127. Tallér

J. n.

E) *SIGISMVNDVS* – *BATHORI* (a körirat lent balról indul). Mellkép j., rovátkolt vért, díszes váll.

H) *PRINCEPS* *TRANSYLVANIAE* *1592* *
A kor. Báthori-címert két angyal tartja. A címer alatt szőlőfürt.

1592 NM R 105

128. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS * – *BATHORI* (a körirat fent jobbról indul). Mellkép j., rovátkolt vért, virágos váll.

H) *PRINCEPS* *TRANSYLVANIAE* *1592* *

A kor. Báthori-címert két angyal tartja, de a címer alatt nincs semmi.

1592 NM R 108, 110

+ 1592 NM R 109

+ 1593 NM R 131

‡ 1593 NM R 132

Mj.: A továbbiakban is az évszám előtt jelezve, hogy az előlapi mezőben van-e kereszt vagy nincs.

129. Tallér

J. n.

E) *SIGISMVNDVS* – *BATHORI* * Mellkép j., rovátkolt vért, sima váll.

H) Ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér hátlapja.

1592 R 106

+ 1592 NM R 107

+ 1593 NM R 133

‡ 1593 R 134

130. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – *BATHORI* * Mellkép j., sima vért díszes csikkel, díszes váll.

H) Ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér hátlapja.

1592 NM R 114

+ 1592 NM R 115–118

131. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS * – *BATHORI* * Mellkép j., rovátkolt vért, sima váll, díszes csík.

H) Ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér hátlapja.

1592 NM R 112

† 1592 R 113

132. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – * BATHORI * Mellkép j., rovátkolt vért díszes csikkal, díszes váll.

H) Ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér hátlapja.

1592 NM R 111

† 1593 NM R 140, 145

† 1593 NM R 141

133. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – BATHORI * Mellkép j., virágos, igen díszes vért.

H) Ugyanolyan, mint a 128. sz. tallér hátlapja.

† 1593 NM R 148

† 1593 NM R 149

134. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – BATHORI Mellkép j., rovátkolt vért, díszes váll

H) PRINCEPS * TRANSYLVANIAE * 1593 * Kor. ovális pajzsban a Báthori-címet két angyal tartja. Címer alatt díszítmény.

† 1593 NM R 135–137, 139

† 1594 Berlin, R –

† 1594 NM R 178

† 1595 NM R 188–193

Mj.: A 134–140. sz. alatt leírt, ovális címeres tallérokon a címerpajzs alatt különböző díszítmények fordulnak elő. Az általunk ismert díszítmények a következők: * * * * *. A címerpajzsban a farkasfogak között különböző számú pont található.

135. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS * – * BATHORI Mellkép j., rovátkolt vért, néha szögelve, díszes csikkal. Díszes váll.

H) * PRINCHPS * TRANSYLVANÆ * 1593 * A kor., ovális Báthori-címet két angyal tartja. Alatta díszítmény.

† 1593 NM R 138, 142–144, 146–147

† 1594 NM R 180

† 1595 NM R 194–197

Mj.: R tévesen írja le a 135. sz. tallért, mert ott a vértén csik szerepel.

136. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – * BATHORI Mellkép j., rovátkolt vért csikkal, a vállon oroszlánfej.

H) Ugyanolyan, mint a 134. sz. tallér hátlapja.

† 1594 NM R 179

137. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS * – * BATHORI Mellkép j., díszes vért, sima váll. A kar alatt *

H) * PRINCEPS ✱ TRANSSYLVANIAE ✱ 1595 **
A kor., ovális Báthori-címet két angyal tartja. Alatta díszítmény.

+ 1595 NM R 202–204

138. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – BATHORI Mellkép j., igen díszes vért és díszes váll.

H) Ugyanolyan, mint a 134. sz. tallér hátlapja.

+ 1593 NM R 150–151

✱ 1594 NM R 181

+ 1595 NM R 198–201, RN 200A

139. Tallér

J. n.

E) SIGISMVNDVS – ✱ BATHORI ✱ Mellkép j., díszes vért, a vállon oroszlánfej.

H) Ugyanolyan, mint a 134. sz. tallér hátlapja.

✱ 1594 NM R 182

140. Tallér

J. n.

E) · SIGISMVNDVS · – · · · BATHORI · Mellkép j., rovátkolt vért, de más formájú és díszes váll.

H) PRINCEPS ✱ TRANSSYLVANIAE ✱ 1595 **
A koronás, ovális Báthori-címet két angyal tartja. Lent díszítmény.

+ 1595 NM R 205

+ 1596 NM R 209–213

141. Tallér

N-B

E) ✱ SIGISMVNDVS · BATHORI ✱ PRINCEPS ✱ TRANSIL Mellkép j., díszes vért, előtte sisak.

H) MONTA ✱ PRINCIPIS ✱ REGNI ✱ TRANSILVANIAE ✱ Kor. Báthori-címer kerekaltalpu pajzsban kartusok között, mögötte kereszt. Oldalt 15–89 / N-B

1589 NM R 34–35, RN 34A–35B

142. Tallér

N-B

E) SIGISMVNDVS ✱ – BATHORI ✱ Mellkép j., rovátkolt vért csíkkal, díszes váll. A kar alatt ✱

H) Mint a 141. sz. tallér hátlapja, de 15–96

+ 1596 NM R 208

143. Tallér

N-B

E) SIGISMVNDVS – · BATHORI · Mellkép j., rovátkolt vért, díszes váll.

H) PRINCES * TRANSYLVANIAE * 1 * 5 * 9 * 7
 * Kor. Báthori-címer kartusok között, mögötte kereszt.
 Oldalt N-B
 + 1597 NM R 221–222

144. Tallér J. n.
 E) * SIGISMVNDVS * D * G * TRANSYLVANI *
 Mellkép j., rovátkolt vért, diszes váll.
 H) MOLDAVI : WALA : TRAN : S : R : I : PRIN :
 1 * 5 * 9 * 7 * Kor. Báthori-címer kartusok között. Mö-
 götte kereszt. Oldalt N-B
 + 1597 NM R 223–233
 + 1599 NM R –

145. Félallér J. n.
 Ugyanolyan, mint a 125. sz. tallér.
 1589 R 45 (13,9 g)

146. Félallér J. n.
 Ugyanolyan, mint a 135. sz. tallér.
 + 1593 R 152 (14,2 g)
 + 1595 R 206

147. Félallér J. n.
 Ugyanolyan, mint a 136. sz. tallér (a vállon oroszlánfej).
 + 1594 R 183 (13,9 g)

148. Félallér N-B
 Ugyanolyan, mint a 144. sz. tallér (MOLDAVI WALA
 ... a hátlati köriratban.)
 + 1597 R 234–235 (13,8 és 14,5 g)

149. Háromgarasos (dutkan) J. n.
 E) SIGISMVNDVS * BATHORI * Fej j.
 H) Kor. Báthori-címer mellett és alatt hat sorban 15–94
 / GRO-ARG / TRIP PRIN / TRANSILV / ANIÆ * / *
 III *
 1594 NM R 184

150. Háromgarasos (dutkan) J. n.
 E) SIG · D · G · TRAN · MOL · WAL · S · R · I · P ·
 Fej j.
 H) Kor. Báthori-címer körül és alatt hét sorban :: III ::
 / · 1 · 5 · – · 9 6 · / GRO : – ARG / TRIP * PRIN · /
 TRANSYL · / VANIÆ · / · * ·
 1596 NM R 214–216
 1597 NM R 236–246, RN 236A–246A

151. Háromgarasos (dutkan) J. n.
 E) : SIG · DGTRA – N MOL VAL · SRIP · Fej j.
 H) Kor. Báthori-címer körül és alatt hat sorban eltérő ka-
 rakterű betűkből álló felirat. · III · / 15–97 / GRO – ARG
 / TRIP · PRIN / TRANSYL / VANIÆ
 1597 NM R –

152. Háromgarasos (dutkan) J. n.
 E) SIGDGTR – ANMOLVALSRI · Fej j.
 H) Kor. Báthori-címer körül és alatt hat sorban ❖ III ❖
 / 15–98 / GRO ARG / TRIP : PRIN / TRANSYL / VA-
 NIÆ A felirat alatt ❖.
 1598 NM R 253, 255

153. Háromgarasos (dutkan) J. n.
 E) SIG D G TRAN MOL WAL SRIP · A körirat körbe
 fut. Fej j.
 H) A kor. Báthori-címer körül és alatt hat sorban · III · /
 15–98 / GRO ARG / TRIP · PRIN / TRANSYL · VA-
 NIÆ · A felirat alatt ❖.
 1598 NM R 252, 254

154. Solidus

J. n.

E) SIGISMVN · PRINC · TRANSIL · Kor. Báthori-címer, a két oldalán díszítmény.

H) · SOLIDVS · REGNI · TRANSIL : Korona alatt § mellette 15–89

1589 NM R 46

1591 NM R 90–91

1591 R 92 (rézveret)

Mj. : A hátlapon látható § = Sigismundus

155. Denár

A–B

E) SIG · PRIN · TRANSIL · Kor. Báthori-címer, oldalt 9–0

H) · PATRO – VNGAR : Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt A–B

1590 NM R 69–69A

155a Változat

A–B

E) SIGMV PRIN · · TRANS · · · Kor. Báthori-címer, oldalt 9–I

H) PATRO · · · HVNGA, de a körirat lent balról indul. Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt A–B

1591 NM R 93

Mj. : R a hátlapon – I jelzést lát az évszám (9–1) helyett, nyilván tévesen.

Báthori András (1599)

*1566–?†1599. okt. 31. Biboros, aki 1599. márc. 30-án foglalta el a fejedelmi trónt, amelyről Báthori Zsigmond az ő javára lemondott. Az ez év okt. 18-i schellenbergi veszített csata után a menekülő fejedelmet a székelyek meggyilkolták. Az ő nevére vert egykorú pénz nem ismeretes. Az 1599-es évszámú és N–B jelű néha felbukkanó aranyforint (R 84. t. 6.) későbbi fiktív készítmény, és Karl Wilhelm Becker német éremművész (1771–1830) műve. (Hill 338. sz.)

Rudolf császár (1598, 1604–1605)

Német-római császár és magyar király (1576–1609), akinek a megbízásából Basta György kassai főkapitány császári sereg élén Erdélybe vonult, és ott Báthori András halála után

Mihály havasalföldi vajdával együtt kormányozta a császár kezére került Erdélyi Fejedelemséget. Majd Mihály vajda halála után (1601. aug. 19.) a császár nevében teljhatalommal rendelkezett. Csak Bocskai István feltűnésével menekült 1605 tavaszán Bécsbe. Rudolf ez időben mint magyar király veretett Kolozsvárott aranypénzeket, amelyek tehát a magyar királyi veretek közé tartoznak, noha Resch 1–12. sz. alatt még az erdélyi pénzek sorában közli őket. (MKU 151. p.)

Rudolf nevére Erdélyben a kolozsvári pénzverdében vert pénzek

MKU 1000 Háromszoros aranyforint C–B / 1605

MKU 1008 Aranyforint 1598

MKU 1009 Aranyforint 1598

MKU 1010 Aranyforint C–B / 1604, 1605

Brassó (1601)

Ismeretesk Brassó város által 1601-ben veretett csegelyek Báthori Zsigmond nevére, majd tallérok számára készült veretők 1601–1602-ből, de az utóbbiakat pénzverésre nem használták fel. E pénzverésre vonatkozólag fennmaradt Báthori Zsigmond 1602. márc. 29-én keltezett oklevele, amelyben a tallérverésre engedélyt adott a városnak.

156. Kétszeres tallércsegely (álló négyszögű) J. n. Ugyanolyan, mint a 157. sz. tallércsegely.

1601 Schmidt-gyűjtemény (55, 58 g) RN 1A (57,2 g)

157. Tallércsegely (álló négyszögű) J. n.
E) SIGIS · TRA · NS · ET · – SAC · ROM IMP · PRIN
 Kor. kétfejű sas mellén a Báthori-címer az aranygyapjas
 rend láncával övezve. A négy sarokban díszítmény.
H) Három sorban DEO / VINDICI / PATRIAE alatta
 elválasztó vonal és ez alatt 16–01. Alul körmezőben MO-
 NETA CIVITATIS CORONENSIS · Közepén Brassó
 címere. A négy sarokban díszítmény.
1601 NM (28,54 g) R 1–2

157a Változat (álló négyszögű) J. n.
E) SIGIS · TRANS · ET · – SAC · ROM IMP · PRIN
 Egyébként ugyanolyan, mint 157. sz.
H) Három sorban DEO / VINDICI / PATRIAE Alatta
 nincs választóvonal, de egyébként ugyanolyan, mint a
 157. sz.
1601 NM (27,70 g) R 3, RN 3A

157b Változat (álló négyszögű) J. n.
 Ugyanolyan, mint a 157a. sz. tallércsegely, csak kisebb és
 vastagabb (34 × 33 mm)
1601 NM (28,44 g) R 4
Mj. : NM példánya aranyozva

158. Tallér (leveret) J. n.
E) SIGIS · TRANS · ET · – SAC · ROM · IMP · PRIN ·
 Kor. kétfejű sas mellén a Báthori-címer az aranygyapjas
 rend láncával övezve.
H) MONETA * CIVITATIS * CORONENSIS * /
 DEO : VINDICI : PATRIAE * Középen Brassó címere,
 oldalt 16–02
1601 NM R 86. t. 1–3
1602 NM R 86. t. 1–2, és 4–5
Mj. : A brassói városház pincéjéből került elő e típusról öt
 db verető (2 előlap és 3 hátlap). Ezekkel korabeli pénzverés
 nem folyt, hanem csak későbbi illegális veretek készültek
 róluk (1870), amelyek üzleti forgalomba is kerültek.

159. Feltallércsegely (álló négyszögű) J. n.
 Ugyanolyan, mint a 157a sz. tallércsegely
1601 R 5 (14,1 g)

Nagyszeben (1605)

Szeben város 1605-ben városi pénzeket veretett valószínűleg valamilyen császári engedély alapján. A pénzeken látható H – 𐌹 monogram Albert Huet királybíró (iudex regius) nevét rejtő, aki Basta generális (császári biztos) kormányzása idején kamarai tanácsos (Kamerrath) volt.

160. Tízszeres aranyforint

H – 𐌹

E) · RVDOL · II · D · G · RO · IMP · S · AVG · G · H · B · REX + Korona alatt kétfejű sas, a mellén osztrák-burgundi címer.

H) SOLI DEO GLORIA CIVIT : CIBIN : ANNO 1605
✱ Középen Szeben város címere, oldalt H – 𐌹 és lent egyszarvú.

1605 R 1

160a Változat

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 160. sz. tízszeres aranyforint, de a hátlapi köriratban ... AÑO 1605 ☉ köriratváltozat.

1605 R 2

160b Változat

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 160. sz. tízszeres aranyforint, de a hátlapi köriratban ... CIVIT CIBIN ANNO 1605 ✱ változat

1605 NM R 2A

161. Ötszörös aranyforint

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 160. sz. tízszeres aranyforint

1605 Nagyszeben R 3–4

162. Háromszoros aranyforint

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 164. sz. aranyforint

1605 RN 5A

163. Kétszeres aranyforint

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 164. sz. aranyforint

1605 Wien RN 5B

164. Aranyforint

H – 𐌹

E) RVDOL · II · D · G · RO · IMP · S · AVG · G · H · B · REX Kor. kétfejű sas mellén osztrák-burgundi címer.

H) SOLI DEO GLORIA CIVIT : CIBIN : ANNO 1605
∴ Szeben címere, oldalt H – 𐌹 és lent egyszarvú.

1605 NM R 5

165. Kétszeres tallér

H – 𐌹

Mint a 160. sz. tízszeres aranyforint

1605 Nagyszeben R 6

166. Másfélszeres tallér

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 160a sz. tízszeres aranyforint

1605 R 7 (41,6 g)

167. Tallér

H – 𐌹

E) · RVDOL · II · D · G · RO · IMP · S · AVG · G · H · B · REX + Kor. kétfejű sas mellén az osztrák-burgundi címer.

H) SOLI DEO GLORIA CIVIT : CIBIN : AÑO 1605
✱ Szebeni címer, oldalt H – 𐌹 és lent egyszarvú

1605 NM R 8–10

Mj.: Előfordul tallér a 160, 160a és 160b bélyegével.

168. Féltallér

H – 𐌹

Ugyanolyan, mint a 160a sz. tízszeres aranyforint

1605 R 11 (15 g)

Székely Mózes (1603)

*1550 körül – 1603 júl. 17. Báthori Andrásnak, majd Mihály havasalföldi vajdának volt a fővezére, de 1601-ben szembefordult a vajda és Basta generális uralmával és a császárellenes párt élére állott. 1603 elején török segítséggel betört Erdélybe és 1603 máj. 8-án felvette a fejedelmi címet. A székelyek és Radul (Radu Șerban) havasalföldi vajda ellen harcolva a Brassó melletti csatában esett el júl. 17-én.

169. Tízszeres aranyforint CLNDIOPOLI
E) MOISES ZEKEL DE SEMIENFALVA VAIVODA TRANSILVANIAE ET SICVL : COMES A fejedelem címere.

H) ANNO DOMINI MILLESIMO SEXCENTESIMO TERTIO · CLNDIOPOLI Középen két arabeszk között három sorban DOMINVS / PROTECTOR / MEVS

1603 NM R 1

Mj.: Előfordul ebben a típusban tallér (RN 2), amelyik azonban Karl Wilhelm Becker fiktív készítménye (Hill 18. t. 341. sz.). Ismeretes ezenkívül kisebb lapra verve ötszörös aranyforint (MNB) és fél-tallér (RN 3) is, amelyek valóságában azonban szintén kétes.

Bocskai István (1605–1606)

*1557. jan. 1.–†1606 dec. 29. Báthori Zsigmond nagybátyja. Eleinte a törökellenes párt vezéralakja, de a Habsburg-uralomból kiábrándulva a hajdúk és a hozzá csatlakozó jobbágyok segítségével 1604 őszén elindította a Habsburg-uralom elleni szabadságharcot. A medgyesi országgyűlés 1605 februárjában erdélyi fejedelmévé, majd a szerencsi országgyűlés 1605 áprilisában Magyarország fejedelmévé választotta. Az 1606 végén kötött bécsi béke a hét tiszai vármegyét (Partium) élete végéig Erdélyhez csatolta.

170. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) STEPHANVS · BOCHKAY · D : G · HVNGARIÆ : TRANSQ · PRIN : ET · SICVL · COMES : Mellkép j., vért, kalpag.

H) : DVLCE : EST : PRO : PATRIA : MORI : 1605 : ☼ Felhőből kinyúló kar kardot tart, ekörül szalagon alulról felfelé PRO DEO – ET PATRIA

1605 NM R 2

171. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) STE · BOCHKAY · D : G : HVNGA : TRAN : Q · PRIN : ET · SICV · COMES : Mellkép j., vért, kalpag.

H) DVLCE · EST · PRO · PATRIA · MORI · 1 : 6 : 0 : 5. ☼ Felhőből kinyúló kar kardot tart, ekörül felülről lefelé szalagon PRO · DEO – ET · PATRIA

1605 NM R 3

172. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) STEPHANVS : DEI : GRATIA : HVNGARIÆ : TRANSYLVANI : Mellkép j., vért, jogar.

H) : QVIA : PRINCEPS : ET : SICVLO RV : COMES : 1605 : Korona alatt három címer (magyar, Bocskai- és erdélyi). Sisakdísz a Bocskai-oroszlán. A Bocskai-címert sárkány övezi.

1605 R 1

173. Tízszerez aranyforint

J. n.

E) STEPHANVS : D : G : HVNGARIÆ · TRAN · SYLVANIEQVÆ · Mellkép j., vért, jogar.

H) PRINCEPS : ET : SICVLO RV : COMES : 1606 : Korona alatt barokk keretben ovális pajzsban a négyrészt magyar – erdélyi címer, szív-pajzsban a Bocskai-címer.

1606 Wien R 28

174. Tízszerez aranyforint (vastagveret)

J. n.

Ugyanolyan, mint a 179. sz. hatszoros aranyforint.

1606 Wien (35 g) R 29

175. Tízszerez aranyforint

H-S

Ugyanolyan, mint a 200. sz. tallér

1606 R 27

176. Tízszerez aranyforint

H-S / ☒

Ugyanolyan, mint a 202. sz. tallér

1606 RN 27A

177. Tízszerez aranyforint

N-B

Hasonló, mint a 203. sz. tallér

1605 Nagybánya, BLO 655A (33,07 g) R –

178. Hatszoros aranyforint

N-B

E) STEPHANVS · BOÇHKAY · DE KIS · MARIA' PRIN · TRANSYLV · Sárkány által övezett Bocskai-címer kartusok között. Fent 16–05

H) PARTIVM : REGNI · DOMINVS · E · T · SICV-
LOR · COMES Kor. Madonna félholdon, jobb karján
Jézus. Oldalt N–B
1605 NM (20,62 g) R –

179. Hatszoros aranyforint

J. n.

E) STEPHANVS : D : G : HVNGARIÆ : TRAN :
SYLVANIAE QVÆ : Mellkép j., vért, jogar.

H) · PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1606
: Kor. négyrésztű magyar–erdélyi címer kartusok között.
Szívpajzsban Bocskai-címer.

1606 NM (21 g) R –

180. Ötszörös aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 171. sz. tízszerez aranyforint

1605 Dresden (17,70 g) R –

181. Ötszörös aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 179. sz. hatszoros aranyforint

1606 R 30 (17 g)

182. Négyszerez aranyforint

☒

E) STEPHANVS · BOCH · D · G – PRINCEPS · HV ·
TR – ET · S · C ✱ Mellkép j., vért, jogar. Lent a körirat-
ban ☒

H) GROS · ARGENT · SE · REG · HV · ET · TRA
· 16 · 06 Kor. négyrésztű magyar–erdélyi címer. Szívpajzs-
ban a Bocskai-címer. A címer felett VI

1606 Debrecen (13,87 g) R 31

Mj. : Hatgarasos aranyverete (211. sz.)

183. Kétszerez aranyforint

C–V // 𐌹

Ugyanolyan, mint a 188. sz. aranyforint

1606 NM (6,85 g) R 32

184. Kétszerez aranyforint

H–𐌹

Ugyanolyan, mint a 187. sz. aranyforint

1606 RN 46A

185. Aranyforint

J. n.

E) · STEPH · D · G · HVN · T – RAN · P · ET · SIC : CO
: Álló Szent László király. Oldalt S–L,

H) : PATRONA · HVNG – ARIÆ : 1605 : ✱ : Kor. Ma-
donna félholdon, jobb karján Jézus. Lent a köriratban kis
pajzsban a Bocskai-címer.

1605 NM R 5–6

1606 NM R 43–45

1607 NM R 98–99

Mj. : Az S–L feloldása Sanctus Ladislaus

186. Aranyforint

N–B

E) STEPHA : BOCHKAY : PR · TRAN · SYL · Kor.
Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

H) : S : LADISLAVS : – : REX : 1605 : – : Álló Szent
László király szemben. Oldalt N–B

1606 NM R 4

187. Aranyforint

H–𐌹

E) STEPH · DG HVN TRAN · P · ET SIC COM · Fejj.,
kalpag

H) SOLI DEO GLORIA CIVIT CIBIN : ANNO

1606 ✱ Középen Szeben címere. Oldalt H–𐌹, lent egy-
szarvú.

1606 NM R 46

188. Aranyforint

C-V // 𐌆

E) STE : BOCH : D : G : HVNG : TRAN : PRI : Fej j., kalpag. Oldalt C-V

H) ET · SICVLORVM · – COMES · 1606 · Sárkánykörben a Bocskai-címer. Lent a köriratban 𐌆

1606 NM R 33–42

189. Fél aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 190. sz. negyed aranyforint

1606 R 46A (1,75 g)

190. Negyed aranyforint

J. n.

E) STEPH · DG · HVN TRAN PET SI CV · Kétrészű magyar címer (kettős kereszt-pólyák).

H) · PATRONA · – · HVNGARI · Kor. Madonna, jobb karján Jézus. Lent 1606

1606 NM (0,81 g) R 47

191. Másfélszeres tallércsegely (négysegletes) N-B
E) STEPHANVS : BOCHKAY : DEKIS : MARIA :
PRIN : TRAN : SYLVA : Sárkánykörben Bocskai-
címer, Fent 16–05

H) PARTIVM · REGNI : HVNG · DOMINVS : ET :
SICVLOR · COMES Kor. Madonna félholdon, jobb kar-
ján Jézus, baljában kereszt. Oldalt N-B

1605 NM (36,12 g) R 7–8

192. Kétszeres tallér

J. n.

Hasonló, mint a 170. sz. tízszeres aranyforint, de ...
CVMES

1605 R 48

Mj. : A Resch-rajzon 1606 látható, de ez csak rajzi tévedés lehet 1605 helyett.

193. Kétszeres tallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 171. sz. tízszeres aranyforint

1605 R 6A (56,5 g)

194. Tallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 170. tízszeres aranyforint

1605 R 11A

195. Tallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 171. sz. tízszeres aranyforint

1605 NM (27,19 g) R 12

196. Tallér

J. n.

E) STEPHANVS : DEI : GRATIA : HVNGARIÆ · TRANSILVANIÆ : Mellkép j., vért, jogar.

H) QVIÆ : PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1605 : Korona alatt három címer (magyar, Bocskai- és erdélyi). Sisakdísz a Bocskai-oroszlán

1605 NM R 9–11

197. Tallér

J. n.

E) STEPHANVS · BOCH : D : G : HV : TRANQ : PRINCEPS ✚ Mellkép j., vért, jogar.

H) SICVLORVM COMES 1606 ✚ Kor. négyrészű magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer. Oldalt egy-egy rozetta

1606 NM R 49

198. Tallér

J. n.

E) STEPHANVS · D · G · HVNGARIÆ · TRAN · SYLVANIE QVÆ : Mellkép j., vért, jogar.

H) · PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : 1606 : Korona alatt barokk keretelésű oválisban magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer.

1606 NM R 55–58

199. Tallér

J. n.

E) STEPHANVS : D : G : HVNGARIÆ : TRAN : SYLVANIEQVÆ ✚ Mellkép j., vért, jogar.

H) PRINCEPS : ET : SICVLORVM : COMES : ANNO : DOMINI : 1606 : Korona alatt barokk keretelésű oválisban magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer. A pajzs hegyes végű.

1606 NM R 54

200. Tallér

H-S

E) STEPHANVS · BOCH : D : G : HV : TRANQ : PRINCEPS ✚ Mellkép j., vért, jogar.

H) SICVLORVM COMES ETCZ · 1606 ✚ Kor. négyrészű magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer. Oldalt kartusok között H-S

1606 NM R 50

201. Tallér

H-S

E) Ugyanolyan, mint a 200. sz. tallér.

H) SICVLORVM COMES ETCZ 1606 Kor. négyrészű magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer. Oldalt H-S kartusok nélkül.

1606 NM R 51, 53

202. Tallér

H-S / ☒

E) Ugyanolyan, mint a 200. sz. tallér.*H)* SICVLORVM · C · OMES · ET · 1606 Kor. négyrésztű magyar-erdélyi címer, szív-pajzsban a Bocskai-címer. Oldalt H-S kartus nélkül és lent a köriratban ☒**1606 NM R 52****203. Tallér**

N-B

E) STEPHANVS : BOCHKAY : DE KIS : MARIA : PRIN : TRIN : SYLVA : Sárkánykörben Bocskai-címer kartusok között. Fent 16–05*H)* PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · SICVLOR · COMES · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N-B**1605 NM R 13–19, RN 15A****1605 NM rézveret, R–****204. Vastagveretű féltallér** (másfél tallér súlyban) J. n. Ugyanolyan, mint a 179. sz. hatszoros aranyforint**1606 R 59 (42,5 g)***Mj.* : R 3 „Gulden” néven emlegeti, de ilyen nevű forgalmi pénz ekkor nem volt. R nyilván a forint név alatt a féltallér-rost érti.**205. Vastagveretű féltallér** (tallér súlyban)

J. n.

Ugyanolyan, mint a 179. sz. hatszoros aranyforint.

1606 NM (29,40 g) R 60**206. Fél-tallér**

J. n.

Ugyanolyan, mint a 170. sz. tízszeres aranyforint

1605 NM R 19A**207. Fél-tallér**

J. n.

Ugyanolyan, mint a 171. sz. tízszeres aranyforint

1605 NM R –**208. Fél-tallér**

J. n.

Ugyanolyan, mint a 179. sz. hatszoros aranyforint

1606 Debrecen (14,2 g) R 60A*Mj.* : R 60A alatt még „2 Gulden” cím alatt közli az érmet, de a Nachtrag utolsó oldalán maga javítja „Gulden”-re, azaz féltallérosra.**209. Ezüstveret** (harmad tallér értékben)

J. n.

E) DVLCE · EST · PRO · PATRIA · MORI · 1606 ☉ Mellkép b., köpeny, kalpag.*H)* STEPH · BOCHKAY · D · G · H · TRAN · Q · P · ET · SIC · C · Kor. négyrésztű kartusok között magyar-erdélyi címer. Szív-pajzsban a Bocskai-címer sárkánykörben.**1606 NM (10,66 g) R 61**

210. Vastagveretű hatgarasos (fél tallér súlyban) ☒

Ugyanolyan, mint a 211. sz. hatgarasos

1606 NM (12,50 g füllel) R –**211. Hatgarasos** ☒*E)* STEPHANVS · BOCH · D : G – PRINCEPS · HV : TR – ET · S · C ★ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban ☒*H)* GROS · ARGENT · SE · REG · HV · ET · TRA · 16 · 06 Kor. négyrésztű magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer sárkánykörben. A címer felett VI
1606 NM R 62–64*Mj.* : Aranyverete leírva 182. sz. alatt**212. Hatgarasos** ☒*E)* STEPHANVS · BOCH · D G – PRINCEPS HV TR – ET · S · C ★ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban ☒*H)* GROS · ARGENT · SEX · REG : HV ET TRA Kor. négyrésztű magyar-erdélyi címer, szív pajzsban a Bocskai-címer sárkánykörben. A címer felett 16 VI 06**1606 Winter 525 R –****213. Háromgarasos csegely** (négyyszögletes) J. n.*E)* · STEPH · D · G · HV · TRA · P · E · SC · Fej j., vért.*H)* · III · alatt a magyar, Bocskai- és erdélyi címer négy pont között. Ez alatt négy sorban GROS · ARG · / TRIP · REG · / HVNGA · / · 1607 ·**1607 NM** (3,60 g) R 100, RN 100A**214. Háromgarasos** (dutkan) J. n.*E)* : STEPH · D : G · HVN · TRAN · P · ET · SIC · CO · Fej. j., vért.*H)* · III · alatt magyar, Bocskai- és erdélyi címer négy pont között. Ez alatt négy sorban GROS · ARG / TRIP · REGNI / · HVNGAR · / · 1605 ·**1605 NM R 20–26****1606 NM R 65–87, 90–92, RN 69A–79A****1607 NM R 101–125, RN 101A–122A****1609 NM R 140, RN 141***Mj.* : Ennek a háromgarasos (vagy népszerűen dutka) néven ismert pénzfajnak számos változata fordul elő. Az elő- és hátlapi köriratok rövidítései és pontozásos változatai mellett kisebb vésési eltérések is találhatók. Ezek önálló típusoknak nem tekinthetők, csupán a tömeges verés eredményei. Ilyen változatok:*a)* A hátlapon a magyar címerben 3, 4 vagy 5 sáv látható.*b)* A hátlapon a középső címerben a Bocskai-oroszlán jobbra vagy balra fordul.*c)* A Bocskai-oroszlán ágaskodó oroszlán.*d)* A Bocskai-oroszlán helyén inkább griffszerű állatalak látható nyílve szővel.*e)* A harmadik címerben a sas feje jobbra vagy balra fordul.**215. Háromgarasos** (dutkan) J. n.*E)* STEPH D : G · HVN · TRAN · P · ET SIC · C : · Fej j., vért.*H)* · III · Alatta három hajlított oldalú pajzsban magyar, Bocskai- és erdélyi címer két rozetta között. Ez alatt négy sorban GROS ★ ARG ★ / TRIP · REGNI / HVNGAR · / · 1606 ·**1606 NM R 88–89, 93–97, RN 97A–97B****216. Háromgarasos** (dutkan) J. n.*E)* STEPH · D · G · HVN TRAN · P ET SICV : · Fej j., vért.

H) ♣ III ♣ alatta két pont között három pajzsban a magyar, a Bocskai-címer és egy bárdszerű ábra. Alattuk négy sorban GROS · ARG · / TRIP REGNI / HVNGAR · / 1608 ·

1608 NM R 126–136, RN 128–134

1609 NM R 138–139

217. Háromgarasos (dutka)

J. n.

E) STEPH D G HVN TRAN P ET SI CO Fej j., vért.

H) ♣ III ♣ alatta két pont között három pajzsban bárdszerű figura, Bocskai-oroszlán és magyar címer. Ez alatt négy sorban GROS · ARG / TRIP · REGN / HVNGAR / 1608 ·

1608 NM R 137

Rákóczi Zsigmond (1607–1608)

*1544–†1608. dec. 5. Katonai érdemeiért a császártól 1598-ban bárói rangot kapott. 1604 októberében csatlakozott Bocskai Istvánhoz, és Bocskai megbízásából Erdély teljhatalmú kormányzója és generálisa lett. Majd 1607. febr. 8-án a gyulafehérvári országgyűlés fejedelemmé választotta. 1608. márc. 5-én lemondott a fejedelmi trónról.

218. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) SIGISMUNDVS RAKOCY II D · G · PR · TR · PAR · R · h · D · a T SI α α O · Mellkép j., vért, jogar.

H) SOLI · D · a O · GLORIA * AN · O · DO · MD · a VII * Középen hat sorban · n O n * / a ST α VRR a / n TIS n a QV a * / VOL a n TIS a D / m IS a R a n T / IS D a I

1607 NM R 1

219. Aranyforint

α-V // H

E) SIG · RAKO · D · G · PR · TR · PAR · R a G · n V DO · Mellkép j. vért, jogar. Oldalt α – V

H) a T SICVLORV M – CO M a S · M · D α · VII · Középen egyfejű sas kardot tart. Alatta AQV – ILA Ez alatt hét bástya. Lent a köriratban bástya. H

1607 NM R 2

1608 NM R 4

220. Negyed aranyforint

C-V // H

E) SIG · RAKOCY · D · G · P · TRAN · Négyrésztű magyar címer, szív pajzsban, osztrák pólya. A címer felett 1607

H) · PARTIVM – REG · HVN · Kor. Madonna jobb karján Jézus. Oldalt C-V Lent a köriratban H

1607 NM R 5

Mj.: R 5. sz. alatt közöl egy bizonytalan rajzot 1608-ból, azonban az érem valószínűleg inkább 1607-ből való. Az éremkép Rudolf magyar denárát utánozza.

221. Tallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 218. sz. tízszeres aranyforint

1607 R 3

222. Fél tallér

J. n.

Ugyanolyan, mint a 218. sz. tízszeres aranyforint

1607 R 3A

223. Denár

C-V // H

E) SIG · RAKOCY · D · G · P · TRAN · Négyrésztű magyar címer, szív pajzsban osztrák pólya. A címer felett 1607

H) · PARTIVM – REG · HVN · Kor. Madonna jobb karján Jézus. Oldalt C – V lent a köriratban H

1607 NM R –

Báthori Gábor (1608–1613)

*1589. aug. 15.–†1613. okt. 27. A fejedelmi trónt 1608. márc. 5-én szerezte meg a hajdúk segítségével. Erőszakos kormányzásával maga ellen ingerelte a szász polgárságot, amelynek önkormányzatát megszüntette és Szébet megszállta. Havasalföldi hódító hadjárataival kihívta a török porta haragját. Némelyik 1611–1613-as években vert pénzén szerepel is a „Princeps Valachiae Transalpinæ” cím a köriratban. A török 1613-ban hadat indított ellene. Minthogy a fejedelem trónja megmentése érdekében hajlandó lett volna Váradot átadni a töröknek, a hajdúk meggyilkolták.

224. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) GABRIEL · BATHORY · D · G · PRINCEPS · TRAN · SYLVANIAE * Mellkép j. vért, jogar.

H) PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · SICVL · COMOS · 1609 * Sárkánykörben korona alatt a

Báthori-címer kartusban. Oválisban hét bástya és sas.

1609 R 15

Mj.: A 255. sz. tallér típusa, de R szerint az évszám 9-es számjegye 8-ból van átvésve.

225. Tízszeres aranyforint

Létezését csak Harsányi Pál említi a Festetics-gyűjteményből.

1610 NK 11 (1912) 127. p.

226. Tízszeres aranyforint(?)

J. n.

E) GABRIEL · BATHORI · D · G · PRINCEPS · TRANSILVA · Mellkép j., köpeny, kalpag forgóval

H) · PAR · – REG · HVN · DO · ET · SIC Lovas alak j. kardot rántva. Háttérben városkép. Lent 1612

1612 Az Érem 1 (1922) 2. sz. 6. p. 12. ábra R –

Mj.: Tekinethető emlékpénznek vagy emlékéremnek is. Spink & Son Auktion 15 Nr 69. szerint a súlya csak 27,28 g

227. Tízszeres aranyforint

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · PAR · REG · HVN · D · ET · SI · COMES · Sárkánykörben korona alatt három pajzsban sas, Báthori-címer és hét bástya. Lent · 1611 · / CIBIN

H) Öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / 16 · 11 ·

1611 NM R 106A, RN 106B

228. Tízszeres aranyforint

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · PAR · REG ·

HVN · D · ET · SIC · COMES · Három címer mint 227. sz. Lent 16 · 11 / CIBIN

H) ANNO · DOMINI · MILES · SEXCENT · ET · DVO DECIM · Középen négy sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · Alatta díszítmény.

1612 NM R 153 RN 153B

229. Tízszeres aranyforint

CI-BIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · PAR · REG · HVN · D · ET · SI · COMES · Három címer, mint 227. sz. Fent oldalt CI-BIN

H) Öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / 16 · 11 ·

1611 NM R 106

229a Változat

CI-BIN

E) Mint a 229. sz.

H) Hat sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / · 1613 · / · ·

1613 NM R 183

230. Tízszeres aranyforint

CI-BIN

E) Ugyanolyan, mint a 229. sz.

H) Babérkoszorúval övezett körben öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / 16 · 13 ·

1613 R 184

231. Tízszeres aranyforint

CIBIN

E) PRO · PATRIA · ARIS · ET · FOCIS · 16 · 11 · Sárkánykörben Báthori-címer. Körüle G · B / P – T / CIBIN
H) Sima (egylapú)

1611 Magángyűjtemény 34,48 g

Mj.: A rövidítés feloldása = Gabriel Bathori Princeps Transilvaniae

232. Nyolcszoros aranyforint

CIBIN

Ugyanolyan, mint a 228. sz. tízszeres aranyforint

1612 R 153A (27,6 g)

233. Hatszoros aranyforint

N–B

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYL : Fej j.
H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1613 : Egyfejű sas mellén a Báthori-címer. Oldalt N–B

1613 NM (20, 47 g) R 185

234. Ötszörös aranyforint

N–B

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYLVANI : – Fátyolos Madonna félholdon, jobb karján Jézus, oldalt N–B

H) PAR · REG · HVN · DOMINVS · ET · SI · CO : 1610 : Négyrésztű magyar címer.

1610 Debrecen (17,50 g) RN 89A

Mj.: A 284. sz. ötdenáros garas aranyverete.

235. Négyszeres aranyforint

N–B

Ugyanolyan, mint a 234. sz.

1610 Magángyűjtemény (13,90 g) RN 91A

Mj.: A 284. sz. ötdenáros garas aranyverete.

236. Kétszeres aranyforint

C–V // 𐌆

E) GAB : BATHORI : D : G : TRAN : PRI : Mellkép j., vért, jogar. Oldalt C–V

H) PA : RE : HVN : DO – ET SI : CO : 1610 · Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Lent a köriratban 𐌆

1610 R 65A, RN 65B

Mj.: R a 65B sz. alatt tévesen hivatkozik 65. sz. garasra, inkább a 65A sz. aranyforintra kellett volna hivatkozni.

237. Kétszeres aranyforint

C–V // 𐌆

E) GAB : D : G : PR : TRA : VAL : TRANSAL : Mellkép j., vért, jogar. Oldalt C–V

H) PAR : RE : HV : D : ET – SIC CO 1612 Sárkánykörben kor. Báthori-címer. Lent a köriratban 𐌆

1612 Nagyszeben R 154, RN 154A

238. Aranyforint

C–V // 𐌆

E) GAB : BATHORI : D : G. TRAN : PRI : Mellkép j., vért, jogar. Oldalt C–V

H) PAR : REG : HV : DO – ET SICV : COM : ✱ Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Lent a köriratban a verdejegy bástyája keskeny torony alakú ábra.

É. n. NM RN 220

239. Aranyforint

C–V // 𐌆

E) GABRIEL : D : G : PRIN : TRANSIL : ✱ Mellkép j., vért, jogar. Oldalt C–V

H) PAR : REG : HV : D : – ET SICVL : COM : Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Lent a köriratban 𐌆

É. n. NM R 218, RN 219, 221

1609 NM R –

1610 NM R 67–70, RN 68B

1611 NM R 107–110

1612 NM R –

Mj.: A keltezett pénzek az évszám a hátlapi körirat végén van.

239a Változat (köriratváltozat)

C-V // 𐌹

E) GAB : BA : D : G : TRAN : PRINCE : 𐌹 Mellkép j., vért, jogar. Oldalt C-V

H) PAR : RE : HV : DO : - ET : SI : CO : 1609 : Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Lent a köriratban 𐌹

1609 NM R 17–20

1611 NM R 111

1612 NM R 156–157

Mj. : R a 18. sz. leírásában tévesen hivatkozik a 16. sz.-ra. Így helyes.

240. Aranyforint

C-V // 𐌹

E) GAB : D : G : PR : TRA : VAL : TRANSAL : Mellkép j. vért, jogar. Oldalt C-V

H) PAR : RE : HVN : DO - ET SIC : CO : 1611 : Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Lent a köriratban 𐌹

1611 NM R 112, RN 112A

1612 NM R 155, RN 157A

241. Aranyforint

K-O / 𐌹

E) GAB : D : G : P : TR : VAL : TRANS : Fejj., kalpag forgóval.

H) PAR : RE : HV : DO - ET SIC : CO : 1613. Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Oldalt középén K-O, lent a köriratban 𐌹

1613 NM R 186–190

Mj. : R hivatkozása a 188–190 példányoknál téves, nyilván a 186. sz.-ra akart hivatkozni.

242. Aranyforint

K-O / 𐌹

E) GAB : D : G : P : TR : VAL : TRAN : Fejj., kalpag forgóval

H) PAR : RE : HV : D : - ET : SIC : CO : 1613. Sárkánykörben a kor. Báthori-címer. Oldalt fent K-O lent a köriratban 𐌹

1613 NM R -

243. Aranyforint

N-B

E) GABRIEL : D : G : PR - IN : TRAN : ET : SIC - . Álló Szent László király. Oldalt N-B

H) PATRONA : HVNGARIAE : 1609 ✠ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1609 NM R 16, RN 16A

1610 NM R 66

244. Aranyforint

N-B

E) GABRIEL : D : G : PRIN : TRANSYLVA : Fejj.

H) PAR : RE : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1610 : Egyfejű sas mellén a Báthori-címer. Oldalt N-B

1610 NM R 71

1611 NM R 113–114

1612 NM R 158–159

1613 NM R 191–195

Mj. : Az 1610-es évszámban a 0 a 9 számjegyből lett átvesve.

245. Aranyforint

✠ / CIBINI

E) GABRIEL : D : G : PRIN : TRANSYLVA : Fejj.

H) PAR : RE : HVN : DO : ET : SI : CO : 1 · 6 · 1 · 3 ✠ Sárkánykörben a Báthori-címer. Oldalt b. CIBINI

1613 NM R 196

246. Aranyforint

✠ / C-I

E) Mint a 245. sz.

H) PAR : REG : HVN : D : ET : SI : CO : 1613 : ✠ Sárkánykörben a Báthori-címer. Oldalt C-I

1613 NM R 197

247. Fél aranyforint

J. n.

E) GAB · D · G · PRIN · TRAN · ET · S · 1612 · Négyrésztű magyar címer (pólyák, kettős kereszt, dalmát párdüfjek, cseh oroszán). Szívpajzsban osztrák pólya.

H) · PATRO · — · HVNG · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1612 NM (1,73 g) R 160

Mj.: A címer a Rudolf magyar denárain előforduló címet utánozza.

248. Fél aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint 253. sz. negyed aranyforint.

1613 R 197A (1,7 g)

249. Negyed aranyforint

✕

E) GABRIELD GPRIN TRAN ET SI ✕ Négyrésztű címer, mint a 247. sz.-nál.

H) · PATRONA · HVNGARI · 1609 Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1609 NM (0,88 g) RN 20A

250. Negyed aranyforint

J. n.

E) GABRI · D · G · PRIN · TRAN · ET · Négyrésztű címer, mint a 247. sz.-nál. A címer felett 1610

H) · PATRO · — · HVNG · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1610 NM (0,89 g) R 72

251. Negyed aranyforint

J. n.

E) GABRI · D · G · PRIN · TRAN · ET · S Négyrésztű címer, mint a 247. sz.-nál. Oldalt 16–10

H) PATRO · — · HVNG · Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1610 Debrecen R 73

252. Negyed aranyforint

J. n.

E) GAB · D · G · PRIN · TRAN · ET · S · 1612 · Négyrésztű címer, mint a 247. sz.-nál

H) PATRO – HVNG Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1612 NM (0,80 g) R 161–162

253. Negyed aranyforint

E) GAB · D · G · PRIN · TRAN · ET · SI: Négyrésztű címer (sávok), kettős kereszt, oroszán, párdüfjek. Nincs szívpajzs. Oldalt 1 – 3

H) PATRO – HUNG Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

1613 NM (0,86 g) R 198

254. Másfél szerez tallércsegely (négy szögű) N–B

Ugyanolyan az éremkép, mint a 257. sz. tallér. Mindkét oldalon a sarkokban római számjegyek és pontok.

1609 NM (43,55 g) R 21–22

255. Tallér

J. n.

E) GABRIEL :: BATHORY :: G :: G :: PRINCEPS :: TRAN :: SYLVANIAE :: Mellkép j. vért, jogar.

H) PARTIVM : REGNI : HVNG : DOMINVS : ET : SICVL · COMOS : 1608 ✱ Sárkánykörben a kor. Ovális Báthori-címer kartusok között, kétoldalt ívesen a hét bástya és a sas.

1608 NM R 1–4

1609 NM R 32–35

256. Tallér

J. n.

E) : GABRIEL · BATHORY : D · G : PRINCEPS : TRANSYLVANIAE ✠ Mellkép j., vért, jogar.

H) : PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · SECVL · COMES · 1609 : Korona alatt sárkánykörben kétrészes erdélyi címer, szív pajzsban a Báthori-címer.

1609 NM R 23–26

257. Tallér

N–B

E) : GABRIEL : BATHORY : D · G : PRINCEPS : TRANSYLVANIAE ✠ Mellkép j., vért, jogar.

H) : PARTIVM : REGNI : HVNG · DOMINVS : ET · SICVL · COMES : 1609 : Korona alatt a címer, mint 256. sz., de oldalt N–B

1609 NM R 27–31

258. Tallér

J. n.

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COMES · Sárkánykörben korona alatt a Báthori-címer, kétoldalt ívesen a sas és a hét bátya.

H) Öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS / 16 · 11

1611 NM R 120

259. Tallér

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET : SIC : COMES : Címer, mint a 258. sz., de lent 16 · 11 / CIBIN

H) Öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / 16 · 11 ·

1611 NM R 115–117, RN 115A

260. Tallér

CIBIN

E) Ugyanolyan, mint a 259. sz.

H) Gyöngykörben öt sorban vékony betűkkel PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS / ✠ ·

1611 Debrecen R –

261. Tallér

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COMES · Címer mint 258. sz., alatta · 1611 · / CIBIN

H) Sima (egylapú)

1611 NM R 122–125, 127

Mj.: A sima hátlapon gyakran található korabeli vagy későbbi eredetű véssett felirat.

261a Változat

CIBIN

Ugyanolyan, mint a 261. sz. tallér, de kisebb lapra verve. Resch szerint „ganz kleiner dicker Schrötling”

1611 R 126

262. Tallér

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COMES · Cimer, mint 258. sz., de lent a középső címer alatt CIBIN

H) Öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS / 16 · 11

1611 NM R 118

263. Tallér

CIBIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COMES · Cimer, mint 258. sz., de a harmadik címer alatt CIBIN

H) ANNO · DOMINI · MILES : SEXCENT : ET · DVODECIM : Középen öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · alatta arabeszk.

1612 NM R 163–164

264. Tallér

CI-BIN

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : PAR : REG : HVN : D · ET · SI : COMES · Cimer, mint 258. sz., de oldalt fent CI – BIN

H) Öt sorban gyöngyörben PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS / 16 · 11 ·

1611 NM R 119

1613 NM R 200

Mj.: Az 1613. évi vereteknél a hátlapon az évszám alatt ☼.

265. Tallér

CI-BIN

E) Ugyanolyan, mint a 264. sz.

H) Babérfonatú koszorúban öt sorban PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS · / · 16 · 13 ·

1613 NM R 201

266. Tallér

CI-BIN // ✕

E) Ugyanolyan, mint a 264. sz.

H) ANNO · DOMINI · MILES : SEXCENTE : ET · TRIDECIMO : ✕ : Középen négy sorban ☼ PRO / PATRIA / ARIS · ET / FOCIS ☼ alatta arabeszk.

1613 Berlin R 199

267. Tallér

CIBIN

E) PRO · PATRIA · ARIS · ET · FOCIS · 16 · 11 · Sárkánykörben a Báthori-címer, körül G · B / P – T / CIBIN

H) Sima (egylapú)

1611 NM R 121

Mj. : A rövidítés feloldását l. a 231. számnál.

268. Félallér

J. n.

E) GABRIEL · BATHORY · DEI · GRATIA · PRINCEPS · TRANSYLVANIAE ✱ Mellkép j., vért, jogar. Előtte sisak forgóval.

H) PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · SICVLOR · COMES : 1608 : Sárkánykörben Báthori-címer.

1608 NM (15,40 g) R 5

269. Félallér

J. n.

E) : GABRIEL : BATHORY : D : G : PRINCEPS : TRAN : SYLVANIAE ✱ Mellkép j., vért, jogar.

H) PARTIVM · REGNI · HVNG · DOMINVS · ET · SICVL · COMOS : 1609 :: Sárkánykörben ovális Báthori-címer korona alatt, mellette kétoldalt ívesen hét bástya és sas.

1609 NM (14,78 g) R 36

270. Félallér

CIBIN

Ugyanolyan, mint a 259. sz. tallér

1611 NM R 128 (14,15 g), RN 128A

271. Félallér

CI-BIN

Ugyanolyan, mint a 229. sz. tízszeres aranyforint.

1611 RN 128B

272. Félallér (egylapú)

CIBIN

Ugyanolyan, mint a 267. sz. tallér

1611 MNB R 129

273. Háromgarasos csegely (négyyszögletű)

J. n.

E) GABRIEL · DG · PRIN TRAN · E · SI · C : ✱ Fejj., vért.

H) ✱ III ✱ alatta kor. Báthori-címer, kétoldalt · 16 – 09 · Ezalatt négy sorban GRO · ARG / · TRIP REGNI / · TRANSYL / · VANIAE · ✱ / ✱

1609 NM (2,93 g) R 37

274. Háromgarasos csegely (nyolcszögletű)

CI-BI

E) ✱ GABRI · D · G · PRIN · TR · ET · SC ✱ Fejj., vért.

- 280. Háromgarasos** (dutka) K–S
 E) GABRIEL · DG · PRIN · TRAN · E · SI · Fej j., vért.
 H) Hét sorban K III S / 16 címer 10 / GROS · ARG · /
 TRIP · REGNI / TRANSYL / VANIÆ · / ::
 1610 NM R 87–88

- 281. Háromgarasos** (dutka) A–I
 E) GABRI · D · G · PRIN · TRAN · ET · SC ★ Fej. j., vért.
 H) Hat sorban III / A – I / 16 címer 10 / GROS – ARG
 / TRIP · REGNI / TRANSIL / VANI ·
 1610 NM RN 88A
 1611 Budapesti magángyűjtemény R –

- 282. Háromgarasos** (dutka) AL – IV
 E) · GABRI · DG · PRIN · TR · ET · SC ★ Fej. j., vért.
 H) Hét sorban ★ III ★ / AL – IV · / · 1 · 6 · címer 1 · 1 ·
 / GROS · ARG / · TRIP REGNI / · TRANSYL /
 VANIÆ ·
 1611 NM R 138
 1613 NM R 205

- 283. Háromgarasos** (dutka) CI–BI
 E) GABRI · D · G · PRIN TR · ET · SC ★ Fej j., vért.
 H) Hét sorban ★ III ★ / CI – BI · / · 1 · 6 · címer · 1 · 1 ·
 / GROS · ARG / TRIP · REGNI / TRANSYL /
 VANIÆ · ★
 1611 NM R 136–137
 1612 R 165

- 284. Ötdenáros garas** N–B
 E) · GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYL · VANI · Fá-
 tyolos Madonna jobb karján Jézus. Oldalt N–B
 H) PAR · REG · HVN · DOMINVS · ET · SI · CO ·
 1610 ★ Négyrésztű címer (pólyák, kettős kereszt, oroszlán,
 párdüfcek) szív pajzs nélkül.
 1610 NM R 91–95, RN 91B

- 285. Ötdenáros garas** N–B
 E) · GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSYL · VANI · Fá-
 tyolos Madonna jobb karján Jézus. Oldalt N – B
 H) PAR · REG · HVN · DOMINVS · ET · SI · CO ·
 1610 : ★ Négyrésztű címer, mint 284. sz., de szív pajzsban
 a Báthori-címer.
 1610 NM R 89–90, RN 90B, 91C

- 286. Ötdenáros garas** N–B
 E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRANS · PAR · REG
 Fátyolos Madonna, jobb karján Jézus. Oldalt N – B
 H) MONETA · NOVA · ANNO · DOMINI · 1610 ★
 Négyrésztű címer, mint 284. sz., de szív pajzsban a Báthori-
 címer.
 1610 NM RN 90A

- 287. Garas** J. n.
 E) Korona mellett 16–10 alatta három sorban GAB :
 BATH / DG · PRIN / · TRAN ·
 H) ★ GROSSVS · RENI · TRANS · IL Egyfejű sas mel-
 lén a Báthori-címer.
 1610 NM (részlet) R 105
 1612 NM R –

288. Garas

N–B

E) PRINCEPS : TRANSYL : 1608: Korona alatt hét bástya.

H) GABRIEL : : : BATHORY :: Egyfejű sas mellén a Báthori-címer. Oldalt N–B

1608 NM R 14

1609 NM R 62–64, RN 63A

Mj. : R a verdejegyet az általa közölt 64 sz. példányon N–P betűnek nézte.

289. Garas

E) Korona mellett 16–09, alatta három sorban GABRI / HO · D · G · PRIN / · TRAN ·

H) GROSSVS · REGNI · TRANSYL ✱ Egyfejű sas mellén a Báthori-címer. Oldalt N–B

1609 NM R 65

290. Garas

N–B

E) Korona mellett 16 – 10 alatta három sorban GAB · BATHO / · D : G : PRIN · TRAN · (Eltérő tagolás)

H) · GROSSVS · REGNI · TRANSYL :: Egyfejű sas mellén a Báthori-címer. Oldalt N–B

1610 NM R 96–104, RN 105A

1611 NM R 139–148

1611 (rézveret) R 149–150, 150A

1612 NM R 166–175, RN 167A–174A

1612 (rézveret) R 176–177, RN 177A

1613 NM R 206–216, RN 214A–215A

1613 (rézveret) RN 216A

291. Denár

C–I

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRAN · 16 · 11 · Címerpajzsban hét bástya, középen a szebeni címer.

H) · PATRONA ✱ díszítmény HVNGARIE · Kor. Madonna jobb karján Jézus. Oldalt C–I

1611 NM R 151–152, RN 152A

1612 NM R 178, RN 178A

1613 NM R 217

292. Denár

C–I

E) GABRIEL · D · G · PRIN : TRAN : 16 · 12 · Hajlított oldalú címerpajzsban hét bástya, középen a szebeni címer.

H) PATRONA díszítmény · HVNGARIE Kor. Madonna jobb karján Jézus. Oldalt C–I

1612 NM R 179–180

292a Változat

C–I

E) Hasonló, mint a 292. sz. denár, de a körirat lent balról indul.

H) Hasonló mint a 292. sz. denár

1612 R 181–182

Brassó (1612–1615)

Weiss Mihály bíró vezetése alatt a Báthori Gábor ellen küzdő Brassó városa 1612–1615 között pénzt, főként garasokat veretett, és e szükségpénz jellegű pénzeket zsoldfizetésre használta fel. Weiss Mihály halála (1612. okt. 16.) után is tovább folytatták a pénzverést, és csak az 1615-i gyulafehérvári országgyűlés szüntette meg végleg a brassói garasok forgalmát.

293. Tízszeres aranyforint

C–B

Ugyanolyan, mint a 298. sz. tallér.

1612 R 1

294. Aranyforint

C–B

E) DEVVS PROTECTOR NOSTER ✱ Brassó város címere.

H) :: PATRONA · VNGARIAE 1612. Kor. Madonna félholdon, jobbán Jézus. Oldalt C–B

1612 NM R 2

Mj. : Csegely alakú új veret. Lanz 29 1180.

294a Változat

C-B

E) · DEVS · PROTECTOR · NOSTER ❖ Brassó város címere.

H) · PATRONA · VNGARIAE · 1613 · ❖ Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus, de Jézus párnán ül. Oldalt C-B

1613 Nagyszeben R 26–27

295. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

C-B

Éremképek, mint a 298. sz. talléron

1612 RN 1B (57,5 g)

296. Kétszeres tallércsegely (négyyszögű)

C-B

Éremképek, mint a 298. sz. talléron.

1612 RN 1A (59,7 g)

297. Kétszeres tallér

C-B

Ugyanolyan, mint a 298. sz. tallér

1612 RN 1C (56,5 g)

297a Változat

C-B

Ugyanolyan, mint a 297. sz., de szélesebb lapra verve.

1612 RN 1D (56 g)

298. Tallér

C-B

E) NOS IN NOM : DOM : CONFIDIMVS : 1612 * Brassó címere. Oldalt C-B

H) Széles levélkoszorúban négy sorban · ILLE · / IN EQVIS / ET CVRRI / ❖ BVS ❖

1612 NM R 3

1612 NM (rézveretről másolat)

299. Féltallér

C-B

Ugyanolyan, mint a 298. sz. tallér.

1612 NM R 4

300. Garascsegely (négyzet alakú)

C-B

E) GROSS · CIVITA · BRASSO · 1614 · Brassó város címere.

H) DEVS : PROTECTOR · NOSTER ❖ Egyfejű sas b. mellén Brassó címere, nyaka mellett C-B

1614 R 72

1614 RN 84A (rézveret)

301. Garas

J. n.

E) GROSS : CIVITA : BRASSO · 1612 · Brassó város címere.

H) DEVS · PROTECTOR · NOSTER · ❖ Egyfejű sas, a mellén Brassó város címere

1612 NM R 5–25, RN 5A–25C

1613 NM R 28–70, RN 30A–70B

1613 R 71 (rézveret)

1614 NM R 73–84, RN 77A

1614 R 85, RN 85A (rézveret)

1615 R 86 (rézveret)

A garasoknak igen sok változata ismeretes. A rajtuk előforduló B, C, C-B és ❖ jelek verdejegyeket jelentenek. Ezekkel együtt az előlapon a korona mellett még a következő jelek fordulnak elő:

a) B

b) C

c) ❖

d) C-B

e) C-S

f) G-H

g) ❖-❖

h) +-+

i) ❖-❖

j) ·-·

A hátapon pedig a sas mellén vagy a nyaka mellett a következő jelek:

k) C–B	r) ☼
l) H	s) ♥
m) I	t) ✕
n) P	u) X
o) S	v) · – ·
p) ☙	z) ·

Végül előfordulnak pontok különböző helyeken és az említett jelek kombinációi is a két oldalon.

Mj.: A betűk közül S = Simon Goldarbeiter alias Henck, H = Hans Georgius, I = Jerg Kozak és P = Peter Repser alias Schun brassói ötvös jelei.

Bethlen Gábor (1613–1629)

*1580–†1629. nov. 15. Báthori Zsigmond udvarában nevelkedett, és 1602 júliusában török földre bujdosott. 1607-től kezdve Báthori Gábor tanácsadója lett, de 1611-ben megint török földre menekült. 1613. okt. 23-án a kolozsvári országgyűlés fejedelemmé választotta. 1619-ben elindította első hadjáratát a császár ellen, és elfoglalta az egész királyi Magyarországot. A beszercebányai országgyűlés 1620. aug. 15-én magyar királlyá választotta, de ő nem koronáztatta meg magát. A nikolsburgi békében (1622. jan. 6.) lemondott a választott királyi címről, viszont római szent birodalmi fejedelmi címet kapott, és a hét felvidéki vármegye mellett elnyerte Oppeln és Ratibor sziléziai hercegségeket. Második hadjárata az 1624. máj. 8-i bécsi békével ért véget, amelyben lemondott a sziléziai birtokról. Első felesége Károlyi Zsuzsánna, 1622-ben elhunyt és ezután 1626. márc. 1-jén nőül vette a brandenburgi választófejedelem leányát, Katalint. Ugyanez évben vezette a harmadik és egyben utolsó hadjáratát a császár ellen. Ez az 1626. dec. 20-i pozsonyi békével ért véget a status quo alapján.

302. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) GAB · BETLEN D : G : P : TRAN : PART : REG : HVN : DO : ET SI : CO : Mellkép b., vért, kalpag forgóval.

H) DNS : ILLVM : MEA ET SALVS MEA QVEM TIMEBO · 1616 ·

Felhőből kinyúló kéz karddal átszúrt koronát tart. Szalagon CONSILIO FIRMATA DEI · felülről lefelé.

1616 NM R 12

Mj.: Kolozsvári veret. Ezüstverete 370. sz. alatt.

303. Tízszeres aranyforint

AI

E) GABRIEL · BETH · D : G · PR · IN · TRAN Mellkép j., vért, kalpag, forgó.

H) PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SICVL · COM · 1619 · Két oroszán által tartott korona alatt pajzsban a Bethlen-címer sárkánykörben. Kétoldalt ívesen a sas, nap, félhold és hét bástya. Lent · A · I ·

1619 NM R 25

304. Tízszeres aranyforint

A–I

E) GABRIEL · D : G · ELECTVS · HVNG – ARI · DALMA Mellkép j., vért, kalpag forgóval.

H) · CRO · SCLA · C : REX · TRAN · PRINC · ET · SIC · COM · 16 · 20 ·

Korona alatt négyrésztű címer (kettős kereszt, nap, félhold, sas, pólyák, hét bástya) kartusok között. Szivpajzsban a Bethlen-címer. Lent oldalt A – I A köriratban lent címer.

1620 NM R 38

305. Tízszerez aranyforint

K–B

E) GABRIEL · D · G · EL · HVNGARIAE · DAL · CR · SCL · REX * A körirat betűi között magyar címer és Madonna Jézussal. Mellkép j., vért, jogar.

H) TRANS · PRINCEPS · ET · SICVLOR · COM · 1621 * Kor. négyrésztű címer, mint 304. sz., de a félhold a 4. mezőben. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Lent oldalt K–B

1621 NM R 61–62, RN 61A

1622 Debrecen R –

306. Tízszerez aranyforint

N–B

E) GABRIEL · D · G · SA · RO · IM · ET · TRANSSYL · PRINCEPS * Mellkép j., vért, köpeny. Oldalt b. · 1622 ·

H) PAR · RE · HVN · DO · SIC CO · AC · OPOL · RATIB · DVX Kor. négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer kartusok között. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Oldalt N–B

N–B 1622 NM R 156

307. Tízszerez aranyforint

N–B

E) GABRIEL · D · G · EL · HVN · DAL · CRO · SCL · REX · * Mellkép j., vért, jogar. A köriratban magyar címer és Madonna Jézussal

H) PRIN · TRANSSYL · ET · SICVL · COMES · 1622 · Címer, mint 304. sz. Lent N–B

N–B 1622 NM R –

308. Tízszerez aranyforint

W // N–B

E) GAB · D · G · SA · RO · IM · – · ET · TRAN · PRINCEPS * Mellkép j., vért, köpeny. Lent középen W

H) PAR · REG · HVN · DOM · SI · CO · OP · RAT · DVX · 1628 Kor. négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer. A nap az első mezőben. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Lent oldalt N–B

N–B 1628 NM R 444

Mj.: Az előlapon a W betű valószínűleg a vésnök jele.

315. Ötszörös aranyforint

N-B

E) GABRIEL · D : C · EL · HVN · – DAL · CRO · SCL · REX ✱ Mellkép j., vért, köpeny.

H) · PRINCEPS · TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 1622 · Kor. négyrésztű címer, mint 305. sz. Oldalt lent

N-B

N-B 1622 NM (17,20 g) R –

316. Ötszörös aranyforint

N-B

E) GAB · D : G · SAC · RO · IM · – · ET · TRAN · PRI^N, Nagy, fedetlen fej j., mint 404. sz.

H) Mint a 315. sz.

N-B 1622 RN 156A (17,47 g)

317. Ötszörös aranyforint

N-B

E) · GAB · D : G · SA · RO · IM · – · ET · TRAN · PRI^N Mellkép j., vért, köpeny.

H) PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO : OP · RAT · DVX · 1627 · Kor. négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer kartusok között. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Oldalt középen N-B

N-B 1627 NM R –

318. Négyyszeres aranyforint

N-B

Ugyanolyan, mint a 317. sz. ötszörös aranyforint.

N-B 1627 RN 380A

319. Háromszoros aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 323. sz. kétszeres aranyforint.

1628 București BLO 1831 R –

320. Háromszoros aranyforint

N-B

Ugyanolyan, mint a 317. sz. ötszörös aranyforint

N-B 1627 Wien R 380 (10,5 g)

321. Kétszeres aranyforint

H

E) GA · BET : – D : G : PT : Fej j., vért, kalpag forgóval.

H) PA · RE : HVN · DO – ET SI : CO : 1613. Sárkánykörben a Bethlen-címer. Lent H

1613 R 1

1615 RN 9A

322. Kétszeres aranyforint

N-B

Ugyanolyan, mint a 339. sz. aranyforint.

N-B 1627 RN 382A

323. Kétszeres aranyforint

J. n.

E) GAB · D : G · SA · RO · I · – · ET · TRAN · PRIN · ✱ Mellkép j., vért, köpeny.

H) · PAR · R · HVN · DO · SI · – · CO · OP · R · DVX · 1628 ·

Sugarak között kor. Madonna glóriával félholdon, jobb karján Jézus jogarral. Lent a kor. kétrésztű ovális magyar címer.

1628 NM (6,84 g) R 445

Mj. : Nagybányai veret.

324. Aranyforint

J. n.

E) GABRIEL · BETLEN D : G PRIN

TRANSILVANI ✱ Mellkép j., köpeny, kalpag forgóval.

H) PAR · RE · HVN · DOM · ET · SIC · CO · 1618 ·
Korona alatt kartusok között ovális pajzsban a Bethlen-
címer.

1618 NM R 24

Mj.: Gyulafehérvári veret

325. Aranyforint

J. n.

E) GABRIEL · D · G · PRI – TRANSY · (a körirat meg-
szakad). Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval.

H) · PAR · RE · HVNG · DOM · ET · SIC · CO · 1620 ·
Korona alatt kartusok között az ovális Bethlen-címer.

1619 DRESDEN, MNB, R –

1620 NM R 41

Mj.: Gyulafehérvári veret

326. Aranyforint

✕

E) GA · BET · D · – G · P · T · Fej j., vért, kalpag forgóval.

H) PAR · RE · HV · DO · ET · SI · CO · ✕ 1615

Sárkánykörben a Bethlen-címer korona alatt

1615 NM R 11

327. Aranyforint

⚐

E) GA · BET · D · – G · P · T · Fej j., vért, kalpag forgó-
val.

H) PAR · RE · HV · DO – ET SI · CO : 1614 Korona alatt
sárkánykörben a Bethlen-címer. Lent a köriratban ⚐

1613 R 2

1614 NM R 6–7, RN 7A–7B

1615 NM R 9–10

1616 NM R 13–15, RN 15A

1618 NM R 22–23

328. Aranyforint

⚐

E) GA · BET · D · G · P · T · P · R · H · D · ET SI · CO
(a 327. sz.-tól eltérő körirat). Fej j.

H) Mint a 321. sz. éremképe

1613 R 3

329. Aranyforint

⚐

E) Mint a 328. sz. aranyforint.

H) DEI DON : EST NE – QVIS GLO : 1614. Korona
alatt sárkánykörben a Bethlen-címer. Lent a köriratban ⚐

1614 NM R 4–5

330. Aranyforint

A–I

E) GABRIEL · BET · D · G – P · TRAN Mellkép j., vért,
köpeny, kalpag forgóval.

H) PAR · RE · HVN · DOM · ET · SIC · CO · 16 · 19
Korona alatt kartusok között ovális pajzsban sárkánykör-
ben a Bethlen-címer. Lent a címer mellett A – I

1619 NM R 27, 27A

330a Változat

A–I

E) GABRIEL · D · G : PR – IN · TRAN · Mellkép, mint
330. sz., de eltérés a köriratban és a mellkép rajzában.

H) Mint 330. sz.

1619 NM R 26

1620 NM R 39

331. Aranyforint

A–I

E) GABRIEL D G PR – IN TRAN Mellkép j., vért, kö-
peny, kalpag forgóval. Oldalt A – I

H) PAR · RE · HVNG · DOM · ET · SIC · COM · 1620
Korona alatt kartusok között a Bethlen-címer ovális paj-
zsban, de a címer körül nincs sárkánykör.

1620 NM R 40

332. Aranyforint

A-I // A-I

E) GABRIEL · D · G · PR – IN · TRAN Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval. Oldalt A-I

H) PAR · RE · HVN · DOM · SIC · CO · 16 · 20 Korona alatt kartusok között ovális pajzson sarkánykörben a Bethlen-címer. Lent oldalt A-I

1620 NM R –

333. Aranyforint

A-I

E) GAB · D · G · SAC · ROM : IM · ET · TRAN · PRI · PAR Mellkép j., vért, jogar. Oldalt 16 – 22

H) REG · HVN · DOM · SIC · CO · AC · OPOL · RATIB · DVX Korona alatt kartusok között ovális pajzson a négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Fent oldalt A-I

1622 NM R 162

334. Aranyforint

A-I

E) GABRIEL · DG · ELEC – HVN · DAL Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval. Oldalt A-I

H) CRO · SCL · C · REX · TRAN · PRIN · S · C · Kor. négyrésztű magyar-erdélyi címer, szívpajzsban a Bethlen-címer.

É. n. NM R 521–522

Mj.: Az 1620–1621. években készülhetett.

335. Aranyforint

K-B

E) GAB · D · G · EL · HV – · DA · CR · SC · REX · Mellkép j., vért, jogar. Oldalt K-B

H) · TRANS · PR · ET – · SIC · COM · 1620 · Kor. Madonna félholdon glóriával, jobb karján Jézus. Lent a köriratban a kétrésztű kor. magyar címer.

1620 NM R 42–46

1621 NM R 63–74A, RN 67A

1622 NM R 157–158

336. Aranyforint

N-B

E) GAB · D · G · EL · HVN – · DA · CR · SC · REX · Mellkép j., vért, köpeny

H) · PRIN · TRAN · ET – · SIC · COM · 1621 · Kor. Madonna glóriával félholdon, bal karján Jézus. Oldalt N – B. Lent a köriratban kor. kétrésztű magyar címer.

N-B 1621 NM R 78

337. Aranyforint

N-B

E) GAB · D · G · EL · HVN – · DA · CR · SC · REX ✱ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PRIN · TRANSY · ET – SIC · COMES · 1621 Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N – B Lent a köriratban kor. kétrésztű magyar címer.

N-B 1621 NM R 75–77

N-B 1622 NM R 159–160

N-B 1622 NM R 161, RN 161A

N-B 1623 Stockholm R –

337a Változat

N-B

E) GAB · DG · EL · HVN – DA · CR · SC · REX ♣ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PRIN · TRAN · ET – · SI · COMES · 1622 – · Kor. Madonna félholdon, de glóriával, jobb karján Jézus. Oldalt N-B Lent a köriratban a kétrésztű magyar címer.

N-B 1622 (Magángyűjt.) R –

N-B 1623 NM R 199

338. Aranyforint

N-B

E) GAB · D · G · S · R · I – · ET · TRA · PRI ✦ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PA · R · HVN · DO · SI · CO – · OP · RA · DVX · 1623 Madonna magas koronával, jobb karján Jézus. Oldalt N-B Lent a köriratban kor. kétrésztű magyar címer.

N-B 1623 NM R 197–198, RN 197A
 N-B 1624 NM R 259, RN 259A – C
 N-B 1625 NM R 282–285, RN 282A
 N-B 1626 NM R 318

338a Változat

N – B

E) GAB · D · G · S · R · I · E – TRAN · PRIN ✚ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PA · R · HV · D · SI · CO – OP · RA · DVX · 1624 · Kor. Madonna glóriával félholdon, jobb karján Jézus. Oldalt N–B. Lent a köriratban kor. kétrésztű magyar címer.

N-B 1624 NM R 260

N-B 1626 NM R 319–321

N-B 1627 NM R 381

339. Aranyforint

N – B

E) GAB · D · G · SA · RO · IM – ET · TRAN · PRIN ✚ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PAR · R · HVN · DO · SI · CO – OP · RAT · DVX · 1627 Kor. Madonna glóriával, bal karján Jézus sugarak között. Lent kartusok között a kétrésztű ovális magyar címer, mellette lent N–B

N-B 1627 NM R 382

N-B 1628 NM R 446–447

N-B 1629 NM R 497–502, RN 498A

339a Változat

N–B

Mint a 339. sz. aranyforint, de az N–B verdejegy a címer felső részén oldalt.

N-B 1628 NM R 448–449

340. Vastagveretű negyed aranyforint (aranyforint súlyban)

J. n.

Ugyanolyan, mint a 342. sz. negyed aranyforint.

1627 R 383 (3,4 g)

Mj.: Nagybányai veret

341. Vastagveretű negyed aranyforint (aranyforint súlyban)

U–B

Ugyanolyan, mint a 346. sz. negyed aranyforint

U-B 1627 R 384 (3,4 g)

342. Negyed aranyforint

J. n.

E) GAB D G SA RO IM ET TRAN PRI Kor. ovális pajzsban kétrésztű magyar címer kartusok között.

H) PATRONA · HVNGARIAE 1627 ✚ Kor. Madonna félholdon glóriával sugárkörben, bal karján Jézus.

1627 NM (0,85 g) R3 84A

343. Negyed aranyforint

A – I

E) GABRIEL · BETH · D · G · PRIN · TRAN · ✚ Ovális pajzsban kétrésztű erdélyi címer kartusok között.

H) · PATRONA HVNGARIAE 1619 · Madonna glóriával félholdon, bal karján Jézus. Oldalt A – I

1619 Nagyszeben R 28

1620 R 47

344. Negyed aranyforint

N–B

E) GAB · D · G · EL · HVN · DA · CR · SC · REX ✚ Kétrésztű magyar címer, felette ... Oldalt N–B

H) TRA · PRIN · ET · SI · CO · 1621 Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus.

N-B 1621 Debrecen (0,86 g) R –

N-B 1622 NM (0,88 g) R 163

345. Negyed aranyforint

N–B

E) GAB · DG · S · R · I · ET · TRAN · PRIN ✚ Kétrésztű magyar címer, felette ... Oldalt N – B

H) PA · R · HV · D · SI · CO : OP · RA · D 623 Kor. Madonna félholdon, jobb karján Jézus, diszes ruha.

N-B 1623 NM (0,88 g) R 200

N-B 1624 NM (0,88 g) R 261

346. Negyed aranyforint

N-B

E) GAB · DG · SA · RO · IM · ET · TRAN · PR Kor.
két részű magyar címer. Oldalt **M-B**

H) PAR · R · HV · DO · SI · C · OP · R · DV · 1657 – · Kor.
Madonna félholdon glóriával, jobb karján Jézus.

N-B **1626** R 322

N-B **1627** NM R 384B

N-B **1628** NM R 449A

347. Négyzeres tallércsegely (négyzetű) C-C

E) : GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✚ Mellkép j., vért, jogar.

H) ✚ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX 16 · 26 ✚

Kor. négyrésztű magyar-erdélyi címer kartusok között. Szívpajzsban a Bethlen-címer. Oldalt lent a címer mellett C-C

1626 Schmidt-gyűjtemény (116,05 g), R 323

348. Három és fél talléros csegely

M-C

(négyzet alakú)

E) ✚ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS : ✚ Mellkép j., vért, jogar.

H) ✚ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 27

Címer, mint 347. sz. Oldalt fent a címer mellett M-C

1627 NM (96,15 g) R –

349. Háromtalléros csegely

✚ // M-C

(négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint 351. sz. két és fél talléros csegely.

1627 RN 384 F

350. Háromtalléros csegely (négyzet alakú) C–C

E) + GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS

PRINCEPS : ✚ : Mellkép j., vért, jogar.

H) ✚ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB ·

DVX · 16 · 28 ✚ · Címer, mint 347. sz. A címer mellett oldalt fent C–C

1628 NM (86,40 g) R 451

1629 NM (87,58 g) R 503, RN 503A

351. Két és félszeres tallércsegely ✚ // M–C
(négyzet alakú)

E) + GABR · D · G · SA · R · IMP · ET — TRANS · PRINCEPS +

Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban kis pajzsban ✚

H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATI · DVX · 16 · 27 +

Címer, mint 347. sz. A címer mellett fent oldalt M–C

1627 NM (71,28 g), R 384C

352. Két és félszeres tallércsegely (négyzet alakú) C–C

E) ✠: GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS P · RINCEPS ✠

Mellkép j., vért, jogar.

H) ✠ PAR ✠ R ✠ HVN ✠ DNS ✠ SI ✠ CO ✠
OP RATIB ✠ DVX ✠ 16 ✠ 28 ✠ ✠

Címer, mint 347. sz. A címer mellett oldalt fent C–C

1628 NM (71,57 g) R 452–453

353. Kétszeres tallércsegely (négyzet alakú) J. n.

E) GABRIEL · D · G · SA · RO · IM · ET · TRANSSYL · PRINCEPS ✠

Mellkép j., vért.

H) PAR · RE · HVN · DO · SIC · CO · AC · OPOL · RA · DVX Kor. négyrészü oppelni-ratibori és erdélyi címer, szívpajzsban a Bethlen-címer. Oldalt fent 2–2

1622 Friedensburg 2906, R –

Mj.: Sziléziai veret

354. Kétszeres tallércsegely (négyzet alakú) C–C
Ugyanolyan, mint a 347. sz. négyszeres tallércsegely. Vj. lent

1626 R 323A (58 g), RN 323A

355. Kétszeres tallércsegely (négyzet alakú) C–C
Ugyanolyan, mint a 352. sz. két és félszeres tallércsegely Vj. fent

1628 NM (57,58 g) R 454–456

1629 NM (57,58) R 504

356. Kétszeres tallércsegely(négyzet alakú) M-C
E) + GABR · D : G · SA : R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS + Mellkép j., vért, jogar.
H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 + Címer, mint 347. sz. Oldalt fent a címer mellett M-C
 1627 NM (55,12 g) R 390

357. Kétszeres tallércsegely ₪ // M-C
 (négyzet alakú)
E) Mint a 356. sz., de lent a köriratban kis pajzsban ₪
H) Mint a 356. sz. (Oldalt fent a címer mellett M-C)
 1627 NM (56,20 g) R 384D–389, RN 384E

357a Változat (négyzet alakú) ⚔ / / M–C
Hasonló, mint a 357. sz., de a csegely nem élére állított
négyzet alakú, és a hátlapi köriratban ... · RATI · ...
1627 NM (56,92 g) Lanz 1197, R –

358. Másfélszeres tallércsegely C–C
(négyzet alakú)
Ugyanolyan, mint a 352. sz. két és félszeres tallércsegely.
(Vj. fent)
1628 R 458 (43 g)

359. Másfélszeres tallércsegely

₴ // M-C

(négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 351. sz. két és félszeres tallércsegely

1627 NM (42,49 g) R 392, RN 392A

360. Négyyszeres tallér

C-C

E) + GABR + D + G + SA + R + IMP + ET + TRANS + PRINCEPS + Mellkép j., vért, jogar.

H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX 1628 + Címer mint 347. sz. Fent oldalt a címer mellett C-C

1628 NM (114,08 g) R 450

361. Háromszoros tallér

₴ // M-C

Ugyanolyan, mint a 387. sz. tallér.

1628 RN 390A

362. Háromszoros tallér

C-C

E) * GABR :: D :: G :: S :: R :: IMP :: ET :: TRANS :: PRINCEPS * Mellkép j., vért, jogar.

H) ♦ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1629 ♦ Címer, mint 347. sz. Fent oldalt a címer mellett C - C

1628 R 450A, RN 450A-450B

1629 NM (85,98 g) R -

363. Kétszeres tallér

K-B

Ugyanolyan, mint a 374. sz. tallér.

1621 NM (56,40 g) R 79-80

364. Kétszeres tallér

N-B

E) · GABRIEL · D · G · EL · HVN · DAL · CRO · :- SCL · REX ♣ Mellkép j., vért, jogar. A köriratban magyar címer és Madonna Jézussal.

H) · PRIN · TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 1622 ·

Címer, mint 347. sz. Oldalt lent a címer mellett N-♠

N-♠ 1622 NM (57,12 g) R -

365. Kétszeres tallér

C-C

E) · GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS · ♣ Mellkép j., vért, jogar.

H) · PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 26 · Címer, mint 347. sz. Oldalt lent a címer mellett C-C

1626 NM (57,31 g) R 324–325

366. Kétszeres tallér

C-C

E) · GABR · D · G · S · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS · ♣ Mellkép j., vért, jogar.

H) · PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 29 · Címer, mint 347. sz. Oldalt lent a címer mellett C-C

1628 R 457 (56,1 g), RN 457A

1629 Berlin R -

367. Kétszeres tallér

♠ // M-C

E) · GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS · ♣ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban kis pajzsban ♠

H) · PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATI · DVX · 16 · 27 · Címer, mint 347. sz. Oldalt lent a címer mellett M-C

1627 NM (57,37 g) R 391

368. Kétszeres tallér

Ugyanolyan, mint a 390. sz. tallér

1629 NM (57,55 g) R 505

H (r) L

369. Másfélseres tallér

Ugyanolyan, mint a 386. sz. tallér

1628 R 459 (42,83 g)

C-C

370. Tallérszerű ezüstveret

Ugyanolyan, mint a 302. sz. tízseres aranyforint.

1616 NM (20,62 g) R –*Mj.*: A tízseres aranyforint verőtüvével készült ezüstle-
veret független a tallérok pénzlábától.

J. n.

371. Tallér (Schautaler)*E) * GABRIEL BETH – D · G · PRIN TRAN* Mellkép
j., köpeny, kalpag forgóval.

CM

*H) * PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SICVL · COM · 1619 ** Két oroszlán által tartott korona alatt pajzsban a Bethlen-címer. Kétoldalt ívesen az erdélyi címer elemei. Lent középen CM**1619 NM (23,62 g) R 29–30****1619** Paris aranyozás nyomával*Mj.*: Emlékpénz vagy emlékérem szerű veret. A súlya 16–23 g között ismeretes. A CM jegy feloldása bizonytalan. Lehet pénzverde jele vagy esetleg a vésnök jelzése is.**372. Tallér (Schautaler)**

Ugyanolyan, mint a 304. sz. tízseres aranyforint.

1620 NM (20,62 g) R 48*Mj.*: Az aranyérem verőtüvével készült ezüstle-
veret.

A-I

373. Tallér*E) GABRIEL – D · G · EL · HVNGARIÆ · DAL – CR · SCL · REX* Mellkép j., vért, jogar. A köriratban a magyar címer és Madonna Jézussal.*H) * TRANS · PRINCEPS · ET · SICVLOR · COM · 1620 ** Címer, mint 347. sz. Oldalt fent a korona mellett K – B**1620 NM RN 47A**

K – B

374. Tallér

K–B

E) Mint a 373. sz. de ... ♦ CR – SCL ♦ ...

H) Mint a 373. sz., de a körirat végén 1621 évszám és oldalt lent a címer mellett K – B

1621 NM R 81–113

1622 NM R 164–169

Mj.: Sok változatot nyújt a vért díszítése, és a korona lehet zárt vagy nyitott.

375. Tallér

N–B

E) GABRIEL – D : G · EL · HVN : DAL · CROA · – SCL · REX ★ Mellkép j., vért, jogar. A köriratban a magyar címer és Madonna Jézussal.

H) PRIN · TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 1621 · Címer mint 347. sz. kartusok között. Oldalt közepén kartusban N – B

N – B 1621 NM R 114–118.

376. Tallér

N–B

E) GABRIEL · – D : G · EL · HVN · DAL · CROA · – SCLA · REX ★ Mellkép j., vért, köpeny. A köriratban a magyar címer és Madonna Jézussal.

H) Ugyanolyan, mint a 375. sz.

N – B 1621 NM R 119–120A, 125, 132, 133A–B, RN 120A

377. Tallér

N–B

E) Ugyanolyan, mint a 376. sz.

H) · PRIN · TRANSYL · ET · SICVLOR · COMES · 1621 · Címer mint 347. sz. eltérő kartusok között. Oldalt a címer alsó részén N – B

N–B 1621 R 121–124, 126–131

N–B 1621 R 133

N–B 1622 NM R 172–174

378. Tallér

N–B

E) GABRIEL – D : G · EL · HVN · DAL · CRO – SCL · REX ★ Mellkép j., díszes vért, köpeny. A köriratban a magyar címer és Madonna Jézussal.

H) · PRIN · TRANSYL · ET · SICVL · COMES · 1622 ·
Címer mint a 377. sz. Oldalt a címer alsó részén N-B
N-B 1622 NM R 175–178, 181, 183–186A
N-B 1622 NM R 179–180, 182

379. Tallér

N-B

E) GABRIEL · D · G · SA · RO · IM · ET · TRANSSYL ·
PRINCEPS ★ Mellkép j., vért, köpeny. Oldalt b. · 1622 ·
H) PAR · RE · HVN · DO · SIC · CO · AC · OPOL ·
RATIB DVX Négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi cí-
mer kartusok között. A félhold a 4. mezőben. Oldalt a cí-
mer alsó részén N-B
N-B 1622 NM R 170–171

380. Tallér

N-B

E) GAB · D · G · SA · RO · IMP · ET · TRAN ·
PRIN ✠ Mellkép j., vért, köpeny.
H) PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO · OP · RAT ·
DVX · 1627 Címer, mint 379. sz. A félhold a 2. mezőben.
Oldalt közepén N-B
N-B 1627 NM R 395–397, 400

381. Tallér

N-B

E) GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN ·
PRIN : ✠ Mellkép j., vért, köpeny.
H) · PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO · OP · RAT ·
DVX · 1627 · Címer, mint 379. sz., de eltérő kartusokkal.
Oldalt lent N-B
N-B 1627 NM R 393–394, 399
N-B 1627 NM R 398, 401–402
N-B 1628 NM R 460

382. Tallér

N-B

E) GABRIEL · D · G · SA · RO · IMP · ET · TRAN ·
PRIN Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) Mint a 381. sz., de a címer eltérő kartusok között. Ol-
dalt lent N-B
N-B 1628 NM R 469

383. Tallér

N-B

Ugyanolyan, mint a 382. sz., de a hátlapon a koronán országalmát foglal helyet.

1628 NM R –

384. Tallér

N-B

E) GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · – · TRAN · PRINCEPS · Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval.

H) Mint a 381. sz., de a címer eltérő kartusban. Középen oldalt N-B

1628 NM R 461–468

1629 NM R 507–513

384a Változat

N-B

E) GABRIEL · D · G · SA · RO · IMP · – · ET · TRAN · PRINCEPS Mellkép díszesebb vérttel, mint a 384. sz., jogar, kalpag forgóval.

H) Mint a 384. sz.

1628 NM R 470–473, RN 470A

385. Tallér

C-C

Ugyanolyan, mint a 365. sz. kétszeres tallér (Vj. lent)

1626 R 326, RN 326A

386. Tallér

C-C

E) ★ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · P · RINCEPS · ✦ Mellkép j., vért, jogar.

H) · PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 26 · Címer, mint 347. sz. kartusok között. Oldalt fent a címer mellett C-C

1626 NM R 327–328

1628 NM R 474–483, RN 474A–476B

1629 NM R 514–516

387. Tallér

✦ // M-C

E) ★ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · – · TRANS · PRINCEPS ✦ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban kis pajzsban ✦

H) ★ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 27 · Címer, mint a 347. sz., kartusok között. Oldalt fent a címer mellett M-C

1627 NM R 403–412, RN 404A–408A

388. Tallér

M-C

E) ✱ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✱ Mellkép j., vért, jogar.

H) Mint a 387. sz. A címer mellett fent oldalt M-C
1627 NM R 413–414

389. Tallér

✱

E) ✱ GABR · D · G · S · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✱ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban kis pajzsban ✱

H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATI · DVX · 16 · 27 + Címer mint 347. sz. kartusok között.

1627 NM R –

390. Tallér

H-L

E) ✱ GABR · D · G · SA · R · IMP · ET – · TRANS · PRINCEPS ✱ Mellkép j., vért, jogar. Lent a köriratban pajzsban l' oldalt H-L

H) ✱ PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 29 ✱ Címer, mint 347. sz. kartusok között.

1629 NM R –

Mj.: A H-L feloldása talán Hans Lorenz (Huszár 57. p.)

391. Féltallércsegely

C-C

(2 tallér súlyban, négyzet alakú)

E) + GABR + D + G + SA + R + IMP + ET + TRANS + PRINCEPS + Mellkép j., vért, jogar.

H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 28 + Címer, mint 347. sz. Fent oldalt C-C

1628 NM (57,15 g) R 483A

392. FéltallércsegelyH¹L

(2 tallér súlyban, négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 390. sz. tallér, de kisebb méretben.

1629 NM (galvano másolat) R 506 (56 g)

393. Féltallércsegely

M–C

(1 1/2 tallér súlyban, négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 407. sz. féltallér

1627 RN 415A

394. Féltallércsegely

C–C

(1 1/2 tallér súlyban, négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 408. sz. féltallér

1628 NM (42,95 g) R 483B–483C

395. Féltallércsegely

M–C

(tallérsúlyban, négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 407. sz. féltallér

1627 NM (28,46 g) R 415

395a Változat (négyzet alakú)

M–C

Ugyanolyan, mint a 395. sz., de kisebb lapkán, lekerekített sarkokkal.

1627 RN 415B

395b Változat (négyzet alakú)

M–C

Ugyanolyan, mint az előző 395. sz., de hegyére állított négyzetben van az éremkép.

1627 Hirsch 1961. X. 3–5. No. 162. (28,5 g) R –

396. Féltallércsegely

C–C

(tallér súlyban, négyzet alakú)

Ugyanolyan, mint a 408. sz. féltallér.

1628 NM (28,46 g) R 484

397. Féltallércsegely (négyzet alakú) J. n.
 E) ✚ GABRIEL · D · G · SAC · RO · IM · ET · TRAN · PRI · P · Mellkép j., vért, köpeny.
 H) REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · 1623 · Korona alatt négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer kartusok között szív pajzsban a Bethlen-címer.
 1623 NM (21,36 g) R 201
 Mj.: Sziléziai veret

398. Féltallércsegely (négyzet alakú) B–Z
 E) GABRIEL · D · G · SAC · ROM · IMP · ET · TRA · PRI · P · Mellkép j., vért, köpeny.
 H) REG · HV · DN · SI · CO · AC · OPO · RAT · DVX · SIL Cimerkép, mint 397. sz. Oldalt 1–6 / B–Z
 1623 Wien R 202

399. Féltallércsegely (négyzet alakú) ✚ // M–C
 Ugyanolyan, mint a 387. sz. tallér, de kisebb méretű.
 1627 NM (22,33 g) R –

400. Vastagveretű féltallér (tallér súlyban) C–C
 Ugyanolyan, mint a 408. sz. féltallér
 1628 NM (28,96 g) R 485, RN 485A

401. Féltallér (Schautaler) CM
 Ugyanolyan, mint a 371. sz. Schautaler, de nem tekinthető külön pénzfajnak, hanem csak a különböző súlyú Schautaler egyik változatának.
 1619 R 31, Lanz 1182

402. Fél tallér

N-B

E) GABRIEL · D · G · EL · HVN · - · DAL · CRO : SC · REX ★ Mellkép j., vért, köpeny.

H) PRINCEPS · TRANSYLV · ET · SICVL · COMES · 1621 Ovális pajzsban címer, mint 347. sz. Oldalt fent N-B
N-B 1621 NM RN 134A

403. Fél tallér

N-B

E) Mint a 402. sz., de ...: SCL · REX ★

H) Mint a 402. sz., de a címer kerekaljú pajzsban. Oldalt N-B

N-B 1621 Nagyszeben R 134

N-B 1622 Kolozsvár R 187

404. Fél tallér

N-B

E) · GAB · D · G · SA · RO · IM · - · ET · TRAN · PRIN · Más mellkép mint a 403. sz. kép j., vért, köpeny.

H) Mint a 403. sz.

N-B 1622 Berlin RN 187A

405. Fél tallér

N-B

Ugyanolyan, mint a 317. sz. ötszörös aranyforint

N-B 1627 R 417A

406. Fél tallér

N-B

E) GABRIEL · D · G · S · R · IM · - · ET · TRAN · PRIN · Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DOM · SIC · CO : OP · RAT · DVX · 1627 · Kor. négyrésztű oppelni-ratibori és erdélyi címer. Oldalt N-B

N-B 1627 NM R 417

407. Fél tallér

M-C

E) GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS ✱ Mellkép j., vért, jogar.

H) · PAR · RE · HVN · DN · S · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 1627 · Címer, mint 347. sz. Oldalt fent M-C

1627 NM R 416

408. Fél tallér

C-C

E) + GABR · D · G · SA · R · IMP · ET · TRANS · PRINCEPS + Mellkép j., vért, jogar.

H) + PAR · RE · HVN · DNS · SI · CO · OP · RATIB · DVX · 16 · 28 + Címer, mint 347. sz. Oldalt fent C-C

1628 NM R 486–487

409. Fél tallér

H-L

Ugyanolyan, mint a 390. sz. tallér, de kisebb méretű

1629 R 516A

410. 24 krajcár

B–Z

E) GABRIEL · D · G · SAC · RO · – · IM · ET · TRA · PRI · PA · + Mellkép j., vért, köpeny. Lent (24)

H) REG · HVN · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DVX · 1623 · Oppelni–ratibori és erdélyi címer, mint 397. sz. Oldalt B–Z

B–Z 1623 NM R 203, 207–209, 211–215, 217–218, 221–228 RN 207A

Ĥ–ž 1623 R 210

B · – · Z 1623 R 216, 219–220

Mj.: R 206. sz. alatt Hess 777. sz.-ra hivatkozással B–N jegyű veretet közül B–Z helyett.

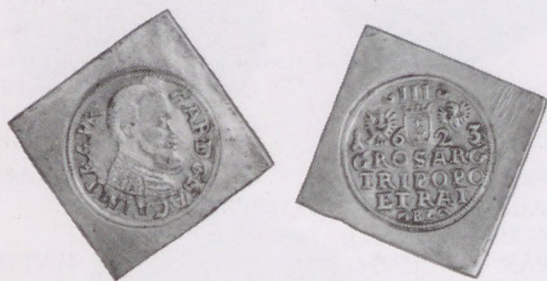
411. 24 krajcár

Z–B

E) GABRIEL · D · G · SACR · – · IM · ET · TRA · PRI · PA · :: Mellkép mint 410. sz.

H) REG · HV · DN · SI · CO · AC · OP · RA · DV · S · 1623 Mint a 412. sz., de oldalt Z–B

1623 R 204–205

412. Háromgarasos (dutka) csegely

BZ

(négyzet alakú)

E) GAB · D · G · SAC · R · IM · TRA · PR · P · Mellkép j., vért.

H) III ♣ alatt kor. pajzsban hármass halmon koronán álló kettős kereszt, mellette a sziléziai és az erdélyi sas 1–6–2–3 évszám jegyei között. Lent négy sorban GROS · ARG / TRIP : OPO / ET · RAT · / ♣ BZ ♣

1623 NM (8,38 g) R 229

412a Háromgarasos csegely próbaverete

BZ

Négyszögű vastag lapra verve a 412. sz. előlapi éremképe. (1623) R 523

Mj.: Lehet későbbi készítmény.

413. Háromgarasos (dutka)

BZ

E) GAB · D · G · SAC · R · IM · TRA · PR · P · Mellkép j., vért.

H) Hasonló, mint a 412. sz. Lent · BZ ·

1622 Friedensburg 2907 R–

1623 NM R 230–231

414. Háromgarasos (dutka)

BZ

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · TRA · PR · P · Mellkép j., vért, köpeny, de koronával.

H) Hasonló, mint a 412. sz. Lent :: BZ ::

1623 NM R 232, RN 232A

415. Háromkrajcáros

⊗

E) GAB · D · G · S · A · – · R · IM · TR · PR · P · Mellkép j., vért, lent (3)

H) REG · HV · DN · SI · CO · OP · RA · D · 1622 Sárkánykörben a Bethlen-címer. Fent ⊗

1622 R 193, RN 193A

Mj.: A létezése kétséges. Ugyanis Resch a Hess (Monte-nuovo) 787. sz.-ra hivatkozik, az viszont a következő 416. sz. típussal egyezik, illetve annak a változata.

416. Háromkrajcáros

⊗

E) GAB · D · G · SA · – · R · IM · TR · PR · P · Mellkép j., vért, lent (3)

H) REG · HV · DN · SI · CO · OP · R · 1623 · Sárkánykörben a Bethlen-címer. Fent ⊗

1622 NM R 193A

1623 NM R 250–251

417. Kétkrajcáros

BZ

E) Bethlen-címer

H) Sziléziai sas

1622 Friedensburg 2910 R–

Mj.: Csak Friedensburg rövid közléséből ismeretes.

418. Ötdenáros garas

A–I

E) GAB · D · G · EL · HVN · DAL · CRO · SCLA · REX · Kétrészü magyar címer, szív pajzsban a Bethlen-címer.

Oldalt A–I

H) PRIN · TRAN · ET · SICV · COM · 162–2 · Kor.
Madonna félholdon glóriával, jogarral, jobb karján Jézus.
1622 NM R –

419. Ötdenáros garas

B–Z

E) GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · TRAN · PR ·
PA ★ A kétrészű magyar címer, felette ♦ · Oldalt B–Z
H) PATRONA · HVNGARIAE · 162–2 · ★ Kor. Madon-
na jogarral félholdon, jobb karján Jézus.
1622 NM R 191–192

419a Ötdenáros garas

Z–B

E) GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · TRA · PRI ·
P · ★ A kétrészű magyar címer. Oldalt Z–B
H) Mint a 419. sz.
1623 NM R –

420. Ötdenáros garas

M–M

E) GABR · D : G : SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ★
Kétrészű magyar címer szív pajzsos, felette o
H) : PA · R · HV · D · SI · C · OPRA DV : 1624 Kor.
Madonna glóriával félholdon, jogarral, jobb karján Jézus.
Oldalt M–M
1624 NM R 272

421. Ötdenáros garas

N–B

E) GABRIEL · D : G · E · HVN · CRO · DAL · SCL ·
REX · ★ Kétrészű magyar címer, szív pajzsban Bethlen-
címer, felette ... Oldalt N–B

H) · PRIN · TRANS : ET · SICVL : COM : 1620 : Kor.
Madonna félholdon jogarral, bal karján Jézus.
N–B 1620 NM R 50–51
N–B 1620 rézveret R 52

422. Ötdenáros garas

N–B

E) GABRIEL · D : G · EL · HVN · CR · DA · SCL ·
REX ★ Kétrészű magyar címer, szív pajzsban a Bethlen-
címer, felette ... Oldalt N–B
H) PRIN · TRAN · ET · SIC · COMES · 1620 Kor. Ma-
donna félholdon, jogarral, jobb karján Jézus.
N–B 1620 NM R 49, RN 49A–B
N–B 1621 NM R 135–138, RN 137A–138A
N–B 1622 NM R 188–189B, RN 188A–189C
N–B 1623 NM R 248–248A, RN 248C–248E
N–B 1623 NM R 248B, 248F
Mj. : Az előlapon a címer felett előfordul ., ..., †, ★ vagy
semmi.

423. Ötdenáros garas

N–B

E) GABR · D : G SA · RO · IM : ET · TRAN · PRIN ★
Kétrészű magyar címer szív pajzsban a Bethlen-címer, fe-
lette ... Oldalt N–B
H) Mint a 422. sz.
N–B 1622 NM R –

424. Ötdenáros garas

N–B

E) GABRIEL · D : G · SAC · RO · IM · TRA · PRI · P ★
Kétrészű magyar címer, szív pajzsban a Bethlen-címer.
Oldalt N–B
H) PATRONA · HVNGARIAE + 1623. Kor. Madonna
glóriával félholdon jogarral, jobb karján Jézus.
N–B 1622 NM R –
N–B 1623 NM R 240–242A, 244–244A
N–B 1623 NM R 239, 243
N–B 1623 rézveret R 245
Mj. : Az előlapon a címer felett előfordul ., ★, vagy semmi.

425. Ötdenáros garas

N–B

E) GABRIEL · D · G · SAC · RO · IM · TRAN · PR · PA · ★ Kétrészű magyar címer, szív-pajzsban a Bethlen-címer felette ...

H) PATRONA · HVNGARIAE · 1623 Kor. Madonna félholdon, jogarral, jobb karján Jézus. Oldalt N–B

N–B 1623 R 238–238A

Mj.: Az előlapon a címer felett ..., vagy semmi.

426. Ötdenáros garas

N–B

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · ET TRAN · PRIN ★ Négyrészű oppelni-ratibori és erdélyi címer szív-pajzsban a Bethlen-címer. Felette ... Oldalt N–B

H) · PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1622 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

N–B 1622 NM RN 190B

427. Ötdenáros garas

N–B

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ★ Kétrészű magyar címer, szív-pajzsban a Bethlen-címer, felette ... Oldalt N–B

H) P · R · HV · D · SI · C · OPO · RA · DVX · 1622 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

N–B 1622 NM R 190, RN 190A

N–B 1623 NM R 246–247B

N–B 1624 NM R 274–275

N–B 1625 R 288

Mj.: Az előlapon a címer felett ..., ✕, ✚ vagy semmi.

428. Ötdenáros garas

✚ / N–B

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ✚ Kétrészű magyar címer, szív-pajzsban Bethlen-címer. Felette ✕ Oldalt N–B

H) · PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DVX · 16–24 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

N–B 1624 R 273, Lanz 1191

429. Ötdenáros garas

N–B

E) GAB · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN · 1625 Kor. Madonna félholdon, jogarral, glóriával sugárkörben, jobb karján Jézus.

H) PAR · REG · HVN · DO · SI · CO : OP · RAT · DVX ★ Kor. kétrészű magyar címer, szív-pajzsban kartusok között. Oldalt N–B

N–B 1625 NM R 289–296, RN 290A–296A

N–B 1625 R 297

N–B 1626 NM RN 366E–366G

430. Ötdenáros garas

N–B

E) GAB D G SA RO IM ET TRAN PRIN Kor. kétrészű magyar címer, szív-pajzsban Bethlen-címerrel kartusok között. Oldalt N–B

H) PAR · REG · HVN · DO · SIC CO : OP · R · DVX · 1626 Kor. Madonna glóriával és jogarral sugárkörben, félholdon, jobb karján Jézus.

N–B 1626 NM R 339–366A, RN 339A–366 D

N–B 1627 NM R 422–436, RN 422A–436A

N–B 1628 NM R 488–494, RN 488A–494A

N–B 1629 NM R 517–518, RN 517A–B

Mj.: A korona íveiben az előlapon különböző díszítőelemek találhatók.

431. Ötdenáros garas

✚ / C–M

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ★ Kétrészű magyar címer, szív-pajzsban Bethlen-címerrel. Felette ✚ oldalt C–M

H) PAR · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1623 Kor. Madonna glóriával és jogarral, félholdon, jobb karján Jézus.

1623 Kolozsvár, Huszár 116. sz. R –

432. Ötdenáros garas

✠ // C–M

E) GABR · D · G · SA · RO · IM · ET · TRAN · PRIN ✠
Kétrészű magyar címer, felette ✠ szív pajzsban Bethlen-címer.

H) · PA · R · HV · D · SI · C · OP · RA · DV · 1623 Kor.
Madonna félholdon glóriával, joggal. Jobb karján Jézus.
Oldalt C–M

1623 NM R 233–237

1624 NM R 264–271, 276–280

Mj.: A címer felett néha o vagy ✚, a ✠ pedig előfordul a körirat végén is.

433. Ötdenáros garas

C–M

E) GABR D G SA RO · IM · ET · TRAN · PRI ✠ Kétrészű magyar címer, szív pajzsban Bethlen-címer. Felette ✠
H) PAR · HV · D · SIC · OP · RA · DV · 1624 – ✠ Kor.
Madonna félholdon glóriával és joggal. Jobb karján Jézus. Oldalt C–M

1624 NM R 262–263, RN 263A

1625 NM R 286–287

Mj.: A címer felett o vagy ✚

434. Ötdenáros garas

M–C / ✠

E) · GABR · D · G · S · R · IMP · – 5 TRANS ·
PRINC · Kétrészű, kor. magyar címer kartusok között,
szív pajzsban Bethlen-címer. Oldalt M–C. Lent a körirat-
ban ✠ pajzsban.

H) · PAR · R · HVNG · DNS · SIC · OP · RAT · DVX
16 · 27 · ✠ Kor. Madonna félholdon glóriával sugárkör-
ben, jobb karján Jézus.

1627 NM R 418–421, RN 419A–420A

435. Ötdenáros garas

C–C // ✠

E) Ugyanolyan, mint a 434. sz., de oldalt C

H) Ugyanolyan, mint a 434. sz.

1625 NM R 298–299, RN 298A–298C

1626 NM R 329–338, RN 329A–338C

1627 NM R –

436. Háromdenáros garascsegely

(négyzet alakú)

J. n.

E) Ugyanolyan éremkép, mint a 438. sz.

H) Ugyanolyan éremkép, mint a 438. sz.

1617 NM (1,89 g) R 16, RN 16A

Mj.: Valószínűleg kolozsvári veret.

437. Háromdenáros garascsegely

(rombusz alakú)

BZ

E) Korona alatt öt sorban 16–23 / GABRIEL · / D · G · S ·
R · I · ET / TRA · PRI · / BZ ·

H) GROSS · DVC · OPPAL · ET · RATIBÖR ✠ A szilé-
ziai sas

1623 NM (3,79 g) R 249

438. Háromdenáros garas

J. n.

E) Korona alatt négy sorban 16–17 / GAB · BETHLE /
ND · G · PRIN · / TRAN ·

H) GROSSVS · REGNI TRANSIL ✠ Erdély címere
kerekaljú, egyenes oldalú pajzsban.

1617 NM R 17–21, RN 16B

Mj.: Valószínűleg kolozsvári veret.

439. Háromdenáros garas

J. n.

E) Korona alatt négy sorban 16–19 / GABRIEL / D · G · PRIN / TRAN

H) GROSSVS · REGNI · TRANSYLVANIAE : * Kartusok között ovális pajzsban kétrés�ű erdélyi címer.

1619 R 33, RN 36A

Mj.: Gyulafehérvári veret

439a Változat

J. n.

E) Korona alatt öt sorban 16–19 / GABRIEL · / D : G · PRIN · / TRAN · / ♦ ·

H) Mint a 439. sz.

1619 NM R 34–37

Mj.: Gyulafehérvári veret

440. Háromdenáros garas

J. n.

E) GAB D G S R I ET · TR · PR · PR · HV · D · SI · CO · OP · RA · D · * Kartusok között ovális pajzsban kétrés�ű erdélyi címer.

H) Korona alatt négy sorban 16–25 / GROSSVS · RE / GNI TRAN · * SYL *

1625 NM R 300–301

Mj.: Nagybányai veret

441. Háromdenáros garas

A–I

E) Korona alatt öt sorban 16–19 / GABRIEL · / D · G · PRIN · / TRAN · * AI *

H) GROSSVS · REGNI · TRANSYLVANIAE : * Kartusok között ovális pajzsban kétrés�ű erdélyi címer.

1619 NM R 32

1620 NM R 53

442. Háromdenáros garas

N–B

E) GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · P · R · HV · D · SI · CO · OP · RA · D · * Kartusok között ovális pajzsban a kétrés�ű erdélyi címer. Oldalt N–B

H) Korona mellett és alatt hat sorban · · · * * / 16–25 / GROSSVS · RE / GNI · TRAN · / * SYL *

1625 NM R 302–307

Mj.: A korona mellett * – *, * – *, + – +

443. Háromdenáros garas

N–B

E) Mint a 442. sz., de nincs verdejegy

H) Korona mellett és alatt hat sorban * – * / N–B / 16–25 / GROSSVS · RE / GNI · TRAN · / * SYL *

1625 NM R 308–309A, RN 306A–309A

Mj.: A korona mellett * – *, * – *

444. Háromdenáros garas

N–B / N–B

E) Mint a 442. sz. Oldalt lent N–B

H) Mint a 443. sz.

1625 NM R 310–311, RN 310A

Mj.: Hibrid veret

445. Háromdenáros garas

* / C–C

E) GAB · D · G · S · R · I · ET · TR · PR · P · R · HV · D · SI · CO · OP · RA · D · * Kartusok között ovális pajzsban erdélyi címer. Oldalt lent C–C

H) Korona alatt és mellett öt sorban * – * / 16–25 / GROSSVS · RE / GNI TRAN · / · SYL ·

1625 NM R 312–313, RN 312A–C

1626 NM R 367–370, RN 368A

446. Háromdenáros garas

♠ / M–C

E) Ugyanolyan, mint a 445. sz., de e körirat vége ... · OP · R · ♠ és oldalt lent M–C

H) Mint a 445. sz. 1627 évszámmal.

1627 NM R 437–440, RN 439A

447. Vastagveretű denár

K–B

Ugyanolyan, mint a 455. sz. denár.

1622 NM (4,94 g) R –

448. Denár

J. n.

E) GAB · BETLEN · D · G · PRIN · TRAN · Pajzsban hét bástya, szív pajzsban szebeni címer.

H) · PATRONA · VNGA · 1614 · Kor. Madonna jobb karján Jézus

1614 NM R 8

Mj.: Szebeni veret

449. Denár

J. n.

E) GAB · BETH · D · G · PRIN · TRAN Középen a szebeni címer.

H) · PATRONA · VNGA · 1614 · Kor. Madonna jobb karján Jézus.

1614 NM RN 8A

Mj.: Szebeni veret

450. Denár

A–I

E) GABRIEL · D · G · PRIN · TRANSIL ♣ Kartusok között ovális pajzsban az erdélyi címer.

H) PATRONA · HVNGARIAE · 1620 Kor. Madonna bal karján Jézus. Oldalt lent A–I

1620 NM R –

451. Denár

A–I

E) GAB · D · G · EL · H · DA · CR · SC · R · Kétrészű magyar címer, oldalt A–I

H) TR · PR · ET · SI · CO · 1621 Kor. Madonna glóriával, jobb karján Jézus.

1621 NM R 152–153

452. Denár

B–Z

E) GAB · D · G · SA · RO · IM · TRA · PR · PA · ♣ Kétrészű magyar címer, oldalt B–Z

H) PATRON · HVN · 1623 Kor. Madonna jobb karján Jézus.

1622 NM R –

1623 NM R 252–254

Mj.: A címer felett ... vagy semmi.

453. Változat

Z–B

Ugyanolyan, mint a 452. sz. denár, de az előlapon a verdejegy fordítva van elhelyezve.

1623 NM R 255

453a Változat

N–B

Ugyanolyan, mint a 452. sz. denár, de a címer mellett N–B

1623 R 256

454. Denár

K–B

E) GA · D · G · HV · ET · TRANS : PR · Kétrészű magyar címer. Oldalt K–B

H) · AC · SICV · COM · 1620 · Kor. Madonna félholdon, glóriával és jogarral, jobb karján Jézus.

1620 NM R 60

455. Denár

K–B

E) GAB · D · G · EL · HV · DA · CR · SC · R · Kétrészű magyar címer. Oldalt K–B

H) TR · PR · ET · SI · CO · 1620 · Kor. Madonna félholdon glóriával és jogarral, jobb karján Jézus.

1620 NM R 54–59, RN 55A

1621 NM R 139–150, RN 139A–150A

1622 NM R 194–195, RN 195A

455a Denárvaltozat

K-

Ugyanolyan, mint a 455. sz. denár, de az előlapon a vj. hibásan csak K-

1620 NM R-

455b Változat

A 455. sz. körmőci veretű denár igen rezes, bizonyára egykorú hamis veretű példányai. Előfordul különböző szokatlan verdejegyekkel, mint K-A, K-B, K- d , d -K, S-H, d -B, X-A, C-C, valamint verdejegy nélkül is.

1621 RN 153A-153E

456. Denár

N-B

E) GABRIEL · D · G · E · HVN · CRO · DAL · SCLA · REX ♣ Kétrészű magyar címer, szív. Bethlen-címer.

A címer felett ··· Oldalt N-B

H) PATRONA · HVNGARIAE · 1620 Kor. Madonna félholdon, jogarral, bal karján Jézus.

 N-B 1620 NM R -**457. Denár**

N-B

E) GAB · D · G · EL · HVN · CR · DA · SCL · REX ♣ Kétrészű magyar címer, felette ··· Oldalt N-B

H) TRA · PRIN · ET · SI · CO · 1621 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

 N-B 1621 RN 151A-152A**458. Denár**

N-B

E) GAB · D · G · HVN · DA · CRO · SCL · REX ♣ Kétrészű magyar címer, felette ··· Oldalt N-B

H) TRA · PRIN · ET · SI · CO · 1621 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

 N-B 1621 NM R 151**459. Denár**

N-B

E) GAB · D · G · SA · R · IM · TR · PR · P ♣ Kétrészű magyar címer, oldalt N-B

H) PATRON · HVN · 1623 Kor. Madonna jobb karján Jézus.

N-B 1623 NM R -

N-B 1625 NM R -

460. Denár

N-B

E) GAB D G S R I E TRAN PRIN · Kétrészű magyar címer, felette · Oldalt N-B

H) PAR HV D S C O P · R · D · 1625 Madonna félholdon glóriával, jogarral, jobb karján Jézus.

N-B 1624 R 281, RN 281A

N-B 1625 NM R -

461. Denár

N-B

E) · GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PR · Kor. kétrészű magyar címer. Oldalt N-B

H) · PAR HV · D · S · C · O P · R · D 1626 · Kor. Madonna félholdon sugarak között jogarral, jobb karján Jézus.

N-B 1625 NM R 314, RN 314A-C

 N-B 1625 NM R 315-317, RN 317A N-B 1626 NM R 371, 375-376, RN 371A-F, 375A-376A N-B 1626 rézveret RN 377 N-B 1627 R 441**462. Denár**

N-B

E) GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PR · Kétrészű magyar címer, felette 1629, oldalt N-B

H) PATRONA · HVNGARI · Kor. Madonna félholdon glóriával és jogarral, bal karján Jézus.

N-B 1629 NM R 519-520

463. Denár

♠ // C-M

E) GABR · D · G · S · R · -IM · TRAN · PRI * Kétrészű magyar címer, felette o Lent a köriratban ♠

H) PATRONA · HVNGAR · 1623 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus. Oldalt C-M

1623 NM R 257

464. Denár

C-C

E) · GAB · D · G · S · R · I · ET · TRAN · PR · Kor. kétrészű magyar címer. Oldalt C-C

H) · PAR · HV · D · S · C · OP · RA · DV · 16–26– · Kor.
Madonna félholdon sugárkörben jogarral, jobb karján Jézus.

1626 NM R 372–374, RN 372A–374A

1627 NM R –

465. Denár

M–C

Ugyanolyan, mint a 464. sz. denár, de az előlapon oldalt a címer mellett M–C

1626 NM R –

1627 NM R –

466. Obulus

K–B

E) Kétrészű magyar címer, felette 1622 Oldalt K–B / · – ·

H) Kor. Madonna félholdon glóriával, jogarral, bal karján Jézus.

1621 NM R 154

1622 NM R 196

Mj. : Az 1621 évszámmal vert obulus lehet Bethlen verete, az 1622 évszámmal vert érem pedig valószínűleg II. Ferdinánd magyar pénze (MKU 1208.)

467. Obulus

N–B

E) Egyenes oldalú kétrészű magyar címer, felette 1621 Oldalt N–B

H) Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus.

N–B 1621 NM R 155–155A, RN 155A

Brandenburgi Katalin (1629–1630)

*1604. máj. 28. – †1649. Georg Wilhelm brandenburgi választófejedelem lánya, Bethlen Gábor második felesége, akivel 1626. márc. 1-jén kelt egybe. Ez év máj. 24-én a gyulafehérvári országgyűlés utódlási joggal ruházta fel, de férje halála után csak pár hétig ült a fejedelmi trónon. 1631-ben Magyarországra költözött, és 1639-ben Ferenc Albert szász herceg neje lett.

468. Aranyforint

C–V

E) CATH · D · G · N · M · B · S · R · I · ET · TRAN · PRINC ♀ Mellkép szemben csipkés gallér, nyaklánc.

H) PAR · R · H · D · SIC · CO · A · B · I · C · M · D · 1630
Kartusok között ovális pajzson kor. hatrésű erdélyi-brandenburgi címer, szív pajzsban a Bethlen-címer. Lent oldalt C–V

1630 NM R 2

469. Aranyforint

J. n.

E) Ugyanolyan, mint a 468. sz., de a ruházat kevésbé díszes.

H) · – PAR · R · H · D · SIC · CO · I · B · I · C · M · D · 1630
Kor. Madonna glóriával és jogarral, sugárkörben, bal karján Jézus. Alatta kartusok között ovális pajzsban a brandenburgi sas.

1630 NM R 1

470. Aranyforint

C–V

E) Ugyanolyan, mint a 469. sz.

H) Ugyanolyan, mint a 468. sz.

1630 NM R 3–4.

Mj. : Hibrid párosítás

471. Ezüstveret

J. n.

Ugyanolyan, mint a 469. sz. aranyforint, de ezüst vastagveret.

1630 Wien, R 5 (9 g)

Bethlen István (1630)

*1580-as évek – †1648. jan. 10. Bethlen Gábor fejedelem öccse. Bátyja halála után annak özvegye, Brandenburgi Katalin mellett Erdély kormányzója. 1630. szept. 28-án fejedelemmé választották, de még ez év dec. 1-jén lemondott a fejedelmi trónról.

472. Aranyforint

C-V

E) STEPHA · BET · D : G : - PRIN · TRA Mellkép j., vért, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1630
Sárkánykörben pajzsban a Bethlen-címer. Oldalt C-V
1630 NM R 1

I. Rákóczi György (1630–1648)

*1593. jún. 8.–†1648. okt. 11. Rákóczi Zsigmond fejedelem fia. 1630. nov. 26-án a segesvári országgyűlés fejedelemmé választotta. Szövetségben a svédekkel és a franciákkal bekapcsolódott a harmincéves háborúba, és 1644-ben hadat viselt III. Ferdinánd császár ellen. A linzi békében 1643. szept. 16-án a hét tiszai vármegyét (Partium) kapta meg.

473. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) GEORGIUS · RAKOCCI · D : G · PR · TR · PAR · RE · NUN · DO · ET · SIC · COM * Mellkép j., vért, jogar.

H) SOLI * DEO * GLORIA * ANNO DOM · 1631 *
Kartusok között négyszögű táblán hat sorban
NON / EST CVRREN / TIS NEQVE / VOLANTIS / SED MISERE / NTIS DEI
1631 NM R 2

474. Tízszeres aranyforint

C-V

E) GEORG · RAKOC · II · D : G · PR · TR · PAR · RE · HVN · DO · ET · SIC · COM · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) SOLI * DEO * GLORIA * ANNO * DOM · 1631 *
Kartusokkal övezett négyszögű táblán hat sorban
NON / EST CVRREN / TIS NEQVE / VOLANTIS / SED MISERE / NTIS DEI Oldalt C-V
1631 NM R 3

475. Tízszeres aranyforint

C-V

E) Ugyanolyan, mint a 474. sz.

H) SOLI * DEO * GLORIA * ANNO * DOM · 1636 *
Sűrűbb kartusok között négyszögű táblán hat sorban *
NON · / EST · CVRREN / TIS · NEQVE · / VOLANTIS / SED · MISERE / NTIS · DEI * Oldalt C-V
1636 NM R 14

476. Tízszeres aranyforint

C-V

E) Ugyanolyan, mint a 474. sz.

H) SOLI :: DEO :: GLORIA :: ANNO :: DO : 1637 ::
Kartusok között négyszögű táblán öt sorban
NON · EST · CVRRENTIS / NEQVE VOL / ENT : SED MIS / ERENTIS DEI Oldalt C-V
1637 NM R 19

477. Tízszeres aranyforint

C-V

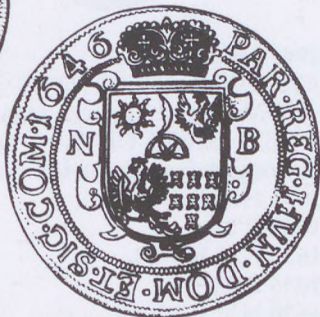
E) Ugyanolyan, mint a 474. sz.

H) SOLI ✱ DEO ✱ GLORIA ✱ ANNO ✱ DOMINI
· 1639 ✱ Kartusok között négyzögű táblán hat sorban
NON · EST · / CVRRENT / IS · NEQVE · / VOLENTIS
· / SED : MISER / ENTIS : DEI · Oldalt C-V
1639 NM R 28

478. Tízszeres aranyforint

N-B

E) GEORGIVS · RAKO · - D : G · PRIN ·
TRANS^{YL} ✱ Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) · PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SIC · COM ·
1645 · Korona alatt kartusban négyrésztű erdélyi – Rákó-
czi-címer, szív pajzsban Rákóczi-félkerék. Oldalt · N-B ·
· N-B · 1645 R 33
Mj.: Valószínűleg az 506. sz. tallérral azonos típus.

479. Tízszeres aranyforint

N-B

E) GEORG · RAKOCI · - D : G · P · TRA · Mellkép j.,
vért, jogar, kalpag forgóval.
H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1646
Kor. erdélyi-Rákóczi-címer szárnyas kartusok között. Ol-
dalt N-B
N-B 1646 R 44

480. Tízszeres aranyforint

N-B

E) GEORG · RAKO · - D : G · PRI · TRA · Mellkép j.,
vért, jogar, kalpag forgóval.
H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COMES ·
1647 · Kor. erdélyi-Rákóczi-címer íves kartusok között.
Oldalt N-B
N-B 1647 NM R 56

481. Tízszeres aranyforint

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRA
kőirat körbefut. Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES ·
1648 · Koronázott címerpajzs, mint előbb, de hatszárnyú
kartussal. Oldalt N-B
N-B 1648 R 65
Mj.: Valószínűleg az 507. sz. tallér típusa.

482. Hatszoros aranyforint

N-B

E) · GEORG : RAKO · D : G · P · TRA · Mellkép j., vért,
jogar, kalpag forgóval.
H) · PAR · REG · HVNGA · DOM · ET · SIC · CO · 1647 ·
Kor. címer, mint előbb, íves kartusok között. Oldalt N-B
N-B 1647 R 57 (21 g), 57A

483. Ötszörös aranyforint

C-V

Ugyanolyan, mint a 474. sz. tízszeres aranyforint.
1631 NM R 4 (16,8 g)

484. Ötszörös aranyforint

C-V

Ugyanolyan, mint a 476. sz. tízszeres aranyforint.
1637 NM (17,19 g) R 20

485. Ötszörös aranyforint

C–V

Ugyanolyan, mint a 477. sz. tízszeres aranyforint.

1639 NM (16,95 g) R 28A

486. Kétszeres aranyforint

H

E) · GEOR · RAKO · D · G · PR · TR · PAR · RE ·

HVN · DOM : Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · ET SICVLORVM · – · COMES · 1632 · ☼ · Középen sas / AQV – ILA / hét bástya / · ☼ · Lent a köriratban H

1632 NM (6,86 g) R 7A

487. Aranyforint

A–I

E) GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRA :: Mellkép j., vért, jogar, kalpag.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · 1646 ☼ · Középen sas / AQV – ILA / hét bástya / · + · Oldalt a sas mellett A–I

1646 NM R 45–47

488. Aranyforint

A I

E) GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRA Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · 1646 ☼ · Középen sas / AQV – ILA / hét bástya / · A · I ·

1646 NM RN 47A

489. Aranyforint

H

E) G A Θ · R A K Θ · D : G P R · T R · P A R · R A · n V n · D Θ * Mellkép j., vért, jogar.

H) a T · S I a U I · Θ R U M · C Θ · – · m a S ·

M D α X X X I · Középen sas / AQV – ILA / hét bástya. Lent a köriratban H

1631 NM R 5

490. Aranyforint

H

E) † GEOR · RAKO · D · G · PR · TR · PAR · RE · HVNG · DOM Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) ET · SICVLORVM · – · COMES · 1631 · ☼ · Az éremkép ugyanolyan, mint 489. sz.

1631 NM R 6–7

1632 R 8

1633 NM R 9–11

1635 R 13

1636 NM R 15–16

1637 NM R 20A

491. Aranyforint

C · V

E) GEORG · RAKOCI · D · G · PR · TR · PA · RE · HV · DO · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) ET · SICVLORVM · COMES · 1 · 639 · ☼ · Középen sas / AQV · ILA · / hét bástya / · C · V ·

1639 NM R 29

492. Aranyforint

N–B

E) GEORGIVS · RAKO – · D · G · PRI · TRA * Mellkép j., vért.

H) PAR : REG : HVN · DO – ET · SI : CO : 1645 Kor. Madonna félholdon jogarral, bal karján Jézus. Oldalt N–B

Lent a köriratban kor. kétrésű magyar címer.

N–B 1645 NM R 34

N–B 1645 RN 33A

493. Aranyforint

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D · G · PRI · TR Mellkép j., vért, köpeny, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · – DO · ET · SI · CO · 1646 Éremkép, mint 492. sz. Oldalt **N-B**

N-B 1646 NM R 48

494. Aranyforint

N-B

E) GEOR · RA · – D · G · P · TRA Mellkép j., vért, köpeny, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HV · DO – ET · SI : COM · 1647 · Éremkép, mint 492. sz., de Jézus a Madonna jobb karján. Oldalt **N-B**

N-B 1647 RN 57B

495. Aranyforint

N-B

E) GEOR · RA · D · – G · P · TR · Elterő típusú mellkép csak bajusszal j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · – DO · ET · SI · CO · 1648 Éremkép, mint 492. sz., de Jézus a Madonna jobb karján. Oldalt **N-B**

N-B 1648 Nagyszeben R 69

496. Aranyforint

N-B

E) · GEORGIVS · RAKOCI · D · G · PR · TRA · Mellkép j., de fedetlen fővel, vért, jogar.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1648 · Éremkép, mint 492. sz., de Jézus a Madonna jobb karján. Oldalt **N-B**

N-B 1648 NM R 67

496a Változat

N-B

E) · GEORG · RAKOCI · D · G · PRI · TRA · Egyébként ugyanolyan, mint a 496. sz.

N-B 1648 NM R 66

496b Változat

N-B

E) GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRANS · Egyébként hasonló a 496. sz. éremhez.

N-B 1648 NM R 68

497. Negyed aranyforint

N-B

E) · GEOR · RAKO · D · G · PRI · TRAN · Kor. kétrészü magyar címer. Oldalt **N-B**

H) · PATRONA · HVNGARI · 1647 Kor. Madonna félholdon sugarak között jogarral, bal karján Jézus.

N-B 1642 R 30

N-B 1647 NM (0,85 g) R 58

498. Ezüstlap (két tallér bélyegével)

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D · G · PRINCEPS · TRANS · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COM · 1645 · Szárnyas kartusok között az erdélyi-Rákóczi-címer. Oldalt **N-B**

N-B 1645 R 34A (91 × 43 mm 56,7 g)

Mj. : R szerint a 478. sz. tízszeres aranyforinthez hasonló éremképekkel.

499. Ezüstlap (két tallér bélyegével)

N-B

E) Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér éremképe.*H)* · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM ·
1646 · Íves kartusok között az erdélyi-Rákóczi-címer.
Lent N-B**N-B 1646** Kolozsvár (92 × 43 mm 52,2 g) R 48A**500. Másfélszeres tallércsegely** (négyyszögű)

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRA
Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.*H)* PAR · REG · HVNGA : DOM · ET · SIC · COM ·
1648 Szárnyas kartusok között az erdélyi-Rákóczi-címer.
Oldalt középén N-B**N-B 1648** NM (42,59 g) R 70

501. Tallércsegely (négyyszögű)

N-B

E) Ugyanolyan, mint a 505. sz. tallér.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COM · 1645
Kor, erdélyi-Rákóczi-címer szárnyas kartusok között. Oldalt középen N-B

N-B 1645 NM (28,20 g) R 35

N-B 1646 R 49A

N-B 1646 NM (galvanó)

502. Tallércsegely (négyyszögű)

N-B

E) Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1646 ·
Kor. erdélyi-Rákóczi-címer íves kartusok között. Oldalt lent N-B

N-B 1646 NM (29,08 g) R 48B-149

503. Kétszeres tallér

N-B

Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér. A hátlapon lent N-B

N-B 1647 Nagyszeben R 59

504. Tallér

N-B

E) · GEOR · RAKO — D : G · PR · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1636 ·
Kor. erdélyi címer, szív pajzsként a Rákóczi-címer. Oldalt N-B

N-B 1636 NM R -

Mj.: Ez valójában II. Rákóczi György egyik tallérja, amelynek a hátlap körirata végén az 1636-os évszám 1656-ból van átalakítva.

505. Tallér

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRANS · Mellkép j., vért, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SIC · COM · 1645 ·
Kor. erdélyi-Rákóczi-címer közepén a félkerék íves kartusok között. Oldalt a kartusban N-B

N-B 1645 NM R 38

N-B 1646 R 50-51

506. Tallér

N-B

E) GEORGIVS · RAKO · – D : G · PRIN · TRANSIL
* (a körirat megszakad) Mellkép j., mint előbb.

H) Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér, de négyelt pajzs, közepén a félkerék. Lent oldalt N-B

N-B 1645 NM R 40

Mj.: A változatok a fejedelem nevének különböző formáit jelentik.

506a Változat

N-B

E) GEORG · RAKOCI – · D : G · P · TRA · Mellkép j., mint előbb.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1647 · Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér, de lent a címer mellett ·N-B·

·N-B· 1647 NM R 60

506b Változat

N-B

E) GEORG · RAKO – D : G · PRI · TRA · Mellkép j., mint előbb.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI : COMES 1647 · Ugyanolyan, mint az 505. sz. tallér. Oldalt kartusban N-B

N-B 1647 NM R 63

·N-B· 1647 NM R 61

507. Tallér

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRANS · Mellkép j., mint előbb.

H) · PAR · REG · HVNG · DOM · ET · SIC · COM · 1645 · Címer, mint előbb, de félig megosztva, szárnyas kartusok között. Oldalt közepén ·N-B·

N-B 1645 NM R 37, 39–39A

·N-B· 1645 R 36

N-B 1646 NM R 52–53

N-B 1646 NM R –

N-B 1648 NM R 76–77, RN 76A

Mj.: A hátlapi korona rajzában eltérések fordulnak elő.

508. Tallér

N-B

E) GEORG · RAKO – · D : G · PRI · TRA · (a körirat megszakad) Mellkép j., mint előbb.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1646 A címer, mint 507. sz., de osztóvonal nélkül. Oldalt közepén N-B

N-B 1646 NM R 54

N-B 1647 NM R 62

N-B 1648 NM R 71

·N-B· 1648 NM R 72

508a Változat

N-B

E) GEORG · RAKOCI – D · G · P · TRA · Mellkép j., mint előbb.

H) Ugyanolyan, mint az 508. sz. tallér. Oldalt közepén N-B

N-B 1646 NM R 55

N-B 1648 NM R 74–75

·N-·B 1648 NM R 73

509. Fél tallér

N-B

E) · GEORG · RAKO – D · G · P · TRA · Mellkép j., mint előbb.

H) · PAR · REG · HVNGA · DOM · ET · SIC · CO · 1647 · Íves kartusok között az erdélyi-Rákóczi-címer. Középen oldalt N-B

·N-·B 1647 NM R 64

510. Ezüstlap (három negyedtallér bélyegével) N-B

E) A három éremkép, mint az 513. sz. negyedtallér.

H) A három éremkép, mint az 513. sz. negyedtallér. Középen oldalt N-B

·N-·B 1645 NM (97 × 32 mm 27,77 g) R 41

511. Negyedtallér

J. n.

E) GEOR · RAK · D · G · PRIN · TRAN · Mellkép j., mint előbb.

H) PAR · REG · H · D · ET · S · C · 1 · 6 · 37 ·

Kor. négyrészű erdélyi címer, szív pajzsban a Rákóczi-címer.

1637 NM (6,84 g) R 21

512. Negyedtallér

J. n.

E) GEOR · RAK · D · G · PRIN · TRAN · Mellkép j., vért, kalpag forgóval. Oldalt 1–6

H) PAR · R · HVNG · DO · ET · SIC · CO · Körvonalban az erdélyi címer, közepén oválisban a Rákóczi-címer, felette · 3 · 7 ·

1637 Schmidt-gyűjtemény (6,50 g) R 22

513. Negyedtallér

N-B

E) GEORG : RAKO - D · G : P · TRA · Mellkép j., kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1645 · Szárnyas kartusok között az erdélyi-Rákóczi-címer, közepén félkerék. Oldalt közepén N-B

N-B 1645 R 41A Cahn 77 1107 sz.

514. Negyedtallér

N-B

E) GEORGIVS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRANSYL · (körirat körbefut) Mellkép j., mint előbb.

H) Mint az 513. sz. Oldalt közepén N-B

N-B 1645 Nagyszeben R 43

514a Változat

N-B

E) GEORG · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRA · Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint az 513. sz. Középen oldalt N-B

N-B 1645 NM (7,16 g) R 42

515. Hatgarasos

J. n.

E) G · RAKO · D : G · P · R · T · P · R · H · D · ET · S · CO · Mellkép j., vért, kalpag forgóval.

H) GROS · ARGE · SEX · REG · T · 16 · 37 · Korona alatt VI, ez alatt három pajzsban az erdélyi címer, közepén a Rákóczi-sas.

1637 NM (3,52 g) RN 23A

516. Hatgarasos

J. n.

E) GEO : RAKO : D : G - PRIN · TRAN · Mellkép j., mint előbb.

H) PAR · REG : HV : DOM : ET · SIC · CO · 1637 Éremkép, mint az 516. sz., de eltérő a pajzs formája, a közepén nincs ott a sas.

1637 R 23

517. Háromgarasos (dutka)

J. n.

E) G · RAK · D · G · P · T · P · R · H · D · S · C · Fejj., kalpag forgóval.

H) · III · alatt pajzsban a Rákóczi-sas, mellette a sas és hét bástya Erdély címeréből. Öt sorban alatta 1 - 6 - 3 - 7 / GROS · ARG / TRIP · REG · / TRANS · / * * *

1637 R 24

Mj. : Resch leírása szerint.

518. Poltúra

J. n.

E) · G · RA : D G · - P · T · P · R · H · D Korona alatt a négyrésztű erdélyi címer, szív pajzsban a Rákóczi-címer. Lent a köriratban pajzsban 3

H) · MONE NO : RE · TRANS · Keresztes országalma közepén 24, oldalt fent 3-7

1637 NM R -

519. Poltúra

CV

E) GEOR : R : D · - G · P · T · P · R · H · D Címer, mint 518. sz. Lent a köriratban (3)

H) MONENO - REG TRANS · Országalma, mint előbb. Mellette 3-7 Lent a köriratban (CV)

1636 NM R 17-18

1637 NM R 25

519a Változat

CV

Ugyanolyan, mint az 519. sz., de a hátlapon az országalma mellett 1 – 6 látható 3 – 6 helyett tévesen.

1636 NM R –

520. Poltúra

☺

E) G · RA · D G – PR · TRAN A címer ugyanolyan, mint 518. sz. Lent a köriratban 3 pajzsban.

H) · MONE · NO – RE · TRAN · Országalma, mint 518. sz.

Mellette 3 – 8 Lent a köriratban ☺

1637 NM R 26

1638 NM R 27C, 27E

Mj.: Az előlapi címerben a félholdban néha pont helyett rozetta látható.

521. Poltúra

⤴

E) · G · RA · D G – P T · PR · H D A címer, mint 518. sz. Lent a köriratban 3 pajzsban.

H) MONE NO – RE · TRANS Országalma, mint 518. sz. Oldalt fent 3 – 7 Lent a köriratban ⤴

1637 NM R –

1638 NM R 27 – 27B, 27D, RN 27F

II. Rákóczi György (1648–1660)

* 1621. jan. 30. – † 1660. jún. 7. I. Rákóczi György erdélyi fejedelem fia. Még apja életében, 1642. febr. 3-án fejedelemmé választották, de csak 1648. okt. 11-én lépett a trónra. 1653-ban hűbéri fennhatósága alá vonta Havasalföldet és Moldvát. A lengyel trón elnyerése érdekében sikertelen hadjáratot vezetett 1657-ben. Ezért a török Porta szembefordult vele, és az erdélyi rendek nov. 3-án letették a fejedelmi trónról. 1658 januárjában újra elfoglalta a fejedelmi széket, de a török hadak 1660. máj. 22-én szétverték a seregét, és ő maga is belehalt a csatában kapott sérüléseibe.

522. Tizenháromszoros aranyforint csegely

A · I

Az éremképek ugyanolyanok, mint az 524. sz. tízszeres aranyforint, de négyoldalú csegely alakban.

1657 Wien R 112 (45,5 g)

523. Tizenkétzeres aranyforint csegely

A · I

Az éremképek ugyanolyanok, mint az 524. sz. tízszeres aranyforint, de négyoldalú csegely alakban.

1657 Nagyszeben R 113 (42 g)

524. Tízszeres aranyforint csegely

A · I

(hatszögű)

E) GEORGIVS + RAKOCI + D + G + PRINCEPS + TRA + Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PART + REG + HVN + DO + ET + SIC + CO + 1657 + Kor. ovális pajzsban kartusok között a négyrésztű erdélyi címer, ovális szív-pajzsban a Rákóczi-címer. Lent a címer alatt A. I.

1657 NM (34,9 g) R 114

524a Változat (négyyszögű)

A · I

Ugyanolyan, mint az előző 524. sz., de négyyszög alakú csegely.

1657 RN 113A

525. Tízszeres aranyforint csegely

C · V

(nyolcszögű)

E) GEOR : RAK o · D : G : PR · TR · Eltérő mellkép j.

H) PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1660
Cimer, mint 524. sz. Oldalt C–V
1660 NM (34,24 g) R –

525a Változat (hatszögű) C–V
Ugyanolyan, mint az 525. sz., de hatszögű csegely.
1660 R 151

525b Változat (hatszögű) C–V
Ugyanolyan, mint az 525. sz., de hatszögű csegely lekerekített sarkokkal.
1660 RN 151A

526. Tízszeres aranyforint A–I
Ugyanolyan, mint az 556. sz. tallér
1657 NM R 115
Mj.: Ezüstverete külön leírva 556. sz. alatt

527. Tízszeres aranyforint C–V
Ugyanolyan, mint az 557. sz. tallér.
1660 R 152 Hess 1977 1161. sz.

528. Tízszeres aranyforint N–B
E) · GEORG : RAKO – : D · G : PRIN : TRA ·
Mellkép j.
H) Mint az 559. sz. tallér (címer szárnyas kartusok között, középen a félkerék).
N–B 1649 R 2, RN 2A

529. Tízszeres aranyforint N–B
Ugyanolyan, mint az 562a sz. tallér
N–B 1650 NM R 18

530. Tízszeres aranyforint N–B
E) GEORGIVS · – RA · D · G · P · T · Mellkép j.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES ·
1651 · A címer íves kartusok között, benne pajzsban a Rá-
kóczi-címer, középen a félkerék. Lent oldalt N – B ·
N – B · 1651 Wien R 44

530a Változat N-B
· GEORGI · S · – RAKO · D · G · P · T · egyébként mint
az 564. sz. tallér
N-B 1656 NM R 95

530b Változat N-B
E) · GEORGI · – RA · D · G · P · T Mellkép j.
H) Ugyanolyan, mint az 564. sz. tallér (a címer íves karta-
sok között). Lent N – B
N-B 1658 R 124

530c Változat N-B
· GEOR · RAKO · D · G · PRI · T · Egyébként mint az
563a sz. tallér.
N-B 1651 Uvaroff VIII. t. 108. R –
N-B 1652 NM R 53–54
N-B 1653 R 65
N-B 1654 Debrecen, R 74, RN 74A
N-B 1655 NM R 84–85 –

530d Változat N-B
· GEOR · RA · – D · G · P · T · egyébként, mint az 564. sz.
tallér
N-B 1659 NM R 138

531. Hétszeres aranyforint N-B
Ugyanolyan, mint az 567. sz. féltallér
N-B 1654 Schmidt-gyűjtemény (24,35 g) R 75

532. Háromszoros aranyforint A-I
Éremképe ugyanolyan, mint az 535. sz. aranyforinté.
1657 RN 116A

533. Kétszeres aranyforint csegely A-I
(hatszögű)
Az éremképek olyanok, mint az 536. sz. aranyforinton.
1657 Debrecen (6,92 g) R –

534. Kétszeres aranyforint A-I
Ugyanolyan, mint az 536. sz. aranyforint.
1657 RN 116B

535. Aranyforint csegely (hatszögű) A–I
Az éremképek olyanok, mint az 536. sz. aranyforinton.
1657 NM (7 g) R 116

536. Aranyforint A–I
E) GEORG · RAKO · D · G · PRI · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · 1657 · ❖ középén sas / AQV-ILA / hét bástya / ❖ Oldalt A–I
1657 NM R 117, RN 117A

537. Aranyforint C–V
Ugyanolyan, mint az 536. sz. aranyforint, de a hátlapon oldalt C–V
1657 NM R 118

538. Aranyforint N–B
E) · GEOR · RA · D · G · P · TR · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) · PAR · REG · HV · – DO · ET · SI · CO · 1649 Kor. Madonna félholdon jogarral, jobb karján Jézus. Lent a köriratban kor. kétrészü magyar címer. Oldalt N–B
N–B 1649 NM R 3
N–B 1650 NM R 20–20A, RN 20B

538a Változat N–B
E) · GEO · RA · – D · G · P · TRA Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN – DO · ET · SI · CO · 1650 Mint az 538. sz.
N–B NM 1650 R 19

538b Változat N–B
E) · GE · RA – D · G · P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) · PAR · RE · HV · DO · – · ET · SI · COM · 1651 Mint az 538. sz.
N–B 1651 NM R 44A
N–B 1653 NM R 66
N–B 1654 NM R 76
N–B 1655 NM R 86–87
N–B 1656 NM R 96–97
N–B 1657 NM R 119
Csak előlap Debrecen RN 157A

538c Változat N–B
E) GE · RA · D · – · G · P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.
H) PAR · RE · HV · DO · – · ET · SI · COM · 1651 · Ugyanolyan, mint az 538. sz., de Jézus kezében az országalmán nincs kereszt. Oldalt N–B
N–B 1651 R 45
N–B 1651 rézveret NM R 45A

539. Aranyveretű denár N–B
(negyed aranyforint súlyban)
E) · GEOR · RAKO · D · G · PRI · TRA · Kor. kétrészü magyar címer. Oldalt N–B
H) · PATRONA · HVNGARI · 1650 Kor. Madonna félholdon glóriával sugárkörben jogarral, bal karján Jézus.
N–B 1650 NM (0,84 g), R 21.
N–B 1653 NM (0,85 g) R 67
Mj. : az 574. sz. denár leverete.

540. Aranyveretű denár N–B
(negyed aranyforint súlyban)
E) GEORGIUS · RAKOCI · DG · PRI · T : Kétrészü magyar címer, oldalt N–B
H) PATRONA · HVNGA · 1653 Madonna sugarak nélkül.
N–B 1653 RN 67B–67C

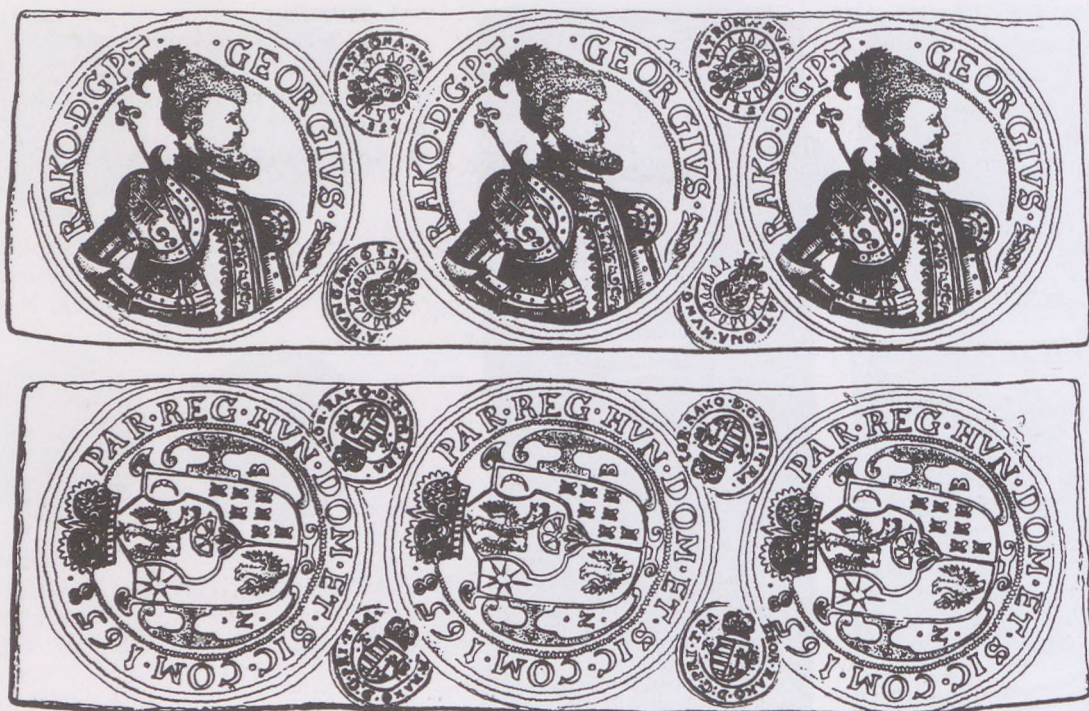
541. Ezüstlap

N-B

(öt tallér és nyolc denár ráverve)

Az ezüstlapra az 564. sz. tallér bélyege ötször, az 574. sz. denár bélyege nyolcszor ráverve. A hátla-
pon N-B

N-B 1658 NM (230 × 43 mm, 144 g) R 125

542. Ezüstlap

N-B

(három tallér és négy denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564. sz. tallér és az 574. sz. denár éremképei.

N-B 1658 Nagyszeben R 126

543. Ezüstlap

N-B

(két tallér és négy denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564b sz. tallér / GEORGI - RA ... / és az 574. sz. denár éremképei.

N-B 1658 RN 126A

544. Ezüstlap

N-B

(két tallér és két denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564. sz. tallér és az 574. sz. denár éremképei.

N-B 1653 Hirsch 1961 177. sz. (57,8 g) R -

545. Ezüstlap

N-B

(két tallér és két denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564. sz. tallér és az 574. sz. denár éremképei.

N- B 1658 Schmidt-gyűjtemény (55,20 g) R -

546. Ezüstlap (két tallér ráverve)

N-B

Az éremképek olyanok, mint az 563a sz. tallér éremképei, de ... P · TRA ·

N- B 1650 Hirsch 1961 174. sz. R 21A (92 × 46 mm, 56,3 g)

547. Ezüstlap (két tallér ráverve)

N-B

E) · GE · OR RAKO · – D : G · PRI · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Mint az 564. sz. tallér

N-B 1652 Hirsch 1961 175. sz. R –

548. Ezüstlap (két tallér ráverve)

N-B

Az éremképek olyanok, mint az 564b sz. tallér éremképei.

N-B 1659 NM (55,33 g) R 139

549. Ezüstlap

N-B

(egy tallér és három denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564b sz. tallér (GEORGI RA : .. és 574. sz. denár éremképei. A három denár a három sarokban.

N-B 1658 RN 127A

550. Ezüstlap

N-B

(egy tallér és egy denár ráverve)

Az éremképek olyanok, mint az 564b sz. tallér és 574b sz. denár éremképei.

N-B 1658 NM (29,58 g) R 127

551. Tallércsegely (hatszögű)

C-V

Ugyanolyan, mint az 525a sz. tízszeres aranyforint csegelyé.

1660 NM (28,30 g) R 153

552. Tallércsegely (négyyszögű)

N-B

E) · GEOR : RAKO – · D : G : P : TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 563. sz. tallér

· N · – · B · **1650 NM** (26,54 g) R 22

553. Tallércsegely (négyyszögű)

N-B

Éremképe ugyanolyan, mint az 564. sz. talléré.

N-B 1657 NM (24,95 g) R 120

554. Tallércsegely (négyyszögű)

N-B

Éremképe ugyanolyan, mint az 564b sz. tallér. Oldalt lent

N-B

N-B 1658 NM (27,69 g) R 128

N-B 1659 RN 140A

554a Változat (négyyszögű)

N-B

Mint az előző 554. sz. tallércsegely, de levágott sarkokkal.

N-B 1658 Magángyűjtemény Hirsch 1961 184. sz. R -

555. Kétszeres tallér

Ugyanolyan, mint az 564c sz. tallér

N-B 1653 Schmidt-gyűjtemény (58,47 g) R –

N-B

555a Változat

Ugyanolyan, mint az 564b sz. tallér

N-B 1659 NM (58,33 g) R 140

N-B

556. Tallér**E) GEORGIUS + RAKOCI + D + G + PRINCEPS****+ TRA +** Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

A.I

H) PART + REG + HVN + DO + ET + SIC + CO + 1657 +

Korona alatt kartusok között ovális pajzsban az erdélyi címer, közepén oválisban a Rákóczi-címer. Lent A.I.

1657 R 121A*Mj.* : Az 556. sz. tallér előfordul súlyosabb (34,5 g) változatban (34,77 g) és mint aranyozott példány is **NM R 121****557. Tallér**

C-V

E) GEOR : RAK o – D : G : PR · TR · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.**H) PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1660**

Korona alatt kartusok között ovális erdélyi címer, benne oválisban a Rákóczi-címer. Oldalt C-V

1660 NM R 154**558. Tallér**

N-B

E) GEORGIUS · RAKOCI · D : G · PRINCEPS · TRAN Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval (I. Rákóczi György arcképével).**H) · PAR · REG · HV · DOM · ET · SIC · COMES · 1649 ·**

Korona alatt szárnyas kartusok között az erdélyi címer, a közepében félkerék. Oldalt N-B

N-B 1649 NM R –

559. Tallér

N-B

E) GEORGIVS · — · RAKO : D : G : P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval (II. Rákóczi György arcképével).

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1649 · Címer, mint 558. sz. Oldalt · N · — · B ·
· N · — · B · 1649 NM R 4–5

559a Változat

N-B

E) GEORGIVS : RA · — · D : G : PRI : TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval

H) Mint az 559. sz. tallér. Oldalt N-B
N-B 1649 NM R 6–7

559b Változat

N-B

E) GEORG · RAKOCI — · D : G · P · TRA · Eltérő mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DO : ET · SIC · COMES · 1648 · Egyébként olyan, mint az 559. sz. Oldalt · N · — · B ·
· N · — · B · 1648 Debrecen R —

559c Változat

N-B

E) · GEORG : RAKO — : D : G : PRI : TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 559. sz. Oldalt · N · — · B ·

N-B 1648 Nagyszeben R 1

N-B 1649 NM R 17

· N · — · B · 1649 NM R 10–16

· N · — · B · 1650 NM R 31, 35, 37–38

559d Változat

N-B

E) GEOR : RAKO — · D : G : P : TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 559. sz. tallér. Oldalt · N · — · B ·
· N · — · B · 1649 NM R 8–9

N-B 1652 MNB R —

560. Tallér

N-B

E) GEORG : RAKO — D : G : P : : TRAN Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1650
Kor. erdélyi-Rákóczi-címer íves kartusok között. Közé-
pen a Rákóczi-félkerék. Oldalt N–B

N–B 1650 NM R 34, 36

N–B 1650 NM R 33

561. Tallér

N–B

E) · GEORG · RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért,
jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES ·
1650 · Kor. erdélyi címer szárnyas kartusok között. A cí-
merben lent a félkerék. Oldalt N · – · B ·

· N · – · B · 1650 NM R 32

561a Változat

N–B

E) · GEOR · RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért,
jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 561. sz. Oldalt N · – · B ·

· N · – · B · 1650 NM R 42

562. Tallér

N–B

E) · GEORGIVS · – RAKO : D : G : P · T · Mellkép j.,
vért, kalpag forgóval.

H) Mint az 561. sz., de a kor. erdélyi-Rákóczi-címer íves
kartusban. A címerben lent a félkerék. Oldalt N–B

N–B 1650 NM R 23

562a Változat

N–B

E) · GEORGIVS · – RA : D : G : P · T · Mellkép j., vért,
jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 562. sz. Oldalt N–B

N–B 1650 NM R 24–26

562b Változat

N–B

E) · GEORG · RAKO – D : G : PRIN : TRA · Mellkép
j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 562. sz. Oldalt N–B

N–B 1650 NM R 39

562c Változat

N–B

E) · GEOR · RAKO – D : G : PRI · T · Mellkép j., vért,
jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 562. sz. Lent N–B

N–B 1650 NM R 40, 43

563. Tallér

N-B

E) · GEORGIVS · – RA : D : G : P : T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1650 · Kor. erdélyi címer szárnyas kartusok között. A címerben pajzsban a Rákóczi-címer. Oldalt N-B

N-B 1650 NM R 28

Ű – 1650 NM R 27

563a Változat

N-B

E) · GEOR : RAKO · – D : G : PRI · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1652 · Ugyanolyan címer, mint 563. sz. Oldalt N-B

N-B 1652 NM R 62–63

Ű – 1652 NM R 64

N-B 1653 R 68, 70

Ű – 1653 NM R 72

Ű – 1653 R 73

564. Tallér

N-B

E) · GEORGIVS · – RAKO · D : G : P : T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COM · 1656 · Kor. erdélyi címer íves kartusok között. A címerben pajzsban a Rákóczi-címer. Oldalt N-B

N-B 1656 NM R 98–100

Ű – 1656 NM R 101–102

B-N 1656 NM R 102A

N-B 1657 NM R 122

Ű – 1657 R 123

N-B 1658 NM R 129

Ű – 1658 NM R 130–132

564a Változat

N-B

E) GEORGIVS · – RA : D : G : P : T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 564. sz., de ...COMES · Oldalt N-B

N-B 1650 NM R 29–30

Ű – 1651 NM R 46–49

564b Változat

N-B

E) · GEORGI · RA · D · G · P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan mint az 564. sz. Oldalt N-B

N-B 1658 NM R 133, 135, RN 133A

Ű- Ę 1658 NM R 134, 136–137

N-B 1659 NM R 142–144

Ű- Ę 1659 NM R 141

564c Változat

N-B

E) · GEOR · RAKO · D · G · PRI · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 564. sz., de ...COMES · Oldalt N-B

N-B 1650 NM R 41

N-B 1651 NM R 50–51

N-B 1652 NM R 55–58

N-B 1652 Dresden (rézveret) R –

Ű- Ę 1652 NM R 59

Ű- Ę 1652 R 60–61

N-B 1653 NM R 69, 71

Ű- Ę 1653 NM R –

N-B 1654 NM R 77–79

Ű- Ę 1654 NM R 80–82

N-B 1655 NM R 88–94

N-B 1656 NM R 104

Ű- Ę 1656 NM R 103, 105–109

564d Változat

N-B

E) · GEOR · RA · D · G · P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 564. sz. Oldalt N-B

N-B 1659 NM R 145–149, RN 146A

N-B 1660 NM R 155–157

565. Félállercsegely (négyzetű)

N-B

E) · GEOR · RAKO · D · G · P · TRA · Mellkép j.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1656 ·

Címer mint 564. sz. íves kartusok között. Oldalt N-B

N-B 1656 NM (10,32 g), R –

566. Félállercsegely (nyolcszögű)

N-B

Éremképe ugyanolyan, mint az 564. sz. tallér

Ű- Ę 1657 NM (21,89 g) R –

567. Fél tallér

N-B

E) GEORG : RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Mint az 563. sz. tallér, de kisebb. A címer szárnyas kartusok között.

N-B 1654 NM (14,41 g) R 83

568. Változat

N-B

E) GEORG : RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Mint az 563. sz. tallér, de kisebb és ...COMES · (a címer íves kartusok között).

N-B 1656 R 110 (14 g)

569. Fél tallér

N-B

Ugyanolyan, mint az 564d sz. tallér, de kisebb (a címer íves kartusok között).

N-B 1659 R 150 (14,1 g), RN 150A

570. Negyed tallércsegely (négy szögű)

N-B

E) GEORG : RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Mint az 572. sz. negyed tallér.

N-B 1656 RN 111A

571. Negyed tallér

N-B

E) GEORG : RAKO – D : G : P · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint az 567. sz. fél tallér, de kisebb és ... COMES ·

N-B 1651 NM (7,20 g) R 52

572. Negyed tallér

N-B

E) GEOR : RAKO – D : G : P · TRA Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · COMES · 1656 · A címer íves kartusok között. Oldalt N-B

N-B 1656 NM (7,68 g) R 111

Mj. : II. Rákóczi György tallérjain a hát lapi címer mezejében a hét bástya elhelyezése eltérő formákat mutat. Mindegyiket egybevetve, a címerek különböző formái, a fejedelem nevének változtatás írásmódja, az N-B verdejegy többféle pontozása és végül a bástyák elhelyezésének sokfélesége következtében a fejedelem tallérszerű veretei igen változatosak.

573. Denár

N-B

E) GEORGIUS · RAKOCI · D · G · PRI · T : Kétrésű magyar címer, oldalt N-B

H) PATRONA · HVNGA · 1653 Kor. Madonna félholdon glóriával, bal karján Jézus.

N-B 1653 NM RN 67D-E

574. Denár

N-B

Ugyanolyan, mint az 539. sz. aranyveretű denár (a hát lapon a Madonna sugárkörben). Az aranyveretű denár az ezüstdenár leverete.

N-B 1655 R 67A

Rhédey Ferenc (1657–1658)

* 1610 körül – † 1667. máj. 13. II. Rákóczi György fejedelem letétele után 1657. nov. 2-án a gyulafehérvári országgyűlés fejedelemmé választotta, de már 1658. jan. 9-én lemondott II. Rákóczi György javára. I. Lipót 1659. jan. 13-án grófi rangra emelte. A nevére nem folyt egykorú pénzverés. A nevével és arcképével ismert aranyforint (R 85. t. 13. sz.) Karl Wilhelm Becker fiktív készítménye 1825 körül (Hill 348. sz.) Ezenkívül más később készült hamisítványok is előfordulnak (NK 7 [1908] 125. p.)

Barcsai Ákos (1658–1661)

* 1610 – † 1661. júl. elején. Az országgyűlés 1658. okt. 11-én fejedelemmé választotta, 1661. jan. 6-án – miután Kemény János megverte a seregét – lemondott a fejedelmi méltóságról. Kemény János később mégis megölette.

575. Tízszeres aranyforintcsegely

C–V

(hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 577. sz. tízszeres aranyforint.

1659 R 1A

576. Tízszeres aranyforintcsegely CIBINIENSIS (nyolcszögű)

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · PA · RE · HV · DO · SI ·

C · ✚ Korona alatt kartusok között az erdélyi címer, szív-pajzsban a Barcsai-címer. Oldalt 1–6 / 6–0

H) SVB · RAKOCIANA · OPPRESSIONE · REGNI · TRANS · ✚ / : ILVANIAE · ET · OBSIDIONE · CIBINIENSI · Középen két arabeszk között három sorban DEVS / PROVI / DEBIT

1660 NM (34,79 g) R 12

577. Tízszeres aranyforint

C–V

E) ACHA : BAR · – D · G · PR · TR · Mellkép j. fődetlen fővel, dolmány, jogar.

H) PA · REG · HVN · DO · ET · SI · CO : 1 · 6 · 59 · Kartusok között kor. ovális pajzsban az erdélyi címer, szív-pajzsban a Barcsai-címer. Oldalt C–V

1659 NM (34,68 g) R 1

1660 NM (35 g) R 6

578. Tízszeres aranyforint

I–R

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · PA · RE · HV · DO · SI · Co : ✚ Címer, mint 576. sz. Oldalt 16–60 Lent a címer alatt · I · R ·

H) SVB · RAKOCIANA · OPPRESSIONE · REGNI · TR · ✚ / -ANSILVANI · ET · OBSIDIONE · CIBINIENSI · Középen öt sorban ✚ / · DEVS · / · PROVI · / · DEBIT · / ✚

1660 NM (34,91 g) R 7

Mj.: Az I–R feloldása, mint az 598. számnál.

579. Tízszeres aranyforint

C–B

Ugyanolyan, mint az 599a sz. tallér

1660 R 8

580. Tízszeres aranyforint

C–B

Ugyanolyan, mint az 599b sz. tallér

1660 Wien R 9

581. Tízszeres aranyforint

C-B

E) × ACHATI × BARTCSA × D · G · P · T · P · R · H · D · S · CO ×

Kor. címer, mint az 599. sz. A címer második mezejében H) Ugyanolyan, mint az 599. sz. tallér

1660 Nagyszeben R 10

582. Tízszeres aranyforint

C-B

Ugyanolyan, mint a 601. sz. tallér

1660 R 11

583. Tízszeres aranyforint

CIBINIENSIS

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely

1660 NM (34,30 g) R 13

584. Kilencszeres aranyforintcsegely CIBINIENSIS

Ugyanolyan, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely (nyolcszögű)

1660 R 14

585. Hétszeres aranyforint

CIBINIENSIS

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely.

1660 NM (24,38 g) R 15

586. Ötszörös aranyforint csegely CIBINIENSIS
(nyolcszögű)

Ugyanolyan, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely.

1660 NM (17,36 g) R 16

587. Ötszörös aranyforint

CIBINIENSIS

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely.

1660 Nagyszeben R 17

588. Kétszeres aranyforint

C-V

E) Mint az 590. sz. aranyforint.

H) Mint az 591. sz. aranyforint.

1659 Wien R 2

589. Kétszeres aranyforint

C–V

Ugyanolyan, mint az 591. sz. aranyforint
1659 R 4

590. Aranyforint

C–V

E) ACHA · BAR · – D · G · P · T R · Mellkép j., dolmány, jogar, kalpag.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SI · CO · 1 · 6 · 5 · 9 · Korona alatt háromrészű erdélyi– Barcsai-címer kartusok között. Oldalt fent C–V

1659 NM R 3

591. Aranyforint

C–V

E) ACHATI · BAR · – D · G · P R I · TRA · Mellkép j., dolmány, jogar, fedetlen fővel.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · COM · 1659 : Némileg eltérő rajzú címer, mint az 590. sz. Középen oldalt C–V

1659 NM R 4A

592. Aranyforint

C–V

E) Mint az 591. sz. aranyforint.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SI · CO · 1 · 6 · 5 · 9 · Címer, mint az 591. sz., de oldalt fent C–V

1659 Debrecen R –

593. Aranyforint

C1 – B1

E) ACATIVS · BARCSAI · D · G · P R · T · P · R · H · D · S · C : ❖

Kor. pajzsban erdélyi címer, szív-pajzsban. Barcsai-címer. Oldalt kartus. A címer felett C1 – B1

H) SVB · RAKOCIANA · OPPRES · REG TRA : ❖ / NS · ET · OBSIDIONE · CIBINIENSI · Középen öt sorban 16 / DEVS / PROVI / DEBIT / 60

1660 NM R 18

594. Tallércsegely (hatszögű)

C–V

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 595. sz. tallér.

1659 NM (28,82 g) R 5

595. Tallér

C–V

E) ACHA : BAR · – D · G · P R · T R · Mellkép j. fedetlen fővel, dolmány, jogar.

H) PA · REG · HVN · DO · ET · SI · CO : 1 · 6 · 59 ·
Kartusok között ovális pajzsban az erdélyi címer, szív-
pajzsban a Barcsai-címer. Oldalt középen C-V

1659 NM R 5A

1660 NM R 19

595a Változat

C-V

Az 595. sz. tallér előlapjának a leverete sima hátlappal.

(1659) R 39, Hess(Montenuovo) 1010

596. Tallér

SCHEBVRGI

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · P · R · H · D ·
ET · SI · CO : * Kartusok között kor. pajzsban az erdélyi
címer, szív-pajzsban a Barcsai-címer.

H) DE · PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE ·
DOMINE * Középen hét sorban ✚ / SERVA / NOS
QVIA / PERIMVS ✚ / SCHEBVRGI /
1 · 6 · 60 · / ✚

1660 NM R 20–22

597. Tallér

SCHEBVRGI

E) · ACHAT · BAR · D · G · PRI · TR · P · R · H · D · ET
· SI : C o.

Eltérő kartusok között hasonló címer, mint 596. sz.

H) Ugyanolyan, mint az 596. sz.

1660 NM R 22A

598. Tallér

I-R

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · PA · RE · HV · DO
: SI Co * Hasonló címer, mint az 596. sz., de oldalt 16–60
I – R

H) * SVB · RAKOCIANA · OPPRESSIONE · REGNI
· TRA / NSILVANIAE · / ET · OBSIDIONE · CIBINI-
ENSÍ · Középen öt sorban o / o / DEVS o / o PROVI o /
o DEBIT o / o

1660 NM R 25

Mj.: Az I-R voltaképpen az éremképeket véső Johann
Ruckinsattel szebeni ötvös jegye.

598a Változat

I-R

E) Ugyanolyan, mint az 598. sz., de ... S₁ : C₀ : *

H) Ugyanolyan, mint az 598. sz., de a körirat elrendezésé-
ben némi eltérés ... · REGNI · TR / ANSILVANIAE ...
található.

1660 NM R 23, RN 23A

Mj.: Az RN 23A előfordul nagyobb és vékonyabb
lapon is.

598b Változat

I-R

E) Mint az 598. sz. tallér

H) Mint az 598a sz. tallér, de középen a háromsoros felirat
rozetták nélkül.

1660 NM R 24

599. Tallér

C-B

E) ACHATI × BARTCSA × D · G · P · T · P · R · H · D · S · CO × Címer, mint az 598. sz. A címer második mezéjében ♡

H) · DE · PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE · Angyalfej alatt kartusban két sorban ♡
SERVA · NOS · / QVIA · PERIMVS ·

Lent Brassó címere, oldalt ♡ – ♡ / 16–60 / C-B

1660 NM R 27B

599a Változat

C-B

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · T · P · R^H · D · S · C · Címer, mint előbb, a második mezőben ♡

H) Ugyanolyan, mint az 599. sz.

1660 NM R 26

599b Változat

C-B

E) Ugyanolyan, mint az 599a sz. (A második mezőben ♡
H) Ugyanolyan, mint az 599. sz., de Brassó város címere mellett nincs két rozetta.

1660 NM R 27–27A

600. Tallér

C-B

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · TR · P · R · H · D · S · C · Címer, mint 598. sz., de eltérő kartusok között. A félhold a második mezőben.

H) DE · PROFVNDIS · CLAMA · MVS · AD · TE · DOMINE * Angyalfej alatt eltérő kartusban három sorban SERVA · NOS / QVIA · PERI · / MVS Alatta Brassó címere mellett 16–60 / C-B

1660 NM R –

601. Tallér

C-B

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · TR · P · R · H · D · S · C · Kartusok között címer, mint 598. sz. A címer második mezejében C a negyedikben a bátyák alatt o
H) DE PROFVNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE · Angyalfej alatt kartus nélkül három sorban SERVA / NOS · QVIA / PERIMVS Alatta Brassó címere, mellette 16–60 / C-B

1660 NM R 32, 33–35

601a Változat

C-B

E) Mint 601. sz., de a címer második mezejében C a negyedikben a bátyák alatt ✚

H) Mint a 601. sz.

1660 NM R 29, RN 29A

601b Változat

C-B

E) Ugyanolyan, mint a 601. sz., de a címer második mezejében C, a negyedikben a bátyák alatt ✚

H) Mint 601. sz. de de :: SERVA ...

1660 NM R 30–31

601c Változat

C-B

E) Mint a 601. sz., de a címer második mezejében C a negyedikben a bátyák alatt semmi.

H) Mint a 601. sz.

1660 NM R 36

601d Változat

C-B

E) Mint a 601. sz.

H) Mint a 601. sz., de Brassó címere mellett C-B ?

1660 NM R 32A

Mj.: A 601–601d változatok felirataiban kisebb pontozási stb. eltérések előfordulhatnak.

602. Tallér

C-B / T

E) ACHATIVS · BARCSAI · D · G · P · TR · P · R · H · D · S · C · Kartusok között a kor. címer, szív-pajzsban a Barcsai-címer. A második mezőben C, a bátyák alatt ✚

H) DE · PROFUNDIS · CLAMAMVS · AD · TE · DOMINE Angyalfej alatt három sorban * SERVA * / NOS QVIA / PERI * MVS Alatta Brassó címere, a fa törzsén T betű. Kétoldalt 16–60 / C–B

1660 NM R 28, RN 28

Mj.: A T betű Thomas Trepches brassói ötvös jele.

603. Félallércsegely

CIBINIENSIS

Ugyanolyan, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely.

1660 R 37

604. Félallér

CIBINIENSIS

Ugyanolyan éremképekkel, mint az 576. sz. tízszeres aranyforint csegely

1660 NM R 38

605. Félallér

C–V

Ugyanolyan, mint az 577. sz. tízszeres aranyforint

1659 R 5B

Kemény János (1661–1662)

* 1607. dec. 14.–† 1662. jún. 23. A rendek 1661. jan. 1-jén választották fejedelemmé, de a Porta nem ismerte el, és június végén hatalmas török sereg tört Erdélyre. Emiatt ő a királyi Magyarország területére menekült, s közben a Porta Apafi Mihályt tette fejedelemmé. Az Apafit támogató török sereggel Nagyszőlős mellett ütközött meg, és ebben a csatában elpusztult.

606. Tízszeres aranyforint

J. n.

E) IOAN : KEMEN^y – D : G : PRI : TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1661 Sasfejben végződő kartusok között kor. ovális pajzsban Erdély címere, szív-pajzsban a Kemény-cimer.

1661 Magányűjtemény R –

607. Tízszeres aranyforint

C–V

E) Ugyanolyan, mint a 606. sz., de dúsabb szakáll.

H) Ugyanolyan, mint a 606. sz., de oldalt lent C–V

1661 NM (34,71 g) R 1, RN 1A

608. Tízszeres aranyforint

C–V

Ugyanolyan, mint a 620. sz. tallér (keskenyebb szakáll)

1661 NM (34,83 g) R 2

609. Ötszörös aranyforint

C–V

Ugyanolyan, mint a 620. sz. tallér

1661 R 2A

610. Háromszoros aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 614. sz. aranyforint

1661 NM (10,36 g) R 3

611. Kétszeres aranyforint csegely

J. n.

(hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 614. sz. aranyforint
 1661 NM (6,57 g) R 4

612. Kétszeres aranyforint

J. n.

Ugyanolyan, mint a 614. sz. aranyforint
 1661 R 5 (7 g)

613. Aranyforint csegely (hatszögű)

J. n.

E) IOA · KEMEN – D : G : P · TR : Mellkép j., vért, jogar, kalpag.

H) Olyan, mint a 614. sz. aranyforint

1661 NM (3,15 g) RN 4A

614. Aranyforint

J. n.

E) IO KEMEN, – D G · P · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1661 Kor., Erdély címere, szív pajzsban a Kemény-címer.

1661 NM R 6

615. Aranyforint

J. n.

E) IOAN · KEM – D · G · P · TR Eltérő mellkép j.,

H) Ugyanolyan, mint a 614. sz. aranyforint.

1661 NM R 7

616. Aranyforint

J. n.

E) Ugyanolyan, mint a 615. sz. aranyforint.

H) Mint a 614. sz. aranyforint, de a címer ovális pajzsban.

1661 NM R 8

617. Aranyforint

A–B

E) IOAN · KEMENI · D · G · PRIN · TRA · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) Ugyanolyan, mint a 614. sz. aranyforint, de oldalt fent A–B

1661 NM R 9

618. Kétszeres tallér

C–V

Ugyanolyan, mint a 620b sz. tallér

1661 NM (56,80 g) R 10

619. Tallér

J. n.

Valószínűleg a 606. sz. tízszeres aranyforint éremképeivel azonos veret.

1661 R 18.

620. Tallér

C-V

E) IOANNES : KE - D : G : PRI : TR Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC · CO · 1661 Kor. ovális erdélyi címer, két sasfejjel, szívpajzsban a Kemény-címer. Oldalt lent C-V

1661 NM R 11

620a Változat

C-V

E) IOAN : KEMENY - D : G : PRI : TRA · Mellkép j., de dúsabb szakáll.

H) Mint 620. sz.

1661 NM R 12-14, 16-17

620b Változat

C-V

E) Mint 620a, de még dúsabb szakáll.

H) PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 1661

Címer, mint a 620. sz. Oldalt lent C-V

1661 NM R 15

621. Tallér

S-B / H

E) + IOANNES + KEM - ENI + D x G x Mellkép j.

H) PRI : TRAN : PAR : RE : - HVN : DO : ET : SI : CO : Kor. pajzsban az erdélyi címer, szívpajzsban a Kemény-címer, oldalt S - B / 1 · 6 - - 61 · Lent a köriratban H két torzfej között

1661 NM R 19

622. Tallér

S-B / H

E) :: IOHAN : KEMENY + - D : G : PR · TR : eltérő mellkép j.

H) PAR x REG x HVN x DO x - ET x SI x CO x 1661 Két sasfej között ovális erdélyi címer, mint 620. sz. Oldalt középen S-B lent a köriratban H

1661 NM R 20

623. Tallér

S–B

E) ✚ IOANNES ✚ KEM – ENI ✚ D ✚ G ✚ Mellkép j.,
alatta ✚ 16.61 ✚

H) PRIN ✘ TRAN ✘ PAR ✘ REG ✘ HVNG ✘ DOM ✘
ET ✘ SI ✘ CO ✘ Kor. pajzsban egyenes oldalú erdélyi
címer, szív pajzsban a Kemény-címer. Kétoldalt díszít-
mény és S–B

1661 NM R 21

624. Feltallér

C–V

E) IOAN : KEMEN^y – D : G : PRI : TRA · Mellkép j.,
vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR : REG : HVN : DO : ET SIC : CO · 1661 Koro-
na alatt két sasfej között az ovális erdélyi címer, mint 620.
sz. Oldalt C–V

1661 NM R 22–23

Apafi Mihály (1661–1690)

★ 1632. nov. 3.–† 1690. ápr. 15. A Porta 1661-ben fejedelemmé választotta. A szultán hűbéreseként részt vett a törökök több Ausztria elleni hadjáratában, de már 1664 óta alkudozásban állott a Habsburgokkal. Amikor I. Lipót elfoglalta Erdélyt, Apafit 1688-ban fennhatósága elismerésére kényszerítette.

625. Szászoros aranyforint

J. n.

Körlap elő- és hátlapjára közepén a 641. sz. tízszeres aranyforint képe ráverve. (A hátlapon a címer harmadik mezejében a hét bástya és a negyedikben a sas.) Körülötte mindkét oldalon aranyforint képe tízszer ráverve.

Ennek a leírása:

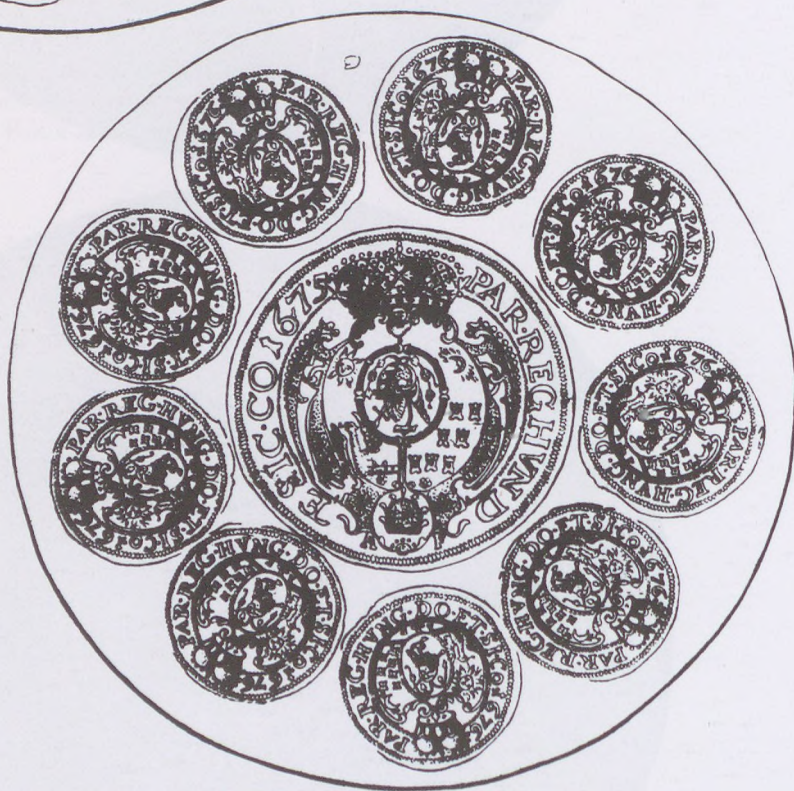
E) MI · APAFI – D · G · PR · T · Mellkép j., vért, jogar, kalpag forgóval.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC · 1674 Kor. erdélyi címer, szív pajzsban az Apafi-címer.

1674 NM (115 mm, 347 g) R 196

Mj. : A továbbiakban a mellkép j. úgy értendő, hogy a fejedelmet vértben, jogarral, kalpaggal és forgóval ábrázolták.

626. Százszoros aranyforint

A–F

Körleap mindkét oldalán a középke tíszeres aranyforint képe ráverve. Ennek a leírása:

E) * MICHA : APAFI · * – * D : G : PR : TR *

Mellkép j.

H) PAR · REG HVNG · DO · ET · SI · CO 1675 Kor. erdélyi címer, alatta kartusban Fogaras címere, oldalt A–F Körle aranyforint képe kilencszer ráverve. Leírása:

E) MIC · APAFI – D · G · P · T Mellkép j.

H) PAR · REG · HVNG · DO · ET · SI · CO · 1676 Kor. erdélyi–Apafi-címer alatt A–F Fogaras címere mellett. 1675/1676 Nagyszében R 211 (102 mm, 350 g)

627. Százszoros aranyforint

AF
E) MIC · APAFI – DEI · – G : P : TR : Mellkép j. Körül babérkoszorús szalagon SPLENDOR OPES AVRVM MVNDI MIHI NVLLA VOLVPTAS – QVIN PVTO PRO CHRISTO HAEC OMNIA DAMNA MEO
H) PART : REG : HVNGAR'Æ : DNS : T · SI : CO :
1677 Kor. erdélyi-Apafi-cimer két torzfejjel övezve. A pajzs felső részén két sasfej. A korona sávján C B F Lent
A : F : Fogaras címerén. Körül babérkoszorús szalagon SPES CONFISA DEO NVNQVAM CONFVSA RECE-DIT – FIDENTEM NESCIIT DESERVISSE DEVS

1677 Wien (347 g) R 217

1677 ezüst veret Wien (90,8 g) R 221, BLO 2588–2588a (86 g).

Mj.: Az éremképek és a feliratok ugyanolyanok, mint a 629. sz. ötvenszeres aranyforinton.

A BLO szerint az általa közölt két veret nem azonos bélyegű, az utóbbi (2588a) 1964-ben bukkant fel Kreß 31. sz. kat. 3171. sz. alatt.

Resch a hátapon látható C B F jelzést Christian Bonhorst Fecit formában oldja fel.

628. Százszoros aranyforint

AI
Körlap közepére mindkét oldalon a 732c sz. tallér képe van ráverve, de 1683-as évszámmal. Körülr mindkét oldalon aranyforint képe van tízszer ráverve. Ennek a leírása:
E) MIC : APAFI – D : G : PR : T : Mellkép j.

H) PAR : REG : HVNG : DO · & SICV : COMES : 1683
vagy 1687

Kor. erdélyi-Apafi-címer. A szív pajzs alatt A I
1683 Schmidt-gyűjtemény (123 mm, 349 g) R–
Mj.: Az érem az 1930-as évek elején tűnt fel az éremkeres-
kedelemben.

629. Ötvenszeres aranyforint

AF

Ugyanolyan, mint a 627. sz. százszoros aranyforint.

1677 NM (77,80 mm, 172,67 g) RN 217A, FA 30(1969)
257. p.

630. Huszonötszörös aranyforintsegely
(hatszögű)

A–F

E) :: MICHA : APAFI :: – :: D : G : PR : TR :: Mellkép
j., alatta virágdísz.

H) PAR · REG HVND – E SIC · CO 1675 Kor. erdélyi-
Apafi-címer, lent Fogaras címere mellett A–F

1675 Debrecen (86,54 g) RN 212A

Mj. : RN 212A tévesen 1677 évszámmal közli.

631. Huszonötszörös aranyforintcsegely
(hatszögű)

AI

Hatszögű, a szélén levéldísszel övezett lap közepén az éremkép.

E) MICHAEL :: APAFI :: DEI :: GRATIA :: PRINCIPES TRANS :: Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) PAR : REG : HVNGARIAE - DO : ET : SI : COMES : 1687

Kor. erdélyi-Apafi-címer, két sasfejjel, alatta pajzsban AI 1687 Nagyszeben R 263

Mj.: R 263 téved, a vj. nem AF, hanem AI R 25 mm széles lapot említ, de ez tévedés lehet, mert az általa közölt rajz mérete 72 mm széles.

632. Huszonötszörös aranyforint

AI

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 631. sz., de 1681-es évszámmal.

1681 Washington (87,43 g) R – BLO 2609

633. Tízszeres aranyforint csegely
(hatszögű)

H / A–C

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 765. sz. tallér.

1673 Debrecen (34,47 g) R –

634. Tízszeres aranyforint csegely (hatszögű) A–F
E) :: MICHA : APAFI :: – :: D : G : PR : TR :: Mellkép j., alatta virágdísz.
H) PAR · REG HVN D – ☩ SIC · CO 1675 Kor. Apafi erdélyi címer alatt Fogaras címere mellett A–F
1675 NM (34,64 g) R 212

635. Tízszeres aranyforint (félhold alakú) AF
E) MIC : APAF – D : G : PR : T : Mellkép j.
H) PAR : REG : HVNG : D° : & SICV : COMES : 1681 Kor. erdélyi címer ovális szív pajzsban az Apafi-címer. Lent AF
1681 NM (35,39 g) R–

636. Tízszeres aranyforint csegely AF
(hatszögű)
Létezéséről csak Harsányi Pál közléséből van tudomásunk, aki röviden ismerteti ezt a Festetics-gyűjteményből.
1686 NK 11(1912) 127. p.

637. Tízszeres aranyforint csegely (hatszögű) AF
Ugyanolyan éremképekkel, mint a 730. sz. tallér.
1687 Magángyűjtemény (33,85 g) R–
1689 Debrecen (34,88 g) R 273

638. Tízszeres aranyforint csegely (hatszögű) A–I
Ugyanolyan éremképekkel, mint a 732. sz. tallér.
1677 NM (34,65 g) R 218

639. Tízszeres aranyforint csegely (hatszögű)

AI

Ugyanolyan, mint a 732c sz. tallér éremképei

1683 Schmidt-gyűjtemény (27,10 g) R–**1684** R 248**1686** Debrecen, R –**640. Tízszeres aranyforint csegely (hatszögű)**

✱

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 759. sz. tallér.

1662 R 1**1663** NM (34,30 g) R 13**640a Változat (hatszögű)**

✱

Ugyanolyan, mint a 640. sz., de a hatszög legömbölyítve.

1662 Debrecen (32,30 g) R–**640b Változat (négyyszögű)**

✱

A 640. sz. négyyszögű változata.

1662 R 1A**641. Tízszeres aranyforint**

J. n.

E) Virág MICHAEL :: APAFI :: D :: G :: PRIN ::
TRAN :: virág Mellkép j.H) · PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · CO 1674 Kor.
ovális erdélyi-Apafi-címer, de a hét bástya a harmadik, a
sas a negyedik mezőben.**1674** NM R 197

642. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 764. sz. tallér.

1671 NM R–

A–C

643. Tízszerez aranyforint

E) Arabeszk MICHA · APAFI · – D : G : PR : T · Mellkép j., mint a 765. sz. tallér

H) Ugyanolyan, mint a 765. sz. tallér, de ...HV...

1672 NM R 96A

1673 NM R 126

A–C / H

644. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 728. sz. tallér.

1668 R 69A

1669 R 77

1670 NM R 79

1671 R 83 (34,9 g)

A–F

645. Tízszerez aranyforint

A–F

E) :: MICH :: APAFI :: – D G : PR · TR :: Mellkép j., alatta virágdísz.

H) PAR · REG HVND · – E SIC · CO 1675 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer. Lent Fogaras címere mellett A–F

1675 NM (34,28 g) R 213–214

646. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 730. sz. tallér.

1687 NM R 264

1689 R 274

AF

647. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 732. sz. tallér.

1677 Berlin R 219

1679 R 233

1680 R 236

Mj.: A R 224. sz. alatt közölt tízszerez aranyforint AI jeggyel 1678-ból (Hess [Montenuovo] 1052. és Weszerle XXIII. t. 10. sz.) hamisítvány lehet.

AI

648. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 732c sz. tallér

1681 NM R 238

1683 NM R 244

1684 R 249

1686 R 258

AI

649. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 733a sz. tallér.

1672 R 96

B–T

650. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 736. sz. tallér.

1662 R 2, Hess (Montenuovo) 1046

C–B /

651. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 743. sz. tallér.

1664 R 28

652. Tízszerez aranyforint

Hasonló, mint a 744. sz. tallér (ugyanolyan címer).

1665 R 40

653. Tízszerez aranyforint

E) :: MIC · APA · D : G :: virág – virág :: PRIN · TRAN
:: · Mellkép j.

H) :: PAR · REGNI · HV · D :: – :: ET · SIC · COM ·
1666 :: Kor. erdélyi-Apafi-címer kartusok között. Oldalt
egy-egy virág. Lent a köriratban

1666 NM R 46

654. Tízszerez aranyforint

Valószínűleg ugyanolyan, mint a 750. sz. tallér.

1672 R 94

655. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 759. sz. tallér.

1662 NM R 3

1663 NM R 14

✱

656. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 752. sz. tallér.

1671 Debrecen (35 g), R 84

C-I / ✱

657. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 755. sz. tallér.

1672 R 93

CI-BI / ✱

658. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 762. sz. tallér.

1667 NM R 56

K-V

659. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 766. sz. tallér.

1664 R 29

S-B

660. Tízszerez aranyforint

Ugyanolyan, mint a 769. sz. tallér.

1672 R 95

S-B / 𐌹

661. Nyolcszoros aranyforint csegely
(hatszögű)

A–F

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 730. sz. tallér
1687 Schmidt-gyűjtemény (27,10 g) R–

662. Nyolcszoros aranyforint
Ugyanolyan, mint a 732c sz. tallér.
1681 Schmidt-gyűjtemény R–

A–I

663. Hatszoros aranyforint csegely
(hatszögű)

A–F

E) MIC APAFI D G P · T Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · DO T · SI · CO · 1668 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer. Lent oldalt A–F
1668 R 70 (21,2 g)

664. Hatszoros aranyforint (csillag alakú) A–F
Ugyanolyan, mint a 676. sz. csillag alakú négyszeres aranyforint, de 1677-es évszámmal.
1677 RN 225A

665. Ötszörös aranyforint csegely (hatszögű) AF
Ugyanolyan éremképekkel, mint a 730. sz. tallér, de 1689-es évszámmal.
1689 NM (17,39 g) R 275

666. Ötszörös aranyforint csegely (hatszögű) AI
Ugyanolyan éremképekkel, mint a 730. sz. tallér.
1686 NM (16,77 g) R 259

AI

667. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 728. sz. tallér.

1668 Schmidt-gyűjtemény (16,93 g) R–

AF

668. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 730. sz. tallér.

1687 R 264A

AF

669. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 730. sz. tallér, de 1681-es évszámmal.

1681 NM R–

AI

670. Ötszörös aranyforint

E) + MI · APA · D · G – PRIN · TRA + Mellkép j.

H) ✚ PAR · RE · HV · DOM ✚ – ✚ ET · SI · CO ·

1663 ✚ Valószínűleg a 739. sz. tallér típusa. Lent a köriratban ✚ és mellette C–B

1663 R 16

C–B ✚

671. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 779. sz. féltallér.

1664 R 30

C–B / ✚

672. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 778. sz. féltallér.

1664 NM R 31 (17,5 g)

C ✚ B

673. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 780. sz. féltallér, de ...PRIN · TRA ✚

1665 NM R 40A

1673 R 127, Weszerle XII. 4.

✚

674. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 731. sz. tallér.

1677 NM R 219A (17,5 g)

CF

675. Ötszörös aranyforint

Ugyanolyan, mint a 759. sz. tallér.

1662 NM R 4

1663 R 15

1664 R 56A

676. Négyezer aranyforint (csillag alakú)

A–F

E) MIC · APAFI – D · G · P · T Mellkép j.

H) · PAR · REG · HVN · DO · E · SI · CO : 1668 · Kor. erdélyi-Apafi-címer alatt A–F

1668 NM (13,72 g) R 71

Mj. : R 71. sz. alatt 4 ½ dukát néven említi.

677. Négyezer aranycszegely (nyolckaréjos)

AF

E) MIC · APAFI – D · G · P · TR Mellkép j.

H) PAR · REG : HVNG : DO : & SI : CO : 1678 Kor. erdélyi-Apafi-címer alatt A F

1678 R 225 (14 g)

678. Négyezer aranyforint

AF

E) Ugyanolyan, mint a 730. sz. tallér.

H) PAR : REG : HVNGARIÆ – DO : ET · SI : CO : MES · 1689 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer alatt kis pajzsban AF

1689 NM R 276

679. Négyezer aranyforint

CF

Ugyanolyan, mint a 731. sz. tallér.

1677 R 219B (14 g)

680. Négyezer aranyforint

Ugyanolyan, mint a 780. sz. féltallér.

1665 R 40B

681. Háromszor aranyforint cszegely

AF

(hatszögű)

Ugyanolyan, mint a 691. sz. aranyforint cszegely.

1684 R 250

682. Háromszor aranyforint

AF

(csillag alakú)

Ugyanolyan, mint a 676. sz. csillag alakú négyezer aranyforint.

1677 RN 225B

683. Háromszor aranyforint cszegely

(hatszögű)

E) MIC · APAFI – D · G · PRI · TR Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) PAR · REG · HVN – D · E · SI · CO · 1663 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer kartusok és két sasfej között (mint 703a sz.)

Lent a pajzsban ㄨ

1663 R 16A

- 684. Kétszeres aranyforint csegely** (hatszögű) ✕
Ugyanolyan éremképekkel, mint a 703a sz. aranyforint.
1663 Debrecen (6,91 g) RN 16B
Mj.: A 683. és a 684. sz. valószínűleg azonos típusú éremképekkel.

- 685. Kétszeres aranyforint** (félhold alakú) A–F
E) MIC APAFI – D G P · T Mellkép j.
H) · PAR · REG · HVN · DO · SI · CO · 1668 · Kor.
erdélyi-Apafi-címer alatt A–F
1668 NM (6,85 g) R 72–72A

- 686. Kétszeres aranyforint** (csillag alakú) A–F
Ugyanolyan, mint a 676. sz. csillag alakú négyszeres aranyforint.
1668 R 71A (7,25 g)

- 687. Kétszeres aranyforint csegely** A–F
(hatszögű)
Ugyanolyan, mint a 663. sz. hatszoros aranyforint csegely.
1668 NM (6,79 g) R 73

- 688. Kétszeres aranyforint csegely** AF
(hatszögű)
E) MIC : APAFI – D : G : PRI : T Mellkép j.

- H) PAR · REG · HVNG : DO : & SICV. COMES 1682
Kor. ovális erdélyi Apafi címer alatt A F
1682 NM (6,86 g) RN 243A
1684 RN 250B
1689 R 277

- 689. Kétszeres aranyforint csegely** ✕
(hatszögű)
E) MIC · APAFI – D · G · PRI · TR · Mellkép j.
H) A 703. sz. aranyforint képével.
1662 London (6,89 g) R 5

- 690. Aranyforint csegely** (hatszögű) A–F
Ugyanolyan, mint a 663. sz. hatszoros aranyforint csegely.
1668 R 73A

- 691. Aranyforint csegely** (nyolckaréjos) AF
Az éremkép ugyanolyan, mint a 677. sz. négyszeres aranyforint csegely.
1678 R 226

- 692. Aranyforint csegely** (hatszögű) AF
E) MIC APAFI – D G P TRA · Mellkép j.
H) PAR · REG · HVNGA · DO · & SICV · CO · 1683 Kor.
erdélyi-Apafi-címer. A pajzs alján A F
1682 RN 243B
1683 Debrecen R–
1684 NM R 250A
1685 NM R 256
1687 NM R 265
1688 NM R 269
1689 NM R 278

- 693. Aranyforint csegely** (hatszögű) ✕
Ugyanolyan, mint a 683. sz. háromszoros aranyforint csegely.
1663 R 17

694. Aranyforint

J. n.

E) MIC · APAFI – D · G · PR · T · Mellkép j.

H) PAR REG · HVN · DO · T · SI · CO · 1666 Kor. erdélyi címer kartusok között, szív pajzsban. Apafi-címer.

1666 NM R–

1674 RN 197A

695. Aranyforint

J. n.

E) MIC · APAFI – D · G · P · T · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · CO · 1667 Kor. erdélyi címer, ovális szív pajzsban az Apafi-címer.

1667 NM R 57

1677 NM R 220

696. Aranyforint

J. n.

E) MIC · APAFI – D · G · P · T · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVNG · DO · & SI · CO · 1678 Eltérő rajzú erdélyi címerben az ovális szív pajzsban Apafi-címer

1678 NM R–

697. Aranyforint

A–F

E) MIC · APAFI – D · G · PR · TR · Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint a 694. sz. aranyforint, de a címer mellett lent A–F

1666 NM R 47

1668 NM R 74

1672 München R–

1675 NM R 214A–214B

Mj.: Az 1672. évből ismeretes ezüstveret (külön említve 784. sz. alatt)

698. Aranyforint

A–F

E) MIC · APAFI – D · G · P · T · Mellkép j.

H) PAR REG · HVN · DO · T · SI · CO 1673 A kor. erdélyi címerben szív pajzsban az Apafi-címer. A címer alatti szelvényben A–F

1673 NM R 128

699. Aranyforint

AF

E) MIC · APAFI – D · G · P · T · eltérő mellkép j.

H) PAR · REG · HVNG · DO · ET · SI · CO · 1676 Kor. erdélyi címerben ovális szív pajzsban az Apafi-címer. Alatta szelvényben AF

1676 NM R 216A

700. Aranyforint

AF

E) MIC · APAFI – D · G · P · TR · eltérő mellkép j.

E) PAR · REG · HVNG · DO · & SI · CO : 1678 Kor. erdélyi-Apafi-címer két torzfej között. A koronán két sasfej. A címer alatt A F

1678 NM R 227–228

1680 NM RN 236A–236B

1681 NM R 239

1682 NM R 243

1683 NM R 245

1684 NM R 251–253

1685 NM R 257, RN 257A

1686 NM R 260

1687 NM R 266–267

1688 NM R 270–272

1689 NM R 279

1690 NM R 281

701. Aranyforint

A–F

E) MIC · APAF – D · G · PR · T · Mellkép j.

E) PAR ❖ REG ❖ HVNG ❖ DO & SICV ❖ COM ❖ 16 ❖ 81 Mint a 700. sz. aranyforint, de lent az A–F a címer által elválasztva.

1681 R 240

702. Aranyforint

A–I

E) MIC · APFI · D · G · PRIN · TRA · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SI · C · 1674 · Erdély címerében az Apafi-címer. Oldalt középen A–I

1674 Debrecen R–

702a Változat

A–I

E) MIC · APAFI · D · G · P · T · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVNG · DOM · & · SI · CO · 1676

Címer, mint 702., de a címer alatt A–I

1676 NM R 216

1677 Debrecen R–

703. Aranyforint

✕

E) MIC · APAFI · D · G · PRI · TR · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · D · ET · SI · CO · 1662 Kor. erdélyi-Apafi-címer két sasfej között. A címer alatt ✕ szív-pajzsban

1662 NM R 6

703a Aranyforint

✕

E) MIC · APAFI · D · G · PR · TR Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · D · ET · SI · CO · 1663 · Kor. erdélyi-Apafi-címer két sasfej között. A címer alatt ✕ kartusban.

1663 NM R 18

704. Hatszoros tallércsegely (négyyszögű)

A–F

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 728. sz. tallér

1668 Schmidt-gyűjtemény (171,50 g) R–

705. Kétszoros tallércsegely (hatszögű)

✕ / A–C

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 765. sz. tallér.

1673 NM (57,5 g) R 129

706. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

A–F

E) Mint a 728. sz. tallér

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · CO 1670 · Mint a 728. sz. tallér

1668 R 75 (56 g) BLO 2406

1670 NM R 80 (56,5 g)

707. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

AI

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 732c sz. tallér.

1683 RN 246A

708. Kétszeres tallércsegely (négyyszögű)

AI

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 732c sz. tallér.

1683 BLO 2617a (55,7 g) R–

709. Kétszeres tallércsegely (négyyszögű)

C–B / ♣

E) ∴ MIC · APA · D · G · virág – virág PRIN · TRAN · Mellkép j.

H) · PAR · REG · HV · DOM · – · ET · SI · COM · 1664 ♣

Ugyanolyan éremkép, mint a 739. sz. talléré.

♣ – ♠ 1664 Debrecen RN 31A (56,5 g)

710. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

C–B / ♣

E) ∴ MI · APA · D · G · ✱ – ✱ PRIN · TRAN ∴ · Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint a 709. sz.

♣ – ♠ 1664 Debrecen RN 31B

711. Kétszeres tallércsegely (hatszögű) C B

E) Ugyanolyan, mint a 710. sz.

H) · PAR · REG · HV · DO – ET · SI · COM · 1665 · Éremkép ugyanolyan, mint a 740. sz. tallér. (Lent C-B) C-B 1665 Magángyűjtemény (57,20 g) RN 40D

711a Változat (négyyszögű) C B

Ugyanolyan, mint a 711. sz., de négyyszögű csegely.

C-B 1665 RN 40C (56,5 g)

712. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 713. sz.

1667 R 57B, RN 57D (56,5 g)

713. Kétszeres tallércsegely (négyyszögű)

E) :: MIC · APA · D · G · arabeszk – arabeszk PRIN · TRAN · Mellkép j.

H) :: PAR · REG · HV · DO – ET · SIC · CO · 1667 :: Kartusok között kor. pajzsban az erdélyi szívpajzsban Apafi-címer. Lent

1667 R 57A, RN 57C

714. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

E) :: MIC · APA : D : G · virág – virág PRIN · TRAN · Mellkép j.

H) · PAR · REG · HV · DO – E · SIC · COM · 1 · 6 · 7 · 2 · Kor. ovális erdélyi szívpajzsban Apafi-címer. Lent

1672 Debrecen RN 96c (56,7 g)

714a Változat (négyyszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 714. sz., de négyyszögű csegely.

1672 RN 96B (56,2 g)

715. Kétszeres tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 759. sz. tallér.

1662 BLO 2313a (55 g) R–

716. Másfélszeres tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint 759. sz. tallér.

1667 Nagyszeben R 59

717. Tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 765. sz. tallér.

1673 Nagyszeben R 130

718. Tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 728. sz. tallér.

1668 BLO 2406a, R–

719. Tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 732c sz. tallér.

1683 NM (29 g) R 246

1684 NM R 254

1686 R 261 A

AI

719a Tallércsegely (hatszögű)

Ugyanolyan, mint a 719. sz., de lekerekített sarkokkal.

1686 R 261 A

AI

720. Tallércsegely (hatszögű)

E) :: MIC · APA · D · G · virág – virág PRIN · TRAN · Mellkép j.

H) :: PAR · REG · HV · DO ❖ – ❖ ET · S · IC · CO · 1667 :: Kartusok között kor. erdélyi-Apafi-cimer pajzsban.

Lent

1667 Schmidt-gyűjtemény (27,42) RN 57E

A–F

721. Tallércsegely (hatszögű) ✱

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 714. sz. kétszeres tallércsegely.

1672 Debrecen (29 g) RV 96D

722. Tallércsegely (hatszögű) ✱

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 759. sz. tallér.

1662 NM (28,5 g) R 6A

1663 NM R 19

722a Változat (hatszögű) ✱

Ugyanolyan, mint a 722. sz., de lekerekített sarkokkal.

1662 R 8, Hess (Montenuovo) 1111

722b Változat (négyyszögű) ✱

Ugyanolyan, mint a 722. sz., de négyszögű csegely alakban.

1662 NM (28,66 g) R 7, 7A

Mj. : Előfordul a NM-ban ez a típus nyolcszögű csegely alakban is (R–), de ennek a valódisága kétes.

723. Háromszoros tallér

Ugyanolyan, mint a 732c sz. tallér.

1681 BLO 2612a (87,90 g) R–

1683 Magángyűjtemény (87,90 g), R–

AI

724. Kétszeres tallér

E) MICHA · A · PAF^I · A – D · G · PR · TR^o A ·
Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint a 744. sz. tallér.

1665 NM (56,31 g) RN 43A

725. Kétszeres tallér

Valószínűleg a 748. sz. tallér éremképeivel.

1667 R 58

726. Kétszeres tallér

Valószínűleg a 759. sz. tallér éremképeivel.

1662 BLO 2309a, Kreß 131. 3165. sz., R–

727. Tallér

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 641. sz. tizszeres aranyforint (a címer harmadik mezejében a bátyák és a negyedikben a sas).

1674 R 198

A–C

728. Tallér

A–F

E) Díszítmény MICHAEL · APAFI · D · G · PRIN · TRAN díszítmény. Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI · CO · 1668 ∴ Kartusok között kor. ovális erdélyi-Apafi-címer két sasfejjel. Alatta A–F

1668 NM R 76

1669 NM R 78

1670 NM R 81

729. Tallér

A–F

E) MICH · APAFI – D · G · P · T · Mellkép j.

H) PAR · REG HVN D – ∴ SIC · CO 1675 Kartusok és két sasfej között az ovális erdélyi-Apafi-címer. Lent A–F

Fogaras címere mellett

1675 R 214C

730. Tallér

AF

E) MICHAEL ∴ APAFI ∴ DEI ∴ GRATIA ∴ PRIN ∴ TRANS ∴ Mellkép j., a vállon oroszlánfej, alatta három rozetta.

H) PAR · REG : HVNGARIAE – DO : ET · SI : COMES
· 1687 Kartusok és két sasfej között a kor. erdélyi-Apafi-
címer. Lent AF kis címerben.

1687 NM R 268

731. Tallér

CF
☛

E) MIC : APAFI – D : G : P : TR · Mellkép j., alatta
virág.

H) PAR : REG : HUN : – DO : ET · SIC 1677 Kor. ovális
erdélyi-Apafi-címer. Alatta CF Fogaras címere felett.

1677 NM R 222

732. Tallér

AI

E) MIC : APAFI – D : G : P : T : Mellkép j.

H) PAR : REG : HUNG : – D : ET · SI : CO : 1677 Kor.
ovális erdélyi-Apafi-címer. Alatta AI kartusban.

1677 NM R 223

1678 NM R 229–232

1679 NM R 234

732a Változat

AI

E) MICH : APAFI :: – D : – G : PRIN : TR : Mellkép,
mint 730. sz. A vállon oroszlánfej.

H) PAR : REG : HUN : DO – ET : SIC : COMES 1678
Címer mint 732. sz. Lent AI kartusban.

1678 NM R –

732b Változat

AI

E) MIC : APAFI – · D : G : P · T : Mellkép j., a vállon
oroszlánfej, alatta virág.

H) PAR : REG : HUN : D o – ET · SIC : COM : 1680
Címer, mint 732. sz. Alatta · A · I · kartusban.

1679 R 235

1680 NM R 237

732c Változat

AI

E) · MICHAEL · APAFI · DEI · GRATIA · PRINC : TRANS : Mellkép j., a vállon oroszlánfej, alatta három rozetta.

H) PAR : REG : HVNGARIAE · DO : ET : SI : COMES · 1681 Címer, mint 732. sz. Lent AI kartusban.

1681 NM R 241–242

1683 NM R 247

1684 NM R 255

1686 R 262

732d Változat (egylapú veret)

AI

A 732c típusú AI jegyű tallérok előlapjának a verete az 1679-es vagy 1680-as évből.

É. n. NM R 282

733. Tallér

B–T

E) :: MICHA : APAFI :: : D : G : :: PRIN : RANSIL · Mellkép j.

H) :: PAR · REG · HV · DO · ET · SIC · CO · 16 · 72 :: Kartusok között pajzsban a négyrésztű erdélyi címer, a szív pajzsban az Apafi-címer. Oldalt B–T

1672 NM R 109

733a Változat

B–T

E) :: MICAPA : D : G : - : PRIN : TRAN : Mellkép j., de áttöri a köriratot.

H) Ugyanolyan, mint a 733. sz. tallér.

1672 NM R 108

734. Tallér

B–T

E) :: MIC : APA : D : G : - : PRIN : TRA · Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) Ugyanolyan, mint a 733. sz. tallér.

1672 NM R 107.

734a Változat

B–T

E) : MICH : APAFI : D : G : – : PRIN : AN Mellkép j., a vállon oroszlánfej, de a jogar kisebb.

H) Ugyanolyan, mint a 733. sz. tallér

1672 NM R 109A

734b Tallér

B–T

E) : MIC : APA : D : G – PRIN : TRA : Mellkép j., mögötte arabeszk.

H) Ugyanolyan, mint a 733. sz. tallér.

1676 Wien R–

735. Tallér

B–T

E) :: MICH : APAFI : – :: D : G : PRI : TRA Mellkép j.

H) : PAR : REG : HVN : DO : ET : SIC : CO : 16 · 73 :: Kartusok között kor. pajzsban az erdélyi-Apafi-címer. Lent a pajzsban B–T
1673 NM R 133

736. Tallér

C–B /

E) + MICHA APAFI + – D + G + PRIN + TRAN Mellkép j.

H) PAR · REGN · HVN – DOM · SI · CO ·

1662 Kartusok között négyszögű pajzsban az erdélyi Apafi-címer. Oldalt Ç – B Lent

Ç – B 1662 NM R 10

737. Tallér

C B

E) Ugyanolyan, mint a 736. sz. tallér.

H) · PAR · REGN · HVN · – DO · ET · SI · CO · 1662 ·

Négyszögű címerpajzs, mint 736. sz., de lent C B

C–B 1662 NM R 11

738. Tallér

C-B

E) MI :: APA :: D G A – A PRIN :: TRAN A Mellkép j. a vállon oroszlánfej.

H) · PAR · REGNI · HVN – DO · ET · SI CO · 1662 · A négyszögű címerpajzs eltérő kartusok között.

Lent C-B

C-B 1662 NM R 12

Mj.: R tévesen Gulden néven említi a 736–738. sz. tallérokat.

739. Tallér

C-B /

E) ✦ MI ✦ APA ✦ D : G · virág – virág PRIN ✦ TRA ✦

Mellkép j. a vállon oroszlánfej.

H) ✦ PAR · REG · HV · DO ✦ – ✦ ET · SI · COM ·

1663 ✦ Kartusok között a kissé hajlitott oldalú erdélyi-Apafi-címer. Oldalt Ć – B Lent a köriratban

Ć : B 1663 NM R 22–23

C-B 1663 NM R 21

Ć – B 1664 NM R 32

740. Tallér

C-B

E) ✦ MI ✦ APA ✦ D : G virág – virág · PRIN ✦ TRAN ✦ Mellkép j., oroszlánfej nélkül.

H) ✦ PAR · REG · HV · DO – ET · SI · COM ·

1664 ✦ Ugyanolyan kissé hajlitott oldalú címer, mint a 739. sz., de lent a köriratban Ć B

Ć – B 1664 NM R 33,35

· C – B · 1664 NM R 34

· Ć – B · 1665 NM R 41 (?)

C-B 1665 Schmidt-gyűjt. · RN 44A (?)

741. Tallér

C-B /

E) MICHA · APAF1 – · D : G · PR · TRA · Mellkép j.

H) PART · REG · PVN · D – ET · SIC · COM · 1663 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer kartusban két sasfejjel. Fent oldalt C-B, lent a köriratban

C-B 1663 NM R 24

Mj.: Az előlapi mellkép Kemény János mellképére emlékeztet. A hátlapi köriratban verési hiba miatt szerepel ... PVN ...

742. Tallér

C-B /

E) :: MIC · APA · D · G : PRINCEPS · TRANSILVA :: Mellkép j.

H) PAR · REG · HV · DO – – E · SIC · COM · 1672 Címer, mint 741. sz., de a címer alatt C – B Lent a köriratban

C-B 1672 R 97–99

743. Tallér

E) Ugyanolyan, mint a 741. sz.

H) PAR · REG · HVN · DO · ET · SIC · COM · 1664 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer két sasfejjel. A címer alján ornamentális dísz. Lent

1664 NM R 36

744. Tallér

E) MICHA · APAFI · D · G · PRI · TRA · Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint a 743. sz., de a címer alján nincs szelvény. Lent

1664 R 37

1665 NM R 43–44

1667 NM R 64

745. Tallér

E) :: MI · APA · D · G · virág – virág PRIN · TRAN :: Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) ✦ PAR · REG · HV · DO ✦ – ✦ ET · SI · COM · 1665 ✦ Kartusok között a kissé hajlított oldalú erdélyi-Apafi-címer. Lent

1665 NM R 42

1666 NM R 51

1667 NM R 62–63

746. Tallér

E) :: MIC · APA · D · G ✦ – PRIN · TRAN :: Mellkép j.

H) ✕ PAR · REG · HVN · DO ✕ – ✕ ET · SIC · COM · 1666 ✕ Címer, mint 745., de eltérő kartusok között. Lent

1666 NM R 50

747. Tallér

E) :: MI · APA · D · G virág – virág PRIN · TRAN :: Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) ✦ PAR · REG · HV · DO ✦ – ✦ ET · SI · COM · 1666 ✦ Címer mint 746. sz, de eltérő kartusok között. Lent

1666 NM R 48–49, 52–53

1667 NM R 61, RN 63A, 63C

748. Tallér

E) :: MI · APA · D · G · ❖ – ✠ PRIN · TRAN :: Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) :: PAR · REG · HV · DO ❖ – ❖ ET · SIC · CO · 1667 :: Címer, mint 747. sz., de eltérő kartusok között. Lent ✠ 1667 NM RN 63 B

749. Tallér

E) :: MIC · APA · D · C · virág – virág · PRIN · TRAN · Mellkép ugyanolyan, mint a 748. sz.

H) PAR ♦ REG ♦ HV ♦ DO – ✠ · SIC ♦ COM ♦ 1 · 6 · 7 · 2 · Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer kartusban. Lent ✠

1672 Debrecen RN 96E

750. Tallér

E) :: MIC · APA · D · G · PRINCEPS ·

TRANSILVA ✠ :: (a körirat körbefut). Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) PAR · REG · HV · DO – ET ♦ SIC ♦ COM ♦ 1672 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer. Lent kartusban két sasfejjel.

1672 NM R –

751. Tallér

C-B / ✠

E) · MICHA · APAFI – D · G · PR · TR · Mellkép j., alatta virág.

H) PAR · REG · HVN · D · – ✠ · SICV · CO · 1 · 6 · 72 · Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer két kis angyalfejjel. Oldalt C-B Lent ✠ eltérő kartusban

1672 NM R 103

752. Tallér

E) Ugyanolyan, mint a 751. sz.

H) Ugyanolyan mint a 751. sz., de C–I oldalt. Lent ✱ kartusban.

1671 NM R 85

753. Tallér

E) ✱ MICHA · APAFI · D · G · PRIN · TRANSIL · (a körirat körbefut). Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint a 752. sz.

1671 NM R 89

754. Tallér

E) Ugyanolyan, mint a 753. sz.

Ci – Bi ✱

H) ✱ PAR · REG · HV · DO · – · ET · SIC · CO ·
16 · 72 · Kor. kerekaltalpu erdelyi-Apafi-cimerpajzs. Oldalt
Ci–Bi Lent ✱ kartusban.

1672 NM R 101

755. Tallér

Ci–Bi / ✱

E) ✱ MICHA · APAFI · D · G · PRIN · TRANSIL · Mell-
kép j., de díszesebb vért és rövid jogar.

H) ✱ PAR · REG · HV · DO · – · ET · SI · CO ·
1 · 6 · 7 · 2 ✱

H) Ugyanolyan, mint a 754. sz., de szélesebb pajzs és ol-
dalt Ci–Bi

1672 NM R 104

756. Tallér

D ✱ K

Ugyanolyan, mint a 782. sz. féltallér.

1671 Nagyszeben R 88

757. Tallér

M ✱ R

E) MICHA · APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j., alatta
virág.

H) PAR · REG · HVN · D · T · SICV · CO · 1671 · Ovális
erdelyi-Apafi-cimer, kartusban, két sasfejjel, alatta
M ✱ R

1671 NM R 86

758. Tallér

M ✱ R

E) Ugyanolyan, mint a 757. sz., de a mellkép könyökén egy arc vonásai vehetők ki és a mellkép alatt három rozetta.

H) Ugyanolyan, mint a 757. sz. Lent M ✱ R

1671 NM R 87

Mj.: A két utóbbi vereten a nehezen kivethető M–R verdejegy olvasható esetleg H–R betűknek is.

759. Tallér

✱

E) Ugyanolyan, mint a 757. sz., de a mellkép vállán oroszlánfej.

H) Ugyanolyan, mint 757. sz., de lent ✱ kartusban.

1662 R 9

1663 NM R 20

1667 NM R 60

760. Tallér

✱

E) Ugyanolyan, mint a 757. sz. (a mellképen nincs oroszlánfej.)

H) Ugyanolyan, mint a 757. sz., de lent ✱ kartusban.

1672 NM R 102 (?)

761. Tallér

✱

E) ✱ MICHA · APAFI · DE · GRA · PRIN · TRANSIL · ✱ (a körirat körbefut) Mellkép j.

H) ✱ PAR · REG · HV · D · – ET · SI · CO · 1 · 6 · 7 · 2 · Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer alatt ✱ kartusban.

1672 NM R 100

762. Tallér

K–V

E) ✱ MICHA · APAFI – D · G · PR · TR · Mellkép j.

H) ✱ PAR · REG · HVN · DOM · ET · SI · CO · 1667 Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer. A címer alatt oldalt K–V

1667 NM R 65

763. Tallér

K–V

E) Diszitmény MICHAEL · APAFI · D · G · PRIN · TRAN diszitmény (a körirat körbefut) Mellkép j.

H) Ugyanolyan, mint 762. sz.

1667 NM R 66

764. Tallér

A–C

E) Ugyanolyan, mint a 763. sz.

H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · CO 1671
Cimer, mint előbb. Alatta oldalt A–C

1671 NM R 90 (?)

765. Tallér

■ / A–C

E) MICHA · APAFI – D : G · PR · TR Mellkép j. Alatta levél és virág.

H) PAR · REG · HVN · D – ■ · SIC · CO · 1673 · Ovális erdélyi-Apafi-címer alatt ■ / A–C

1673 NM R 131

766. Tallér

S–B

E) ✱ MICHA + APAFI + D + – + G + PRIN + TRAN + Mellkép j.

H) PAR ♦ REG ♦ HVN ♦ DOM ♦ ET ♦ SIC ♦ COM
♦ 1 · 6 · 6 · 4

Ovális erdélyi-Apafi-címer alatt oldalt S–B

1664 NM R 38

767. Tallér

S–B / ■

E) ∴ MICH ✕ APAFI + – D ✕ G ✕ PR ✕ TR Eltérő mellkép j., alatta két rozetta. A vállon oroszlánfej.

H) PAR ♦ REG ∴ HVN virág – virág DO ∴ ET ∴ SI ∴ C ♦
1 · 6 · 66

Ovális erdélyi-Apafi-címer. Oldalt S–B, lent ■

1666 NM R 54

768. Tallér

S-B

E) Ugyanolyan, mint a 767. sz. tallér, de ... PR ✕ Tx

H) :: PAR · REG · HVNNG · DOM · ET · SI OM ·
1 · 6 · 6 · 7 Kor. erdélyi-Apafi-cimerpajzs. Oldalt · S – B ·
1667 NM R 67

Mj.: A mellkép alatt 1–3 rozetta.

769. Tallér

S-B /

E) ✕ MICH ✕ APAFI ✕ – D : G : PR ✕ TR · Diszes mellkép j., alatta rozetta.

H) PAR · REG · HVN · D – ET · SIC · COM · 1672 ·
Kor. ovális erdélyi Apafi-cimer. Oldalt S-B. Lent
1672 NM R 106**770. Tallér**

S B

E) MICH ✕ APAFI – D : G : PR : TR ✕ Mellkép j., a vállon oroszlánfej.

H) virág PAR : REG : HVN : D – ET : SI : CO : 16 · 73
virág Kor. kerekaltalpu erdelyi-Apafi-cimer alatt S : B :
1673 R 132**771. Tallér**

SEGES VARI · B

E) Mint a 770. sz.

H) PAR ✕ REG : HVN : – DO : ET : S : C :
1672 ✕ Ovális erdélyi-Apafi-cimer. Alatta körül SE-
GES – VARI · B
1672 R 105

772. Félallércsegely (hatszögű) AF
E) MICHAEL · APAFI · DEI · GRATIA · PRINC · TRANS · Mellkép j., a vállon oroszlánfej.
H) PAR · REG · HVNGARIAE · DO · ET · SI · COMES · 1689
 Ovális erdélyi-Apafi-cimer. Lent kis pajzsban AF
 1689 NM (14,85 g) R 280

773. Félallércsegely (hatszögű) ✠
E) MICHA · APAFI · -D · G · PR · TR · Mellkép j., alatta virág.
H) PAR · REG · HVN · D · - · E · SICV · CO · 1667
 Ovális erdélyi-Apafi-cimer, lent kartusban ✠
 1662 R 8A
 1667 R 68

774. Félallér A-F
E) Ugyanolyan, mint a 728. sz. tallér, de 1670-es évszámmal.
H) PAR · REG · HVN · DOM · ET · SIC · CO 1670
 Ugyanolyan, mint a 728. sz. tallér.
 1670 Debrecen R 82
 1671 Nagyszeben R 91

775. Félallér B-T
E) : MICH : APAFI : D : G : - : PRIN : R AN arabeszk.
 Mellkép j.
H) :: PAR · REG · HV · DO · ET · SIC · CO · 1672 ::
 Kartusok között pajzsban erdélyi-Apafi-cimer. Oldalt B-T
 1672 R 110

776. Fél tallér

C B

E) ✦ MI ✦ APA ✦ D ✦ G ✦ – PRIN ✦ TRA ✦ Mellkép j.
 H) ✦ PAR ✦ RE ✦ HV ✦ DO ✦ – ET ✦ SI ✦ CO ✦ 1663 ✦
 Kartusok között négyszögű pajzsban az erdélyi-Apafi-címer. Lent Ć B

C-B 1663 NM R 25

Mj.: AR 10, 11, 12 sz. C B jegyű 1662. évi vereteket R tévesen említi tallérként, ezek fél tallérok.

777. Fél tallér

C-B /

E) ✦ MI ✦ APA ✦ D ✦ G ✦ – virág PRIN ✦ TRA ✦ Mellkép j.

H) ✦ PAR ✦ REG ✦ HV ✦ D ✦ – ET ✦ SI ✦ CO ✦ 1663 ✦
 Kissé hajlitott oldalú pajzsban az erdélyi-Apafi-címer. Oldalt Ć – B lent

Ć – B 1663 NM (14,85 g) R 26–27

778. Fél tallér

C B

E) ✦ MI ✦ APA ✦ D ✦ G ✦ – ✦ PRIN ✦ TRA ✦ Mellkép j.

H) ✦ PAR ✦ REG ✦ HV ✦ D ✦ – ET ✦ SI ✦ CO ✦ 1664 ✦ Címer, mint a 777. sz.

Lent C B

C-B 1664 NM RN 38A

779. Fél tallér

C-B /

E) Ugyanolyan, mint a 778. sz., de ... G ✦ – PRIN ✦ ...
 H) ✦ PAR ✦ REG ✦ HV ✦ D ✦ – ET ✦ SI ✦ CO ✦ 1664 Címer, mint előbb. Fent a korona mellett C-B Lent

C-B 1664 NM R 39

780. Fél tallér

E) Ugyanolyan, mint a 778. sz.

H) ✦ PAR ✦ REG ✦ HV ✦ DO ✦ – ET ✦ SI ✦ CO ✦ 1665 ✦ Címer, mint előbb. Lent a köriratban

1665 NM R 45

1666 NM R 55

1667 NM R 69

1673 NM R 134

781. Fél tallér

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 759. sz. tallér.

1662 NM R 9A

782. Féltallér

D ✱ K

E) MICHA · APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j., alatta három rozetta.

H) PAR · REG · HVN · D · E · SICV · CO · 16 · 71 · Kor. ovális erdélyi-Apafi-címer alatt kartusban ✱ mellette D–K

1671 NM R 92

783. Féltallér

SEGES VARI · B

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 771. sz. tallér.

1672 RN 105A

784. Aranyforint ezüstverete

AF

E) MIC · APAFI · D · G · PR · T · Mellkép j.

H) PAR · REG · HVN · D · G · SI · CO ... Ovális erdélyi-Apafi-címer alatt AF (1672) R 125

Mj.: A 697. sz. AF jegyű aranyforint 1672. évi típusáról készült ezüstveret.

785. Ezüstlap (kettős garas négyszer ráverve)

E) MI · APAFI · D · G · P · T · (1., 2., és 3. bélyeg) · MI · APAFI · D · G · P · T · (4. bélyeg)

Mellkép j., mint a 786. sz. Az ezüstlapon a mezőben jegyek: III–III, V–V és 0–0

H) Mind a négy veret éremképe olyan, mint a 803. sz. Az ezüstlap mezejében rozetta és díszítmény

1672 R 110A (106 × 30 mm)

786. Ezüstlap (kettős garas háromszor ráverve)

✱

E) MI · APAFI · D · G · P · T · (mindhárom bélyegen).

Mellkép mint 803. sz. A mezőben III–III és V–V

H) Mint a 803. sz., de ... GROS · ARG · ✱

1672 NM (87 × 26 mm, 13,24 g) R 110B

787. Ezüstlap (kettős garas háromszor ráverve)

✱

Mindhárom éremkép hasonló, mint a 803. sz. A mezőben az előlapon rozetták.

1673 Nagyszeben R 135

788. Ezüstlap (kettős garas kétszer ráverve)

E) Mint a 803. sz., de ... GROS · ARG · – :: * és a mellkép alatt virág. Az ezüstlapon a mezőben betűk.

H) Ugyanolyan, mint a 803. sz.

1672 R 111

789. Kettős garas csegely (négyyszögű)

E) Mint a 803. sz., de ... GROS · ARG · – :: * Az előlapi mezőben II–III

H) Ugyanolyan, mint a 803. sz.

1672 R 112–113A–C

790. Kettős garas csegely (négyyszögű)

E) MI · APAF · – · D · G · P · T · – :: Mellkép j., alatta három rozetta. A sarkokban rozetták és III

H) · PAR · R · EG · H · D · ET · S · C · G · AR · 1673 · Korona alatt két pajzsban az erdélyi címer, közepén az Apafi-címer, alatta A címerek között négy rozetta.

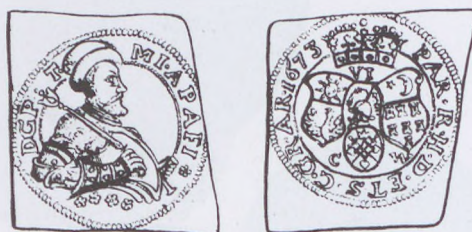
1673 Bern R 136

791. Kettős garas csegely (négyyszögű)

E) · MI · APAFI · – · D · G · P · T · – :: Mellkép j., alatta virág.

H) * :: PAR · R · H · DO · ET · S · CO · GROS · ARG · – :: * Éremkép, mint 813. sz. (Korona alatt VI) A címer mellett 1–6 / 7–2

1672 NM (4,53 g) R –

792. Kettős garas csegely (négyyszögű)

Ugyanolyan, mint a 816b sz. A csegely alakja szabálytalan.

1673 R 137

A KETTŐS GARASOKAT HÁROM CSOPORTBAN KÖZÖLJÜK:

I. Az éremképeken nincs római szám

793. Kettős garas

E) · MI · APA – D : G · P · TR · Mellkép j. jogarral.

H) PA ◦ RE ◦ H ◦ DO : ET SIC ◦ CO GROS ◦ ARG · 1673 :: Sas alatt hét bástya, ez alatt BEZ

1673 NM R –

794. Kettős garas

E) · MI : APAFI · – D : G : PR : T Mellkép j. jogarral.

BT

H) Ugyanolyan, mint a 793. sz., de a körirat végén az évszám ... 1673 : és lent a verdejegy B.T.

1673 NM R –

795. Kettős garas

CI-BI

E) · MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TRA Mellkép j. jogar nélkül.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1 · 6 · 7 · 2 · Sas alatt hat bástya, alattuk a hetedik. Mellette CI-BI

1672 NM R 114

796. Kettős garas

O

E) · MICHA · AP – · D · G · P · T Mellkép j. jogarral, a vállon oroszlánfej.

H) PA · RE · H · DO · E · SI · CO · GRO · AR · 1 · 6 · 7 · 2 Sas alatt a hét bástya. Lent a köriratban

1672 R 115

797. Kettős garas

MC

E) · MIC · APAF · – · D · G · P · T Mellkép j. jogarral, a vállon oroszlánfej.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1 · 6 · 72 Sas alatt hét bástya, alattuk szelvényben · MC · két arabeszk között.

1672 NM R 116

798. Kettős garas

NE

E) · MIC · APAFI – · D · G · P · T Mellkép j. jogarral, alatta virág.

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1672 · Sas alatt hét bástya, alattuk szelvényben · N · E · két arabeszk között.

1672 NM R 117

798a Változat

NE

E) · MIC · APAF¹ – D · G · P · T Mellkép j. jogarral, alatta nincs virág.

H) PAREHVDOET SICCO GROS AR 1672 Éremkép ugyanolyan, mint a 798. sz.

1672 NM R 118

799. Kettős garas

NE

E) Ugyanolyan, mint a 798a sz. A vállon oroszlánfej.

H) Ugyanolyan, mint a 798. sz.

1672 R 119

800. Kettős garas

NE

E) MIC · APÆ¹ – D · C · P · T Mellkép j. jogarral.

H) · PA · RE · HV · DO · ET · SIC · Co · GROS · AR · 1 · 6 · 7 · S Sas alatt bástyák, de a sas feje jobbra fordul. Lent két arabeszk között N · E

1672 rézveret R 120

Mj.: Valószínűleg hamis veret.

II. A hátapon a címer felett XII található.

801. Kettős garas (XII)

BE

E) MI · APA · – · D · G · P · T Mellkép j. jogarral, alatta rozetta.

H) · PAR · REG · H · DET · S · C · G · ARG · 1673 Korona alatt XII ez alatt két pajzsban az erdélyi címer, a kettő között ovális pajzsban az Apafi-címer. Lent kartusok között BE

1673 NM RN 186A

802. Kettős garas (XII)V_vE

E) o MI APA o – D o G o P o T o Mellkép j. jogarral.

H) PAR o R · H · DO · ET · S o CO · GRO ARG : Címer, mint előbb. Lent körvonaltban BE / V A címer körül 1–6 / 7–3

1673 NM R 185–186

803. Kettős garas (XII)

✠

E) MI :: APAFI :: – D G · P · T :: Mellkép j. jogarral, alatta virág.

H) :: PAR · R · H DO · ET · S CO · GROS · ARGE ::
☉ Erdélyi címer, :: ::, körül 1–6 / 7–2 Lent oválisban ✠

1672 NM R 121–124, RN 122A

1673 RN 152

1674 NM R 208

804. Kettős garas (XII)

✠

E) MI · APAFI – · D G P T – :: Mellkép j. jogarral, alatta virág.

H) PAR · RE · H · D · ET · S · C GROS · ARGE · Erdélyi címer. Alatta oválisban ✠ mellette 16–73

1673 NM R 153–154

805. Kettős garas (XII)

✠

E) Mint a 804. sz.

H) PAR · R · H · D · ET S C GRO · ARGE · 1673 Erdélyi címer. Alatta oválisban ✠

1637 (téves évszám) R 155

1673 NM R 156–157, 160, 174–180

806. Kettős garas (XII)

✠

E) MI · APA · – · D · G · P · TRAN · Mellkép j. jogarral, alatta díszítmény.

H) PAR · REG · H · D · ET · S · C · GROS · AR · 1673 Erdélyi címer, de a címer körül négy rozetta. Lent oválisban ✠

1673 NM

A címer körül különböző díszítmények fordulnak elő, és ezek figyelembevételével a következő változatok különböztethetők meg:

a) a címer körül négy :: R 158–159A, 161–167, RN 159B

b) a címer körül négy ✠ R 168–173, 181–183

c) a címer körül négy ☆ R 183A

d) a címer körül két :: és két · R 184

Mj.: R 181–182 szerint a címerben hét helyett nyolc bástya fordul elő.

807. Kettős garas (XII)

C ㄨ I

E) ✠ MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j. jogar nélkül.

H) · PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 16 · Címer, mint előbb. Lent C ㄨ I

1673 R 140

Mj.: Bizonyára 1673-ból való.

808. Kettős garas (XII)

✠

E) · MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TRA Mellkép j., jogar nélkül.

H) PA · RE · H · D · E · S · CO GR · ARGEN Címer, mint előbb.

Körüle 1–6 / 7–3 Lent oválisban ✠

1673 R 139

Mj.: R rajzán a címer felett XI áll XII helyett.

809. Kettős garas (XII)

E) MI · APAF · – · D · G · P · T · ✱ Mellkép j. jogarral, alatta rozetták vagy virágdísz.

H) · PAR · R · H · DO · ET · S · C · GR · AR · 1673 · Címer, mint előbb. Alatta oválisban ✱

1673 NM

1674 NM

(E típusból a következő változatok ismeretesek:

a) A mellkép alatt virág, a címer körül semmi R 199

b) A mellkép alatt három rozetta, a címer mellett két rozetta. R 147

c) A mellkép alatt virág, a címer körül két rozetta és két kereszt. R 148–150, RN 146A–149A

Mj.: Esetleges további változatok is előfordulhatnak főként a sok hamisítvány következtében.

810. Kettős garas (XII)

E) MI · APAFI · – · D · G · P · T Mellkép j. jogarral, alatta három rozetta. S ✕ V

H) · PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1673 · Címer, mint előbb. Lent S ✕ V

1673 NM R 142–146, 151, RN 145A

Előforduló változatok:

a) A mellkép alatt virág R 141

b) A mellkép alatt semmi NM, R –

811. Kettős garas (XII)

E) MICHAEL · APAFI · D · G · P · T · Mellkép j. jogarral. S–V

H) PA · RE · HV · DO · ET · SIC · CO · GROS · AR · 1673 Sas alatt hét bástyá, alatta S XII · V

1673 R 138

III. A hátlapon a címer felett VI található.

812. Kettős garas (VI)

E) MI ... · D · G · P · TR · ✱ Mellkép j., jogarral. B V

H) · PA · R · H · D · ET · SC · GROS ... Korona alatt VI alatta két címerpajzsban az erdélyi címer, közöttük az Apafi-címer. Lent oválisban B V

1673 (?) NM R –

813. Kettős garas (VI)

E) MI · APAFI · D · G · P · T Mellkép j., jogarral. ✱

H) PAR · R · HD · ET · SC GR · ARG · 1673 Címer, mint előbb. Lent oválisban ✱

1673 NM R 190

814. Kettős garas (VI)

E) + MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j., jogar nélkül. C ✕ B

H) PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1673 · Címer, mint előbb. A korona alatt VII (tévesen VI helyett). Lent C ✕ B

1673 R 188

815. Kettős garas (VI)

E) · MI · APAF · D · G · P · T · – ✱ Mellkép j., jogarral, alatta virág. C ✕ B

H) PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1674 Címer, mint előbb. Lent C ✕ B

1674 NM R 204

815a Változat

C ✱ B

E típus változatán a mellkép alatt nincs semmi

1674 R 206–207, RN 207A

816. Kettős garas (VI)

C ✱ I

E) MI · APAFI · – D G P R · T Mellkép j., jogarral, alatta disztés, a vállon oroszlánfej.

H) · PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 1674 Címer, mint előbb, alatta C ✱ I

1674 NM R 205

Mj.: Vannak változatok, amelyeken a mellkép alatt nincs disztés (R 201–203)

816a Kettős garas (VI)

CI ✱ BI

E) · MI · A ... – D G P T Mellkép j., jogarral, alatta virág.

H) PAR RE DO ET S C ... Címer, mint előbb, lent CI ✱ BI

167? NM R –

816b Kettős garas (VI)

C ✱ W

E) MI · APAFI · – · D G · P T Mellkép j. jogarral, alatta virág.

H) PAR R · H · DO ET ... GR · AR · 16 · 73 Címer, mint előbb, alatta C ✱ W

1673 NM RN 188A

817. Kettős garas (VI)

P ✱ S

E) MI · APAFI ✱ · – D G · P · T · ✱ Mellkép j., jogarral, alatta virág.

H) ✱ · PA · R · R · H · D · ET · S · C · GR · AR · 16 · 73 ✱
Címer, mint előbb. Lent P ✱ S

1673 R 187

818. Kettős garas (VI)

ㄨ

E) ✱ MICHAEL · APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j. jogar nélkül, a vállon oroszlánfej.

H) · PAR · R · H · D · ET · S · C · GR · ARGE Címer, mint előbb, körüle 1–6 / 7–3 Lent oválisban ㄨ

1673 R 189

819. Kettős garas (VI)

✱

E) · MICHAEL APAFI · D · G · PR · TR · Mellkép j., jogar nélkül, a vállon nincs oroszlánfej.

H) PA · RE · H · D · E · S CO GR · ARGEN Éremkép, mint a 818. sz. Lent oválisban ✱

1673 NM R –

820. Kettős garas (VI)

✱

E) MI · APAFI · – · D G · P · T · Mellkép j., jogarral, alatta virág.

H) PAR · R · H · D · T · S · C · G · AR · 1674 Címer, mint előbb

Alatta oválisban ✱

1674 NM R 200

821. Kettős garas (VI)

MO / CO / M / N-E

E) MIC · APAFI – DG · PR · TR · Mellkép j. jogarral, a vállon oroszlánfej. Alatta virág.

H) PAR · RE · H · D · ET · SC · GROS · AR · 1673 ·
Címer, mint előbb. Alatta MO / CO / M oldalt N–E három
sorban.

1673 NM R 195

822. Kettős garas (VI)

MO / C / N–E

E) MI · APAFI · – · – · D · G · PR · TR · Mellkép j. jogar-
ral, a vállon oroszlánfej.

H) PAR · R · H · D · ET · SC · GR · AR · 1673 Címer, mint
előbb.

Alatta MO / C mellett N–E két sorban

1673 NM R 191–194

1674 NM R 209–210

1675 NM R 215

823. Kettős garas

S × V

E) MI · APAF · I · – · D · G · P · T · Mellkép j., alatta három
rozetta.

H) · PAR · R · H · D · ET · 2 · C · GR · GR · 1673 Címer,
mint előbb, de a korona alatt AI (VI helyett). Lent S × V

1673 NM R –

Mj.: Valószínűleg egykorú hamisítvány lehet

Thököly Imre (1682–1690)

* 1657. szept. 25.–† 1705. szept. 13. A Habsburg-uralom-
mal elégedetlen bujdosók 1678-ban vezérukké választották,
és ő megindította a függetlenségi harcot. Szövetségre lépett a
török Portával, s a szultán 1682-ben királyi címet adott neki,
de ő csak a Felső-Magyarország fejedelme címet használta.
Apafi Mihály halála után 1690-ben Erdély fejedelmévé vá-
lasztották, de már két hónap múlva kiszorult Erdélyből és az
1699-i karlócai béke kimondta száműzetését. Törökország-
ban, Nikomédiában hunyt el.

824. Tízszerez aranyforint

J. n.

Ugyanolyan éremképpel, mint a 825. sz.

1683 R 1

825. Négyszerez aranyforint

J. n.

E) EME · TÖKÖLY · PRIN · – · PAR · REGNI · HVN ·
DOMINVS · Mellkép j. jogarral. A mezőben SPES –
MEA / IN – DÑO · / Æ · – 26 ·

H) DULCE · ET DECORVM PRO – PATRIA MORI
: 1683 * Kardot tartó kar. A kard körül szalagon PRO
DEO ET LIBERTATE Lent a kor. kétrésű magyar cí-
mer.

1683 NM R 2 (14 g)

Mj.: Minthogy e két veret még erdélyi fejedelemmé tör-
tént választása előtt készült, inkább csak a későbbi fejede-
lem emlékpénzeiként szerepelnek ebben a felsorolásban.

826. Háromszoros aranyforint

J. n.

Ugyanolyan éremképpel, mint a 827. sz. aranyforint.

1690 RN 3A

827. Aranyforint

J. n.

E) EME · THÖKÖ – LI · D · Go · P · T Mellkép j.

H) PAR · REG · HUNGA · D · 2 · SICULO · CO · 1690 ·
Thököly-címer, szív pajzsban kétfejű sas. A pajzs felett si-
sakdísz (két koronából két oroszlán áll ki egymással szem-
ben.) Kétoldalt az erdélyi címer elemei.

1690 NM R 3

1690 ezüstveret NM R –

II. Rákóczi Ferenc (1704–1711)

* 1676. márc. 27.–† 1735. ápr. 8. *A Habsburgok elleni kuruc szabadságharc vezére. 1703. jún. 16-án állott az elégedetlenkedők élére, és 1704-ben csaknem egész Magyarország a kurucok kezére került. A gyulafehérvári országgyűlés 1704. júl. 8-án Erdély fejedelmévé választotta, de csak 1707. ápr. 5-én iktatta be. 1705 szeptemberében a szövetséget rendek a szécsényi országgyűlésen vezérlő fejedelemmé választották. A felkelés bukása után 1711. febr. 22-én elhagyta az országot. A törökországi Rodostóban hunyt el.*

828. Aranyforint csegely (nyolcszögű) K–V
Ugyanolyan éremképekkel, mint a következő 829. sz.
1705 NM R 1

829. Aranyforint K–V
E) MONETA NOVA AVREA TRANS: Korona alatt diszitmények között ovális pajzsban Erdély címere, szív-pajzsban a Rákóczi-címer.
H) TANDEM OPPRESSA RESURGET· Hármaskoronás palma, mellette K.–V. / 17–05.
1705 NM R 2
1705 rézveret NM R 3

830. Aranyforint KV
E) FRAN. II. D. G. S. R. I. ET TRANSYLV. PRINC. RAKOCZI. Mellkép j.
H) PAR · REGN · HVNG · DOM – ET SICVL · COM : 1707 · Kor. ovális pajzsban Erdély címere két sasfej között. Szívpajzsban a Rákóczi-címer. Lent KV kartusban.
1707 NM R 4
1707 ezüstveret (vastagveret) NM R 5
Mj.: Az ezüstveret valódisága kétes.
Ezúttal II. Rákóczi Ferencnek az erdélyi fejedelemséggel kapcsolatos vereteit írtuk le. Többi veretei a királyi Magyarország pénzei közé tartoznak (MKU 1520–1556. sz.)

II. Habsburg-kor

I. Lipót (1691–1705)

* 1640. jún. 9.–† 1705. máj. 5. Német-római császár 1658 óta, magyar király 1657 óta, de már 1655. jún. 27-én megkoronázták. A törökök elleni felszabadító hadjárat idején hadai 1687-ben megszállták Erdélyt. 1691-ben a Diploma Leopoldinummal a Habsburg Birodalomhoz csatolta az Erdélyi Fejedelemséget, kimondva annak különállását. Lipót 1691-ben felvette az erdélyi fejedelmi címet, és a fejedelmi pénzverést tovább folytatta.

831. Tizenkétszeres dukátcszegely (nyolcszögű) KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 835. sz.

1694 RN 8A

832. Tízszerezes dukátcszegely (nyolcszögű) KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 835. sz.

1694 RN 8B

833. Tízszerezes dukát (félhold alakú) CV

E) LEOPOLD · D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BOH · R^x Mellkép j.

H) DVCAT, NOV, – TRANSYLVAN : 16–94. Kor. két-fejű sas mellén pajzsban hét bátya. Lent kartusban CV

1694 NM (34,5 g) R 5–6

834. Tízszerezes dukátcszegely (csillag alakú) CV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 833. sz.

1694 Wien R 7 (34,2 g)

835. Tízszerezes dukát KV

E) LEOPOLDVS D ♦ G ♦ ROM ♦ I ♦ S ♦ AVG
♦ GER ♦ HVN ♦ BO ♦ REX ♦ Mellkép j.

H) DV CATVS NOV₇ – TRANSVLVANI Æ ♦

16–94 ♦ Kor. kétfejű sas mellén kétrés�ű pajzsban Erdély címere. Lent kartusban K.V.

1694 NM R 8

1695 NM R 13

835a Változat

KV

Mint a 835. sz., de a K · V verdejegy kisebb betűkkel.

1696 NM R 16

836. Ötszörös dukátcssegely (nyolcszögű)

KV

E) LEOPOLD, D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BOH · REX díszítmény. Mellkép j.

H) DV CATVS NOV₇ – TRANSVLVANI Æ · 16–94.

Kor. kétfejű sas mellén oválisban hét bástya. Lent kartusban KV

1694 NM (17,20 g) R 9

837. Ötszörös dukát

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 836. sz. ötszörös dukátcssegely.

1694 NM (17,20 g) R 10

838. Ötszörös dukát

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 835. sz. tízszeres dukát.

1695 NM R –

1696 NM R 17

839. Négyezeres dukátcssegely (hatszögű)

KV

E) Mint a 850. sz. dukát, de LEOPOLD : és ... BO · R^x

H) Mint a 850. sz. dukát, de ... TRANSVLVANI · 16–96.

1696 R 17A (14 g)

840. Négyezeres dukátcssegely (hatszögű)

KV

E) Ugyanolyan éremképekkel, mint a 836. sz. ötszörös dukátcssegely.

H) DV CATVS NOVVS – TRANSVLVANI Æ ·

16–98 · Az éremkép, mint 835. sz. (A sas mellén kétrés�ű erdélyi címer).

1697 NM R 30

1698 NM (13,57 g) R –

841. Négyezeres dukát

KV

Ugyanolyan, mint a 840. sz.

1697 R 31

1698 R 35

842. Háromszoros dukát

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 836. sz. ötszörös dukátcssegely.

1694 NM (10,27 g) R –

843. Háromszoros dukát

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 840. sz. négyszeres dukátcssegely.

1697 NM (10,35 g) R 32

1698 R 36

844. Kétszeres dukátcssegely (hatszögű)

KV

E) LEOPOLD · D · G · R · I · S · A · GER · HV · BO · R^x Mellkép j.

H) DVCATVS, NOV. – TRANSYLVAN · 16–96 ·

Kor. kétfejű sas mellén a kétrészü erdélyi címer. Lent KV kartusban.

1696 NM (6,92 g) R 18

845. Kétszeres dukát

F–T

Hasonló típus, mint a 852. sz. dukát.

1702 RN 45A

846. Dukátcssegely (hatszögű)

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 850. sz. dukát.

1695 NM (3,38 g) R 14, RN 15A

847. Dukátcssegely (nyolcszögű)

KV

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 851. sz. dukát.

1699 NM (3,46 g) R 39

848. Dukát

E) LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · H · & · B · R · Kor. kétfejű sas mellén pajzsban a szebeni címer.

H) MONETA · NOVA · TRANSYLVANIAE · 1692 Kor. pajzsban Erdély címere.

1692 Wien R 1

Mj. : Ismeretes ezüst- és ónveretben is. Ezek külön említve 861. sz. alatt.

849. Dukát

CV

E) LEOPOLD · D · G · R · I · S · A · GER · HVN · BOH · R^x Mellkép j.

H) DVCAT ? NOV ? – TRANSYLVAN : 16–93. Kor. kétfejű sas mellén körben hét bástya. Lent CV Kartusban.

1693 NM R 3–4

1694 NM R 11

1694 Ezüstveret Jungwirth 83/12

850. Dukát

KV

E) Mint a 849. sz.

H) DVCAT² NOV² – TRANSVLVA : 16–95. Kor. kétfejű sas mellén oválisban Erdély címere. Lent KV kartusban.

1695 NM R 15

1696 NM R 19–20

1697 NM R 33

1698 NM R 37–38

851. Dukát

KV

E) LEOPOLD² D · G · R · – I · S · A · G · H · B · R^x. Mellkép j. Nincs belső gyöngykör és a körirat megszakad.H) DVCATVS NOV² – TRANSYLVAN : 16–99 · Mint a 850. sz.

1699 NM R 40–42

851a Változat

KV

E) LEOPOL · ... R · egyébként, mint a 851. sz.

H) DVCATVS NOV · – TRANSVLVA : 1700 · (az évszám a körirat végén). Éremkép mint a 850. sz.

1700 NM R 42A

852. Dukát

F–T

E) LEOPOLD · D · G · R · I · S · A · G · H · BO · REX : Álló uralkodó j.

H) ARCHID · AV · D · B · – MA · MOR · CO · TYR : 17–01 · Kor. kétfejű sas, mellén ovális pajzsban a kétrészes erdélyi címer.

Lent oldalt F–T

1701 NM R 43

1702 NM R 44–45

1703 NM R 46

852a Változat

F–T

E) LEOPOLDVS · D · G · R · – I · S · A · G · H · B · REX · Álló uralkodó j.

H) ARCHID · AVS · D · BV · MAR · MOR · COM · TYR · 17–04. A körirat körbefut, egyébként mint a 852. sz.

1704 Wien R 47

853. Tallér

KV

E) LEOPOLDVS D ♦ G ♦ ROM ♦ I ♦ S ♦ AVG ♦ GER ♦ HVN ♦ BO ♦ REX ♦ Mellkép j.

H) DVCATVS NOV² – TRANSYLVANI Æ ♦ 16–94 ♦ Kor. kétfejű sas mellén a kor. kétrészes erdélyi címer. Lent kartusban K. V.

1694 R 12

1696 R 20A

Mj. : Ugyanolyan, mint a 835. sz. tízszeres dukát.

854. Tizenöt krajcár

F–T / ☞

E) LEOPOLDVS ♦ D ♦ G ♦ R ♦ I ♦ – S ♦ A ♦ G ♦ H ♦ B ♦ REX ♦ Mellkép j., alatta kartusban XV

H) MONETA NOVA – ARG ♦ TRANSYLV ♦ 17–04 ♦ Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Oldalt F – T lent a köriratban a szebeni címer pajzsban.

1704 NM R 48–50

1704 NM rézveret R 52

855. Tizenöt krajcár

F–T

Ugyanolyan, mint a 854. sz., de a hátapon lent nincs ott a szebeni címer.

1704 Wien R 51

- 856. Háromkrajcár** (garas) K-V / FT
 E) LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · H · B · REX ·
 Mellkép j., alatta 3 kartusban.
 H) MONETA NOV · ARG · TRANSYL · 16–96 ·
 A kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Oldalt K–V lent
 a köriratban kartusban FT
 1696 NM R 21

- 857. Háromkrajcár** (garas) F–T
 E) Ugyanolyan, mint a 856. sz.
 H) MONETA NOVA ARG · TRANSYL · 16 – 96 ·
 Mint a 856. sz., de F – T oldalt a sas karmai felett, és a
 körirat nem szakad meg.
 1696 NM R 22

- 857a Változat** F–T
 Ugyanolyan, mint a 857. sz., de a hátlapon az F – T a sas
 karmai alatt van elhelyezve.
 1696 R 23

- 858. Háromkrajcár** (garas) FT
 E) Ugyanolyan, mint a 857. sz.
 H) MONETA NOV – ARG TRANSYL 16–96 Mint
 előbb, de lent a köriratban FT kartusban.
 1696 NM R 24–29
 1697 NM R 34

- 859. Poltúra** FT // ✱
 E) LEOPOLDVS · D · G · R · I · S · A · G · H · V · BO · REX ·
 Mellkép j. A karszelvényen F · T
 H) Kartusok között a koronázott pajzsban a kétrészes erdélyi
 címer. Alatta · 17–04 · / · POLTVRA · / ✱ ✱ ✱
 1704 NM R 53–56A
 1705 NM R 57
 Mj.: A hátlapon a szebeni címer mellett különböző díszít-
 mények fordulnak elő: ✱ – ✱, ✱ – ✱, ✱ – ✱, ✱ – ✱

- 860. Változat** FT // ✱
 E) Mint a 859. sz., de ... · H · B · REX ·
 H) Mint a 859. sz., de a címer alatt 17–05 / POLTVRA /
 ✱ ✱ ✱
 1705 NM R 58–62
 Mj.: A szebeni címer mellett előforduló díszítmények:
 ✱ – ✱, ✱ – ✱

- 861. Ezüstpénz** ✱
 A 848. sz. dukát ezüstverete, ugyanolyan éremképekkel.
 1692 Nagyszeben R 2
 1692 ólomveret RN 2A

I. József (1705–1711)

* 1678. júl. 26.–† 1711. ápr. 17. Német-római császár és
 1705. máj. 5-től kezdve Magyarország királya, de már
 1687. dec. 9-én királlyá koronázták. Uralkodása idején zaj-
 lott le a kuruc szabadságharc és fejeződött be a szatmári bé-
 kével 1711. ápr. 30-án.

- 862. Tízszeres dukát** ✱
 Ugyanolyan éremképekkel, mint a 863. sz. ötszörös dukát.
 1708 R 11

- 863. Ötszörös dukát** ✱
 E) IOSEPHVS · D · G · R · I · S · G · H · V · BO ·
 ✱ – REX · Mellkép j.
 H) ARCHIDVX · AVSTR · D · B · – MAR · M · CO ·
 ✱ TYROL ✱ 1708 Kor. kétfejű sas mellén ovális pajzsban
 a kétrészes erdélyi címer. Lent ✱
 1708 NM R 12

864. Ötszörös dukát

E) IOSEPHVS ♦ D : G : RO : I : S : A : G : H : – B : REX ♦ Mellkép j.

H) ARCHID : AVS : D : B : MA : – MOR : COM : TYR : 1708 ♦ Kor. kétfejű sas, mellén kétrészü erdélyi címer.

Lent a köriratban

1708 NM R 13

865. Négyszeres dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 862. sz. tízszeres dukát.

1708 NM R 14

866. Négyszeres dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 864. sz. ötszörös dukát.

1708 R 14A

867. Háromszoros dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 862. sz. tízszeres dukát.

1708 RN 14B

868. Háromszoros dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 864. sz. ötszörös dukát.

1708 NM R –

869. Dukát

J. n.

E) IOSEPHVS. D. G. R. I. – S. A. G. H. B. REX. Álló király j.

H) ARCHIDVX AVS · DVX BVR. MAR. MO. CO. TY. 1708 Kor. kétfejű sas, mellén a kétrészü erdélyi címer.

1708 NM R 15

1709 NM R –

870. Dukát

F–T

E) Ugyanolyan, mint a 869. sz.

H) ARCHID. AVS. D. BV. MAR. MOR. COM. TYR. 17–06. Mint 869. sz., de lent oldalt F–T

1706 NM R 3, RN 3A

871. Dukát

IFK

E) ... · S – A. G. H. BO. REX. Egyébként mint a 869. sz.

H) ARCHID. AV. D. – B · MA. M. C · TYR. 17–09. Mint a 869. sz., de lent a köriratban I.F.K

1709 NM R –

1710 NM R 23

1711 NM R 28–29

1711 NM rézveret R –

1711 NM ólomveret R –

872. Félallér

IFK

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 864. sz. ötszörös dukát.

1708 R 15A

873. Három krajcár (garas)

IFK

E) IOSEPHVS D · G · R · I · S – A · G · H · B · REX. Mellkép j. Lent körvonalban 3

H) ARCHID · A · D · B · – M · M · COM · TYR · 17–11. Kor. kétfejű sas mellén a kétrészü erdélyi címer. Lent a köriratban IFK

1711 NM R 30–32

874. Poltúra

F.T // ☞

E) IOSEPHVS · D · G · R · I · S · A · G · HV · BOH · REX ·
Mellkép j. A karszelvényen F.T

H) Kor. pajzsban az erdélyi címer. Alatta 17–05 /
POLTVRA / + ☞ +

1705 NM R 1

875. Poltúra

F ☞ T

E) ... · H. B. REX. Mellkép j. ☞

H) Mint a 874. sz., de lent F ☞ T

1705 NM R 2, 2A

1706 NM R 4

1707 NM R 5–10

Mj.: A mellkép rajzában előfordulnak eltérések.

876. Poltúra

☞

E) Mint a 875. sz., de eltérő mellkép.

H) Mint a 875. sz., de a címer alatt 17–08 / POLTVRA /
+ ☞ +

1708 NM R 16

1708 NM rézveret R 17

877. Poltúra

MI ☞ HS

E) ... · H. BO · REX · Mellkép j.

H) Mint 874. sz., de a címer alatt 17–09 / POLTVRA /
M.I ☞ H.S

1709 NM R 18

878. Krajcár

IFK

E) IOSEPHVS · D · G · R · I · S · – · A · G · H · B · REX ·
Mellkép j., alatta körvonalban 1

H) ARCHID · AV · D · – · B · M · M · C · TYR · 17–09 ·
Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Lent a köriratban
(I.F.K.)

1709 NM R 19

878a Változat

IFK

E) ... · I · – · S · A · G · H · B · R · Mellkép j., de gyöngykör
nélkül. Lent 1 körvonalban

H) ARCHID · A · D · B · – · M · M · C · TYR · 17–10. Mint
a 878. sz., de a sas mellén az erdélyi címer szív alakú. Lent
IFK kartusban.

1709 NM R 20–21

1710 NM R 24–27

1711 NM R 33–34

879. Félkrajcár

J. n.

E) Erdély címere három pajzsban. Fent kétoldalt 17–09

H) – (egylapú)

1709 NM R 22

1710 RN 27A

III. Károly (1711–1740)

* 1685. okt. 1.–† 1740. okt. 20. 1706–1714 között III. Károly néven spanyol király. 1711. december 22-én VI. Károly néven német-római császárrá, bátyja, I. József halála után pedig 1712. május 12-én Pozsonyban III. Károly néven magyar királlyá koronázták. 1713-ban hirdette ki a Habsburgok női ágon való trónöröklését is biztosító törvényt (Pragmatica Sanctio), amelyet mind a magyar, mind az erdélyi országgyűlés elfogadott.

880. Tízszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 903. sz. tallér.

1712 R 1

881. Tízszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 886. sz. ötszörös dukát.
1713 RN 6B

882. Tízszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 913. sz. féltallér.
1722 NM R 25

883. Tízszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 914. sz. féltallér.
1729 RN 40B

884. Tízszeres dukát

J. n.

E) CAROL · VI · D · G · R · I · - · S A · G E · H I · H U ·
B O R E X · Mellkép j.
E) · ARCHID · AUST · D · BUR · - · PRIN · TRANSYL ·
1740 Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű címer (castíliai
bástya, kettős kereszt, cseh oroszlán, burgundi sávok),
szívpajzsban az erdélyi címer.
1740 Debrecen (34,20 g) R 78

885. Kilencszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 912. sz. féltallér.
1718 Debrecen (31,32 g) R -

886. Ötszörös dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 904. sz. tallér.
1713 NM (17, 18) R 6A
1715 RN 10A

887. Ötszörös dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 912. sz. féltallér.
1717 R 16

888. Ötszörös dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 914. sz. féltallér.
1727 RN 37A
1729 NM (17,40 g) R 40A

Mj.: Az 1727. évi veretnél RN tévesen egy dukát éremképére hivatkozik, Jungwirth szerint (199-i-1) viszont helyesen féltallér a típusa.

889. Négy és félszeres dukát

J. n.

Tallér éremképével készült.
1713 Jungwirth 162-a-3, R -

890. Négyezeres dukát

Tallér éremképével készült.

1713 Jungwirth 162-i-4, R –

891. Háromszoros dukát

E) CAROLVS VI · D · G · R · IMP · S · A · G · HISP · H · B · REX · Mellkép j.

H) ARCHIDVX AVSTR · D · B · PR · TRANSYLV · 1713 · Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer.

1713 Debrecen (9,16 g) RN 6C

892. Kétszeres dukátcssegely (négyyszögű)

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · E · HI · H · B · REX · Mellkép j.

H) ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL · 1734 Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer.

1734 Wien R 58

893. Dukátcssegely (négyyszögű)

Ugyanolyan, mint a 892. sz.

1734 R 59

894. Dukát

E) CAROLVS VI · D · G · R · I · S · A · G · H · H · B · REX · Álló uralkodó j.

H) ARCHID · A · D · BV · – MA · MO · COM · TYR · 17 – 12 · Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer. Lent kartusban I.F.K

1712 NM R 2

1713 Wien R – Jungwirth 162-a-5

J. n.

895. Dukát

E) CAROL VI · D · G · ROM · IMP · S · A · GER · – HIS · H · B · REX · Mellkép j. vért.

H) ARCHI · D · AVST · D · BVR · PRINC · TRANSYLV · 17 – 13 · Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer.

1713 NM R 7

1714 NM R 10

1715 NM R 11

J. n.

896. Dukát

Ugyanolyan, mint a 895. sz., de az előlapi mellképen a vért felett köpeny.

1716 NM R 14

1717 NM R –

1718 NM R 18

J. n.

897. Dukát

E) CAR VI · D · G · R · I · S · A · G · HI · H · B · REX Mellkép j., de a vért felett keskeny köpeny.

H) Mint a 895. sz.

1719 NM R 19

1720 NM RN 19A

1721 NM R 21

1722 NM RN 25A

1723 NM R 27

1724 NM R 28

1725 NM R 30

1726 NM R 34

1727 NM R 38

1728 NM R 40

1731 NM R 49

1732 NM R 54

1733 NM R 55

J. n.

898. Dukát

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · H · I · H · B · REX (a körirat szakaszosan tagolt). Mellkép j.

J. n.

H) ARCHI · D · AV · D · BVR · PRINC · TRANSYL ·
1725 Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer.
1725 NM R 30A

899. Dukát J. n.
E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · – G · H · H · B · REX ·
(a körirat fent jobbról indul). Mellkép j.
H) Mint a 898. sz., de a sas mellén a címer szív alakú.
1729 NM R 41–41B
1730 NM R 45

900. Dukát J. n.
E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · GE · HI · H · B · REX ·
(a körirat balról lent indul). Mellkép j.
H) ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL · 1734
Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer hajlított oldalú
pajzsban, kartusok között.
1734 NM R 60
1735 NM R 62
1736 NM R –

900a Változat J. n.
E) CAR · VI · – : G · R · I · S · – A · GE · HI · H · B · REX ·
Mellkép j.
H) ARCHID · AU · D · BU · PR – INC · TRANSYL ·
1736 · (megszakad a körirat). Mint előbb, de egyenes olda-
lú pajzsban.
1736 NM R 65
1737 NM R 68
1738 NM R 72
1739 NM R 75
1740 NM R 79

901. Negyed dukát J. n.
E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · GE · HI · H · B · REX
Fej j.
H) PRINCEPS TRANSYL: Korona alatt köpenyen az
erdélyi címer, alatta ¼ oválisban.
É.n. NM (0,86 g) R 83–85

902. Negyed dukát

J. n.

E) CONSTANter · CONTINET · ORBEM Felhő-
gyűrűben a földgömb.
H) Kor. pajzsban az erdélyi címer. Kétoldalt kartusok.
Lent ¼ oválisban.
É. n. NM (0,87 g) R 86

903. Tallér

J. n.

E) CAROLVS VI · D · G · R · IMP · S · A
· GERM · HISP · HVNG · BOH · REX ·
Mellkép j.

H) ARCHIDVX AVSTR · D · B · MAR · MOR
· COM · TYROL · 1712. Kor. kétfejű sas, mellén ová-
lis pajzsban az erdélyi címer.
1712 NM R 3

904. Tallér

J. n.

E) CAROL · VI · D · G · RO · IMP · S · A · GER · HIS ·
· HV · BO · REX · Mellkép j.

H) · ARCHIDVX · AVST : DVX · BVRG · PRINC ·
TRANSSYL : 1713 Kor. kétfejű sas, mellén négyrésztű
címer, mint 884. sz., szív pajzsban az erdélyi címer.

1713 NM R 8

1715 Wien R 12

905. Tallér

J. n.

E) CAR : VI · D : G : R : I : S : A : GER · – HI : HV : B :
REX · Mellkép j., de a vért és köpeny rajza eltérő.

H) Ugyanolyan, mint a 904. sz.

1715 NM R 13

906. Tallér

J. n.

E) CAR · VI · D : G : R : I : S : A – G : HI : HV : B : REX
Eltérő mellkép j.

H) ARCHID ✕ AV ✕ D ✕ BV ✕ PR – INC ✕ TRANSIL ✕
1722 Kor. kétfejű sas, mellén a címer, mint 884. P /
CONSTANTER :: CONTINET :: ORBEM ✕ ✕

1721 NM R 22

1722 NM R 26

1724 RN 28A

1728 Herineck II. 466a, R –

907. Tallér

J. n.

E) CAR · VID : G : R : I : S : A : G : – HI : H : B · REX
Mellkép j. eltérő ruhában.

H) ARCHID · AV · D · BV · PR – INC · TRANSYL ·
1734 Kor. kétfejű sas, mellén a négyrésztű címer, mint 884.
sz.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1734 NM R 61

908. Tallér

J. n.

E) CAROL : VI · D : G : R : I : – S : A : GE : HI : H :
B : REX · Mellkép j. eltérő ruhában.

H) ARCHID : AU · D : BU : PR – INC : TRANSYL :
1737 · Kor. kétfejű sas, mellén négyrésztű címer, mint 884.
sz.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1736 NM R 66–67, RN 67A

1737 NM R 69

1738 NM R 73–74

1739 NM R 76

1740 R 80

909. Fél tallér

J. n.

E) CAROLVS VI · D · G · R · IMP · S · A · G · HISP · H ·
B · REX · Mellkép j.

H) ARCHIDVX AVSTR · D · B · PR · TRANSYLV ·
1713 · Kor. kétfejű sas, mellén az erdélyi címer.

1713 NM R 9

910. Féltallér

J. n.

E) CAR : VI : D : G : R : I : S : A : G : - HI : HV : B : REX Mellkép j., más ruhában.

H) ARCHI : D : AVST : D : BVR : PRINC : TRANSYL : 1716 · Sas mellén címer, mint 884. sz.

1716 NM R 15A

911. Féltallér

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · R · - HI · HV · B : REX · Mellkép j., eltérő ruhában.

H) Ugyanolyan, mint a 910. sz.

1716 NM R 15

912. Féltallér

J. n.

E) CARVI D : G : R : I : S : A : G - HI : H : B : REX Mellkép j., más ruhában. Kisebb méret.

H) ARCHID : AVST : DVX ♦ BVR : - PRINC ♦ TRANSYL : 1717 Sas mellén négyrésztű címer, mint 884. sz.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1717 NM R 17

1720 R 20

912a Válozat

J. n.

Mint a 912. sz., de még kisebb méretben. Peremirattal.

1718 NM R -

913. Féltallér

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · - HI · HV · B : REX Mellkép j. eltérő ruhában.

H) ARCHI · D · AV · D · BV · PRI - NC · TRANSYL · 1721 Sas mellén a címer mint 884. sz.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1721 NM R 23

914. Féltallér

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G - HI · HV · B · REX · Mellkép j. más ruhában.

H) ARCHID · AV · D · BV · PRI - NC · TRANSYL : 1724 A sas mellén címer mint 884. sz.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1724 NM R 29

1725 NM R 31

1726 NM R 35-36

1727 NM R 39

1729 NM R -

1730 NM R 46

1731 NM R 50

1733 NM R 56

1735 R 63

915. Fél tallér

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · - A · G · HI · HV · B · REX · Mellkép j. eltérő ruhában.

H) ARCHID · AU · D · BU · PR - INC · TRANSYL · 1737 Sas mellén címer, mint 884.

P) CONSTANter CONTINET ORBEM

1737 NM R 70–71

1739 NM R 77

916. Negyed tallér

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · - HI · HV · B · REX Mellkép j.

H) ARCHID · AV · D · BV · PRI - NC · TRANSYL · 1721 Sas mellén címer, mint 884. sz.

1720 Wien Jungwirth 184-c-7

1721 MNB R 24

917. 15 krajcár

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · - HI · HV · B · REX Mellkép j. Alatta XV kartusban.

H) ARCHI · D · AV · D · BV · PR - INC · TRANSYL · 1726 Kor. kétféjű sas mellén erdélyi címer.

1726 Wien R 37

918. 3 krajcár (garas)

J. n.

E) CAR VI D · G · R · I · S · A · G · - HI · H · B · REX Mellkép j. Alatta 3

H) ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL : 1725 · Kor. kétféjű sas mellén az ovális erdélyi címer.
1725 NM R 32–33**919. 3 krajcár (garas)**

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · HI · H · B · REX Mellkép mint előbb j. Alatta 3

H) ARCHID · AV · D · BV · PRINC · TRANSYL 1729 Mint 918., de a sas mellén az erdélyi címer szív alakú.

1729 NM Herinek II. 848 R –

920. 3 krajcár (garas)

J. n.

Ugyanolyan, mint a 919. sz., de az előlapon a mellkép némileg eltérő ruhában. Lent kartusban 3

1729 NM R 42–44

921. 3 krajcár (garas)

J. n.

E) Ugyanolyan, mint 920. sz., de a mellkép alatt nincs számjegy.

H) ARCHID · AU · D · B · PRI - NC · TRANSYL : 1733 A sas mellén szív alakú pajzs. Lent kis pajzsban 3

1733 NM R 57

922. 3 krajcár (garas)

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A · G · HI · H · B · REX (a körirat balról lent indul). Mellkép j.

H) ARCHID · AV · D · B · PR - INC · TRANSYL : 1735 Sas mellén az erdélyi címer egyenetlen oldalú ovális pajzsban. Lent kis pajzsban 3

1735 NM R 64

1736 NM RN 67B

922a Válozat

J. n.

E) CAR : VI · D : G : R : I : - S · A · GE : HI : H : B : REX
· (a körirat balról lent indul). Mellkép j.

H) ARCHID : AUST : D : BUR : - PRIN : TRANSYL
: 1740 A sas mellén az erdélyi címer egyenes oldalú pajzsban. Lent kis pajzsban 3

1736 NM R -

1740 NM R 81

923. Poltúra

J. n.

E) CAR : VI · D : G : R : I : S : A : G : H : H : B : REX
Mellkép j.

H) Kétrés�ű pajzsban Erdély címere. Alatta POLTURA
/ 1730

1730 NM R 47

1730 rézveret R 48

924. Poltúra

J. n.

E) CAR : VI · D : G : R : I : - S : A : GE : HI : H : B :
REX · Mellkép j.

H) Kartusok között kor. kétrés�ű pajzsban Erdély címere.
Körül 17-40 · POLTURA ·

1740 NM R 82

925. Krajcár

IFK

E) CAROL VI · D : G · R · I · S - A · G · H · H · B · R ·
Mellkép j. Alatta kartusban 1

H) ARCHID · A · D · - B · M · M · C · TYR · 17-12 · Kor.
kétféjű sas mellén az erdélyi címer. Alatta IFK kartusban.

1712 NM R 4-6

926. Krajcár

J. n.

E) CAR · VI · D · G · R · I · S · A - G · H · H · B · R Mellkép
j. Alatta kartusban 1

H) ARCHID · A · D · B · PRINC · TRANSYL · 1731
Kor. kétféjű sas mellén az erdélyi címer.
1731 NM R 51-53

Mária Terézia (1740–1780)

* 1717. máj. 13.-[†] 1780. nov. 29. A Pragmatica Sanctio alapján apja halála után 1740 októberében átvette a Habsburg örökös tartományok feletti uralmat. 1741. jún. 25-én Pozsonyban magyar királynővé koronázták. Férje, Lotaringiai Ferenc 1745-ben német-római császárrá történt választása után császárné lett, akinek 1765-ben bekövetkezett halála után fia, II. József a társuralkodó. Erdélyt 1765-ben önállósága elismeréseként nagyfejedelemségi rangra emelte. Mária Terézia halála után 1780-ban Erdély önállósága megszűnt II. József központosító törekvései következtében, de a Bécsből irányított önálló közigazgatás az erdélyi udvari kancellária révén 1867-ig fennállott.

927. Tizenkétzseres dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D : G · R · - IMP · GE · HU · BO
· REG · Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · - TRAN · CO · TYR
· 1765 · Kor. kétféjű sas mellén az erdélyi címer.

1765 RN 127A

928. Tízszerez dukát

J. n.

E) MAR · THERESIA · - D : G : REG : HUNG : BO :
Mellkép j.

H) ARCH : A · D · BU · PR : TRAN : - N : D : LO : B :
M : D : ETR : 1743 Kor. ötrés�ű pajzsban két sasfej között magyar, cseh, osztrák, lotaringiai és burgundi címer, szív-pajzsban Erdély címere.

1742 R 2

1743 Hamburg, R5

929. Tízszerezes dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) ARC · AU · DUX · BU · MEDI – PR · TRAN · CO · TY · 1747 Kor. kétfejű sas mellén pajzsban 17 címer (Dalmácia, Magyarország, Castília, Leon, Aragónia, Szicília, Csehország, Horvátország, Milano, Ausztria, Burgundia, Szilézia, Tirol, Stájerország, Lotaringia, Karintia, Görz) és szív pajzsban Erdély címere.

1747 RN 19A

1750 R 31

930. Tízszerezes dukát

J. n.

E) Ugyanolyan körirat, mint a 929. sz., de... · IM · GE · ... Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR – TRAN · CO · TY · 1754 X Címer, mint 929. sz.

1754 RN 43B

931. Tízszerezes dukát

J. n.

E) MAR · TH · D · G · R · – JMP · G · HUN · BOH · R · Mellkép j. A szelvényben R

H) Ugyanolyan, mint a 930. sz.

1754 R 42B

Mj. : Fél tallér nagyságú. Az előlapi szelvényben az R valószínűleg a vésnök (Roth von Rothenfels) jelzése.

932. Tízszerezes dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 982. sz. tallér.

1754 NM R – Rádóczy 3b

1757 R 53A

1758 R 55A

1759 NM R 59

1761 NM R 73

1762 RN 77C

933. Hétszerezes dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 930. sz. tízszerezes dukát.

1758 R – Rádóczy 5

Mj. : Az RN 55B sz. alatt ismertetett veret 1757-ből tévedés lehet.

934. Hatszoros dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 979. sz. tallér.

1743 NM R 6

935. Hatszoros dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 980. sz. tallér,
1745 Debrecen (20,80 g) R 13

J. n.

936. Hatszoros dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 982. sz. tallér, de
... D : G - ...

1747 R 19

1759 NM (20,91 g) R 59A

1761 Eypeltauer 338b, Rádóczy 7c, R -

1765 Rádóczy 7, R -

J. n.

937. Hatszoros dukát

E) M · THERESIA · D · G - R · IMP · HU · BO · REG ·
Mellkép j., fátyollal.

J. n.

H) ARCHID · AU · DUX · BU · M · PR · - TRANS ·
COM · TYR · 1777 · X Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű
címer (magyar, cseh, burgundi, erdélyi) szív-pajzsban az
osztrák pólya.

1777 Debrecen (20,80 g) R -

938. Ötszörös dukát

J. n.

E) MAR : THERESIA · - D : G : REG : HUNG : BO
Mellkép j.

H) ARCH : A : D : BU : PR : TRAN : - N : D : LO : B :
M : D : ETR : 1742 Ötrésztű címer, mint 928. sz., szív-
pajzsban Erdély címere.

1742 R 2A Rádóczy 8

Mj. : Fél-tallér nagyságú.

939. Ötszörös dukát

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 981. sz. tallér.

1750 Wien R 32

940. Ötszörös dukát

J. n.

E) M : THERESIA · D : G · - R · IMP · GE · HU · BO
· RE · Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · - TRAN · CO · TY
· 1759 · X · 17 résztű címer, mint 929. sz.

1759 NM (17,26 g), Eypeltauer 339a, Rádóczy 9. R -

941. Ötszörös dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 989. sz. féltallér.

1754 R 43

1755 R 46A

1759 NM (17,46 g), R 60

J. n.

942. Ötszörös dukát

E) M · THERESIA · D · G · R · – IM · GE · HU · BO · REG · Mellkép j. Némileg eltérő ruha (mint a 990. sz. féltallér).

H) Mint a 990. sz. féltallér.

1760 NM (17,42 g), R 68

J. n.

943. Ötszörös dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 946. sz. négyszeres dukát.

1765 Eypeltauer 340., Rádóczy 11., R –

J. n.

944. Négyszeres dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 990. sz. féltallér.

1754 Eypeltauer 345., Rádóczy 12, R –

1755 Eypeltauer 345., Rádóczy 12, R –

1760 NM (13,97 g), R 68A

J. n.

945. Négyszeres dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 940. sz. ötszörös dukát

1759 R 61, 61A

1760 Rádóczy 13., Herinek II. 42., R –

1761 R 73A

1762 R 78

J. n.

946. Négyszeres dukát

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

J. n.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRAN · CO · TYR ·
· 1764. Kor. kétfejű sas mellén Erdély címere.

1764 NM (13,92 g) R 101

1765 NM R 127–128

947. Négyezeres dukát

H-S

E) M · THERESIA · D · G · – R · IMP · HU · BO · REG ·
Fátyolos mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · M · PR · – TRAN · CO · TYR ·
1779; Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Lent kar-
tusban 4 Oldalt H-S

1778 Wien RN 207C

1779 NM 13,94 g R 215

948. Háromszoros dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO ·
REG · Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRAN · CO · TY ·
1760 × 17 részes címer, mint 929.

1754 R 43A (10,5 g)

1760 NM (10,31 g) R 69

1761 R 74

949. Kétszeres dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IM · GE · HU · BO · RE ·
Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRANCO · TY ·
1754: Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű (magyar, cseh,
osztrák, burgundi címer), szív pajzsban Erdély címere.

1754 Wien Eypeltauer 347, Rádóczy 18., R –

950. Kétszeres dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – RO · I · GE · HU · BO · RE ·
Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · P · – TRAN · CO · TY ·
1764 · Kor. kétfejű sas mellén Erdély címere.

1764 NM R 103

951. Kétszeres dukát

J. n.

Ugyanolyan, mint a 950. sz., de a hátapon lent a körirat-
ban kartusban 2

1764 NM R 102

1765 NM R 129–131

951a Változat

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IMP · GE · HU · BO ·
REG · Mellkép, mint előbb.

H) Ugyanolyan, mint az előbbi 951. sz. de ... · TYR · 1765 ·
(lent a köriratban kartusban 2), de a szív pajzs egyenes ol-
dalú.

1765 NM Rádóczy 19e, R –

952. Kétszeres dukát

AH-AG

E) M · THERESIA · D · G · – R · I · HUN · BOH · REG ·
Mellkép j., fátyollal.

H) AR · AU · DUX · BU · M · P · – TRAN · CO · TYR ·
1767 · Hajlított oldalú címer, mint előbb és lent 2 kartus-
ban, de kétoldalt A.H.–A.G.

1767 NM RN 163A

953. Kétszeres dukát

E) Mint 952. sz. de némileg eltérő mellkép.

H) Mint előbb 952. sz., de oldalt H.–G.

1768 NM R 166

1769 NM R 170

1770 NM R 172

1771 NM R 177

1772 NM R 181

1773 NM R 185

1774 NM R 188

1775 NM R 194

1776 NM R 197

1777 NM R 204A

H–G

954. Kétszeres dukát

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 953. sz., de a hátlapon oldalt H.–S.

1777 NM R – Eypeltauer 382a, Rádóczy 20

1778 NM R 208

1779 NM R 216, 216A

1780 NM R 220

H–S

955. Dukát

E) MAR : THERESIA – D : G : REG : HUNG : BO : Mellkép j.

H) ARCH : A : D : BU : PR : TRAN : – N : D : LO : B : M : D : ETR : 1741 Kor. ötrészü címer, mint 928. sz. diszitménnyel övezve.

1741 NM R 1

1742 NM R 2B

J. n.

955a Változat

Ugyanolyan, mint a 955. sz., de e mellkép ruházata némileg eltérő.

1742 Eypeltauer 323a, R –

J. n.

956. Dukát

E) MAR · THERESIA – · D · G · REG · HUN · BO · Mellkép j. de eltérő ruhában.

H) ARCH : A : D : BU : PR : TRA – N · D : L : B : M : D : ETR : 1743 Ötrészes címer, mint 928. sz., de a címer körül lombok.

1743 NM R 7, 7A, RN 7B

1744 Debrecen, R 10

1745 RN 14A

J. n.

957. Dukát

E) Mint 956. sz.

H) ARCH · A · D · BU · PR · TRA – N · D · L · B · M · D · ETR · 1745 Ötrészü címer, mint 928. sz., de a címer körül nincs diszitmény.

1745 NM R 14–15

J. n.

958. Dukát

E) M · THERESIA · D : G : – RO · I · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) AR · AU · DU · BU · MEDI · – PR · TRAN · CO · TY · 1746 Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer.

1746 NM R 18, 18A

1747 NM R 20

1748 NM R –

1749 R 26

1750 NM R 33

1751 NM R 36

1752 NM R 39

1753 NM R 41, 41A

1754 NM R 44, 44A

1755 NM R 47

1756 NM R 51–52

1757 NM R 54, RN 54A

1758 NM R 56–57A

1759 NM R 62

1760 NM R 70

1761 NM R 75–75B, RN 75C

1762 NM R 79, 79A, RN 79B

1763 NM R 88, 88A

1764 NM R 104

1765 NM R 133–135A

Mj.: Kisebb eltérések előfordulnak a címer rajzában.

J. n.

959. Dukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – RO · I · G · HU · BO · REG ·
Mellkép j., de eltérő ruhában.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · P · – TRAN · CO · TY · 1759. Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer.

1759 NM R – Eypeltauer 354.

1760 NM R – Eypeltauer 354.

960. Dukát

H–G

E) M · THERESIA · D · G · – R · I · HUN · BOH · REG ·
Mellkép j. fátyolosan.

H) AR · AU · DUX · BU · M · P · – TRAN · CO · TYR ·
1765 · Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Oldalt sas
karmai alatt H.–G.

1765 NM R 132

1767 NM R 164, RN 164A

1768 NM R 167

961. Dukát

H–G

Ugyanolyan, mint a 960. sz., de a ruha rajza eltérő. A hát-
lapon oldalt H. – G. a sas karmai felett elhelyezve.

1768 NM R –

1769 NM R 170A

1770 NM R 173

1771 NM R 178

1772 NM R 182

1773 NM R 186

1774 NM R 189

1775 NM R 195

1776 NM R 198

1777 NM R 205–206

962. Dukát

H–S

Ugyanolyan, mint az előző 961. sz., de a hátlapon lent ol-
dalt H. – S.

1777 NM R –

1778 NM R 209–210

1779 NM R 217

1780 NM R 221

963. Féldukát

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – RO · I · GE · H · BO · RE ·
Mellkép j., mint 964. sz.

H) AR · AU · DUX · B · M · P · – TRAN · CO · TY · 1750

Kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Lent ½

1750 Eypeltauer 355., Rádóczy 27. R –

964. Változat

J. n.

E) Mint előbb, de ... · HU · BO · ... Mellkép j.

H) Mint előbb, de ... · B · ME · P – ... és az értékelzés a
hátlapon lent – (vízszintesen)

1762 NM R 80

965. Féldukát

J. n.

E) Mint 963, de ... · H · BO · REG · ... Mellkép j. más
ruhában.

H) Mint 963, de ... · BU · ME · P – ...

1756 Wien Eypeltauer 356, Rádóczy 27e, R –

966. Féldukát

J. n.

Ugyanolyan, mint a 963. sz., de a mellkép más ruhában.

1759 NM R 63

1762 Rádóczy 27d, R –

1763 Rádóczy 27., R –

1764 R 105

1765 NM R 137

967. Féldukát

J. n.

E) M · THERE · D · G · R · – I · GE · HU · BO · RE ·
(eltérő körirat). Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · P – TRAN · CO · TYR ·

1765 Éremkép, mint előbb. Lent ½

1765 NM R 136

968. Féldukát

H–G

E) M · THERES · D · G · – R · I · HUN · BOH · REG · Mellkép j.

H) A · AU · DUX · B · M · P · – TRAN · CO · TYR · 1770
Kor. kétfejű sas mellén Erdély címere. Oldalt H. – G.
Lent ½

1770 NM R 174

1774 NM R 190

1775 NM R 196

969. Féldukát

H–S

E) M · THERE · D · G · – R · I · HU · BO · REG · Mellkép j.
H) A · A · DUX · B · M · PR · – TR · CO · TY · 1780 · címer,
mint a 968. sz., de oldalt H. – S.

1780 NM R 222

970. Negyed dukát

J. n.

E) MAR · THERES · D · G · REG · HU · BO · Mellkép j.
H) PRINCEPS – TRANSYL Kor. paláston Erdély cí-
merek. Lent ¼

É. n. NM R 230–231

971. Negyed dukát

J. n.

E) M · THER · D · G · – R · I · G · H · B · REG · Fej j.
H) A · AU · D · B · PR · – TRANS · 1749 · Kor. kétfejű sas
mellén Erdély címere. Lent ¼

1749 NM R 27

972. Negyed dukát

J. n.

E) M · THER · D · G · – R · I · H · B · REG Eltérő mellkép j.
H) A · AU · D · B · M · P · – TRANS · 1780 · Kor. sas
mellén az erdélyi címer. Lent ¼

1780 R 223 Eypeltauer 388., Rádóczy 32.

973. Negyed dukát

H–G

Ugyanolyan, mint a 972. sz., de a hátlaon a címer mellett
oldalt H–G

1768 NM R 168

1772 NM R 183

1776 R 199

974. Negyed dukát

H–S

E) M · THERE · D · G · – R · I · H · B · REG · Mellkép j.

H) Mint előbb 973. sz., de oldalt H–S

1778 NM R 211

1780 NM R 224

975. Nyolcad dukát

J. n.

Hasonló a 971. sz. negyed dukáthoz, de a pontos köriratok
nem ismeretesek.

1749 Eypeltauer 360., Rádóczy 35., R –

976. Nyolcad dukát

HS

E) Erdély címere koronázva.

H) Három sorban ⅛ / 1778. / H.S.

1778 NM R 212

977. Tizenhatod dukát

HS

E) Erdély címere koronázva.

H) Három sorban ⅙ / 1778. / H.S.

1778 NM R 213

978. Tallér

J. n.

E) MAR : THERESIA – D : G : REG : HUNG : BO :
Mellkép j.

H) ARCH · A · D · BU · PR · TRAN · – N · D · LO · B · M · D · ETR · 1742 Díszítmények között kor. ötrészü címer két sasfej között, mint 928. sz., szív pajzsban Erdély címere.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA
1742 NM R 3

979. Tallér

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 978. sz. tallér, de az előlapon a mellkép ruházata eltérő. Peremirattal.

1743 NM R 8

1744 R 11

980. Tallér

J. n.

E) MAR · THERESIA – D · G · REG · HUNG · BOH · Mellkép j. eltérő ruhában.

H) ARCH · A · D · BU · PR · TRAN · – N · D · LO · B · M · D · ETR · 1745 Ötrészü címer, mint előbb, de a pajzs díszítmény nélkül két sasfejjel.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1745 NM R 16

981. Tallér

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) ARC · AU · DUX · BU · MEDI · – PR · TRAN · CO · TY · 1747 Kor. kétfejű sas mellén 17 részü címer, mint 929. sz., szív pajzsban Erdély címere.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1747 NM R 21

1748 NM RN 22A

1749 NM R 28

1750 R 34

982. Tallér

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j. eltérő ruházatban.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRAN · CO · TY · 1751 · X · A sas mellén 17 részü címer, mint 929. sz.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1751 NM R 37

1752 R 40

1753 R 42

1754 NM RN 44B

1755 R 48

1756 NM R 53

1757 NM R 55, RN 54B

1758 NM R 58

1759 NM R 64–66

1760 R 71

1761 R 76

1762 NM R 81, RN 81A

1765 R 139

983. Tallér

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 946. sz. négyszeres dukát.

1765 R 138

984. Tallér

AH – GS

E) M · THERESIA · D · G : – R · IMP · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) ARCHID · AVST · DUX · – BURG · CO · TYR · 1780 · X Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű címer (magyar, cseh, burgundi és felső-ausztriai), szív pajzsban az osztrák pólya koronázva.

Oldalt A · H · – G · S ·

1780 NM RN 224A–B

Mj. : a 984., 1017., 1018. és 1020. sz. vereteken csak a verdejegy árulja el, hogy ezek erdélyi (gyulafehérvári) veretek. Minthogy azonban ezek teljessé teszik a Mária Terézia által az erdélyi nagyfejedelemség területén veretett pénzeknek a sorozatát, célszerűnek látszott ezt a négy típust is felvenni a sorozatba.

985. Fél tallér

J. n.

Ugyanolyan éremképekkel, mint a 978. sz. tallér, csak kisebb méretben. Peremirattal.

1742 NM R 4

986. Fél tallér

J. n.

E) MAR · THERESIA – D : G : REG · HUN · BO · Mellkép j., eltérő rajzú viseletben.

H) ARCH · A · D · BU · PR · TRAN · – N · D : LO · B · M · D · ETR · 1744 Ötrésztű címer, mint 928. sz. de mellette zöld ág

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1743 R 9

1744 NM Eypeltauer 330, R –

987. Fél tallér

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) ARC · AU · DUX · BU · MEDI · – PR · TRAN · CO · TY · 1749 Ötrésztű címer, mint 928. sz., de kerekaljű pajzsban.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

Mj. : Az előlapon utólagos beütések nyomai.

1740 Wien Eypeltauer 364., Rádóczy 46, R –

1748 Wien R 23

1749 NM R 29

Mj. : Az 1740. évi fél tallér esetleg utánveret lehet.

988. Fél tallér

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j. eltérő ruhában.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRAN · CO · TY · 1752 · X A kor. kétfejű sas mellén 17 résztű címer, mint 929. sz.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1752 Wien Eypeltauer 367., Rádóczy 47

1753 R 42A

989. Fél tallér

J. n.

E) M · THERESIA · D : G : – R · IM · GE · HU · BO · REG · Mellkép j., de az előzőtől némileg eltérő ruhában.

H) Ugyanolyan, mint a 988. sz. féltallér.

P) IUSTITIA ET CLEMENTIA

1753 Wien Eypeltauer 366., Rádóczy 47.

1754 R 45

1755 NM R 49

1756 NM, R –

1758 Eypeltauer 366., Rádóczy 47, R –

1759 R 67

Mj.: Az 1756. évi veret 6-os számjegye 1755. évi veret utolsó számjegyéből átvésve. Rádóczy 47. sz. említ veretet 1757-ből is, de csak levéltári forrásból.

990. Féltallér

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · A mellkép rajza eltérő. J. n.

H) Mint a 988. sz.

Peremirattal.

1760 R 72

1761 R 77

1765 NM R 140

991. 30 krajcár

E) MARIA – THERESIA – D · G · REG · – HVN · BOH · J. n.

Álló négyzetben mellkép j. Oldalt 17–44 Lent 30

H) ARCH · A · D · B · – PR · TRAN · – N · D · LO · BA · –

M · D · ETR · Két zöld ág között kor. ötrészü címer, mint

928. sz.

1744 R 12

992. 30 krajcár

E) MARIA – THERESIA – D · G · R · IM · GE · – HU · BO · REG · Álló négyzetben mellkép j. Alatta 30 J. n.

H) AR · AU · D · B · M · – PR · TRAN · – COM · TY · – 1754 · X Álló négyzetben kor. kétfejű sas mellén Erdély címere koronázva.

1754 NM R 46

1755 Wien R –

1765 NM R 141

1766 Eypeltauer 368., Rádóczy 52. R –

Mj.: Az 1765–1766. évi vereteken a hátlapon a címerpajzs kisebb.

993. 20 krajcár

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j. pálmaág és babérág között. J. n.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · – TRAN · CO · TY ·

1755 · X · Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer, alatta talapzaton 20

1755 NM R 50

1764 Rádóczy 55.

1765 NM R 142–144B, RN 144C

994. Változat

E) M · THERESIA · D · G · R · IM · GE · HU · BO · RE J. n.

Mellkép, mint előbb.

H) ARCHID · AUST · DUX – BURG · CO · TYR · 1764

X (eltérő körirat). Éremkép, mint 993. sz.

1764 NM R 106

1765 NM R –

995. 20 krajcár

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · HU · BO · REG · H-G

Mellkép, fátyollal.

H) Mint 993. sz., de H – G

1767 NM R 165

1768 NM R 169, 169A

Mj.: Rádóczy 56. sz. említ 1766-ból is veretet, de csak levéltári forrásból.

996. 20 krajcár

H-G

E) ... · BOH · ... egyébként olyan, mint a 995. sz.
H) AR · AU · DUX · BU · M · P · - TRAN · CO · TYR ·
1769 · X (eltérő körirat). Éremkép mint 995. sz.
1769 NM R 171, 171A
1770 NM R 175–176A
1771 NM R 179–180, RN 180A
1772 NM R 184, 184A
1773 NM R 187, RN 187A
1774 NM R 191–192A
1775 NM R 196A, RN 196B
1776 NM R 200–203
1777 R 207, 207A

997. 20 krajcár

H-S

Ugyanolyan, mint a 996. sz., de az előlapon · HUN · a
hátlapon oldalt H.-S.
1777 NM R -
1778 NM R 214–214B, RN 214C
1779 NM R 218–219A
1780 NM R 225–226A, RN 225B-E

998. 17 krajcár

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · IM · GE · HU · BO · REG ·
Mellkép j.
H) AR · AU · DUX · BU · ME · PR · - TRAN · CO · TY ·
1751 · X Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű címer, (ma-
gyar, cseh, osztrák és burgundi). Lent XVII
1751 NM R 38
Mj. : A 17 krajcáros népies neve máriás volt.

999. 17 krajcár

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · IM · GE · HU · BO · RE ·
Mellkép j.
H) AR · AU · DUX · BU · ME · P · - TRAN · CO · TY ·
1763 (évszám után nincs X) Kor. kétfejű sas mellén az er-
délyi címer. Lent XVII
1763 NM R 89–90

999a Változat

J. n.

Ugyanolyan, mint a 999. sz., de kisebb átmérőjű (26 mm).
1763 NM R 91–93

1000. 17 krajcár

J. n.

Ugyanolyan, mint a 999. sz., de az évszám után X
1763 NM R 94–97
1764 NM R 107–114
1765 R 145

1001. 17 krajcár

J. n.

E) M · THERES · D · G · R · - IMP · HU · BOH · REG ·
Mellkép j. eltérő ruhában, fátyolosan.
H) Ugyanolyan, mint az 1000. sz.
1773 Herinek II. 1058, Rádóczy 60, R -

1002. 15 krajcár

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · MEDI · – PR · TRAN · CO · TY · 1748 Kor. kétfejű sas mellén négyrésztű címer, mint 998. sz. Lent XV

1748 R 24–25 Eypeltauer 373

1749 R 30 Eypeltauer 373

1750 R 35 Eypeltauer 373

Mj.: Rádóczy 63. sz. alatt említ 1747-i veretet is, de csak levéltári forrásból.

1003. 10 krajcár

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · GE · HU · BO · REG · Mellkép j. pálma- és babérkoszorúban.

H) ARCHID · AUST · DUX · – BURG · CO · TYR · 1765 X Kor. kétfejű sas mellén Erdély címere. Alatta pálma- és babérág között talapzaton 10, de az értékjelzés fordított.

1765 Wien Eypeltauer 374a, Rádóczy 66e, R –

1004. 10 krajcár

J. n.

E) Mint 1002. sz.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · P · – TRAN · CO · TYR · 1765 · X Éremkép, mint előbb. A talapzat oldalán 10

1765 NM R 146–151

1766 R 163

1770 Herinek II. 1201., Rádóczy 66, R –

Mj.: Az 1770. évi veretet Herinek kérdőjellel közli.

1005. 10 krajcár

H–G

E) M · THERESIA · D · G · R · – IMP · HUN · BOH · REG · Eltérő mellkép fátyolosan.

H) ... · M · P · ... egyébként mint 1004. sz., de oldalt H.–G. és az értékjelzés kartusban.

1776 NM R 204

1006. 10 krajcár

H–S

Ugyanolyan, mint 1005. sz., de a hátlapon oldalt H.–S.

1780 NM R 227–228

1007. 7 krajcár

J. n.

E) M · THER · D · G · R · IMP · – GE · HU · BO · R · A · A · D · B · C · T · Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · ME · – P · TRAN · CO · TY · 1762 · A kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Alatta VII

1762 Eypeltauer 375a, R –

Mj.: E pénzfaj népies neve peták volt.

1008. 7 krajcár

J. n.

E) M · THERES · D · G · – R · IM · GE · HU · BO · RE · Eltérő mellkép j.

H) AR · AU · DUX · BU · MEP · – TRAN · CO · TY · 1764 · Mint az 1007. sz.

1762 NM R 82–83A

1763 Rádóczy 69, R –

1764 NM R 115–118

1009. 7 krajcár

J. n.

E) M · THERESIA · D · G · – R · IM · GE · HU · BO · RE Mellkép j.

H) AR · AU · DUX · ME · P · – TRAN · CO · TY · 1765 ·
X · Mint az 1007. sz., de az évszám után X
1765 R 152–152A

1010. 3 krajcár (garas) J. n.
E) MAR · THERESI · D · G · REG · HUN · BO · Mellkép j.
H) ARCHID · AU · D · BUR · – PRI · TRANSY · 1745 ·
Kor. pajzson négy címer, mint 998. sz. Szívpajzsban Erdély címere. Lent 3 szalagkörben
1745 NM R 17

Mj. : R 17. sz. alatt öt címeres példányt említ. A pajzs ezúttal is öt részre van osztva, de az ötödik mezőből hiányzik a lotaringiai címer és az ismert példányok (Eypeltauer 332) mind ilyenek.

1011. 3 krajcár (garas) J. n.
E) M · THERESIA · D · G · – RO · I · GE · HU · BO · RE ·
Mellkép j.
H) AR · AU · DUX · BU · ME · P · – TRAN · CO · TY ·
1762. Kor. kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Lent kis pajzsban 3
1762 NM R 84–85

1011a Változat J. n.
E) Mint az 1011. sz.
H) Mint az 1011. sz., de a körirat végén 1765 · X és lent a 3 értékjelzés nincs pajzsba helyezve.
1765 NM R 153, 153A
1768 Rádóczy 75., Herinek II. 1391, R ·

1012. 3 krajcár (garas) E // H–G
E) M · THERES · D · G · – R · I · HU · BO · REG ·
Mellkép j. fátollyal. Lent E

H) AR · AU · D · BU · M · P – TRANS · 1774 X Kor.
kétfejű sas mellén 3 Oldalt H.–G.
1774 NM R 193, RN 193A
1777 NM R 207B

1013. 3 krajcár (garas) E // H–S
Ugyanolyan, mint az előző 1012. sz., de a hátapon oldalt .H.–S.
1780 NM R 229

1014. Poltúra J. n.
E) M · THERESIA · D · G · – RO · I · GE · HU · BO · RE ·
Mellkép j.
H) Kor. pajzsban az erdélyi címer. Alatta POLTURA / 1747
1747 NM R 22

1015. Krajcár J. n.
E) M · THER · D · G · R · I · – GE · HU · BO · REG ·
Mellkép j.
H) AR · AU · D · BU · M · P – TRAN · C · T · 1762 · Kor.
kétfejű sas mellén az erdélyi címer. Lent 1
1762 NM R 86–87

1016. Denár (?) J. n.
Csak az irodalomból ismeretes. A valóságban valószínűleg nem létezik ilyen veret.
1764 BLO 3063a
1765 BLO 3109a

1017. Rézkrajcár C
E) M · THERES · D · G · – R · I · G · H · B · R · A · AUST ·
Mellkép j.
H) Kartusban EIN / KREUTZER / 1761 / C.

1761 NM RN 77A, 77B

1762 NM RN 87A

1763 NM R –

1764 NM R –

1764 ezüstveret Rádóczy 78c, R –

1018. Rézfélkrajcár

C–A

E) M · THERES · D · G · – RO · I · G · HU · BO · RE

Mellkép j.

H) Kartusban ½ K Oldalt 17–64 Lent C–A

1764 NM, RN 126A Eypeltauer 379, Rádóczy 81a

1765 NM, R –

1765 ezüstveret NM RN 126B

1018a Változat

C–A

Mint 1018. sz., de a hátlapon a verdejegy (C–A) oldalt van elhelyezve.

1764 Eypeltauer 379, Rádóczy 81a, R –

Mj.: Az 1018. és 1018a lehet azonos típus is.

1019. Greschl

J. n.

E) Babér- és pálmaág között kor. pajzson Erdély címere.

H) Kartusok között három sorban EIN / GRESCHL / 1763 ·

1763 NM 98–100

1764 NM R 120–126

1764 ezüstveret NM R 119

1765 NM R 154–162

Mj.: Változatokat képez az előlapi címerben a bástyák helyzete. Ezek elhelyezése ugyanis két sorban 3 és 4 vagy 4 és 3.

A Greschl (grösl) értéke 3/4 krajcár volt.

1020. Pfennig

C–A

E) M · THE · D · G · – R · I · G · H · B · RE Mellkép j.

H) Kor. osztrák címer. Lent 1 Oldalt lent C–A és oldalt az évszám.

é.n. NM RN 232

1764 NM RN 126C

1764 ezüstveret NM RN 126D

1765 NM RN 162A

Egyeztető táblázatok

Resch katalógusának és Pótlékának (Nachtrag) a sorszámai,
valamint katalógusunk sorszámai között

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
János Zs. és Izabella		János Zs. egyedül					
1	22	1-4	37	57A	58	4	74
2	7	5	38	58	44	5	75
3	8	6	38a	59-60	42	6	76
4	5	7	37b	61-62	41	7	77
4A	5a	8	37a	63-64	44	8	79a
5	13	9	37b	65	41	9	80
6-23	23	10	37	66	42	10-10A	84
24	27	11	38	67-68	41	10B	92
25	29	12-13	39	69-71	54	11-16	80
26-26B	2	14	30	72	56	17	81
27	3	15	34	73	41	18	92
28	4	16-17	40	74-79	42	19	93
29-30	12	18-19	39	80	33	20-22A	80a
31-34	8	20	49	81	42	23	83
35	13	21	51	82-90	41	24	85
36-36A	2	22	52	91-92	43	25-26	86
37-45	23	23	52a	93	41	27	87
46	25	24-26	52	94	60	27A	89
47-49	8	27-28	53	95-96	43	28	90
50-54	10	29	59	97	61	29-29A	88
55	14	30-32	40	98	62	30	69
56	23	32A	48	Báthori István		31	73
56A-58	9	32B	63			Bocskai Erzsébet	
59-61	11	33	31	1-23	65	1	94
62	15	34-37	40	Báthori Kristóf		2	95
62A	16	38-41	41			3	96
63-65	9	42-46	54	1	66	4	97
		47	54b	2	67	5	98
		48-54	54	3	72		
		55-56	54a				
		57	55				

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
Báthori Zsigmond		128	109	248	102	7–8	191
		129–130	110	249–250	113	9–11	196
1	105	131–132	128	251	112	11A	194
2–4	105a	133–134	129	252	153	12	195
5–6	105	135–137	134	253	152	13–19	203
7	99	138	135	254	153	19A	206
8–22	105	139	134	255	152	20–26	214
23	105a	140–141	132			27	175
24–30	105	142–144	135			28	173
31	116	145	132	Rudolf		29	174
32	117	146–147	135			30	181
33	122	148–149	133	1–12	–	31	182
34–35	141	150–151	138			32	183
36	123	152	146			33–42	188
37–41	124	153–160	105	Brassó		43–45	185
42–44	125	161	105b			46	187
45	145	162	105	1–2	157	46A	189
46	154	163	105b	3	157a	47	190
47	100	164	105	4	157b	48	192
48	103	165–175	106	5	159	49	197
49–50	105	176	109a			50	200
51	108	177	109			51	201
52–68	125	178	134	Szeben		52	202
69–69A	155	179	136			53	201
70–72	105	180	135	1	160	54	199
73	106	181	138	2	160a	55–58	198
74–74A	108	182	139	2A	160b	59	204
75	109	183	147	3–4	161	60	205
76–88	125	184	149	5	164	60A	208
89	126	185–187	111a	6	165	61	209
90–92	154	188–193	134	7	166	62–64	211
93	155a	194–197	135	8–10	167	65–87	214
94–94A	105	198–201	138	11	168	88–89	215
95–96	109a	202–204	137			90–92	214
97	109	205	140			93–97	215
98	114	206	146	Székely Mózes		98–99	185
98A	119	207	112			100	213
99	120	208	142	1	169	101–125	214
100	121	209–213	140			126–136	216
101–104	125	214–216	150			137	217
105	127	217–218	112	Bocskai István		138–139	216
106–107	129	219	118			140	214
108–110	128	220	118a	1	172		
111	132	221–222	143	2	170		
112–113	131	223–233	144	3	171		
114–118	130	234–235	148	4	186		
119–126	105	236–246	150	5–6	185		
127	106	247	101	6A	193		

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
Rákóczi Zsigmond		112	240	206–216	290	47	343
		113–114	244	217	291	48	372
1	218	115–117	259	218	239	49	422
2	219	118	262			50–53	421
3	221	119	264	Brassó		54–59	455
3A	222	120	258			60	454
4	219	121	267	1	293	61–62	305
5	220	122–125	261	2	294	63–74A	335
		126	261a	3	298	75–77	337
Báthori Gábor		127	261	4	299	78	336
		128	270	5–25	301	79–80	363
1–4	255	129	272	26–27	294a	81–113	374
5	268	130	275	28–71	301	114–118	375
6–13	276	131	274	72	300	119–120A	376
14	288	132–133	278c	73–86	301	121–124	377
15	224	134–135	276			125	376
16	243	136–137	283	Bethlen Gábor		126–131	377
17–20	239a	138	282			132	376
21–22	254	139–150A	290	1	321	133	377
23–26	256	151–152	291	2	327	133A–133B	376
27–31	257	153	228	3	328	134	403
32–35	255	153A	232	4–5	329	135–138	422
36	269	154	237	6–7	327	139–150	455
37	273	155	240	8	448	151	458
38–55	276	156–157	239a	9–10	327	152–153	451
56	276a	158–159	244	11	326	154	466
57–58	278	160	247	12	302	155–155A	467
59–60	279	161–162	252	13–15	327	156	306
61	277	163–164	263	16	436	157–158	335
62–64	288	165	283	17–21	438	159–161	337
65	289	166–177	290	22–23	327	162	333
65A	236	178	291	24	324	163	344
66	243	179–180	292	25	303	164–169	374
67–70	239	181–182	292a	26	330a	170–171	379
71	244	183	229a	27–27A	330	172–174	377
72	250	184	230	28	343	175–186A	378
73	251	185	233	29–30	371	187	403
74–86	276	186–190	241	31	401	188–189B	422
87–88	280	191–195	244	32	441	190	427
89–90	285	196	245	33	439	191–192	419
91–95	284	197	246	34–37	439a	193	415
96–104	290	197A	248	38	304	193A	416
105	287	198	253	39	330a	194–195	455
106	229	199	266	40	331	196	466
106A	227	200	264	41	325	197–198	338
107–110	239	201	265	42–46	335	199	337a
111	239a	202–204	276			200	345
		205	282			201	397

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
202	398	329–338	435	458	358	I. Rákóczi György	
203	410	339–366A	430	459	369	1	–
204–205	411	367–370	445	460	381	2	473
206–228	410	371	461	461–468	384	3	474
229	412	372–374	464	469	382	4	483
230–231	413	375–377	461	470–473	384a	5	489
232	414	378	–	474–483	386	6–7	490
233–237	432	379	–	483A	391	7A	486
238–238A	425	380	320	483B–483C	394	8–11	490
239–245	424	381	388a	484	396	12	–
246–247B	427	382	339	485	400	13	490
248–248B	422	383	340	486–487	408	14	475
249	437	384	341	488–494	430	15–16	490
250–251	416	384A	342	495–496	–	17–18	519
252–254	452	384B	346	497–502	339	19	476
255	453	384C	351	503	350	20	484
256	453a	384D–389	357	504	355	20A	490
257	463	390	356	505	368	21	511
258	–	391	367	506	392	22	512
259	338	392	359	507–513	384	23	517
260	338a	393–394	381	514–516	386	24	515
261	345	395–397	390	516A	409	25	519
262–263	433	398–399	381	517–518	430	26	520
264–271	432	400	380	519–520	462	27–27B	521
272	420	401–402	381	521–522	334	27C	520
273	428	403–412	387	533	412a	27D	521
274–275	427	413–414	388			27E	520
276–280	432	415	395			28	477
281	460	416	407	Brandenburgi		28A	485
282–285	338	417	406	Katalin		29	491
286–287	433	417A	405			30	497
288	427	418–421	434	1	469	31–32	–
289–297	429	422–436	430	2	468	33	478
298–299	435	437–440	446	3–4	470	34	492
300–301	440	441	461	5	471	34A	498
302–305	442	442	310			35	501
306–309A	443	443	309	Bethlen István		36–37	507
310–311	444	444	308			38	505
312–313	445	445	323	1	472	39–39A	507
314–317	461	446–447	339	2–3	–	40	506
318	338	448–449	339a			41	510
319–321	338a	449A	346			41A	513
322	346	450	360			42	514a
323	347	450A	362			43	514
323A	354	451	350			44	479
324–325	365	452–453	352			45–47	487
326	385	454–456	355			48	493
327–328	386	457	366				

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
48A	499	33–34	560	119	538b	19	595
48B–49	502	35	559c	120	553	20–22	596
49A	501	36	560	121–121A	556	22A	597
50–51	505	37–38	559c	122–123	564	23	598a
52–53	507	39	562b	124	530b	24	598b
54	508	40	562c	125	541	25	598
55	508a	41	564c	126	542	26	599a
56	480	42	561a	127	550	27–27A	599b
57–57A	482	43	562c	128	554	27B	599
58	497	44	530	129–132	564	28	602
59	503	44A	538b	133–147	564b	29	601a
60	506a	45–45A	538c	138	530d	30–31	601b
61	506b	46–49	564a	139	548	32	601
62	508	50–51	564c	140	555a	32A	601d
63	506b	52	571	141–144	564b	33–35	601
64	509	53–54	530c	145–149	564d	36	601c
65	481	55–61	564c	150	569	37	603
66	496a	62–64	563a	151	525a	38	604
67	496	65	530c	152	527	39	595a
68	496b	66	538b	153	551		
69	495	67	539	154	557		
70	500	67A	574	155–157	564d	Kemény János	
71–72	508	68	563a			1	607
73–75	508a	69	564c			2	608
76–77	507	70	563a	Barcsai Ákos		2A	609
		71	564c			3	610
		72–73	563a	1	577	4	611
II. Rákóczi György		74	530c	1A	575	5	612
1	559c	75	531	2	588	6	614
2	528	76	538b	3	590	7	615
3	538	77–82	564c	4	589	8	616
4–5	559	83	567	4A	591	9	617
6–7	559a	84–85	530c	5	594	10	618
8–9	559d	86–87	538b	5A	595	11	620
10–17	559c	88–94	564c	5B	605	12–14	620a
18	529	95	530a	6	577	15	620b
19	538a	96–97	538b	7	578	16–17	620a
20–20A	538	98–102A	564	8	579	18	619
21	539	103–109	564c	9	580	19	621
21A	546	110	568	10	581	20	622
22	552	111	572	11	582	21	623
23	562	112	522	12	576	22–23	624
24–26	562a	113	523	13	583		
27–28	563	114	524	14	584		
29–30	564a	115	526	15	585		
31	559c	116	535	16	586		
32	561	117	536	17	587		
		118	537	18	593		

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
Apafi Mihály		46	653	91	774	141	810a
		47	697	92	782	142–146	810
1	640	48–49	747	93	657	147	809b
1A	640b	50	746	94	654	148–150	809c
2	650	51	745	95	660	151	810
3	655	52–53	747	96	649	152	803
4	675	54	767	96A	643	153–154	804
5	689	55	780	97–99	742	155–157	805
6	703	56	658	100	761	158–159A	806a
6A	722	56A	675	101	754	160	805
7–7A	722b	57	695	102	760	161–167	806a
8	722a	57A	713	103	751	168–173	806b
8A	773	57B	712	104	755	174–180	805
9	759	58	725	105	771	181–183	806b
9A	781	59	716	106	769	183A	806c
10	736	60	759	107	734	184	806d
11	737	61	747	108	733a	185–186	802
12	738	62–63	745	109	733	187	817
13	640	64	744	109A	734a	188	814
14	655	65	762	110	775	189	818
15	675	66	763	110A	785	190	813
16	670	67	768	110B	786	191–194	822
16A	683	68	773	111	788	195	821
17	693	69	780	112–113C	789	196A–B	625
18	703a	69A	644	114	795	197	641
19	722	70	663	115	796	198	727
20	759	71	676	116	797	199	809a
21–23	739	71A	686	117	798	200	820
24	741	72–72A	685	118	798a	201–203	816
25	776	73	687	119	799	204	815
26–27	777	73A	690	120	800	205	816
28	651	74	697	121–124	803	206–207	815a
29	659	75	706	125	784	208	803
30	671	76	728	126	643	209–210	822
31	672	77	644	127	673	211	626
32	739	78	728	128	698	212	634
33–35	740	79	644	129	705	213–214	645
36	743	80	706	130	717	214A–214B	697
37	744	81	728	131	765	214C	729
38	766	82	774	132	770	215	822
39	779	83	644	133	735	216	702a
40	652	84	656	134	780	216A	699
40A	673	85	752	135	787	217	627
40B	680	86	757	136	790	218	638
41	740	87	758	137	792	219	647
42	745	88	756	138	811	219A	674
43–44	744	89	753	139	808	219B	679
45	780	90	764	140	807	220	695

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
221	627	277	688	31	841	III. Károly	
222	731	278	692	32	843		
223	732	279	700	33	850	1	880
224	647	280	772	34	858	2	894
225	677	281	700	35	841	3	903
226	691	282	732d	36	843	4–6	925
227–228	700			37–38	850	6A	886
229–232	732			39	847	7	895
233	647	Thököly Imre		40–42	851	8	904
235	732b			42A	851a	9	909
236	647	1	824	43–46	852	10–11	895
237	732b	2	825	47	852a	12	904
238	648	3	827	48–50	854	13	905
239	700			51	855	14	896
240	701			52	854	15	911
241–242	732c	II. Rákóczi Ferenc		53–57	859	15A	910
243	700			58–62	860	16	887
244	648	1	828			17	912
245	700	2–3	829	I. József		18	896
246	719					19	897
247	732c			1	874	20	912
248	639	I. Lipót		2–2A	875	21	897
249	648			3	870	22	906
250	681	4–5	830	4–10	875	23	913
250A	692	1	848	11	862	24	916
251–253	700	2	861	12	863	25	882
254	719	3–4	849	13	864	26	906
255	732c	5–6	833	14	865	27–28	897
256	692	7	834	14A	866	29	914
257	700	8	835	15	869	30	897
258	648	9	836	15A	872	30A	898
259	666	10	837	16–17	876	31	914
260	700	11	849	18	877	32–33	918
261	719a	12	853	19	878	34	897
261A	719	13	835	20–21	878a	35–36	914
262	732c	14	846	22	879	37	917
263	631	15	850	23	871	38	897
264	646	16	835a	24–27	878a	39	914
264A	668	17	838	28–29	871	40	897
265	692	17A	839	30–32	873	40A	888
266–267	700	18	844	33–34	878a	41–41B	899
268	730	19–20	850			42–44	920
269	692	20A	853			45	899
270–272	700	21	856			46	914
273	637	22	857			47–48	923
274	646	23	857a			49	897
275	665	24–29	858			50	914
276	678	30	840			51–53	926

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
54–55	897	17	1010	61–61A	945	142–155B	993
56	914	18–18A	958	62	958	145	1000
57	921	19	936	63	966	146–151	1004
58	892	20	958	64–66	982	152–152A	1009
59	893	21	981	67	989	153–153A	1011a
60	900	22	1014	68	942	154–162	1019
61	907	23	987	68A	944	163	1004
62	900	24–25	1002	69	948	164	960
63	914	26	958	70	958	165	995
64	922	27	971	71	982	166	953
65	900a	28	981	72	990	167	960
66–67	908	29	987	73	932	168	973
68	900a	30	1002	73A	945	169–169A	995
69	908	31	929	74	948	170	953
70–71	915	32	939	75–75B	958	170A	961
72	900a	33	958	76	982	171–171A	996
73–74	908	34	981	77	990	172	953
75	900a	35	1002	78	945	173	961
76	908	36	958	79–79A	958	174	968
77	915	37	982	80	964	175–176A	996
78	884	38	998	81	982	177	953
79	900a	39	958	82–83A	1008	178	961
80	908	40	982	84–85	1011	179–180	996
81	922a	41–41A	958	86–87	1015	181	953
82	924	42	982	88–88A	958	182	961
83–85	901	42A	988	89–90	999	183	973
86	902	42B	931	91–93	999a	184–184A	996
		43	941	94–97	1000	185	953
		43A	948	98–100	1019	186	961
		44–44A	958	101	946	187	996
		45	989	102	951	188	953
		46	992	103	950	189	961
		46A	941	104	958	190	968
		47	958	105	966	191–192A	996
		48	982	106	994	193	1012
		49	989	107–114	1000	194	953
		50	993	115–118	1008	195	961
		51–52	958	119–126	1019	196	968
		53	982	127–128	946	196A	996
		53A	932	129–131	951	197	953
		54	958	132	960	198	961
		55	982	133–135A	958	199	973
		55A	932	136	967	200–203	996
		56–57A	958	137	966	204	1005
		58	982	138	983	204A	953
		59	932	139	982	205–206	961
		59A	936	140	990	207–207A	996
		60	941	141	992	207B	1012
Mária Terézia							
1	955						
2	928						
2A	938						
2B	955						
3	978						
4	985						
5	928						
6	934						
7–7A	956						
8	979						
9	986						
10	956						
11	979						
12	991						
13	935						
14–15	957						
16	980						

Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk	Resch	Katalógusunk
208	954	214–214B	997	219–219A	997	224	974
209–210	962	215	947	220	954	225–226A	997
211	974	216–216A	954	221	962	227–228	1006
212	976	217	962	222	969	229	1013
213	977	218–219A	997	223	972	230–231	970

Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk
János Zs. és Izabella		Báthori István		Brassó		Báthori Gábor	
5A	19	2A–23A	65	1A	156	16A	243
5B–23A	23			3A	157a	20A	249
34A	8	Báthori Kristóf				37A–55A	276
36B	20	8A	79	Szeben		59A	279
37A–41A	23	8B	78	5A	162	61A	278a
41B	26	25A	86	5B	163	63A	288
41C–41D	23	28A	91	Székelly Mózes		65B	236
54A	12	28B	80	2–3	169	68B	239
56B	9	Báthori Zsigmond				81A	276
62B	18	17A–26A	105	Bocskai István		89A	234
62C	24	34A–35B	141	15A	203	90A	286
62D	28	36A	123	27A	176	90B	285
62E	29a	72A	105	46A	184	91A	235
János Zs. egyedül		74B	108	69A–79A	214	91B	284
2A–3A	37	76A	125	97A–97B	215	91C	285
20A	46	94B–94C	105	100A	213	105A	290
28A	53	94D	106	101A–122A	214	106B	227
28B	57	101A	125	128A–134A	216	112A	240
29A	64	153A–153B	105	141	214	115A	259
28B–30B	40	171A	106			128A	270
33A	31a	177A	109			128B	271
56A	56	177B	107			131A	274
57B	57	200A	138			152A	291
64A–64B	42	236A–246A	150			153B	228
65A–68A	41	249A	104			154A	237
72A	35					157A	240
86A	41					167A–177A	290
97A	36					178A	291
						202A	276
						214A–216A	290
						219	239
						220	238
						221	239

Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk
Brassó		290A–296A	429	II. Rákóczi György		57E	720
		298A–298C	435			63A	747
1A	296	306A–309A	443	2A	528	63B	748
1B	295	310A	444	20B	538	63C	747
1C	297	312A–312C	445	67B–67C	540	96B	714a
1D	297a	314A–317A	461	67D–67E	573	96C	714
5A–77A	301	323A	354	74A	530c	96D	721
84A	300	326A	385	111A	570	96E	749
85A	301	329A–338A	435	113A	524a	105A	783
		339A–366D	430	116A	532	122A	803
		366E–366G	429	116B	534	145A	810
Bethlen Gábor		368A	445	117A	536	146A–149A	809c
		371A–371F	461	126A	543	159B	806a
7A–7B	327	372A–374A	464	127A	549	186A	801
8A	449	375A–376A	461	133A	564b	188A	816b
9A	321	380A	318	140A	554	197A	694
15A	327	382A	322	146A	564d	207A	815a
16A	436	384E	357	150A	569	212A	630
16B	438	384F	349	151A	525b	217A	629
36A	439	390A	361	157A	538b	225A	664
47A	373	392A	359			225B	682
49A–49B	422	404A–408A	387			236A–236B	700
55A	455	415A	393	Barcsai Ákos		243A	688
61A	305	415B	395a			243B	692
67A	335	419A–420A	434	23A	598a	246A	707
120A	376	422A–436A	430	28	602	250B	688
134A	402	439A	446	29A	601a	257A	700
137A–138A	422	442A	311	32B	601		
139A–150A	455	450A–450B	362				
151A–152A	457	457A	366			Thököly Imre	
153A–153E	455b	470A	384a	Kemény János		3A	826
155A	467	474A–476B	386				
156A	316	485A	400	1A	607		
161A	337	488A–494A	430	4A	613		
187A	404	495A	–			I. Lipót	
188A–189C	422	498A	339				
190A	427	503A	350	Apafi Mihály		2A	861
190B	426	517A–517B	430			8A	831
193A	415			16B	684	8B	832
195A	455	I. Rákóczi György		31A	709	15A	846
197A	338			31B	710	45A	845
207A	410	23A	515	38A	778		
232A	414	27F	521	40C	711a		
248C–248F	422	33A	492	40D	711	I. József	
259A–259C	338	47A	488	43A	724		
263A	433	57B	494	44A	740	3A	870
281A	460	76A	507	57C	713	14B	867
282A	338			57D	712	27A	879

Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk	Resch Nachtrag	Katalógusunk
III. Károly		Mária Terézia		77A–77B	1017	164A	960
6B	881	7B–14A	956	77C	932	180A–187A	996
6C	891	19A	929	79B	958	193A	1012
10A	886	22A	981	81A	982	196B	996
15A–25A	897	43B	930	87A	1017	207C	947
28A	906	44B	982	126A–126B	1018	214C	997
37A	888	54A	958	126C–126D	1020	224A–224B	984
40B	883	54B	982	127A	927	225B–226E	997
67A	908	55B	933	144C	993	232	1020
67B	922	75C	958	162A	1020		
				163A	952		

Könyvünk mindazon pénztípus leírását, illetve méretazonos fényképét közli, amelyeket a XVI–XVIII. század folyamán – János Zsigmond korától Mária Terézia haláláig – az Erdélyi Fejedelemség területén vertek. A szerző a teljesség igényével állította össze a több mint ezer pénzérmet leíró katalógust, melyhez Resch közismert művét vette alapul, és a legfontosabb közép-európai köz- és magángyűjtemények anyagának feldolgozásával egészítette ki azt. Az éremleíró részt avatott tanulmány vezeti be, amelyben a szerző az erdélyi pénzverés történetét mutatja be, valamint felsorolja és jellemzi azon pénzverdét, ahol e pénzek készültek.

ISBN 963 05 6954 X

9 789630 569545

Ára: 2150,- Ft áfával

Huszár Lajos • AZ ERDÉGI PENZÁR 504997